

Projectenboek Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020

(UPK 2017-2020)

Slim samenwerken aan een CO₂-neutraal
en klimaatbestendig Breda

Projectenoverzicht UPK 2017

DUURZAAM ONDERNEMEN:

	BLZ	Innovatieve projecten:	Naam project	Toelichting	Projecttrekker
		Gehonoreerde voorstellen			
DON-01	8		Green Deal zorg	Milieuprestaties van de zorginstellingen verder verbeteren	Gemeente Breda, H. Stoop
DON-02	10		Duurzame evenementen	Evenementen verduurzamen om de effecten op de omgeving te beperken	Gemeente Breda, M. de Pooter
DON-03	14		BEI 2.0	BEI omvormen tot een vereniging met betalende leden, samenwerking is gebaseerd op kennisdelen, motiveren en inspireren tot energiemaatregelen.	BOnDs, J. Rienks
		Reserve voorstellen			
DON-04	17		Pilot CO2 neutraal ondernemen	Begeleiding van 3 bedrijven om hun eigen CO2 uitstoot naar nul terug te brengen.	St. Stimular, S. Romijn
		Toezicht en advisering:			
		Gehonoreerde voorstellen			
DON-05	19		Milieubarometer	Promoten van online meetinstrument dat ondernemers inzicht biedt in de CO2 uitstoot	Gemeente Breda, B. van Oort
DON-06	21		Voorstel intensivering energietoezicht:	Energietoezicht op de naleving van de wettelijke energiebesparingsverplichtingen bij bedrijven en instellingen	OMWB, P. Schalk
DON-07	25		Klimaatroute bedrijventerreinen	Begeleiden en monitoren van energiebesparing bij betreffende doelgroep	Licht groen B.V., N. Dessens
DON-08	28		Klimaatroute horeca en bedrijven	Begeleiden en monitoren van energiebesparing bij betreffende doelgroep	Licht groen B.V., N. Dessens
		Reserve voorstellen			
DON-09	31		Scholieren als energieadviseur naar bedrijven	Scholieren inzetten om drempel bij ondernemers weg te nemen	St Stimular, S. Romijn
DON-10	33		Stimuleren duurzaam ondernemen	Stimuleren van bedrijven hoe met duurzaam ondernemen aan de slag te gaan	Gemeente Breda, H. Stoop
DON-11	35		Workshop EPK	Workshops voor bedrijven over de regelgeving, de milieubarometer en de maatregelen	St Stimular, S. Romijn
DON-12	37		Cursus CO2 neutraal ondernemen	Cursus CO2 neutraal ondernemen	St Stimular, S. Romijn
DON-13	39		Workshop CO2 reductie bij producten (LCA)	Tien bedrijven die zich bewust zijn van mogelijkheden voor CO2-reductie van de eigen producten en de aanpak om hier toe te komen.	St Stimular, S. Romijn

DUURZAME ENERGIE

		Zon energie:			
		Gehonoreerde voorstellen			
DE-01	41		Zonnebank	Oprichten van een entiteit voor realisering van energieopwekking door zon.	de lokale (energie) coöperaties BRES, Anneville, Breda DuurSaam en ZonneWijde
DE-02	44		Solar infopunt	Informereren en stimuleren van inwoners om zonne energie op te wekken	Gemeente Breda, H. Stoop
DE-03	47		Solar Atlas Breda	Interactieve zonatlas, hiermee kunnen inwoners en bedrijven van Breda in één oogopslag zien of hun dak geschikt is voor het plaatsen van zonnepanelen en het opwekken van zonne-energie	Gemeente Breda, H. Stoop
DE-04	50		Ontwikkeling zonnewarmte velden	Verduurzaming warmte Amernet middels aanleg zonnecollectorenvelden.	Gemeente Breda, M. Beljaars
DE-05	52		SEL	Ontwikkelen van een Lokaal Smart Grid methodiek voor het sturen van energiestromen	Gemeente Breda, F. Raaphorst
		Warmte energie:			
		Gehonoreerde voorstellen			
DE-06	56		Inzet van afvalstromen tbv warmte opwekking	Meewerken aan de realisatie van een kleine afvalverwerkingsinstallatie tbv energieopwekking die wordt gevoed door gemeentelijke afvalstromen	Gemeente Breda, M. Beljaars
DE-07	58		Overige warmte	Stimuleren toepassing WKO en overige warmtevoorzieningen	Gemeente Breda, M. Beljaars en G. van Sandwijk
DE-08	60		Warmte gasloos	Verduurzamingsproces van het Amernetwerk met betrokken stakeholders en opstellen van een road- map gasloze wijk.	Gemeente Breda, M. Beljaars
DE-09	63		Geothermie	Onderzoek geothermische potentie ondergrond; Green Deal Geothermie Brabant breed	Gemeente Breda, M. Beljaars en R. van Nispen
		Wind energie:			
		Gehonoreerde voorstellen			
DE-10	66		Wind	Strategisch cluster van windenergieprojecten in Breda	Gemeente Breda, F. Raaphorst
		Externe samenwerking:			
		Gehonoreerde voorstellen			
DE-11	69		Biseps	Europese Subsidie Interreg twee zeeën tbv implementeren van energietransitie op bedrijven- terreinen	Gemeente Breda, M. Beljaars
		Reserve voorstellen			
DE-12	71		LED's connect	Straatverlichting in Breda vervangen door LED.	Gemeente Breda, F. Raaphorst

		Energie opslag:			
		Gehonoreerde voorstellen			
DE-13	75		Ruimtelijke consequenties energie-transitie:	Opzetten project t.b.v. implementeren ruimtelijke consequenties van de energietransitie.	Gemeente Breda, M. Beljaars
		Reserve voorstellen			
DE14	78		Koude centrale Emerput	Koude winning	Gemeente Breda, F. Raaphorst

DUURZAME

		Gebouwen:			
		Gehonoreerde voorstellen			
DO-01	80		Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	Gemeente Breda, J. van Nuland
		Elders binnen de gemeente			
DO-02	82		Verduurzaming Steenakker	Onderzoek kansen energiebesparing en energie- opwek NAC-stadion	Gemeente Breda, L. Odijk
DO-03	84		Wolfslaar	Verbouwen op een duurzame en biobased manier	Boerderij Wolfslaar
DO-04	86		warmte uitwisseling schaatsbaan / zwembad	Onderzoek kansen energiebesparing en energie- opwek schaatsbaan en zwembad	Gemeente Breda, L. Odijk
		Organisatie:			
		Gehonoreerde voorstellen			
DO-05	88		CO2-reductie gedrag medewerkers	Stimuleren werknemers Gemeente Breda tot duurzaam gedrag	Gemeente Breda, B. van Oort
DO-06	90		Biobased inkopen	Opzetten van biobased inkopen als onderdeel van MVI. Inzet op bewustwording.	Gemeente Breda, B. van Oort
DO-07	92		Circulaire economie	Opzetten van circulaire projecten om vanuit daar beleid op te stellen.	Gemeente Breda, B. van Oort
DO-08	94		Greendeal Biobased in de Openbare ruimte	projecten binnen Duurzaam GWW opzetten waar biobased een kans heeft	Gemeente Breda, B. van Oort
DO-09	96		Duurzame overheid	integrale aanpak van bevorderen duurzaamheid binnen de organisatie	Gemeente Breda, M. Beljaars
		Elders binnen de gemeente			
DO-10	99		Greendeal Duurzaam GWW	Draaien van pilotprojecten m.b.v. instrumenten vanuit het programma Duurzaam GWW	Gemeente Breda, B. van Oort
DO-11	101		Energie coaching huurders maatschappelijk vastgoed	Inzetten van energie coaching voor huurders van maatschappelijk vastgoed	Gemeente Breda, J. Rienks
DO-12	103		Slim duurzaam inkopen	Gebruik maken van de milieubarometer en CO2 prestatieladder richting leveranciers.	St. Stimular, S Romijn

		Openbare verlichting:			
		Gehonoreerde voorstellen			
DO-13	105		Openbare verlichting II	Verduurzamen van openbare verlichting	Gemeente Breda, M. Beljaars
		Reserve voorstellen			
DO-14	107		Energie inbreng in gemeentelijke processen	Duurzaamheid en samenwerking binnen de gemeente beïnvloeden waar wij als gemeente grip op kunnen uitoefenen	Gemeente Breda, S. Schripsema

GEBOUWDE OMGEVING

		Onderhoud bestaande bouw:			
		Gehonoreerde voorstellen			
GO-01	110		Energieteam Atea	Advisering aan alle inwoners van Breda op het gebied van energie en waterbesparing	Atea, L. Simon
GO-02	112		CO2 reductie woningvoorraad corporaties	Realisatie van alliantie-afspraken gemeente, woningcorporaties en gemeenschappelijke huurderskoepel: 26% CO2-reductie in 2020.	WE Adviseurs, P. Nuiten
GO-03	114		Verduurzaming bestaand vastgoed	Begeleiding van particuliere woningeigenaren bij de verduurzaming van bestaande woningen.	BRES Realisatie BV, dochter van Coöperatieve Vereniging BRES U.A.
GO-04	116		Pilot verduurzaming woonlasten	Met behulp van een energiecoach energie besparen	PakhuisB, D. Hueting, E. Ruiten
GO-05	120		VVE naar energieneutraal	Uitvoeren van nul op de meter (NOM) verkenningen bij VVE's	Gemeente Breda, S. Schripsema
GO-06	123		Wijkenergieplannen in Breda	Onderzoek gasloze wijken	DimensieVier en DhUET namens de coalitie van betrokken partijen
		Reserve voorstellen			
GO-07	128		Bestaande bouw naar energieneutraal	Stimuleren bestaande bouw naar NOM	Gemeente Breda, C. Vos
GO-08	131		VVE energieaanpak	Aanpak die voor een flink aantal VVE's in Breda zo aantrekkelijk is dat ook zij op een effectieve wijze kunnen besluiten tot een energetische renovatie	Novum AT, P. Hameetman
		Nieuwbouw:			
		Gehonoreerde voorstellen			
GO-09	134		Nieuwbouw in 1x goed	Het doel is om CO2-reductie/energie neutraal bouwen leidend principe te laten zijn bij de nieuwe ontwikkelingen. Medewerkers van de gemeente in alle geledingen beschikken over voldoende basiskennis om CO2/energie neutraal bouwen mogelijk te maken.	Gemeente Breda, C. Vos

		Externe samenwerking:			
		Gehonoreerde voorstellen			
GO-10	137		Triple A	Triple A richt zich op het verduurzamen van particuliere woningbouw door middel van: inrichten vernieuwde webportal (EnergiekBreda); 'pop-up store' waar informatie te vinden is op gebied van energie besparen en energie opwekken; Uitleen van slimme thermostaten bij huishoudens in pilotgebied.	Gemeente Breda, C. Vos
GO-11	139		See2do	Energieverlies inzichtelijk maken (infrarood-opname) particuliere woningeigenaren aan te zetten tot verbetering van hun woning	Gemeente Breda, P. Klep

MOBILITEIT

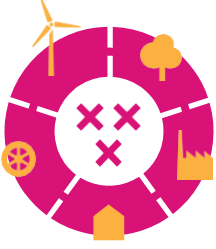
		Mobiliteit			
		Gehonoreerde voorstellen			
MO-01	141		Mobiliteitscoalitie Breda	Stimuleren elektrisch rijden en deelautosystemen	PakhuisB, D. Hueting
MO-02	144		Probeeraanbod buurauto	Elektrische deelauto probeeraanbod	JJ Advies, J. Janse
MO-03	148		Aanpak smart mobility	Meer aandacht voor smart mobility met als inzet meer gebruik kunnen maken van beschikbare technieken en de stad meer profileren als living Lab voor smart mobility.	Gemeente Breda, R. Temme
MO-04	151		Waterstofafleverpunt	Realisatie van een waterstofafleverpunt in Breda	Gemeente Breda, R. van Nispen

KLIMAATADAPTATIE

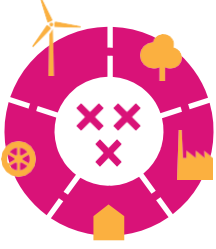
		Klimaatadaptatie			
		Gehonoreerde voorstellen			
KL-01	153		Klimaatadaptatie	Op weg naar een klimaatbestendige stad; beleid, (landelijke) netwerken en realisatie	Gemeente Breda, R. van Nispen en V. Kuiphuis

ALGEMEEN

		Algemeen			
		Gehonoreerde voorstellen			
ALG-01	156		Monitoring UPK 2009-2044	Eenheid en balans zoeken in een betrouwbare weergave van de voortgaande lange termijn ontwikkeling van het klimaatbeleid van Breda	Gemeente Breda, F. Raaphorst
ALG-02	159		Communicatie UPK 2017-2020	Communicatie	Gemeente Breda, B. van Oort

 <p>Energieik Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DON-01 Green Deal zorg</p> <p>Gemeente Breda, Henriette Stoop</p> <p>Bredase zorginstellingen, het milieu Platform Zorgsector en de Omgevings dienst Midden en West Brabant samen met de Gemeente Breda, willen ieder vanuit hun verantwoordelijkheid maar vooral ook samen invulling geven aan de afspraken uit het Nationaal energieakkoord van 2013 over duurzame groei en een breed gedragen, toekomst- bestendig energie-en klimaatbeleid. Doel is de milieuprestaties van de zorginstellingen verder te verbeteren.</p> <p>Landelijk is aangetoond dat bij zorginstellingen veel te halen valt op energie en voedselverspilling met name. Dit heeft ook de landelijke aandacht. Er komt al veel op de zorg af. Begeleiden is dan ook cruciaal voor het slagen van deze aanpak.</p>
<p>Toetsingsaspecten</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Aansluiten landelijke green deal Zorg en voldoen aan de wetgeving.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Invulling geven aan de afspraken uit het Nationaal energieakkoord van 2013 over duurzame groei en een breed gedragen, toekomstbestendig energie-en klimaatbeleid. Doel is de milieuprestaties van de zorginstellingen verder te verbeteren. Van elkaar leren en elkaar stimuleren door het gezamenlijk op te pakken.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Met name: afval, voedselverspilling, water, mobiliteit en energiebesparing. Landelijk is aangetoond dat bij zorginstellingen veel te halen valt op energie en voedselverspilling met name. Dit heeft ook de landelijke aandacht. Er komt al veel op de zorg af. Begeleiden is dan ook cruciaal voor het slagen van deze aanpak.</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>De Milieuthermometer Zorg zet breed in. Afval, energie, water, mobiliteit eic komen allemaal aan bod. Landelijk is aangetoond dat bij zorginstellingen veel te halen valt op energie en voedselverspilling met name. Dit heeft ook de landelijke aandacht. Er komt al veel op de zorg af. Begeleiden is dan ook cruciaal voor het slagen van deze aanpak.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Binnen drie jaar behalen de deelnemende zorginstelling minimaal het bronzen niveau van de Milieuthermometer Zorg. Ontwikkelen beleid, zorgen dat het op de bestuurlijke agenda beklijft. Brengt een verandering in de organisatie structuur met speerpunt besparing op energie, voedsel etc.voldoen aan de wetgeving. Ook in de toekomst. Handhaving op afstand en uitrol naar alle locaties voor de deelnemende zorginstellingen. Wonen tweemaal per jaar een kennisplatformbijeenkomst bij.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Ja, bij voorkeur zelfs. Graag regionale kringen erbij betrekken, ervaringen delen. Zorghuizen houden zelf al presentaties om de opgedane kennis te delen en andere locaties mee te nemen in dit proces. Ook Landelijk wordt er naar Breda gekeken.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boek-houding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>De Gemeente Breda is initiatiefnemer. Zij verzorgen de twee kennisbijeenkomsten per jaar en bewaken het proces, faciliteren en bieden ondersteuning aan. De OMWB loopt mee in dit proces.</p>

<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Start in november 2015. Looptijd 3 jarig convenant. In oktober 2018 zou een ieder minimaal het bronzen certificaat voor een groot aantal locaties moeten hebben.</p> <p>Techniek is bewezen uitrolbaar en de Milieuthermometer wordt regelmatig aangepast zodat men ook in de toekomst aan de wetgeving blijft voldoen.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Convenant voor drie jaar aangegaan. Door: 8 Zorginstellingen en een Ziekenhuis MPZ, OMWB en de Gemeente Breda</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>150 uur</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>9.636,- voor ondersteuning Stimular</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>9.636,- voor aan bieden/faciliteren begeleiding door Stimular zowel voor de kennisplatform bijeenkomsten als voor de deelnemers individueel. 150 uur per jaar.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>9.636,- voor ondersteuning door Stimular</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Landelijk is aangetoond dat bij zorginstellingen veel te halen valt op energie en voedselverspilling met name. Dit heeft ook de landelijke aandacht. Er komt al veel op de zorg af. Begeleiden is dan ook cruciaal voor het slagen van deze aanpak.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	

 <p>Energieik Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DON-02 Duurzame evenementen</p> <p>Gemeente Breda, Mark de Pooter</p> <p>Evenementen zijn voor de stad belangrijk. De ambitie is een bruisende en klimaatneutrale stad te zijn in 2044</p> <p>Hiervoor dient het evenementenbeleid verder te verduurzamen en moeten evenementenorganisatoren verder gestimuleerd en gefaciliteerd worden om deze doelstellingen te bereiken. Het verduurzamen van evenementen waarin met name afvalpreventie en verduurzamen van de energiebehoefte in 2017 zal een belangrijk omslagpunt moeten worden.</p> <p>Diverse deelprojecten zijn binnen DON 11 samengebracht om dit te bereiken.</p>
<p>Toetsingsaspecten</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Er worden veel evenementen in de stad georganiseerd die de stad promoten. Het is een must deze evenementen te verduurzamen om de effecten op de omgeving te beperken. Daarnaast geeft een duurzaam evenementen de juiste uitstraling van de stad Breda die wij willen zijn.</p> <p>Een afwisselend programmaboekje van evenementen dient in relatie met de duurzaamheidsambities van Breda te worden gezet. Ambitie is om in 2020 alle evenementen duurzaam te laten zijn.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Doelstellingen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reduceren van CO₂-uitstoot door het nemen van maatregelen. Denk aan het vervangen van dieselaggregaten door vaste groene stroompunten. 2. Aandacht houden voor leefbaarheid van de stad, ondanks de toenemende druk door evenementen. Denk aan geluid, geen uitstoot van aggregaten, het belang van het goed scheiden van afval, zwerfafval op aanlooproutes etc. 3. Fungeren als proeftuin voor duurzame initiatieven. Kennis delen, aanjagende rol overheid, stimuleren en faciliteren. <p>Doelgroepen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organisatoren van events 2. Omwonenden 3. Bezoekers 4. Stads promotie
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect?</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie 	<p>Bijna alle aspecten. Een aantal voor beelden hieronder benoemd;</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzaam gebruik grondstoffen & water; watertappunten. - energiebesparing; led verlichting toepassen, zonne-energie gebruik etc. - duurzame mobiliteit: stimuleren openbaar vervoer. - duurzame energie: aggregaten vervangen door groene stroom punten. - circulaire economie; afval is grondstof mits goed gescheiden. Ervaringen kunnen gedeeld worden in de regio
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid 	<ul style="list-style-type: none"> - gedragsverandering: afval scheiden, gebruik openbaar vervoer stimuleren, zwerfafval terugbrengen etc. - circulaire economie; goed afval scheiden geeft goede grondstof voor hergebruik - water, lucht, groen: tappunten water; geen diesel aggregaten meer - gezondheid; minder luchtvervuiling, waterpunten
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkelen bewustwording bij organisatoren - Innovaties in pilotomgeving toepassen en door ontwikkelen met name op afval en energie. - Realisatie vaste stroompunten voor evenementen in Valkenbergpark - Geschikt maken stroompunt Chasséveld voor laagdrempelig gebruik door evenementen. - Overige stroompunten in de stad geschikt maken voor inzet bij evenementen - Onderzoeksrapporten (bv energie denk aan inzetten van een groene batterij opgeladen met stroom uit Breda, afvalreductie, gebruik van bijv. hard cups, smart mobility en slimmer organiseren) - Verbinden van partijen, intern en extern draagvlak. - Kennisplatformbijeenkomsten/workshops; In navolging van 2016 het voortzetten van het kennisplatform met behulp van workshops. - Inspiratie-kennis delen: Er is een bezoek aan DGTL gepland, het meest duurzame dance event van West-Europa. Organisatoren van evenementen worden in gelegenheid gesteld om onder begeleiding van Stimular dit evenement te bezoeken aan de vooravond ervan. De organisatie legt hun filosofie uit. - Duurzaamheidsprijs; Verder zal met kleine andere projectonderdelen voorzien worden in het verder verduurzamen van evenementen. - Concreet het uitreiken van een duurzaamheidsprijs - Een special over geluidbeheersing bij evenementen. Mogelijk wordt dit georganiseerd in samenwerking met BEO
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Ervaringen kunnen gedeeld worden in de regio</p>

<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>De projectindiener is gemeente. De projectorganisatie rust in eerste instantie bij de gemeente in nauwe samenwerking met (BEO) Bredase Evenementen Organisatie en met Stichting Stimular als kennisbron. Stimular heeft in 2016 alle Bredase event workshops geleid. Uiteraard is er bereidheid tot open boekhouding en wordt er graag met nog meer partijen samen gewerkt.</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>De volgende onderdelen vinden plaats in 2017</p> <ul style="list-style-type: none"> - Haalbaarheid hardcups bij evenementen onderzoeken - Realisatie duurzame energie voor evenementen in de binnenstad (fysiek en monitoring) - Inzetten van groene batterijen opgewekt met energie uit de stad Breda zelf. - Inspiratieworkshop bij DGTL (duurzaamste dance evenement in Nederland) voor organisatoren en andere stakeholders uit Breda - Intern uitrollen van ambities duurzaamheid - Duurzaamheidsprijs (aanmoediging)
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Ja voor het aanleggen van vaste stroompunten. Dit kan intern geregeld.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>200</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Pilots duurzame stroom: € 10.000,- Onderzoek Hardcups: 6.000,- Divers € 4.000,-: Wedstrijd, kennisplatform, workshop bij DGTL, communicatie.</p> <p>Zie ook de bijlage. Totaal: € 20.000,-</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>Pilots duurzame stroom € 10.000,- Onderzoek Hardcups: 6.000,- Divers € 4.000,-: Wedstrijd, kennisplatform, workshop bij DGTL, communicatie.</p> <p>Zie ook de bijlage. Totaal: € 20.000,-</p> <p>Inbreng gemeente : 200 uren</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Zie boven, in eerste aanzet geen opbrengsten te verwachten wel op langer termijn. Uitgangspunt is dat het zichzelf op termijn zeker terug gaat verdienen.</p> <p>Vraag is € 20.000,-</p> <p>Onderzoek hardcups: Door gebruik van afstudeerders worden de kosten van onderzoek sterk terug gebracht. Verder rendabel maken is in deze onderzoeksfase niet van toepassing. Bij uiteindelijke implementatie zal dit een belangrijk onderdeel worden.</p>

<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.) - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden</p>	<p>De CO2-reductie is per evenement sterk uiteenlopend. Totaal is de verwachting 300.000 kg CO2.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Geen risico's.</p>

--

Aanleiding

Breda wil een stad zijn die gastvrij is voor bezoekers. Hierbij hoort een afwisselend programmaboekje. Evenementen in de openbare ruimte vormen hierin een onmisbaar element. Duurzame evenementen dragen ook nog eens bij aan de uitstraling van de stad als geheel. Dit document vormt de basis van het programma in 2017. Begin maart 2017 is een definitief besluit genomen over het uitvoeringsprogramma klimaat 2017 - 2020. Het initiele budgetverzoek is slechts ten dele gehonoreerd. Op basis hiervan is het project opnieuw ingekaderd. De resultaten hiervan staan hieronder weergegeven.

Duurzame stroom

De meeste evenementen maken gebruik van een stroomvoorziening, in veel gevallen een dieselaggregaat. Door het College is toegezegd de mogelijkheden te onderzoeken deze stroombehoefte zoveel mogelijk duurzaam te gaan voorzien, dit naar aanleiding van art 41-vragen door gemeenteraad eerder dit jaar.

Op plaatsen in de openbare ruimte waar meerdere evenementen plaatsvinden is het beschikbaar hebben van nieuwe, vaste stroompunten een overweging. Belangrijk voor realisatie is dat de stroompunten op zichzelf -min of meer- rendabel worden. Meest prominente locatie om die doelstelling te behalen is het Valkenbergpark. Met Breda Barst, Palm Parkies en sinds kort ook de voorjaarskermis en Winterland is er genoeg beweging om een aansluiting te kunnen overwegen. Het voorstel is om te starten met twee nieuwe stroompunten in het park om kennis op te doen over het gebruik van bovengenoemde evenementen.

Naar aanleiding van monitoring wordt duidelijk of deze aansluitingen genoeg capaciteit hebben om de evenementen te realiseren.

Budget 10.000

Onderzoek hardcupstelsel

De wegwerpbeker is niet weg te denken van het evenemententerrein, en dat is jammer! Iedereen stoot zich aan de uitstraling ervan tijdens, maar ook na het festival. Het invoeren van een hardcupstelsel kan helpen om dat probleem op te lossen.

College heeft naar aanleiding van art 41-vragen bevestigd dat hernieuwd onderzoek naar een rendabele businesscase hiervoor gaat worden verricht.

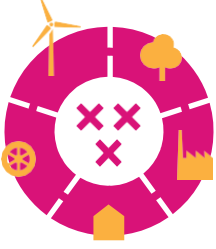
Op zoek wordt gegaan naar projectteam van studenten om haalbare varianten te onderzoeken, inclusief een pilottest.

Budget 6.000

Overig

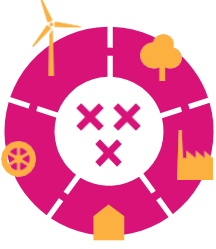
Ook in het jaar 2017 komen de workshops terug op het programma. In het bijzonder is een bezoek aan DGTL bedacht, het meest duurzame dance event van west-europa. Organisatoren van evenementen worden in gelegenheid gesteld om onder begeleiding van Stimular dit evenement te bezoeken aan de vooravond ervan. De organisatie legt hun filosofie uit. Verder zal met kleine andere projectonderdelen voorzien worden in het verder verduurzaming van evenementen. Concreet het uitreiken van een duurzaamheidsprijs en delen van kennis over verduurzaming.

Budget 4.000 euro

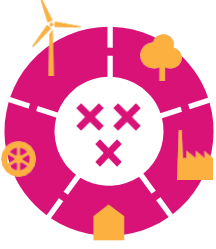
 <p data-bbox="223 398 391 481">Energiek Breda</p>	<p data-bbox="443 134 1189 197">Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p data-bbox="443 224 638 257">DON-03 BEI 2.0</p> <p data-bbox="443 280 726 309">BOnDS coöperatie u.a. Joost Rienks</p> <p data-bbox="443 347 1476 526">BEI staat voor Het Bredaas Energie Initiatief en is een convenant van Bredase Organisaties. Dit samenwerkingsverbond verenigt zo veel mogelijk bedrijven, instanties en organisaties, die staan voor een duurzamer Breda en daarom hun energieverbruik willen reduceren. Veertig procent van de CO₂-uitstoot komt voor de rekening van bedrijven. Dit moet en kan beter volgens het BEI. Aangesloten bedrijven en instellingen beslissen zelf wat zij kunnen en willen doen om dit doel te bereiken. De deelnemers helpen elkaar door te delen hoe ze zelf hun energieverbruik verminderen. Tevens levert een energiebesparing op den duur vaak ook geld op. Het mes snijdt dus aan twee kanten. De convenantsperiode loopt eind 2016 af. Wij willen dit succesvolle project ook in 2017 en verder voortzetten.</p> <p data-bbox="443 542 1452 654">Om ons voor te bereiden op wat wij BEI 2.0 noemen is in samenwerking met representatieve leden, potentiële leden, de Gemeente Breda, Avans en twee zusterorganisaties gekeken hoe we dit het beste kunnen doen. Deze zusterorganisaties zijn BEC (de Bossche Energie Coalitie) en de Grafische Cirkel (een groep drukkerijen die al 18 jaar hun bedrijven gezamenlijk verduurzamen). Dit heeft ons veel goede ideeën gegeven om BEI nog groter en succesvoller te maken. Omdat het huidige BEC sterk lijkt op wat wij voor ogen hebben, hebben wij onze budgettraming gebaseerd op hun praktijkervaring.</p>
<p data-bbox="103 739 255 766">Toetsingsaspecten</p>	
<p data-bbox="103 788 430 840">Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p data-bbox="443 788 1468 862">40% van de CO₂-uitstoot komt van bedrijven. Reductie van CO₂-uitstoot bij bedrijven levert een significantie bijdrage aan de Bredase doelstelling om CO₂-neutraal te worden in 2044. Door van elkaar te leren en samen te werken kunnen de bedrijven hun verduurzaming versnellen.</p>
<p data-bbox="103 869 359 896">Wat is het doel van het project?</p> <p data-bbox="103 896 391 929">- Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat.</p> <p data-bbox="103 929 375 981">- Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p data-bbox="443 869 1125 896">Het project richt zich op Bredase organisaties, dwz bedrijven, overheden en instellingen.</p> <p data-bbox="443 896 1444 936">Het eindresultaat is een 10% lager gezamenlijk energieverbruik in 2019 tov 2016. Iedere deelnemer formuleert zijn eigen specifieke aanpak om aan dit gezamenlijk doel bij te dragen.</p>
<p data-bbox="103 996 391 1041">Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect?</p> <p data-bbox="103 1041 375 1198">- duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p data-bbox="443 996 1476 1153">- energiebesparing: bedrijven die bij BEI aangesloten zijn, hebben individuele en gezamenlijke doelstellingen tav energiebesparing (zie boven) en helpen elkaar mbv kennisuitwisseling en inspiratie of door het uitvoeren van gezamenlijke projecten.</p> <p data-bbox="443 1064 1476 1108">- duurzame mobiliteit is een van de onderwerpen die aan bod komt, denk daarbij aan informatie over laadpalen icm PV-panelen voor ondernemers, (gemeenschappelijk gebruik van) elektrische auto's, openbaar vervoer, vermijden van verplaatsingen</p> <p data-bbox="443 1108 1380 1153">- duurzame energie: opstarten van projecten op gebied grootschalige opwekking (PV, windenergie), hergebruik restwarmte tussen leden, gezamenlijke WKO's</p>
<p data-bbox="103 1209 399 1265">Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van</p> <p data-bbox="103 1265 303 1411">- duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p data-bbox="443 1209 1149 1288">- duurzame leefomgeving (energiebesparing en -opwekking) - gedragsverandering (bewustwording, samenwerking, inzicht in eigen verbruik) - gezondheid (minder uitstoot van roet en uitlaatgassen agv verduurzaming van de mobiliteit)</p>
<p data-bbox="103 1429 343 1478">Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p data-bbox="443 1429 1428 1478">Bijeenkomsten, energiecafé, zichtbaarheid van duurzame deelnemers dmv interviews, samenwerking tussen bedrijven (bv gebruik restwarmte, gezamenlijke WKO)</p>
<p data-bbox="103 1485 399 1579">Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p data-bbox="443 1485 877 1512">Jazeker. Buiten de regio (bv binnen Brabant) kan evt ook</p>
<p data-bbox="103 1590 335 1646">Hoe is de projectorganisatie opgezet?</p> <p data-bbox="103 1646 343 1702">De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn.</p> <p data-bbox="103 1702 327 1747">- Welke rol speelt de project-indiener?</p> <p data-bbox="103 1747 303 1792">- Hoe is de samenwerking georganiseerd?</p> <p data-bbox="103 1792 406 1825">- Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken?</p> <p data-bbox="103 1825 311 1859">- Wat is het kennisniveau?</p> <p data-bbox="103 1859 375 1892">- Hoe is het project georganiseerd?</p> <p data-bbox="103 1892 359 1926">- Welke relevante ervaring wordt ingebracht?</p> <p data-bbox="103 1926 351 1960">- Is er bereidheid tot open boekhouding?</p> <p data-bbox="103 1960 406 2004">- Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<ul data-bbox="443 1590 1444 1937" style="list-style-type: none"> • Projectindieners (BOnDS) is projectleider, aanjager, aanspreekpunt en voert het secretariaat van BEI. • Omdat BEI een continue netwerkbeweging is, is BEI eerder een programma dan een project. • We willen BEI omvormen tot een vereniging met betalende leden. De samenwerking is gebaseerd op kennisdelen, motiveren en inspireren. • BOnDS is de enige projectaanvragers namens BEI • BEI is een programma in de vorm van een netwerkorganisatie • Organisatie: <ul data-bbox="478 1736 1444 1892" style="list-style-type: none"> o BEI wordt een vereniging met betalende leden. o Met een stuurgroep met daarin wethouder en voorzitters en directeurs van organisaties en bedrijven die lid zijn van BEI. De stuurgroep heeft als taak het bewaken en bevorderen van de uitvoering van de afspraken in het convenant o En een managementgroep, die werkt de afspraken over visie, doelen, communicatie, monitoring en financiën verder uit. o BOnDS is projectaanvragers en secretariaat van BEI o Bij voldoende omvang kunnen we gaan werken met themagroepen (winkels, autobedrijven, scholen) of ketens (klant-leveranciers). • De BOnDS adviseurs brengen hun specifieke kennis en ervaring in, net als de aangesloten opleidingsinstituten (bv Avans, ROC WB). Praktijkervaringen worden door de leden ingebracht.

	<ul style="list-style-type: none"> • Er is bereidheid tot een open boekhouding, bv inzicht jaarrekening van de op te richten vereniging • Samenwerken is het grondbeginsel van BEI. Samenwerking tussen de leden, maar ook met zusterorganisaties in andere steden.
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Er is geen sprake van de inzet van één specifieke techniek. De deelnemers bepalen zelf welke techniek het beste bij hen past. Dit kan op gebouwniveau zijn (isolatie, LED, zuinige verwarming), samen met andere bedrijven (restwarmte delen, windmolens) of mobiliteit (carpoolen, e-auto's, laadpalen)</p> <p>Het is geen technisch project, maar een netwerk programma.</p> <p>Het resultaat is energiebesparing door middel van samenwerking / netwerkvorming, inspiratie en motivatie voor en door de leden.</p> <p>BEI is een broedplaats voor gezamenlijke energieprojecten tussen organisaties binnen Breda.</p> <p>Deze aanpak wordt ook gevolgd door andere steden zoals bijvoorbeeld Den Bosch (BEC), zie ook http://www.ondernemenindenbosch.nl/actueel/samen-naar-klimaatneutraal-den-bosch-in-2050</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	nee
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	650
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Uren ik (250):</p> <ul style="list-style-type: none"> • organiseren van BEleenenkomsten, energiecafé etc (100-120 u) • aanjagen (bv bedrijfsbezoeken; 60-80 uur) • secretariaat voeren (80-100u. ledenadministratie, registratie energieverbruik) • overleg met leden, derden en overheden (120u). • externe communicatie/verbeteren zichtbaarheid en bekendheid (opstellen artikelen voor krant en website) • deelname landelijke of regionale events; (bv beurzen 60 uur) • opstellen BEI- roadmap naar energieneutraal (80 uur) • ondersteunen gezamenlijke projecten van leden (80 uur) <p>De helft van deze kosten wordt betaald uit de lidmaatschapsgelden van de vereniging.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Financieel, bv d.m.v. verdubbeling van de binnengekomen lidmaatschapsgelden • Participatie van de gemeente, lidmaatschap als duurzame organisatie, deelname van de wethouder in de stuurgroep, vertegenwoordiger van de gemeente in de managementgroep. • Kennis en informatie
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Opbrengsten vallen bij de deelnemende organisatie (lagere energierekening) en bij de gemeente (bijdrage aan klimaatdoelstelling 2044).</p> <p>Aan te vragen jaarbedrag 20k € exclusief BTW voor 2017. We verwachten jaarlijks maximaal 50k € budget nodig te hebben. De rest wordt bijeengebracht door betalende leden. Wij vragen de gemeente dit te verdubbelen, maar met een minimum inleg van € 10.000.</p> <p>Deze budgetraming is gebaseerd op praktijkervaring van BEC.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk?</p> <p>(Voeg uw berekening ervan bij).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden. 	

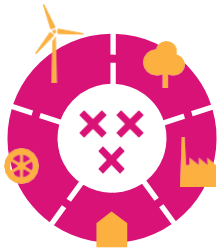
Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's;
technische risico's;
financiële risico's;
juridische risico's; overige
risico's;

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DON-04 Pilots CO2-neutraal ondernemen</p> <p>Een CO2-neutrale stad is het einddoel, maar dit is nog een weinig tastbaar begrip. Dit project heeft als doel om het begrip CO2-neutraal op het concrete niveau van bedrijfsvoering te vertalen. Er is nog weinig ervaring opgedaan met volledig CO2-neutraal ondernemen bij bedrijven. In dit project worden drie bedrijven begeleid zodat zij uiterlijk in 2020 CO2-neutraal ondernemen. Deze drie bedrijven vormen vervolgens een voorbeeld voor de andere bedrijven in Breda.</p>
<p>Naam en contactgegevens indiener projectvoorstel</p>	<p>Stefan Romijn, Stichting Stimular Telefoonnummer 010-238 28 27 e-mail s.romijn@stimular.nl</p>
<p>Achtergrond</p>	<p>De Gemeente Breda wil CO2-neutraal zijn in 2044. Dit betekent dat dan ook alle bedrijven in Breda klimaatneutraal moeten zijn. Maar wat betekent dit eigenlijk? Afgelopen jaren zijn diverse initiatieven genomen om ondernemers op weg te helpen met CO2-reductie. Hierbij wordt vaak 10 tot 20% CO2 gereduceerd, maar is nog een grote weg te gaan tot het bedrijf 100% CO2-neutraal is. CO2-neutraal ondernemen is nu al mogelijk, maar vraagt om een andere manier van ondernemen, met losse maatregelen reddend bedrijven dit niet. Ondernemers die CO2-neutraal willen werken, hebben een strategie en plan voor de langere termijn nodig. Bedrijven weten niet hoe zij dit kunnen oppakken. In dit voorstel wil Stimular met 3 bedrijven aan de slag om uiterlijk in 2020 volledig CO2-neutraal te zijn. Deze bedrijven tonen aan dat CO2-neutraal ondernemen mogelijk is en vormen daarmee de lokale ambassadeurs voor CO2-neutraal ondernemen. De ontwikkelde aanpak wordt gedeeld met de andere bedrijven in Breda.</p>
<p>Projectdoelstelling</p>	<p>3 bedrijven hebben uiterlijk in 2020 een volledig CO2-neutrale bedrijfsvoering. Er worden bedrijven uit uiteenlopende branches geselecteerd, zodat zichtbaar wordt dat CO2-neutraal voor ieder type bedrijf mogelijk is. Bijvoorbeeld een productiebedrijf, een kantoor en een winkel of horecabedrijf.</p>
<p>Beoogd resultaat Wat is de invloed op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • duurzaam gebruik grondstoffen, water, biodiversiteit • energiebesparing • duurzame mobiliteit • duurzame energie • klimaatadaptatie 	<p>3 bedrijven zullen via energiebesparing, opwekking van duurzame energie en verduurzaming van mobiliteit de eigen CO2-uitstoot tot nul terugbrengen. Het uitgangspunt is dat de CO2-neutraliteit via maatregelen wordt bereikt, alleen indien dit onhaalbaar is zal een klein deel (maximaal 15% van huidige uitstoot) via compensatie worden gerealiseerd, waarbij gekozen zal worden voor de meest verantwoorde vorm van compensatie. Uitgaand van 3 middelgrote bedrijven die volledig CO2-neutraal worden bedraagt de CO2-reductie ongeveer 750 ton CO2.</p>
<p>Mogelijke andere effecten Geef gerelateerde nieuwe (economische) activiteiten aan. Geef kostenbesparingen of andere voordelen voor bewoners of bedrijven aan.</p>	<p>De deelnemende bedrijven zullen eerst moeten investeren, maar zullen uiteindelijk profiteren van de besparingen op de langere termijn. Veel maatregelen zullen zich binnen 5 jaar terugverdienen, maar om daadwerkelijk CO2-neutraal te worden, zullen ook maatregelen met langere terugverdientijden uitgevoerd gaan worden. De deelnemende bedrijven zullen daarnaast profiteren van de publiciteit die deelname met zich meebrengt. Deelnemers kunnen zich beter onderscheiden op duurzaamheid en maken daardoor meer kans bij ambitieuze opdrachtgevers. Lokale leveranciers kunnen profiteren door producten te leveren aan de 3 deelnemers.</p>
<p>Afbakening Wat is het project niet?</p>	<p>Het project richt zich op 3 bedrijven, uit uiteenlopende branches. De CO2-neutraliteit richt zich alleen op de eigen bedrijfsvoering (energieverbruik en vervoer). Aspecten als CO2-neutrale producten en adaptatie komen zijdelings aan de orde (bewustwording dat ook daar kansen liggen).</p>
<p>Werkzaamheden / aanpak</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Werving van deelnemers. Er wordt een algemene oproep gepubliceerd in ondernemersnieuwsbrieven e.d. Daar-naast wordt actief geworven in bestaande netwerken (BEI, oud-cursisten cursus Duurzaam Ondernemen, deelnemers aan projecten uit voorgaande uitvoeringsprogramma's). Dit omdat naar koplopers wordt gezocht, die weer een grote stap verder willen zetten. 2. Selectie meest geschikte deelnemers bij meer dan 3 aanmeldingen. 3. Nulmeting bij de deelnemers. Huidige CO2-uitstoot in beeld brengen, besparingsmaatregelen bepalen etc. 4. Opstellen adviesrapport op weg naar CO2-neutraal incl raming kosten en besparingen, subsidies, financierings- mogelijkheden etc. 5. Bespreken adviesrapport en opstellen actieplan met deelnemers. Hierin deelnemers attenderen op lokale partijen voor uitvoering van adviezen (lokale leveranciers van led, zonnepanelen, duurzame voertuigen etc). 6. Ondernemers gaan aan de slag met uitvoering maatregelen. Voor tussentijdse vragen of hulp kunnen zij contact opnemen met Stimular. Stimular neemt eens per kwartaal contact op om voortgang te bespreken en knelpunten in uitvoering op te lossen, mee te denken over offerte aanvragen, beoordeling daarvan etc. 7. Minimaal eens per jaar artikel opstellen over voortgang voor lokale, regionale en landelijke media en zodra CO2-neutraliteit is bereikt casus uitwerken.
<p>Regionale aanpak In hoeverre is het project geschikt om samen met regiogemeenten uit te voeren?</p>	<p>Resultaten worden regionaal gedeeld. Aanpak is eenvoudig uit te breiden in de regio door bijvoorbeeld in elke gemeente minimaal 1 deelnemer te werven.</p>
<p>Projectorganisatie De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. Welke rol speelt de project-indiener?</p>	<p>Organisatie 1: Stichting Stimular Stimular verzorgt de begeleiding van de bedrijven en is betrokken bij alle genoemde stappen. Organisatie 2: Diverse lokale partijen voor werving: o.a. BEI, Avans, gemeente Organisatie 3: Diverse lokale partijen voor uitvoering maatregelen: o.a. installateurs, bouwbedrijven, leveranciers voertuigen.</p>
<p>Communicatie</p>	<p>Minimaal eens per jaar artikel over voortgang voor lokale, regionale en landelijke media. Optioneel: film maken per deelnemer over de verschillende stappen die worden gezet.</p>

Gerelateerd beleid	Luchtkwaliteit, economie
Planning Het project moet snel resultaat opleveren, maar uiterlijk binnen 3 jaar.	Start begin 2017. Stap 1 t/m 5 uitvoeren in eerste helft 2017. Daarna doorlopend tot 2020. Het doel is om tussentijdse resultaten zichtbaar te maken en hierover te communiceren.
Uren	Organisatie 1: Stichting Stimular Stap 1 en 2: 1 dag Stap 3 t/m 5: 6 dagen (2 dagen per deelnemer) Stap 6 en 7: 6 dagen (2 dag per deelnemer) Organisatie 2: Diverse lokale partijen voor werving: o.a BEI, Avans Circa halve dag per partij Organisatie 3: Diverse leveranciers: Afhankelijk van gegeven adviezen en werk dat daar uit voortkomt. Uren film zijn buiten beschouwing gelaten. Mogelijk samenwerking met studenten van een media-opleiding zoeken?
Kosten	Kosten Stimular € 12.168 (excl. btw) Optionele kosten voor film niet geraamd.
Financiering Geef aan hoe het project rendabel (kosteneffectief) kan worden uitgevoerd	Uitvoering maatregelen is (uiteindelijk) rendabel. Kosten voor inhuur Stimular zijn niet gedekt, hiervoor wordt een bijdrage van de gemeente gevraagd. Met het project wordt een herhaalbare aanpak ontwikkeld voor bedrijven om CO2-neutraal te worden.
Succes- en faalfactoren	Werving kan moeizaam verlopen, maar door inzet bestaand netwerk is dit op te lossen. Als een deelnemer niet gemotiveerd is, is er geen gewenst resultaat. Hier goed rekening mee houden bij selectie. Lokale voorbeelden maken CO2-neutraal begrijpelijk, realistisch en zichtbaar waardoor anderen het voorbeeld volgen. Unieke aanpak die landelijke aandacht biedt, zowel voor deelnemers als voor de Bredase aanpak.

 <p data-bbox="223 398 391 481">Energieik Breda</p>	<p data-bbox="443 134 1189 197">Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p data-bbox="443 224 742 257">DON-05 Milieubarometer</p> <p data-bbox="443 280 686 309">Gemeente Breda, Bart van Oort</p> <p data-bbox="443 324 1444 436">De milieubarometer is een online meetinstrument dat ondernemers inzicht biedt in de CO2 uitstoot en de kosten daarvan. Daarnaast biedt de Milieubarometer een overzicht van maatregelen die binnen de branche het meest effectief zijn om CO2 te reduceren. Het is een goedkope manier om Bredase ondernemers op weg te helpen met duurzaam en CO2 -neutraal ondernemen. De milieubarometer heeft ook een MVO balans voor bedrijven die ook met maatschappelijke thema's aan de slag willen. Meer dan 50 gemeenten bieden dit instrument gratis aan alle ondernemers binnen de gemeenten aan.</p>
<p data-bbox="103 631 255 660">Toetsingsaspecten</p>	
<p data-bbox="103 687 430 728">Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p data-bbox="443 687 1444 772">De milieubarometer is een online meetinstrument dat ondernemers inzicht biedt in de CO2 uitstoot en de kosten daarvan. Daarnaast biedt de Milieubarometer een overzicht van maatregelen die binnen de branche het meest effectief zijn om CO2 te reduceren. Het is een goedkope manier om Bredase ondernemers op weg te helpen met duurzaam en CO2 -neutraal ondernemen. Meten is weten en maakt dat men de juiste keuzes kan maken.</p>
<p data-bbox="103 804 359 833">Wat is het doel van het project?</p> <ul data-bbox="103 833 383 913" style="list-style-type: none"> - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich? 	<p data-bbox="443 804 1452 846">De Gemeente Breda biedt ondernemers kosteloos een startabonnement aan. Daarna kan de ondernemer kiezen om het abonnement op eigen kosten door te zetten.</p> <p data-bbox="443 846 1332 913">Aanbieden middels flyer bij bedrijvenbezoeken door de handhavers van de OMWB. Opzette van een communicatieplan voor 2017 om het instrument t en aanbod Breda te promoten via bladen, bedrijven verenigingen etc.</p>
<p data-bbox="103 945 391 990">Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect?</p> <ul data-bbox="103 990 375 1137" style="list-style-type: none"> - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie 	<p data-bbox="443 945 478 967">Alle</p>
<p data-bbox="103 1173 391 1236">Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van</p> <ul data-bbox="103 1236 295 1361" style="list-style-type: none"> - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid 	<p data-bbox="443 1173 582 1196">Moeilijk meetbaar</p>
<p data-bbox="103 1397 343 1438">Wat zijn de belangrijkste activiteiten en /of producten?</p>	<p data-bbox="443 1397 1125 1420">n.b. Het BEI en de grafische milieucirkel werken beide binnen de kring met de barometer.</p>
<p data-bbox="103 1464 399 1550">Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p data-bbox="443 1464 790 1487">Aanbod is reeds ook opgepakt door de RWB</p>
<p data-bbox="103 1576 327 1617">Hoe is de projectorganisatie opgezet?</p> <p data-bbox="103 1617 351 1684">De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn.</p> <ul data-bbox="103 1684 406 1989" style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	

<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Aanbieden middels flyer bij bedrijvenbezoeken door de handhavers van de OMWB. Opzette van een communicatieplan voor 2017 om het instrument t en aanbod Breda te promoten via bladen, bedrijven verenigingen etc.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>nvt</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>50 uur per jaar</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>€ 2000,- per jaar voor communicatie</p> <p>(2016: Al betaald, om 3 jaar lang onbeperkt startabonnementen op de milieubarometer evenals de MVO-balans beschikbaar te stellen aan de bedrijven van Breda. Ingaande 1 april 2016. Het gaat om een totaalbedrag van: € 3.000,- excl. BTW.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>€ 2000,- per jaar voor communicatie.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>€ 2000,- per jaar voor communicatie</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Geen</p>

Energiek
Breda

Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)

DON-06 Voorstel Intensivering energietoezicht

Ingediend door:
Omgevingsdienst Midden - en West-Brabant (OMWB)
Contactpersoon:
Pieter Schalk Tel.
013-2060352
E-mail. Pieter.schalk@omwb.nl

NB: Voorliggend projectvoorstel (versie 15-03-2017) bevat een beperkt aantal wijzigingen ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel dat in 2016 is ingediend (versie 31-10-2016). De wijzigingen zijn doorgevoerd op verzoek van de Gemeente Breda en vooraf besproken.

Samenvatting

In 2015-2016 heeft de Gemeente Breda deelgenomen aan de regionale Pilot Energietoezicht. Bij deze pilot, die door de OMWB wordt begeleid, wordt onder meer ervaring opgedaan met de mogelijkheden om bij toezicht en handhaving meer aandacht te besteden aan het aspect energie. Daarbij is o.a. inzicht verkregen in de benodigde deskundigheid, de benodigde capaciteit en de kosten. Tevens werden als onderdeel van de pilot in 2016 in de Gemeente Breda 15 extra controles uitgevoerd op energie bij kantoren, onderwijsinstellingen en garagebedrijven. Verder heeft een aantal toezichthouders een (online) cursus gevolgd en deelgenomen aan een praktijktraining om vertrouwd te raken met o.a. de Erkende Maatregelen.

De OMWB stelt aan de Gemeente Breda voor om op basis van de resultaten van de pilot het aantal energiecontroles uit te breiden en tevens de informatiepositie met betrekking tot energieverbruik, maatregelen en potentieel verder te versterken. Daarbij wordt de 'Bossche methode' als voorbeeld gehanteerd met als doelstelling dat de bedrijven meer energie gaan besparen en dat deze besparing inzichtelijk wordt gemaakt. De te bezoeken bedrijven worden gecontroleerd op de naleving van de wettelijke energiebesparingsverplichtingen waarbij per bedrijf het energie- besparingspotentieel geraamd wordt met het bijbehorende financiële voordeel voor het bedrijf. Het totale besparing potentieel wordt vergeleken met bijvoorbeeld het gemiddelde verbruik van een aantal huishoudens of met de opbrengst van een aantal windmolens.

Op deze wijze kunnen de besparingen op een heldere en begrijpelijke wijze worden gecommuniceerd.

Het project bestaat uit de volgende onderdelen:

- Raming van het besparingpotentieel op basis van landelijk cijfers (ECN-lijsten);
- Selectie van te bezoeken bedrijven samen met de gemeente;
- Uitwerken begroting van capaciteit en kosten;
- Organisatie en programmering;
- Uitvoering toezichtbezoeken;
- Rapportage per controle;
- Monitoring besparingspotentieel;
- Data-analyse en -beheer;
- Herhaling toezicht bezoeken (stand van zaken uitvoering maatregelen etc.);
- Jaarlijkse rapportage van het gehele project.

Toetsingsaspecten.

Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?

De Gemeente Breda wil optimaal gebruik maken van het (wettelijk) instrumentarium om energiebesparing bij bedrijven te bevorderen. Daarnaast wil de gemeente bedrijven actief informeren over energiebesparing en duurzame energie. Deze ambitie blijkt onder meer uit de deelname van de gemeente aan de regionale pilot energietoezicht (Zie hierboven). Als uitvoeringsorganisatie van het bevoegd gezag kan de OMWB een belangrijke bijdrage leveren aan deze ambitie.

Wat is het doel van het project?

- Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat.
- Op welke doelgroep(en) richt het project zich?

Het project richt zich op bedrijven. Dit zijn enerzijds bedrijven waar de OMWB vanuit het basistakenpakket regulier (integraal) toezicht, uitvoert en anderzijds bedrijven waar de OMWB dit niet doet, maar waar veel energiebesparing mogelijk is. Dit zijn met name kantoorpanden, scholen, zwembaden en binnensportaccommodaties.

Resultaten zijn o.a.:

- Actievere inzet van bedrijven op energiebesparing met wettelijke instrumenten.
- Actievere inzet van bedrijven op energiebesparing en duurzame energie door advisering.
- Meer inzicht in besparingspotentieel bij bedrijven.
- Gericht toezicht o.b.v. naleefgedrag en besparingspotentieel.
- Aantoonbare energiebesparing bij bedrijven.

Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect?

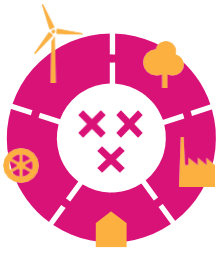
- duurzaam gebruik grondstoffen & water
- biodiversiteit
- energiebesparing
- duurzame mobiliteit
- duurzame energie
- klimaatadaptatie

- Energiebesparing
- Duurzame energie

<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid 	<ul style="list-style-type: none"> - CO2-reductie - Bewustwording en gedragsverandering bij bedrijven gericht op energiebesparing. - Bewustwording en gedragsverandering bij bedrijven gericht op duurzaamheid en circulaire economie.
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en / of producten?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren toezicht en adviesbezoeken - Opbouwen informatiepositie (informatie gestuurd werken)
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Uitbreiding naar andere gemeenten via regionale aanpak is mogelijk indien extra toezichtcapaciteit tijdig kan worden georganiseerd. Dit betekent in feite een uitbreiding van de regionale pilot uit 2016.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de projectindiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>In de projectorganisatie zullen de Gemeente Breda en de OMWB samenwerken. De OMWB zal een interne project-leider aanwijzen die het eerste aanspreekpunt voor de gemeente is en de coördinatie binnen de OMWB zal verzorgen. De Gemeente Breda wijst eveneens een contactpersoon aan. Bij de uitvoering zijn meerdere medewerkers van de OMWB betrokken waaronder toezichthouders, adviseurs, werkverdelers en teamleiders.</p> <p>De toezicht houders hebben verschillende kennisniveaus m.b.t. energietoezicht maar hebben minimaal deelgenomen aan de E-learning module. Een aantal heeft tevens deelgenomen aan de praktijktraining. Een ervaren toezichthouder met specialisme 'energietoezicht' zal worden ingezet als coach van minder ervaren toezichthouders op energiegebied.</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Uren ik (250):</p> <ul style="list-style-type: none"> • organiseren van BEleenkosten, energiecafé etc (100-120 u) • aanjagen (bv bedrijfsbezoeken; 60-80 uur) • secretariaat voeren (80-100u. ledenadministratie, registratie energieverbruik) • overleg met leden, derden en overheden (120u). • externe communicatie/verbeteren zichtbaarheid en bekendheid (opstellen artikelen voor krant en website) • deelname landelijke of regionale events; (bv beurzen 60 uur) • opstellen BEL- roadmap naar energieneutraal (80 uur) • ondersteunen gezamenlijke projecten van leden (80 uur) <p>De helft van deze kosten wordt betaald uit de lidmaatschapsgelden van de vereniging.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Financieel, bv d.m.v. verdubbeling van de binnengekomen lidmaatschapsgelden • Participatie van de gemeente, lidmaatschap als duurzame organisatie, deelname van de wethouder in de stuurgroep, vertegenwoordiger van de gemeente in de managementgroep. • Kennis en informatie
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>In de projectorganisatie zullen de Gemeente Breda en de OMWB samenwerken. De OMWB zal een interne project-leider aanwijzen die het eerste aanspreekpunt voor de gemeente is en de coördinatie binnen de OMWB zal verzorgen. De Gemeente Breda wijst eveneens een contactpersoon aan. Bij de uitvoering zijn meerdere medewerkers van de OMWB betrokken waaronder toezichthouders, adviseurs, werkverdelers en teamleiders.</p> <p>De toezicht houders hebben verschillende kennisniveaus m.b.t. energietoezicht maar hebben minimaal deelgenomen aan de E-learning module. Een aantal heeft tevens deelgenomen aan de praktijktraining. Een ervaren toezichthouder met specialisme 'energietoezicht' zal worden ingezet als coach van minder ervaren toezichthouders op energiegebied.</p>

<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Het project richt zich vooral op het bereiken van energiebesparing door gebruik te maken van erkende maatregellijsten tijdens toezicht (zie: http://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzame/energie/erkende-maatregelen-0/).</p> <p>De maatregelen van de lijst en de toegepaste methodiek om ze vast te stellen zijn gedaan door de branches en goedgekeurd door VNG, VNO-NCW-MKB-NL en de ministeries van IenM, BZK en EZ.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<ul style="list-style-type: none"> - Een vergunningaanvraagtraject is geen onderdeel van dit project. - Het Rijk heeft een subsidieregeling aangekondigd voor extra capaciteit voor energietoezicht. Het bedrag dat hieruit beschikbaar kan worden gesteld voor dit project zal nader dienen te worden vastgesteld. Duidelijk is wel dat hiermee slechts een klein deel (ca. € 10.000,-) van de projectkosten kunnen worden gedekt. - Juridische project-aspecten zijn niet van toepassing.
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Uitgaande van een beschikbaar budget van € 120.000,- en een gemiddeld uurtarief van € 90,- is ca. 1.300 uur beschikbaar. Na aftrek van de subsidie (indicatief € 10.000,-) komt jaarlijks maximaal € 110.000,- ten laste van het Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020.</p> <p>De ureninzet per inrichting is afhankelijk van het type inrichting. Dit betekent dat de definitieve projectbegroting kan worden opgesteld nadat in samenspraak met de gemeente een selectie heeft plaatsgevonden. Voor de bepaling van het benodigde aantal uur per controle wordt uitgegaan van de meest recente kengetallen zoals die ook worden gehanteerd binnen de landelijke subsidie voor extra energietoezicht.</p> <p>Zoals afgestemd met de gemeente wordt voornamelijk uitgegaan van 52 extra te bezoeken inrichtingen in 2017 bovenop de 38 controles waarvoor de gemeente Breda al opdracht heeft verleend.</p> <p>Daarnaast is er ureninzet nodig om data te verzamelen over het huidige besparingspotentieel en voor monitoring, verslaglegging en projectcoördinatie. Dit bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een beknopte inschatting van het besparingspotentieel van de bedrijven die bezocht worden in het kader van besparingspotentieel. Dit zal naar inschatting een uur kosten per 3 inrichtingen. Gebaseerd op circa 160 bedrijven in het werkprogramma zal dit ongeveer 50 uur kosten. Dit wordt uitgevoerd door toezichthouders van de OMWB. - Inschatting besparingspotentieel overige bedrijven. Dit richt zich erop om tot een inschatting te komen van het besparingspotentieel van bedrijven waar de OMWB geen toezicht uitvoert. Dit kost naar schatting 25 uur. - Van de bedrijven waar integrale controle is uitgevoerd tot en met Q3 van 2017, wordt een lijst gemaakt met de top 10 procent bedrijven met het hoogste besparingspotentieel. Deze bedrijven worden dan in Q4 nogmaals bezocht voor een diepgaande energiecontrole. Dit betekent 16 * 10 uur = 160 uur. - Projectcoördinatie, afstemming met de gemeente, monitoring en verslaglegging. Dit wordt indicatief geraamd op 200 uur.
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Op basis van het voorgaande ramen wij de jaarlijkse kosten op € 110.000,-.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>Van de gemeente wordt een inzet in uren verwacht om dit projectvoorstel gezamenlijk uit te werken. Tijdens de uitvoering zal regelmatig overleg plaatsvinden over de voortgang.</p> <p>De gemeente wijst hiertoe een projectleider/aanspreekpunt aan.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project?(voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Het project kan worden uitgevoerd in de vorm van een reguliere opdracht (verzoektaak) van de Gemeente Breda aan de OMWB. De verdeling van de totale kosten is afhankelijk van de uitwerking van het project en wordt in overleg met de gemeente bepaald.</p> <p>Bij de bepaling van de kosten is rekening gehouden met een rijkssubsidie van ca. € 10.000,- voor extra energietoezicht.</p>

<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.) -Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden</p>	<p>Dit kan indicatief worden gekwantificeerd nadat het voorstel is uitgewerkt.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? Operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>- Operationele risico's: afhankelijk van het aantal te bezoeken gemeenten zal mogelijk extra capaciteit nodig zijn. Deze zal door de OMWB moeten worden geworven en/of ingehuurd. - Over de afdekking van financiële risico's zullen bij de opdrachtverlening afspraken worden vastgelegd.</p>

Energiek
Breda

Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)

DON-07 “Duurzame bedrijventerreinen in Breda”

Klimaatroute

Nieuwe Hemweg 2
1013BG Amsterdam
info@klimaatroute.nl
020-7009438

Contactpersoon:

Nick Dessens
n.dessens@klimaatroute.nl 06-
34190202

Klimaatroute heeft met een team van 18 mensen sinds 2011 ruim 8.000 bedrijven en organisaties mogen verduurzamen. De basis van ons proces is een eenvoudige, maar complete energiescan. Aan de hand van deze scan gaan we met de ondernemer in kwestie een begeleidingsperiode in van minimaal één jaar. We hebben dergelijke projecten uitgevoerd voor alle grote gemeenten in Nederland zoals Den Haag, Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Eindhoven en zouden graag ook de Klimaatroute willen uitrollen in Breda.

Klimaatroute heeft een aantal unieke elementen die ons onderscheiden van bureaus die louter energieadvies geven;

- Persoonlijke en proactieve werving van deelnemers aan het project.
- Werken met goed geschoolde adviseurs in loondienst i.p.v. studenten en freelancers.
- Minimaal één jaar intensieve begeleiding en monitoring van de resultaten.
- Klimaatroute is onafhankelijk en heeft het geen verdienmodel aan de “achterkant” zoals prijsafspraken met leveranciers. Tevens werkt Klimaatroute alleen met lokale leveranciers om de lokale financiële multiplierfactor van het project zo hoog mogelijk te laten zijn.

Dit projectvoorstel betreft het verduurzamen van bedrijventerreinen in Breda. Klimaatroute heeft de afgelopen jaren een effectieve aanpak voor bedrijven- terreinen ontwikkeld. Deze terreinen worden vaak gevormd door bedrijven die wettelijk verplicht zijn om energiebesparende maatregelen te nemen. De laatste jaren zou je er van gaan duizelen: Activiteitenbesluit, MJA, Wet Milieubeheer, EED, Omgevingsdiensten, Energielabel, Handhaving, Erkende Maatregelen, en het Energie Prestatie Keur. Er komt nogal wat op je af als middelgrote tot grote organisatie. Eén ding staat vast; we moeten én gaan aan de slag met energiebesparing de komende periode. Zonder het realiseren van grootschalige energiebesparing in het bedrijfsleven worden onze regionale en nationale doelstellingen immers nooit behaald.

Werkwijze:

- Er zullen in samenwerking met de Gemeente Breda, handhaving en omgevingsdienst bedrijven geselecteerd worden die het traject aangeboden krijgen.
- Klimaatroute voert met ervaren adviseurs de QuickScans uit bij de deelnemende bedrijven op locatie.
- De elementen in de QuickScan zullen overeenkomen met de maatregelen die gelden in de (voor die branche geldende) Erkende maatregelen lijst, danwel de maatregelen die onder de Wet Milieubeheer verplicht zijn.
- Het rapport wordt altijd binnen twee weken na opname digitaal gegenereerd in de vorm van een 2-pager en in een beschermde omgeving online gezet.
- Het rapport wordt altijd binnen twee weken in persoon opgevolgd om het te bespreken en eventuele onduidelijkheden weg te nemen.
- Begeleiding en monitoring door Klimaatroute bij de opvolging van de adviezen vindt plaats gedurende één jaar na oplevering QuickScan. Deze begeleiding is zeer breed en houdt o.a. in; aanpassingen in rapportages, begeleiding/ selecteren leveranciers, product presentaties, subsidie/belasting verlagende trajecten aanvragen en algemene sparringspartner voor het gehele thema energie.

In het web van beleid, financiering, regelgeving en technische mogelijkheden treedt Klimaatroute op als verbinder. We maken via maatwerk inzichtelijk voor de bedrijven waar ze aan moeten voldoen, én hoe ze extra inspanningen kunnen leveren. Vervolgens begeleiden we de bedrijven hierbij door de koppeling te maken met regelgeving, lokaal beleid, onafhankelijke uitvoerende partijen en lokale financieringsvormen die voorhanden zijn. We hebben op deze wijze al tientallen bedrijventerreinen mogen verduurzamen in samenwerking met omgevingsdiensten en handhaving.

Toetsingsaspecten.

Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?

Begin 2011 hebben we met Klimaatroute een onderzoek gedaan onder een 1.000 tal bedrijven. Deze bedrijven hadden alle te maken gehad met een advies op het gebied van duurzaamheid, maar daar tot op heden niks mee gedaan. Onze vraag was simpel; waarom niet? Daar kwamen drie belangrijke lessen uit voort waar de dienstverlening van Klimaatroute sindsdien geheel op gestoeld is;

1. “Ik snap het adviesproduct niet.” Bij Klimaatroute is het advies een eenvoudige 2 pager in Jip en Janneke taal met de voor de ondernemer belangrijke informatie.
2. “Ik ben na het advies los gelaten.” Bij Klimaatroute is het advies altijd een startpunt voor een activatie traject van minimaal één jaar waarin ondernemers blijvend begeleid worden en zowel kennis als financiële barrières worden geslecht.
3. “Ik heb geen geld beschikbaar voor energiebesparing.” Bij Klimaatroute wordt altijd de koppeling gemaakt met mogelijke financiële, fiscale of subsidie regelingen die voorhanden zijn.

Met bovenstaande dienstverlening willen we juist ook de implementatie van energie efficiëntie bevorderen. Je ziet de afgelopen tijd dat er veel aandacht is voor duurzame opwekking, wat een goede ontwikkeling is. Als we de “Trias Energetica” echter volgen is het juist ook belangrijk dat we ook efficiënter omgaan met onze energie. Juist dit aspect vinden we erg belangrijk en willen we in dit project uitdragen.

<p>Wat is het doel van het project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich? 	<p>Het doel (eindresultaat) van het project is om binnen één jaar energiebesparing en duurzaamheid in het algemeen begrijpelijk te maken, en te implementeren bij één of meerdere bedrijventerreinen in Breda. We willen dit in nauwe samenwerking met zowel de handhaving als de omgevingsdienst om hen te ontlasten. De Klimaatroute dienst-verlening gaat hier over de gehele breedte van EED tot erkende maatregelen en van EPK tot Wet Milieubeheer.</p> <p>Het gaat hierbij om zowel het advies en resulterend dossier, maar vooral ook om de intensieve opvolging door de Klimaatroute. Dossiers en resultaten worden transparant inzichtelijk gemaakt voor de gemeente Breda en belang-hebbende handhaving of omgevingsdienst.</p> <p>Gebied is te bepalen in overleg met Gemeente Breda, handhaving en onderhavige omgevingsdienst. Omdat de onderhavige bedrijven nogal verschillen in grote werkt dit voorstel met een strippenkaart van 100 strippen. Per 2.000m² scan oppervlakte kost het één strip met een maximum van drie strippen per onderneming. Ter illustratie; een bedrijf met een oppervlakte van 1.300m² telt als één strip, 3.200m² als twee strippen, en alles boven de 4.000m² als drie strippen. Afhankelijk van de grootte van de bezochte bedrijven heeft dit project dus betrekking op 33 tot 100 bedrijven.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect?</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie 	<p>Het project heeft effect op energiebesparing en duurzame energie opwekking.</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid 	<p>Het project levert een sterke bijdrage aan duurzame leefomgeving en gedragsverandering.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Belangrijkste activiteiten zijn het verschaffen van duidelijkheid, inzicht en ontzorging. De overheid is afgelopen jaren met verschillende initiatieven gekomen en het is voor ondernemers vaak niet duidelijk wat er nu van ze verwacht wordt, wat er verplicht is en aan welk initiatief ze mee mogen/moeten werken. Daarnaast is er veel werk bij hand-having en omgevingsdiensten terecht gekomen. Een duidelijke verschuiving naar de energie component van de wet milieubeheer. Het product van dit project is dan ook tweeledig. Enerzijds het ontlasten van de Gemeente Breda en haar ondersteunende diensten, anderzijds het helpen van de bedrijven die onderhevig zijn aan de benoemde wet en regelgeving. Vaak leidt onduidelijkheid namelijk tot "hakken in het zand" bij de ondernemers, en het kost vervolgens veel tijd en energie om dat om te zetten in medewerking en resultaat.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Absoluut. De Klimaatroute aanpak laat zich kenmerken door veel en persoonlijk contact met de deelnemende onder-nemers. We communiceren niet reactief of via email, maar proactief en face to face. Het is gebleken dat we lokaal altijd aanwezig moeten zijn, en er daarmee een duidelijk schaalvoordeel is bij een grotere uitrol van een dergelijke aanpak. De participatie in dit project van andere gemeenten zou dit voordeel en dus een toename in effectiviteit van de aanpak tot gevolg hebben.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet?</p> <p>De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boek-houding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>Klimaatroute voert in samenspraak met de Gemeente Breda dit project uit. We werken hierbij niet samen met studenten of freelancers omdat ervaring leert dat de effectiviteit van de aanpak dan afneemt. In nauw overleg met handhaving en de omgevingsdienst wordt op gebied en/of bedrijfsniveau bepaald welke bedrijven deel gaan nemen aan het project. Deze afstemming is belangrijk om met dit project bij te dragen aan het verlichten van de lastendruk voor zowel handhaving als omgevingsdienst. Tevens wordt desgewenst voorafgaand aan het project een pool van lokale bedrijven opgesteld die de uitvoer van de maatregelen op zich kan nemen. Input vanuit de Gemeente Breda of andere projectpartners wordt hierbij zeer op prijs gesteld. Klimaatroute behoeft hier geen kickback fee of andere verdienstructuur op. We vinden het enkel belangrijk dat de partijen lokaal zijn en goed werk leveren. Klimaatroute is momenteel op een 12 tal bedrijventerreinen in Drenthe, Utrecht, Eindhoven en Amsterdam met deze aanpak bezig. Klimaatroute is de enige projectaanvrager.</p> <p>We staan in dit project open voor een open boekhouding en stimuleren juist lokale samenwerking. Klimaatroute vervult daarbij de functie van spin in het web en verbinder tussen vraag en aanbod.</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Aan de hand van de energiescan (conform wet en regelgeving) start Klimaatroute een uitontwikkeld consultatieve selling traject. Uniek hieraan is dat we geen specifieke producten verkopen, maar het pad uitstippelen voor de ondernemers hoe te voldoen aan wet en regelgeving op het gebied van energie besparing. We kijken hierbij naar de volgende vijf zaken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Thermische schil (isolatie) 2. Sturing en monitoring energiegebruik 3. Verlichting 4. Klimaat (Verwarming, koeling en ventilatie) 5. Duurzame opwekking. <p>De concrete invulling hiervan wordt bepaald door de ondernemer zelf, maar in dit traject nemen wij alle mogelijke barrières weg om dat punt te bereiken. Bij Klimaatroute is de energiescan dan ook niet het product, maar is juist het begeleidingsjaar het product. Het plan van aanpak van de bedrijven om te voldoen aan de geldende eisen zal gecommuniceerd worden met controlerende instanties. Zo kunnen deze bedrijven als gevolg van deze stimulering opgenomen worden in het audit traject.</p>

Juridische aspecten - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze)	Er is geen sprake van een benodigde vergunningsaanvraag. Tevens is er geen sprake van staatssteun omdat we de koppeling maken met minimaal drie uitvoerende lokale partijen zonder fee structuur. In de ruim 5.000 trajecten die we voor gemeenten hebben mogen uitvoeren is er nimmer een juridisch aspect geweest dankzij de volledige transparantie en de onafhankelijkheid van Klimaatroute.
Hoe hoog schat u de ureninzet in?	Grove uren indicatie van de uitsplitsing: • Management opzet = 50 uur • Werving = 40 uur • Advies = 225 uur • Begeleiding en monitoring = 225 uur Totaal = 540 uur
Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)? - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe.	Klimaatroute heeft een transparant kostenmodel, namelijk de kosten van het advies en begeleiding traject. We vragen hiervoor een vergoeding aan de Gemeente Breda ten hoogte van Euro 35.000,- ex. BTW. Hiervoor wordt het bovenstaande proces in het geheel uitgevoerd.
Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project? - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten.	Klimaatroute zou op een aantal fronten additionele ondersteuning verzoeken van de Gemeente Breda: - Selectie van gebied/bedrijven - Koppeling met gerelateerde omgevingsdiensten - Aanleveren van brief t.b.v. aankondiging project, en vermelding project op website van gemeente - Aandragen mogelijke projectpartners voor uitvoer daadwerkelijke maatregelen - Communicatie van de resultaten
Wat is de financieringsbehoefte van dit project? - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij).	Klimaatroute biedt de trajecten kosteloos aan aan de ondernemers. De aanname dat het kosteloos aanbieden de effectiviteit niet ten goed komt is pertinent onjuist gebleken na diverse testen voor Klimaatroute klanten. Dat heeft o.a. de volgende redenen: - Bij een eigen bijdrage valt het effect van wederkerigheid weg - Bij een eigen bijdrage wegen de extra wervingskosten niet op tegen de inkomsten van eigen bijdrage - Door het kosteloos aan te bieden bereik je juist het type ondernemers waar het besparingspotentieel het hoogste is. - Je vraagt al een investering van een ondernemer in termen van tijd (ruim 5 uur) en de investeringen in energie- besparende producten. De opbrengsten gaan dus niet naar Klimaatroute toe, maar naar lokale uitvoerende partijen/ installateurs die het uitvoeren van de maatregelen in Breda op zich gaan nemen. Dit betalen de ondernemers uiteraard wel zelf. Klimaatroute verzoekt daarom een bijdrage van de Gemeente Breda van Euro 35.000,- ex. BTW. Bij 540 benodigde uren is dat een uurtarief van Euro 65,- ex. BTW. Daar zitten alle overige kosten (reiskosten etc.) in verrekend. Tot op heden zijn we nog niet gestuit op alternatieve manieren van financiering, en is een lening niet toereikend. IRR = 39 Zie Annex I voor berekeningen
Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.) - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden.	Omdat participerende bedrijven moeten voldoen aan de WM gaan we uit van een 95% activatiegraad binnen één jaar. Ervaring leert in deze projecten dat het grote besparingen betreft gezien de grootte van de aan de WM onderhevige bedrijven. Jaarlijkse reductie van 29 kg CO2 per Euro. Zie Annex I voor berekeningen
Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;	De afgelopen vijf jaar zijn wij nimmer op een risico of probleem gestuit. We hebben in die jaren ruim dertig projecten succesvol afgerond en altijd met resultaten boven verwachting.

ANNEX I

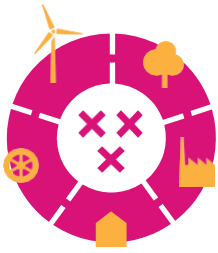
Onderstaande Tabel is gebaseerd op ervaring cijfers sinds 2011.

Project Bedrijventerreinen:	Directe resultaten:	Indirecte resultaten*:	Totale resultaten:
Investering door ondernemers:	€ 455.886	€ 911.772	€ 1.367.658
CO2 reductie (ton per jaar)	333	666	999
Activatie:	58	116	174

* Onderbouwd door onderzoek gaan we ervan uit dat geactiveerde ondernemers minstens twee andere ondernemers enthousiasmeren voor het verduurzamen van hun onderneming. Investering Project door Gemeente Breda:

Euro 35.000,- (ex.BTW)
Internal Rate of Return
1.367.658,- / Euro 35.000,- = 39

Kg CO2 per Euro
999.000 kilo / Euro 35.000,- = 29 kg CO2 per Euro Euro

**Energiëk
Breda**

Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020
(met evt. Verzoek tot ondersteuning)

DON-08 Het creëren van 50 duurzame koplopers in het lokale Horeca of Retail bestand.

Klimaatroute

Nieuwe Hemweg 2
1013BG Amsterdam
info@klimaatroute.nl
020-7009438

Contactpersoon:

Nick Dessens
n.dessens@klimaatroute.nl
06-34190202

Klimaatroute heeft met een team van 18 mensen sinds 2011 ruim 8.000 bedrijven, organisaties mogen verduurzamen. De basis van ons proces is een eenvoudige, maar complete energiescan. Aan de hand van deze scan gaan we met de ondernemer in kwestie een begeleidingsperiode in van minimaal één jaar. We hebben dergelijke projecten uitgevoerd voor alle grote gemeenten in Nederland en zouden graag ook de Klimaatroute willen uitrollen in Breda.

Klimaatroute heeft een aantal unieke elementen wat ons onderscheidt van bureaus die louter energieadvies geven;

- Persoonlijke en proactieve werving van deelnemers aan het project.
- Werken met goed geschoolde adviseurs in loondienst i.p.v. studenten en freelancers.
- Minimaal één jaar intensieve begeleiding en monitoring van de resultaten.
- Klimaatroute is onafhankelijk en heeft het geen verdienmodel aan de "achterkant" zoals prijsafspraken met leveranciers. Tevens werkt Klimaatroute alleen met lokale leveranciers om de lokale financiële multiplierfactor van het project zo hoog mogelijk te laten zijn.

Werkwijze:

1. Klimaatroute enthousiasmeert en acquireert lokale ondernemingen voor de QuickScan. Dit gebeurt door middel van bijeenkomsten, persoonlijk bezoek en telefonische opvolging.
2. Klimaatroute voert met ervaren adviseurs de QuickScans uit bij deze ondernemers op locatie.
3. Het rapport wordt altijd binnen twee weken na opname digitaal gegenereerd in de vorm van een 2-pager en in een beschermde omgeving online gezet.
4. Het rapport wordt altijd binnen twee weken in persoon opgevolgd om het te bespreken en eventuele onduidelijkheden weg te nemen.
5. De ondernemer heeft de mogelijkheid om direct offertes aan te vragen door de voorgestelde maatregelen aan te vinken in de rapportage. Het staat de ondernemers daarnaast uiteraard vrij om zelf offertes aan te vragen.
6. Gemeente Breda heeft inloggegevens waarmee ze al de uitgebrachte rapporten kan inzien binnen deze opdracht. (<http://quickscan.klimaatroute.nl/>)
7. Gemeente Breda kan de resultaten van de rapporten tezamen monitoren e.g. totale CO2/kWh/M3 reductie binnen deze opdracht. Tevens worden de lokaal geïnitieerde investeringen door de ondernemers zelf als gevolg van het project bijgehouden.
8. Begeleiding en monitoring door Klimaatroute bij de opvolging van de adviezen vindt plaats gedurende één jaar na oplevering QuickScan. Deze begeleiding is zeer breed en houdt o.a. in; aanpassingen in rapportages, begeleiding/selecteren leveranciers, product presentaties, subsidie/belasting verlagende trajecten aanvragen en algemene sparringpartner voor het gehele thema energie. Het is juist deze ontzorgingsperiode van één jaar waar we onze successen boeken.

Dit projectvoorstel is uniek omdat we een activatie garantie bieden. We gaan een 50tal bedrijven werven, adviseren, begeleiden en monitoren met een activatiegraad van 100%. Dat wil zeggen dat we garanderen dat er van de 50 bedrijven daadwerkelijk ook 50 bedrijven gaan investeren in energiebesparing! We definiëren activatie hierbij als een deelnemer het energiegebruik equivalent aan het energiegebruik van een huishouden reduceert. Met dit project creëren we dus 50 koploper bedrijven in Breda die allen hun verhaal kunnen vertellen over wat energiebesparing voor hun bedrijfsvoering heeft betekend. De resultaten van deze projecten koppelen we terug in termen van kWh, m3, GJ en CO2 besparing welke vervolgens grootschalig kunnen worden gecommuniceerd.

Toetsingsaspecten.

Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?

Begin 2011 hebben we met Klimaatroute een onderzoek gedaan onder een 1.000 tal bedrijven. Deze bedrijven hadden allen te maken gehad met een advies op het gebied van duurzaamheid, maar daar tot op heden niks mee gedaan. Onze vraag was simpel; waarom niet? Daar kwamen drie belangrijke lessen uit voort waar de dienstverlening van Klimaatroute sindsdien geheel op gestoeld is;

1. "Ik snap het adviesproduct niet." Bij Klimaatroute is het advies een eenvoudige 2 pager in Jip en Janneke taal met de voor de ondernemer belangrijke informatie.
2. "Ik ben na het advies los gelaten." Bij Klimaatroute is het advies altijd een startpunt voor een activatie traject van minimaal één jaar waarin ondernemers blijvend begeleid worden en zowel kennis als financiële barrières worden geslecht.
3. "Ik heb geen geld beschikbaar voor energiebesparing." Bij Klimaatroute wordt altijd de koppeling gemaakt met mogelijke financiële, fiscale of subsidie regelingen die voorhanden zijn.

Met bovenstaande dienstverlening willen we juist ook de implementatie van energie efficiëntie bevorderen. Je ziet de afgelopen tijd dat er veel aandacht is voor duurzame opwekking, wat een goede ontwikkeling is. Als we de "Trias Energetica" echter volgen is het juist ook belangrijk dat we ook efficiënter omgaan met onze energie. Juist dit aspect vinden we erg belangrijk en willen we in dit project uitdragen.

<p>Wat is het doel van het project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich? 	<p>Het doel (eindresultaat) van het project is om binnen één jaar 50 ondernemers te verleiden en te helpen energie- besparing en verduurzaming te realiseren in de bedrijfsvoering. Dat proces zal lineair verlopen. Dat betekent bijvoorbeeld dat het tussenresultaat na een half jaar 25 ondernemers zal zijn. Het gaat hierbij niet om het advies, want dat heeft zonder een zorgvuldige en professionele opvolging geen waarde. Juist door de Klimaatroute opvolging garanderen we 100% succes in activatie van deze adviezen.</p> <p>Doelgroep is te bepalen door de gemeente Breda. Dat kan zijn de lokale Horeca in samenwerking met Koninklijke Horeca Nederland (reeds veel projecten gedaan i.s.m. KHN in o.a. Amsterdam, Rotterdam en Utrecht) of overige lokale MKB zoals retail. We kiezen in dit project voor deze doelgroepen omdat we voor de doelgroep grotere bedrijven (bedrijven onderhevig aan de Wet Milieubeheer) een ander projectvoorstel hebben ingediend.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect?</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie 	<p>Het project heeft effect op energiebesparing en kleinschalige duurzame energieopwekking.</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid 	<p>Het project levert een sterke bijdrage aan duurzame leefomgeving en gedragsverandering.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Het product van dit Klimaatroute project is het verspreiden van kennis en awareness met uiteindelijk een groep van 50 lokale ondernemers die allen aan de slag zijn gegaan met energiebesparing en zodoende als kopgroep kunnen dienen. Met behulp van zowel Klimaatroute, als gemeentelijke communicatiekanalen kunnen de verhalen van deze ondernemers gedeeld worden om zodoende andere ondernemers te inspireren om ook stappen te zetten.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Absoluut. De Klimaatroute aanpak laat zich kenmerken door veel en persoonlijk contact met de deelnemende ondernemers. We communiceren niet reactief of via email, maar telefonisch en face to face. Het is gebleken dat we lokaal altijd aanwezig moeten zijn, en er daarmee een duidelijk schaalvoordeel is bij een grotere uitrol van een dergelijke aanpak. De participatie in dit project van andere gemeenten zou dit voordeel en dus een toename in effectiviteit van de aanpak tot gevolg hebben.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boek-houding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>Klimaatroute voert in samenspraak met de gemeente Breda dit project uit. We werken hierbij niet samen met studenten of freelancers omdat ervaring leert dat de effectiviteit van de aanpak dan afneemt. Voorafgaand aan het project stellen we een pool van lokale bedrijven op die de uitvoer van de daadwerkelijke energiebesparende maatregelen op zich kan nemen. Uiteraard staan we daarbij open voor suggesties van de Gemeente Breda of andere mogelijke projectpartners. Klimaatroute behoeft hier geen kickback fee of andere verdienstructuur op. We vinden het enkel belangrijk dat de partijen lokaal zijn en goed werk leveren. Vanuit reeds 10 andere gemeenten projecten hebben we veel ervaring opgedaan met het opzetten van dergelijke samenwerkingen. Klimaatroute is nu de enige projectaanvrager.</p> <p>Met diverse grote gemeenten, energiebedrijven, sportbonden en brancheverenigingen als klant hebben we de afgelopen 5 jaar veel ervaring opgedaan met ruim 8.000 klanten. We staan in dit project open voor een open boek- houding en stimuleren juist lokale samenwerking. Klimaatroute vervult daarbij de functie van spin in het web en verbinder tussen vraag en aanbod. We willen dan ook niet naast de bestaande initiatieven in Breda staan, maar juist in het verlengde daarvan om deze initiatieven te versterken.</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloosbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Aan de hand van de energiescan start Klimaatroute een uitontwikkeld consultatieve selling traject. Uniek hieraan is dat we geen specifieke producten verkopen, maar het concept energiebesparing en duurzaamheid. Dat doen we aan de hand van 5 focusgebieden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Thermische Schil (isolatie) 2. Sturing en monitoring van energiegebruik 3. Verlichting 4. Klimaat (verwarmen en koelen) 5. Duurzaam opwekken <p>De concrete invulling daarvan wordt bepaald door de ondernemer zelf, maar in dit traject nemen wij alle mogelijke barrières weg. Bij Klimaatroute is de energiescan dan ook niet het product, maar juist het daaropvolgende begeleidingsjaar. Om deze reden durven we ook een 100% garantie op implementatie van maatregelen te geven. Het is algemeen bekend dat niemand zit te wachten op het aanbieden van energiescans zonder dat daar wat mee gebeurt. De Klimaatroute aanpak garandeert een 100% activatie en sluit absoluut uit dat een scan op de grote stapel bij ondernemers belandt.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Er is geen sprake van een benodigde vergunningsaanvraag. Tevens is er geen sprake van staatssteun omdat we de koppeling maken met minimaal drie uitvoerende lokale partijen zonder fee structuur. In de ruim 5.000 trajecten die we uit naam van gemeenten hebben mogen uitvoeren is er nimmer een juridisch aspect geweest dankzij de volledige transparantie en de onafhankelijkheid van Klimaatroute.</p>

Hoe hoog schat u de ureninzet in?	Grove uren indicatie van de uitsplitsing: <ul style="list-style-type: none"> • Management opzet = 50 uur • Werving = 40 uur • Advies = 150 uur • Begeleiding en monitoring = 150 uur Totaal = 390 uur
Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)? - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe.	Klimaatroute heeft een transparant kostenmodel, namelijk de kosten van het advies en het begeleiding traject. We vragen hiervoor een vergoeding aan de Gemeente Breda ten hoogte van Euro 25.000,- ex. BTW. Hiervoor wordt het bovenstaande proces in het geheel uitgevoerd met als eindresultaat binnen één jaar 50 zakelijke koplopers die significant aan de slag zijn gegaan met energiebesparing.
Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project? - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten.	Klimaatroute zou op een aantal fronten additionele ondersteuning verzoeken van de Gemeente Breda: - Selectie van doelgroep (werving hiervan verzorgd Klimaatroute) - Aanleveren van brief t.b.v. aankondiging project, en vermelding project op website van gemeente - Aandragen mogelijke projectpartners voor uitvoer daadwerkelijke maatregelen - Communicatie van de resultaten van de 50 gecreëerde koplopers
Wat is de financieringsbehoefte van dit project? - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij).	Klimaatroute biedt de trajecten kosteloos aan aan de ondernemers. De aanname dat het kosteloos aanbieden de effectiviteit niet ten goed komt is pertinent onjuist gebleken na diverse testen voor Klimaatroute klanten. Dat heeft o.a. de volgende redenen; - Bij een eigen bijdrage valt het effect van wederkerigheid weg - Bij een eigen bijdrage wegen de extra wervingskosten niet op tegen de inkomsten van eigen bijdrage - Door het kosteloos aan te bieden bereik je juist het type ondernemers waar het besparingspotentieel het hoogste is. - Je vraagt al een investering van een ondernemer in termen van tijd (ruim 4 uur) en de investeringen in energie- besparende producten. De opbrengsten gaan dus niet naar Klimaatroute toe, maar naar lokale uitvoerende partijen/ installateurs die het uitvoeren van de maatregelen in Breda op zich gaan nemen. Dit betalen de ondernemers uiteraard wel zelf. Omdat Klimaatroute een 100% activatiegarantie heeft is de Gemeente Breda ervan verzekerd dat het geld met een multiplierfactor terugkeert in de lokale economie in een branche die de gemeente een warm hart toe draagt. Klimaatroute verzoekt daarom een bijdrage van de Gemeente Breda van Euro 25.000,- ex. BTW. Bij 390 benodigde uren is dat een uurtarief van Euro 64,- ex. BTW. Daar zitten alle overige kosten (reiskosten etc.) in verrekend. Een lening zou hiervoor niet toereikend zijn. Alternatieve wijzen van financiering zijn tot op heden nimmer mogelijk gebleken. De financiering kan gezien worden als de benodigd impuls om een tipping point te bereiken. Dat is het punt dat bedrijven naar elkaar kijken en duurzaam ondernemen de norm wordt. Deze 50 koplopers zullen hier zeker aan bijdragen. IRR = 9.1 Zie Annex I voor berekeningen
Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.) - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden	Een activatie wordt in dit project gedefinieerd als de energiebesparing die gelijk staat aan het energie gebruik (en dus CO2 uitstoot) van een huishouden. We houden hiervoor 4 ton CO2 aan. Jaarlijkse reductie van 24 kg CO2 per Euro. Zie Annex I voor berekeningen
Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;	De afgelopen vijf jaar zijn wij nimmer op een risico of probleem gestuit. We hebben in die jaren ruim dertig projecten succesvol afgerond en altijd met resultaten boven verwachting. Klimaatroute begrijpt dat het gevoelig is voor gemeenten om grote bedragen uit te geven aan projecten met een onzekere uitkomst. In dit specifieke geval is het risico voor de Gemeente Breda echter nihil, gezien de activatiegarantie van 100%. De Gemeente Breda weet op voorhand wat door Klimaatroute opgeleverd wordt.

ANNEX I

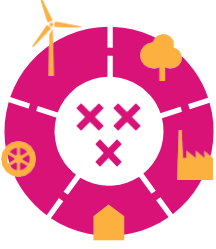
Onderstaande Tabel is gebaseerd op ervaring cijfers sinds 2011.

Project MKB:	Directe resultaten op basis van 50 scans:	Indirecte resultaten op basis van 50 scans*:	Totale resultaten op basis van 50 scans:
Investering door ondernemers:	€ 75.625	€ 151.250	€ 226.875
CO2 reductie (ton per jaar)	200	400	600
Activatie:	50	100	150

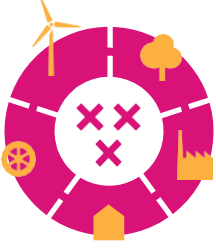
* Onderbouwd door onderzoek gaan we ervan uit dat geactiveerde ondernemers minstens twee andere ondernemers enthousiasmeren voor het verduurzamen van hun onderneming.

Investering Project door Gemeente Breda:
Euro 25.000,- (ex.BTW)
Internal Rate of Return
Euro 226.875,- / Euro 25.000,- = 9.1

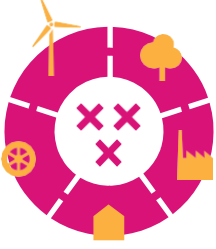
Kg CO2 per Euro
600.000 kilo / Euro 25.000,- = 24 kg CO2 per Euro

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DON-09 Scholieren als energie-adviseur</p> <p>Stefan Romijn, Stichting Stimular Telefoonnummer 010-238 28 27 E-mail s.romijn@stimular.nl</p> <p>Scholieren worden opgeleid als energie-adviseur en gaan langs diverse bedrijven om de Milieubarometer in te vullen en energie-advies te geven. Deze aanpak maakt zowel leerlingen als bedrijven bewust van mogelijkheden om CO2 te reduceren. Daarnaast stimuleert het project de kennismaking tussen jongeren en het lokale bedrijfsleven en draagt daarmee bij aan arbeidsmarkt oriëntatie en lokale bedrijvigheid. Het project kan eventueel mede worden gebruikt om specifieke branches onder het voetlicht te brengen bij jongeren, die moeite hebben om personeel te vinden.</p>
<p>Achtergrond</p>	<p>De Gemeente Breda biedt de Milieubarometer al enkele jaren gratis aan ondernemers aan. Vaak blijkt dat ondernemers niet de tijd vrijmaken om hier zelf mee aan de slag te gaan. Zij voelen een drempel bij het invullen. Na een eerste keer invullen zien bedrijven de meerwaarde en gaan zij er zelf mee aan de slag. Om de eerste drempel weg te nemen zijn in diverse gemeenten scholieren van het voortgezet onderwijs (leerjaar 3) langs bedrijven gegaan om de Milieubarometer in te vullen en direct een besparingsadvies te geven. De gemeente Papendrecht, die dit concept samen met Stimular ontwikkelde, won hiermee de Zuid-Hollandse duurzaamheidsprijs.</p>
<p>Projectdoelstelling</p>	<p>Minimaal 1 school start een project waarbij leerlingen bedrijven bezoeken om de Milieubarometer in te vullen en besparingsadvies te geven. Hierbij worden minimaal 20 bedrijven bezocht.</p>
<p>Beoogd resultaat Wat is de invloed op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • duurzaam gebruik grondstoffen, water, biodiversiteit • energiebesparing • duurzame mobiliteit • duurzame energie • klimaatadaptatie 	<p>Er wordt op diverse aspecten resultaat geboekt: leerlingen worden zich meer bewust van energiebesparing en gaan hierdoor thuis en op school ook duurzamer gedrag vertonen. Bedrijven worden door de leerlingen bewust gemaakt van wat zij kunnen doen aan CO2-reductie en gaan aan de slag met energiebesparing, duurzame energie, verduurzamen van mobiliteit en afvalpreventie en -scheiding. Gemiddeld besparen bedrijven met hun deelname ongeveer 5% op de eigen CO2-uitstoot. Op de langere termijn zal dit meer zijn. De meeste bedrijven zetten het gebruik van de Milieubarometer voort en vinden nieuwe kansen voor besparingen. Uitgaand van 20 deelnemende bedrijven (van klein tot groot) bedraagt de verwachte CO2-reductie 125 ton.</p>
<p>Mogelijke andere effecten Geef gerelateerde nieuwe (economische) activiteiten aan. Geef kostenbesparingen of andere voordelen voor bewoners of bedrijven aan.</p>	<p>De leerlingen komen over de vloer bij lokale bedrijven, waardoor het project bijdraagt aan arbeidsmarktorientatie. In plaats van een stage op 1 plek, komen zij op diverse plekken en hebben daarna een betere basis voor hun keuze voor een vervolopleiding. De ervaringen in eerdere projecten leert, dat het project goed heeft geholpen bij het maken van studiekeuzes. Bedrijven tonen hun bedrijf aan jongeren, die later mogelijk daar willen komen werken (vooral belangrijk voor technische bedrijven die moeizaam aan personeel kunnen komen). Jongeren kunnen ook toekomstige klanten worden en/of spreken positief over hun ervaringen bij het bedrijf. Voor begeleiding van leerlingen kunnen eventueel werkzoekenden worden ingezet, die hiermee werkervaring opdoen. De Milieubarometer gaat niet alleen over CO2 maar ook over o.a. afval, waardoor ook wordt gewerkt aan tegengaan van grondstofverspilling (circulaire economie).</p>
<p>Afbakening Wat is het project niet?</p>	<p>De leerlingen zijn geen volwaardig adviseur, bedrijven kunnen geen professionele kwaliteit verwachten maar worden zich wel bewust van de mogelijkheden.</p>
<p>Werkzaamheden / aanpak</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gesprekken voeren met scholen (voortgezet onderwijs) om interesse in project te peilen. 2. Go / no go moment 1: project eindigt bij geen interesse scholen. 3. Uitwerken projectplan met geïnteresseerde school (of scholen). Aandachtspunten zijn planning, keuze voor stage- periode of projectvorm gedurende een blok etc. Een ander aspect is de begeleiding van leerlingen. Zij kunnen niet zelfstandig de bezoeken doen. De begeleiding kan door docenten worden gedaan als hiervoor voldoende capaciteit beschikbaar is (is vaak niet het geval, maar werkte in Etten-Leur wel heel goed). Een andere mogelijkheid is inzet van werkzoekenden (goede screening zeer belangrijk). Een laatste optie is inzet van het energieteam. Zij hebben al een achtergrond in energie en kunnen worden opgeleid om jongeren te begeleiden en ook bedrijven te bezoeken. 4. Go / no go moment 2: goedkeuring projectplan inclusief financiering. 5. Werven van bedrijven voor deelname. Niet alleen insteken op CO2, maar juist ook op de kennismaking met jongeren. In eerdere projecten blijkt dit de belangrijkste reden om mee te willen doen voor bedrijven. 6. Voorbereiden van de begeleiders (energieteam, werkzoekenden of docenten), training Milieubarometer en uitgebreide toelichting op project. 7. Training aan leerlingen (incl. voorbereiding). Na een kort stukje theorie (wat is CO2 en hoe kun je de uitstoot daarvan voorkomen) gaan leerlingen actief oefenen in het gebruik van de Milieubarometer. In de middag gaan de leerlingen op excursie naar een Bredaas bedrijf dat al met de Milieubarometer werkt, zodat zij zien en horen wat dit in de praktijk betekent en oplevert. 8. Bedrijfsbezoeken door leerlingen, incl. begeleiding. 9. Uitwerken adviesrapporten. 10. Slotbijeenkomst, waarbij leerlingen hun advies presenteren en overhandigen aan het bezochte bedrijf.
<p>Regionale aanpak In hoeverre is het project geschikt om samen met regiogemeenten uit te voeren?</p>	<p>Andere gemeenten kunnen deze aanpak ook uitvoeren, maar samenwerking is complex, omdat ieder project met scholen maatwerk is. Elke school heeft andere eisen en wensen, een andere planning etc. In Etten-Leur is dit project in 2016 al uitgevoerd en zij willen er mee doorgaan. Niet alle regiogemeenten hebben een geschikte school. Mogelijk kunnen scholen in Breda, later ook bedrijven in die gemeenten bezoeken.</p>
<p>Projectorganisatie De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. Welke rol speelt de project-indiener?</p>	<p>Organisatie 1: Stichting Stimular Stimular voert het project uit. Werving van bedrijven, begeleiding van leerlingen en uitwerken van rapporten zijn optioneel. Organisatie 2: School: inplannen in rooster, meedenken over draaiboek, beoordelen resultaten leerlingen, aanwezig bij starttraining en slotbijeenkomst Organisatie 3: Begeleiders groepjes bedrijfsbezoeken (energieteam, werkzoekenden of docenten) Organisatie 4: Diverse lokale partijen voor werving bedrijven: o.a. BEI, Avans, gemeente.</p>

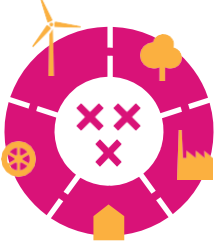
Communicatie	De ervaringen in eerdere projecten leert dat het project veel publiciteit oplevert. Bij de start van de training wordt pers uitgenodigd en bij de slotbijeenkomst. Optioneel kan een groepje worden gevolgd gedurende het project waar- bij een film wordt gemaakt (via een media opleiding).
Gerelateerd beleid	Luchtkwaliteit, economie, onderwijs, grondstoffen/afvalbeleid
Planning Het project moet snel resultaat opleveren, maar uiterlijk binnen 3 jaar.	Verkenning (stap 1): voorjaar 2017 Opstellen projectplan met school: medio 2017, najaar 2017 Werving bedrijven: najaar 2017/ begin 2018 Bedrijfsbezoeken: voorjaar 2018 Project is jaarlijks herhaalbaar (stap 1 en 2 vervallen en stap 3 betreft alleen nog een actualisatie)
Uren	Organisatie 1: Stichting Stimular Stap 1 en 2: 3 dagen Stap 3 en 4: 2 dagen Stap 5: geen taak voor Stimular (optioneel: circa 3 dagen werk) Stap 6: 1,5 dag Stap 7: 2,5 dag Stap 8 en 9: geen taak voor Stimular (optioneel, aantal dagen hangt af van aantal bezoeken en tijdsplanning) Stap 10: 1 dag In eerste jaar totaal 10 dagen, bij eventueel vervolg 5 dagen per jaar. Organisatie 2: School: 3 dagen voor voorbereidingen. Organisatie 3: Begeleiders bedrijfsbezoeken: afhankelijk van planning, aantal groepjes etc. Uitgaand van 2 weken waarin 4 groepjes worden begeleid circa 250 uur. Organisatie 4: Diverse lokale partijen voor werving: o.a. BEI, Avans, gemeente: circa 1 dag per partij
Kosten	Kosten Stimular jaar 1 € 9.360 (excl. btw) Kosten Stimular volgende jaren € 4.680 (excl. btw) per jaar. Kosten inzet energieteam niet geraamd, afhankelijk van planning en aantal groepjes. Kosten voor optionele film niet geraamd.
Financiering Geef aan hoe het project rendabel (kosteneffectief) kan worden uitgevoerd	Kosten voor inhuur Stimular en aanvullende begeleiding van leerlingen zijn niet gedekt, hiervoor wordt een bijdrage van de gemeente gevraagd.
Succes- en faalfactoren	Werving kan moeizaam verlopen > Door in werving in te zetten op het laten zien van het bedrijf aan jongeren, zal interesse naar verwachting groter zijn dan bij reguliere scans. Leerlingen zijn geen volleurde adviseurs > Zorg in werving dat verwachtingen van advies niet te hoog liggen. Goede begeleiding van leerlingen is essentieel zodat bezoeken goed verlopen en de rapportages aan een minimumkwaliteit standaard voldoen. Grote groep bedrijven maakt een vliegende start met de Milieubarometer. Projectaanpak is 'aaibaar' en krijgt daarom veel media aandacht. Dit vergroot de aandacht voor het klimaatbeleid en de Milieubarometer.

 <p>Energiëk Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DON-10 Stimuleren duurzaam Ondernemen</p> <p>Gemeente Breda, Henriette Stoop</p> <p>Vergroting van het aantal bedrijven dat aandacht heeft voor duurzaamheid in de bedrijfsvoering.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Stimuleren en faciliteren, het oppakken van kansen om bedrijven op de hoogte te brengen en kansen te creëren waar- door zij aan de slag gaan en kansen op gaan pakken. Aansluiten bij landelijke ontwikkelingen zoals EPK, EED etc.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Vergroten van het aantal bedrijven dat aandacht heeft voor duurzaamheid in de bedrijfsvoering. Toegenomen Kennis bij bedrijven. Goed imago Verbetering milieuaspecten zoals afval, luchtkwaliteit, geluid, waterverbruik etc.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Met name energiebesparing maar heeft een overlap naar alle duurzaamheidsthema's.</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Indirect wordt hiermee CO2 reductie</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Branche gerichte aanpakken, monitoring, duurzaamheidskringen opzetten etc.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Hangt af van de aanpak die gekozen wordt.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>De Gemeente Breda reserveert uren voor coördinatie, faciliteren en communicatie</p>

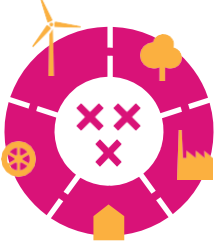
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Hangt af van kans/projecten van 2017.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Hangt af van kans/project van 2017.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Schatting is 200 uur.</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>€ 1000,-</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>Jaarlijks 200 Uren en € 1000,-.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Jaarlijks € 1000,- voor zaalhuur, flyers, beursbezoek etc.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Toegenomen kennis bij bedrijven vertaald in kostenbesparing en CO2 besparing is moeilijk uit te drukken in goede cijfers.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Geen</p>

 <p data-bbox="223 398 391 481">Energiek Breda</p>	<p data-bbox="443 134 1189 197">Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p data-bbox="443 224 1013 257">DON-11 Workshops Energieprestatiekeur (EPK)</p> <p data-bbox="443 280 1444 369">Bedrijven zijn verplicht om energiebesparende maatregelen uit te voeren die zij binnen 5 jaar terugverdienen. Via de Milieubarometer krijgen bedrijven inzicht in het energieverbruik en de maatregelen die zij moeten uitvoeren (Erkende Maatregelen) en dit met de rapportage eenvoudig aantonen aan de Omgevingsdienst. Stimular organiseert workshops voor bedrijven over de regelgeving, de Milieubarometer en de maatregelen.</p>
<p data-bbox="103 548 422 593">Naam en contactgegevens indiener projectvoorstel</p>	<p data-bbox="443 548 917 593">Stefan Romijn, Stichting Stimular Telefoonnummer 010-238 28 27 E-mail s.romijn@stimular.nl</p>
<p data-bbox="103 616 215 638">Achtergrond</p>	<p data-bbox="443 616 1484 772">In het SER Energieakkoord is afgesproken dat de energie-eis uit het Activiteitenbesluit (verplicht uitvoeren van maatregelen die zich binnen 5 jaar terugverdienen) strenger wordt gehandhaafd. Hiertoe zijn voor diverse branches Erkende Maatregelen vastgesteld, waarmee bedrijven aan de eis kunnen voldoen. Deze maatregelen zijn opgenomen in de Milieubarometer, die door de gemeente Breda gratis wordt aangeboden aan bedrijven. Bedrijven kunnen in de Milieubarometer aangeven wat de status is van de maatregelen (al uitgevoerd, in planning etc). De Milieubarometer is te gebruiken als Energieprestatiekeur (EPK), waarmee bedrijven aan de Omgevingsdienst kunnen aantonen dat zij aan de eisen uit het Activiteitenbesluit voldoen. Stimular stelt voor om workshops te organiseren, waarbij bedrijven worden geïnformeerd over de regelgeving, de Milieubarometer en de Erkende Maatregelen.</p>
<p data-bbox="103 817 263 840">Projectdoelstelling</p>	<p data-bbox="443 817 1412 862">Organiseren van 5 workshops, waarin bedrijven worden geïnformeerd over de regelgeving, het gebruik van de Milieubarometer en de uit te voeren maatregelen. Doel is 8 tot 20 deelnemers per workshop.</p>
<p data-bbox="103 884 247 907">Beoogd resultaat Wat is de invloed op:</p> <ul data-bbox="103 929 359 1064" style="list-style-type: none"> • duurzaam gebruik grondstoffen, water, biodiversiteit • energiebesparing • duurzame mobiliteit • duurzame energie • klimaatadaptatie 	<p data-bbox="443 884 1476 974">Minimaal 40 bedrijven tonen aan te voldoen aan de wettelijke maatregelen of gaan hier mee aan de slag. Door inzet van de Milieubarometer krijgen zij ook direct meer inzicht (meten is weten) waardoor meer CO₂-reductie wordt bereikt dan enkel via de wettelijk verplichte maatregelen. Ook zal een deel van de deelnemers dankzij de Milieubarometer naast energie, ook gaan kijken naar duurzame mobiliteit en afval. Uitgaand van minimaal 50 deelnemers, is de verwachte CO₂-reductie 2.500 ton.</p>
<p data-bbox="103 1086 391 1220">Mogelijke andere effecten Geef gerelateerde nieuwe (economische) activiteiten aan. Geef kostenbesparingen of andere voordelen voor bewoners of bedrijven aan.</p>	<p data-bbox="443 1086 1364 1131">De Erkende Maatregelen verdienen zich binnen 5 jaar terug, daarna leveren zij nog steeds een besparing op energiekosten. Met deze aanpak wordt OMWB ontlast in de handhaving, doordat bedrijven aantonen dat zij aan regelgeving voldoen.</p>
<p data-bbox="103 1243 279 1288">Afbakening Wat is het project niet?</p>	<p data-bbox="443 1243 1460 1355">Het project beperkt zich tot bedrijven die moeten voldoen aan de energie-eisen uit het Activiteitenbesluit (meer dan 50.000 kWh of meer dan 25.000 m³ aardgas per jaar). Nog niet voor alle branches zijn Erkende Maatregelen vastgesteld. Er wordt gekozen voor branches waarvoor Erkende Maatregelen beschikbaar zijn. Op dit moment zijn dat o.a. metaalbedrijven, autoschadeherstelbedrijven, onderwijs, zorg, kantoren. Komende maanden worden er voor nog circa 10 branches Erkende Maatregelen gepubliceerd.</p>
<p data-bbox="103 1366 327 1388">Werkzaamheden / aanpak</p>	<ol data-bbox="443 1366 1428 1523" style="list-style-type: none"> 1. Selectie van branches waarvoor een workshop wordt georganiseerd. Dit gebeurt in overleg met OMWB o.b.v. beschikbare Erkende Maatregelen en het aantal bedrijven binnen Breda uit deze branche, eerdere controles door OMWB, overlap met andere projecten etc. 2. Voorbereiden van de workshops en uitnodigen van bedrijven. 3. Geven van de workshops (1 dagdeel per workshop). De workshop bestaat uit toelichting op energie regelgeving, theorie over en oefenen met de Milieubarometer (pc's/laptops met internet nodig) en toelichting op de maatregelen die de bedrijven moeten gaan uitvoeren.
<p data-bbox="103 1545 422 1601">Regionale aanpak In hoeverre is het project geschikt om samen met regiogemeenten uit te voeren?</p>	<p data-bbox="443 1545 1380 1590">De workshops kunnen ook worden opengesteld voor bedrijven uit andere regiogemeenten of de workshops kunnen in andere regiogemeenten worden herhaald.</p>
<p data-bbox="103 1646 359 1780">Projectorganisatie De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. Welke rol speelt de project-indiener?</p>	<p data-bbox="443 1646 1220 1803">Organisatie 1: Stichting Stimular Stimular bereidt de workshop voor en verzorgt de workshop (geen werving). Organisatie 2: OMWB. Denkt mee over selectie branches en is aanwezig bij de workshops voor de toelichting op eisen uit het Activiteitenbesluit. Organisatie 3: Gemeente Aanschrijven bedrijven over Activiteitenbesluit en aanbod workshops.</p>
<p data-bbox="103 1814 231 1836">Communicatie</p>	<p data-bbox="443 1814 901 1848">Wervende brief naar bedrijven en ondernemersverenigingen.</p>
<p data-bbox="103 1870 263 1892">Gerelateerd beleid</p>	<p data-bbox="443 1870 646 1892">Luchtkwaliteit, economie.</p>
<p data-bbox="103 1915 359 2004">Planning Het project moet snel resultaat opleveren, maar uiterlijk binnen 3 jaar.</p>	<p data-bbox="443 1915 1157 1948">Werving eerste kwartaal 2017, uitvoering tweede of derde kwartaal 2017, resultaat eind 2017.</p>

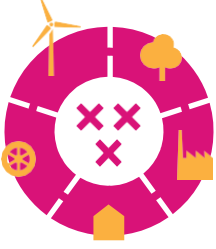
Uren	Organisatie 1: Stichting Stimular: 7 dagen. Organisatie 2: OMWB: 3 dagen Organisatie 3: Gemeente 5 dagen voor werving Het aantal workshops kan in overleg zowel omhoog als omlaag worden bijgesteld, waardoor tijdsbesteding kan wijzigen.
Kosten	Kosten Stimular € 6.552 (excl. btw) Kosten OMWB: ? Kosten voor locatie en catering max € 2.000. Het aantal workshops kan in overleg zowel omhoog als omlaag worden bijgesteld, waardoor de kosten kunnen wijzigen.
Financiering Geef aan hoe het project rendabel (kosteneffectief) kan worden uitgevoerd	Uitvoering maatregelen is (uiteindelijk) rendabel. Kosten voor inhuur Stimular zijn niet gedekt, hiervoor wordt een bijdrage van de gemeente gevraagd. Met het project wordt een kostenbesparing op handhaving gerealiseerd, waar- door de gemeente per saldo geld bespaart via deze aanpak, terwijl bedrijven daar bovenop tegelijk worden aangezet om een stap verder te gaan dan de minimale eisen uit wetgeving.
Succes- en faalfactoren	Werving kan moeizaam zijn. Dit kan worden voorkomen door een stevige brief op te stellen, waarbij wordt benadrukt dat het wetgeving betreft en dat bij niet voldoen uiteindelijk sancties worden opgelegd. Niet alle bedrijven zullen enthousiast zijn, maar komen omdat zij druk voelen. Uitdaging is om hen te laten zien dat energiebesparing kostenbesparingen gaat opleveren. Kosteneffectieve aanpak om bedrijven te activeren t.a.v. uitvoeren Erkende maatregelen. Erkende Maatregelen moeten als systeem inclusief register nog definitief gepubliceerd worden dor Ministerie I&M.

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DON-12 Cursus CO2-neutraal ondernemen</p> <p>Een CO2-neutrale stad is het einddoel, maar dit is nog een weinig tastbaar begrip. Dit project heeft als doel om het begrip CO2-neutraal op het concrete niveau van bedrijfsvoering te vertalen. Tijdens pilots (zie DON XXX) doen 3 bedrijven ervaring op met het CO2-neutraal maken van de bedrijfsvoering. De opgedane kennis en ervaringen uit dat traject worden in cursusvorm (3 dagdelen) aangeboden aan andere bedrijven in Breda.</p>
<p>Naam en contactgegevens indiener projectvoorstel</p>	<p>Stefan Romijn, Stichting Stimular Telefoonnummer 010-238 28 27 E-mail s.romijn@stimular.nl</p>
<p>Achtergrond</p>	<p>De Gemeente Breda wil CO2-neutraal zijn in 2044. Dit betekent dat dan ook alle bedrijven in Breda klimaatneutraal moeten zijn. Maar wat betekent dit eigenlijk? Afgelopen jaren zijn diverse initiatieven genomen om ondernemers op weg te helpen met CO2-reductie. Hierbij wordt vaak 10 tot 20% CO2 gereduceerd, maar is nog een grote weg te gaan tot het bedrijf 100% CO2-neutraal is. CO2-neutraal ondernemen is nu al mogelijk, maar vraagt om een andere manier van ondernemen, met losse maatregelen reddend bedrijven dit niet. Ondernemers die CO2-neutraal willen werken, hebben een strategie en plan voor de langere termijn nodig. Bedrijven weten niet hoe zij dit kunnen oppakken. In dit voorstel organiseert Stimular een cursus waarin bedrijven op weg worden geholpen met volledig CO2-neutraal ondernemen.</p>
<p>Projectdoelstelling</p>	<p>Tien bedrijven doen mee aan de cursus CO2-neutraal ondernemen en hebben na afloop een concreet actieplan op weg naar een CO2-neutrale organisatie.</p>
<p>Beoogd resultaat Wat is de invloed op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • duurzaam gebruik grondstoffen, water, biodiversiteit • energiebesparing • duurzame mobiliteit • duurzame energie • klimaatadaptatie 	<p>Tien bedrijven met een plan van aanpak op weg naar CO2-neutrale bedrijfsvoering. Alle deelnemers zullen aan de slag gaan met maatregelen. Inschatting is dat ongeveer de helft in 2020 het CO2-neutrale doel ook daadwerkelijk behaald zal hebben (evt. met compensatie), bij de overige is minimaal 20% CO2-reductie gerealiseerd. Uitgaand van 10 bedrijven, waaronder kleine, middelgrote en grote bedrijven, waarvan een deel in de planperiode CO2-neutraal wordt en een deel minstens 20% reductie behaalt, bedraagt de verwachte reductie 1.500 ton CO2. Na de planperiode zullen degenen die nog niet klaar zijn, door gaan waardoor het project op lange termijn 2.500 ton CO2-reductie oplevert.</p>
<p>Mogelijke andere effecten Geef gerelateerde nieuwe (economische) activiteiten aan. Geef kostenbesparingen of andere voordelen voor bewoners of bedrijven aan.</p>	<p>De deelnemende bedrijven zullen eerst moeten investeren, maar zullen uiteindelijk profiteren van de besparingen op de langere termijn. Veel maatregelen zullen zich binnen 5 jaar terugverdienen, maar om daadwerkelijk CO2-neutraal te worden, zullen ook maatregelen met langere terugverdientijden uitgevoerd gaan worden. Deelnemers kunnen zich beter onderscheiden op duurzaamheid en maken daardoor meer kans bij ambitieuze opdrachtgevers.</p>
<p>Afbakening Wat is het project niet?</p>	<p>De cursus is bedoeld voor 10 bedrijven. Bij een grotere groep is er te weinig ruimte voor interactie en maatwerk, bij veel interesse kan beter een tweede cursus worden opgezet. De CO2-neutraliteit richt zich op de eigen bedrijfsvoering (energieverbruik en vervoer). Overige aspecten als CO2-neutrale producten en adaptatie komen zijdelings aan de orde (bewustwording dat ook daar kansen liggen).</p>
<p>Werkzaamheden / aanpak</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Werving van deelnemers. Er wordt een algemene oproep gepubliceerd in ondernemersnieuwsbrieven e.d. Daarnaast wordt actief geworven in bestaande netwerken (BEI, oud-cursisten cursus Duurzaam Ondernemen, deelnemers aan projecten uit voorgaande uitvoeringsprogramma's). 2. Voorbereiden van de cursus. Stimular bereidt eigen presentaties en huiswerkopdrachten voor en regelt externe sprekers op specifieke onderwerpen (o.a. over lokale initiatieven waarbij men kan aansluiten). Cursus is interactief ingericht met doe-opdrachten en discussie. 3. Eerste bijeenkomst: kennismaking, toelichting op klimaatverandering en CO2-reductie, strategie, inspiratie door 1 van de pilotdeelnemers (zie DON XXX), uitleg huiswerkopdracht 4. Tweede bijeenkomst: concrete maatregelen (energiebesparing, duurzame energie, vervoer), compensatie, praktische voorbeelden door 1 van de pilotdeelnemers (zie DON XXX), relevante lokale initiatieven om bij aan te sluiten, uitleg huiswerkopdracht 5. Derde bijeenkomst: deelnemers presenteren huiswerkopdracht (concept actieplan) en krijgen van Stimular en andere deelnemers tips over oplossen knelpunten. 6. Afrondend artikel over resultaten cursus.
<p>Regionale aanpak In hoeverre is het project geschikt om samen met regiogemeenten uit te voeren?</p>	<p>De cursus kan ook worden opgesteld voor bedrijven uit andere regiogemeenten of de cursus kan in andere regiogemeenten worden herhaald.</p>
<p>Projectorganisatie De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. Welke rol speelt de projectindiener?</p>	<p>Organisatie 1: Stichting Stimular Stimular bereidt de cursus voor en verzorgt de cursus. Organisatie 2: Diverse lokale partijen voor werving: o.a. BEI, Avans Organisatie 3: Sprekers (lokaal)</p>
<p>Communicatie</p>	<p>Afrondend artikel over de resultaten van de cursus.</p>
<p>Gerelateerd beleid</p>	<p>Luchtkwaliteit, economie</p>

Uren	Organisatie 1: Stichting Stimular: 5 dagen Organisatie 2: Diverse lokale partijen voor werving: o.a. BEI, Avans, gemeente: circa 1 dag per partij Organisatie 3: Sprekers: halve dag per spreker
Kosten	Kosten Stimular € 4.680 (excl. btw) Kosten voor locaties en catering max € 1.000.
Financiering Geef aan hoe het project rendabel (kosteneffectief) kan worden uitgevoerd	Twee opties: 1) volledige bekostiging door gemeente 2) Gemeente nodigt uit, regelt locaties/ catering en bedrijven betalen zelf voor deelname aan cursus (circa € 500 per deelnemer). 3) combinatie van bovenstaande, gemeente betaalt een deel maar deelnemers betalen ook eigen bijdrage (zorgt voor meer commitment).
Succes- en faalfactoren	Faalfactor: werving kan moeizaam verlopen, maar door inzet bestaand netwerk is dit op te lossen. Faalfactor: als bedrijven volledig zelf betalen voor deelname wordt werving lastiger. Faalfactor: afhakende bedrijven tijdens cursus. Te voorkomen met inspirerend programma en commitment via (kleine) eigen bijdrage. Succesfactor: groep bedrijven in 1 keer geïnformeerd over mogelijkheden om CO2-neutraal te ondernemen, opgevolgd met concrete actieplannen. Succesfactor: unieke aanpak die landelijke aandacht biedt. Succesfactor: brengt diverse lokale initiatieven bij elkaar en levert nieuwe deelnemers voor de diverse initiatieven op.

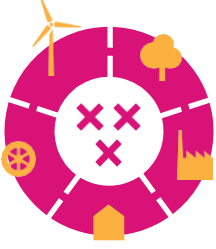
 <p>Energiëk Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DON-13 Workshop CO2-reductie bij producten</p> <p>CO2-reductie van producten en in de keten krijgt nog weinig aandacht. Een product veroorzaakt CO2-uitstoot bij de winning van grondstof, productie, transport, gebruiksfase en de afdanking. Bedrijven weten vaak niet op welke fasen de meeste CO2-reductie valt te behalen. Er wordt een workshop georganiseerd waarin bedrijven bewust worden gemaakt van de mogelijkheden om producten en de keten te verduurzamen.</p>
<p>Naam en contactgegevens indiener projectvoorstel</p>	<p>Stefan Romijn, Stichting Stimular Telefoonnummer 010-238 28 27 E-mail s.romijn@stimular.nl</p>
<p>Achtergrond</p>	<p>De focus in het klimaatbeleid ligt vooral in het verduurzamen van bedrijfsvoering. Er is nog veel CO2-reductie te behalen, door ook producten te verduurzamen. CO2-reductie bij producten is een complex verhaal, omdat hier diverse onderdelen van de keten een rol spelen. Bedrijven weten niet goed hoe zij dit kunnen aanpakken. Stimular stelt een workshop voor, waarin de basisbeginselen van het maken van een CO2-footprint van een product worden toegelicht. Daarnaast wordt ingegaan op de mogelijkheden om de CO2-footprint van producten te verkleinen en hoe je daar als bedrijf over kunt communiceren.</p>
<p>Projectdoelstelling</p>	<p>Tien bedrijven doen mee aan de workshop cursus CO2-reductie bij producten.</p>
<p>Beoogd resultaat Wat is de invloed op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • duurzaam gebruik grondstoffen, water, biodiversiteit • energiebesparing • duurzame mobiliteit • duurzame energie • klimaatadaptatie 	<p>Tien bedrijven die zich bewust zijn van mogelijkheden voor CO2-reductie van de eigen producten en de aanpak om hier toe te komen. Minimaal de helft gaat vervolgens aan de slag met verduurzaming van 1 of meer producten. Het resultaat kan op veel onderdelen worden gehaald, dit hangt mede af van wat de belangrijkste aspecten van een CO2-footprint van het product van het betreffende bedrijf zijn. Het meeste resultaat wordt verwacht bij duurzaam gebruik van grondstoffen, energiebesparing, duurzame energie en mobiliteit. Het is niet mogelijk om het resultaat in tonnen CO2 uit te drukken. Dit hangt volledig af van de producten die de deelnemers gaan verbeteren: een verpakking heeft een hele andere uitstoot (vooral productie, transport en afval- verwerking) dan bijvoorbeeld een auto (die juist ook tijdens het gebruik nog veel CO2-uitstoot veroorzaakt). Daarnaast gaat het ook om de aantallen die van het product worden geproduceerd. Als de CO2-reductie van een product 1 ton is gedurende levensduur, moet dit nog vermenigvuldigd met het aantal producten dat is geproduceerd. Dit betekent dat een enorme reductie mogelijk is (waarvan een deel buiten Breda wordt gerealiseerd, bijvoorbeeld als een product dat in Breda wordt geproduceerd ook buiten Breda wordt verkocht en gebruikt).</p>
<p>Mogelijke andere effecten Geef gerelateerde nieuwe (economische) activiteiten aan. Geef kostenbesparingen of andere voordelen voor bewoners of bedrijven aan.</p>	<p>Deelnemers ontwikkelen duurzamere producten, waarmee zij een nieuwe markt aanboren en landelijke aandacht kunnen krijgen voor hun producten.</p>
<p>Afbakening Wat is het project niet?</p>	<p>De workshop gaat over duurzaamheid van het product en niet over de bedrijfsvoering. De eigen bedrijfsvoering komt wel aan de orde, omdat de CO2-footprint van een product mede wordt veroorzaakt door de eigen bedrijfsvoering. Resultaten worden in de keten behaald, dit kan dus ook bij toeleveranciers en klanten zijn (ook buiten Breda). Het opstellen van een CO2-footprint voor een product is te complex om in een workshop volledig te realiseren: de deelnemers krijgen handvaten hoe zij hier na de workshop mee aan de slag kunnen gaan.</p>
<p>Werkzaamheden / aanpak</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Werving van deelnemers. Er wordt een algemene oproep gepubliceerd in ondernemersnieuwsbrieven e.d. Daarnaast wordt actief geworven in bestaande netwerken (BEI, oud-cursisten cursus Duurzaam Ondernemen, deelnemers aan projecten uit voorgaande uitvoeringsprogramma's). 2. Voorbereiden van de workshop. 3. Geven van de workshop (1 dag).
<p>Regionale aanpak In hoeverre is het project geschikt om samen met regiogemeenten uit te voeren?</p>	<p>De cursus kan ook worden opengesteld voor bedrijven uit andere regiogemeenten of de cursus kan in andere regiogemeenten worden herhaald.</p>
<p>Projectorganisatie De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. Welke rol speelt de project-indiener?</p>	<p>Organisatie 1: Stichting Stimular Stimular bereidt de workshop voor en verzorgt de workshop. Organisatie 2: Diverse lokale partijen voor werving: o.a. BEI, Avans</p>
<p>Communicatie</p>	<p>Afrondend artikel over de resultaten van de cursus.</p>
<p>Gerelateerd beleid</p>	<p>Luchtkwaliteit, economie, grondstoffenbeleid.</p>
<p>Planning Het project moet snel resultaat opleveren, maar uiterlijk binnen 3 jaar.</p>	<p>Tweede helft 2017 (kan eventueel ook in andere periode gepland).</p>
<p>Uren</p>	<p>Organisatie 1: Stichting Stimular: 3 dagen Organisatie 2: Diverse lokale partijen voor werving: o.a. BEI, Avans, gemeente: circa 0,5 dag per partij</p>

Kosten	Kosten Stimular € 2.808 (excl. btw) Kosten voor locatie en catering max € 250.
Financiering Geef aan hoe het project rendabel (kosteneffectief) kan worden uitgevoerd	Twee opties: 1) volledige bekostiging door gemeente 2) Gemeente nodigt uit, regelt locaties/ catering en bedrijven betalen zelf voor deelname aan cursus (circa € 300 per deelnemer).
Succes- en faalfactoren	Werving kan moeizaam verlopen, maar door inzet bestaand netwerk is dit op te lossen. Als bedrijven zelf betalen voor deelname wordt werving lastiger. Dit is nog een nieuw thema, waarvan men niet weet wat men kan verwachten. Men zal daarom minder snel bereid zijn hiervoor te betalen. Groep bedrijven in 1 keer geïnformeerd over mogelijkheden om CO2 te reduceren in de keten en bij producten. Vernieuwend onderwerp dat landelijke aandacht biedt (veel andere gemeenten leggen focus vooral op de bedrijfsvoering).

 <p>Energieik Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DE-01 Zonnebank Breda</p> <p>Een gezamenlijk initiatief van BRES, Breda DuurSaam, Energie coöperatie Anneville, Zonnewijde Breda en Gemeente Breda</p> <p>Samenvatting Collectieve zonneprojecten op grote daken of (braakliggende) terreinen spelen een grote rol bij het realiseren van de CO2 neutrale stad. 4 lokale energie coöperaties hebben inmiddels projecten gerealiseerd of zijn daarmee in vergevorderd stadium. De Stichting Zonnebank is een gezamenlijk initiatief van de energie coöperaties in de stad. Doel is de krachten te bundelen en kennis, ervaring, beschikbare middelen en marketingkracht collectief in te zetten. Door een uniforme aanpak van projecten vanuit een professionele organisatie kunnen projecten efficiënt ontwikkeld worden met het hoogste rendement voor de initiatiefnemer en de participerende burger. De Zonnebank speelt alleen een rol in de ontwikkelingsfase van de projecten en leidt de initiatiefnemers op efficiënte manier door het ontwikkelingsproces. Het accent ligt op projecten waarbij participatie van burgers een rol speelt. Zonnebank participeert risicodragend in de ontwikkeling op basis van no-cure-no-pay. Als het project gerealiseerd wordt, worden de ontwikkelingskosten terugbetaald aan de Stichting. Zonnebank is op deze manier co-creator van zonneprojecten.</p>
<p>Toetsingsaspecten</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>De belangstelling voor PV installaties groeit gestaag. Niet alleen bij particuliere woningeigenaren; steeds vaker hebben ook eigenaren van grotere dakoppervlakken interesse. In Breda trekken enkele van die PV projecten op dit moment de aandacht: Jeugdland (gerealiseerd door energie coöperatie Anneville Ulvenhout), de ZonneWIJde (Breda DuurSaam) en het ZonneVeste-dak (BRES). In deze 3 projecten zijn de lokale energiecoöperaties initiatiefnemer, c.q. realisator. De financiering van de systemen is voor een belangrijk deel door leden van de coöperaties opgebracht.</p> <p>Zonne-energie wordt hiermee een belangrijke schakel in de lokale energietransitie. Technisch uitvoerbaar en met mooie mogelijkheden tot burgerparticipatie. Echter de realisatie van grotere systemen met burgerparticipatie is een complexe opgave. Niet zozeer vanwege de techniek, maar vanwege financiële, juridische, fiscale en organisatorische aspecten (subsidies, wettelijke kaders, lokale verordeningen etc.). Het zijn deze aspecten die implementatie lastig maken, temeer daar PV voor de initiatiefnemers niet echt core business is en de materie behoorlijk nieuw. Op dit moment opereren de verschillende partijen in Breda los van elkaar. Dit geldt voor de energiecoöperaties en voor de gemeente die een eigen beleid voert gericht op faciliteren (SolarPunt en SDE aanvragen b.v.). Elke partij organiseert op eigen tempo en met eigen middelen projecten. Gezien het tijdrovende (en daarmee kostbare) karakter van project- ontwikkeling is het slimmer de krachten te bundelen.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Stichting Zonnebank Breda heeft als doelstelling om binnen Breda organisaties, eigenaren van (grotere) daken en terreinen te ondersteunen bij het realiseren van PV systemen. Het kan daarbij gaan om zowel commerciële partijen, VVE's, sportverenigingen, particulieren, energie coöperatie en (semi) overheden. Zonnebank Breda werkt zonder winstoogmerk en richt zich uitsluitend op de fase van projectontwikkeling (van idee naar plan naar businesscase naar contractering en financial close). Het accent ligt op projecten waar burgerparticipatie onderdeel is.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>In directe zin draagt het project bij aan een versnelling van de duurzame opwekking van energie en indirecte draagt het bij aan biodiversiteit, energiebesparing en duurzame mobiliteit.</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Zonnebank Breda levert bijdragen aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een duurzame leefomgeving - Gedragsverandering - Gezondheid - Circulaire economie
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>De belangrijkste activiteiten zijn: (1) het interesseren van dakeigenaren voor het realiseren van een zonnedak, (2) het interesseren van burgers om te participeren, (3) het ontwikkelen van een business case per dak en (4) het uitwerken van een plan per dak tot en met financial close.</p> <p>Voor 2017 staan de volgende projecten op de prioriteitenlijst: - Opvolging SDE+ 2016 en samenwerking met Platform Bedrijventer-reinen (i.s.m. Biseps)</p> <p>Daarnaast zitten de volgende projecten in de pijplijn om door de Stichting ondersteund te worden. Uitvoering zal afhankelijk zijn van de criteria die de Stichting hanteert, in combinatie met het beschikbare (verder te verwerven) budget:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Princenstroom - Bavelse Berg - Zonnewal A58 (mits aanvullende financiering door RWB) - Samenwerking proraail zonnewallen spoorzone Breda - Samenwerking RWB en BZW - Nieuwe Veer - Holy Energy Princenbeek - DeeldeZon <p>Er is extra budget vanuit het UPK toegekend om de activiteiten gericht op het zoeken naar aanvullende financiering voor deze projecten in te kunnen vullen.</p>

<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Er is vanuit de energie-initiatieven en gemeenten uit de regio (West Brabant) verzocht of de Zonnebank ook andere gemeenten en initiatieven kan ondersteunen.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>De indieners van dit voorstel maken allen deel uit van de projectorganisatie.</p> <p>De organisatie krijgt vorm als Stichting Zonnebank Breda. De Stichting wordt opgericht door de 4 energie-coöperaties, de gemeente Breda en eventueel andere geïnteresseerde partijen, onder de voorwaarde dat het onafhankelijke karakter van de Stichting geborgd is. Het bestuur van de stichting wordt gevormd door deze partijen, aangevuld met specifieke expertise/vaardigheden als dat gewenst wordt.</p> <p>Mocht deelname van de gemeente in het bestuur niet haalbaar zijn, dan kan een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente worden gesloten.</p> <p>Er wordt een kleine professionele uitvoeringsorganisatie ingericht die het door het bestuur opgestelde programma gaat uitvoeren.</p> <p>De uitvoeringsorganisatie zal over de volgende kennis en ervaring beschikken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - business development van grotere PV systemen (financieel, technisch) - juridische kennis (huidige wet- en regelgeving, anticiperen op nieuwe wetgeving) - financieringsconstructies, en de daarvoor relevante fiscale en notariële kennis - Projectmanagement - communicatie vaardigheden; zowel strategisch als praktisch <p>De organisatie bouwt instrumentarium op, waarover vrijelijk kan worden beschikt (transparantie) door geïnteresseerde partijen. Van businessmodellen die 'bancair proof' zijn tot overeenkomsten van recht van opstal en voorbeelden van rulings met fiscus etc. Deze instrumenten worden systematisch beheerd, periodiek getoetst (met wetgever, fiscus, financiers etc.) en zijn daarmee kwalitatief gegarandeerd en up to date.</p> <p>De organisatie zal haar werkwijze zoveel mogelijk standaardiseren om snelheid en duidelijk te bieden aan initiatiefnemers en om nieuwe financiële arrangementen mogelijk te maken (bundeling van projecten naar financiers en de opzet van een lokaal fonds).</p> <p>De organisatie betreft haar stakeholders in de professionalisering door monitoring, evaluaties, bijeenkomsten, etc. Binnen de organisatie bundelen de betrokken coöperaties en de gemeente hun kennis, ervaring en middelen in de vorm van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opgedane kennis en instrumenten - menskracht - contacten. - middelen die geoormd zijn voor PV en/of communicatie over PV <p>Voor de startfase van de Stichting (circa 3 maanden) wordt een kwartiermaker aangesteld. De kwartiermaker gaat in opdracht van het bestuur van de Stichting aan de slag met het opzetten van de Zonnebank.</p> <p>Voor de uitvoering (na de startfase) wordt een coördinator aangesteld. Hij/zij heeft een generieke kennis van het hele PV veld (technisch, financieel, wet- en regelgeving), heeft management- en procesvaardigheden en is in staat de organisatie te ontwikkelen en als 'meewerkend voorman' ook zelf initiatiefnemers te begeleiden. De coördinator wordt ondersteund door een part time bureau medewerker en een communicatie medewerker.</p> <p>De coördinator beschikt over budget om mensen in te kunnen huren. Hij/zij beschikt daartoe over een netwerk van deskundigen, die op basis van aantoonbare expertise deel uitmaken van dat netwerk.</p> <p>De stichting zal haar boekhouding op transparante wijze voeren en steeds zoeken naar uitbreiding van het netwerk van samenwerkende partners om zo versnelling te brengen in het aantal gerealiseerd m² zonnedak/veld.</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Het concept bestaat uit het op onafhankelijke wijze advies en ondersteuning bieden aan partijen in de stad die PV projecten willen ontwikkelen, waarbij het accent ligt op projecten waarin burgerparticipatie mogelijk is. Er wordt steeds een op de situatie toegesneden PV-concept ontwikkeld waarbij geput wordt uit standaard instrumentarium op het gebied van financiering (SDE, Postcoderoos), (burger)participatie, fiscale en juridische constructies.</p> <p>Het project levert naar verwachting in 2017 de eerste gerealiseerde PV projecten op.</p> <p>De aanvraag richt zich alleen op de startfase van de Zonnebank. In de exploitatiefase zal de Zonnebank zichzelf kunnen bedruipen op basis van een no-cure-no-pay concept.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Er is geen vergunningaanvraagtraject voorzien in dit project. Vergunningaanvraag is mogelijk wel ter sprake bij de uitvoering van projecten, maar geen onderdeel van deze aanvraag, die betrekking heeft op het opzetten van de Zonnebank.</p> <p>Er is voor zover is na te gaan geen sprake van staatssteun. Het betreft hier het ondersteunen van een aantal lokale burgerinitiatieven die middelen ter beschikking krijgen om de Zonnebank op te zetten, die zonder winstoogmerk opereert. De daadwerkelijke realisatie van daken maakt geen deel uit van de aanvraag. Bij de realisatie van daken worden marktpartijen ingeschakeld op basis van een optimale hun prijs-kwaliteit verhouding.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>De urenraming is als onderdeel van een uitgebreider projectvoorstel als bijlage toegevoegd aan deze aanvraag.</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>De kosten zijn als onderdeel van een uitgebreider projectvoorstel als bijlage opgenomen</p>

<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>Aan de gemeente wordt gevraagd mede-oprichter van de Stichting Zonnebank te worden. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan kan de Stichting een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente sluiten waarbij de gemeente menskracht inzet en middelen die geormerkt zijn voor PV en/of communicatie over PV.</p> <p>In de oprichtingsfase van het Stichting wordt de gemeente gevraagd in overleg met de Zonnebank de bedrijven waarvoor SDE is aangevraagd te benaderen en met het aanbod ze via de Zonnebank te ondersteunen bij het realiseren van de PV installatie.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>De financiersbehoefte van het project bestaat uit twee onderdelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. een startfinanciering 2. financiering van een revolving fund, van waaruit de ontwikkelkosten van projecten op basis van no cure no pay worden gefinancierd. Deze kosten worden terugbetaald uit de realisatie cq exploitatie van de projecten <p>De startfinanciering van de Zonnebank wordt als volgt opgebouwd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een opdracht aan Greenline Interim Management Services ter grootte van 17.970 Euro te financieren vanuit het UPK - Oprichtingskosten ter grootte van 2.000 Euro te financieren vanuit het UPK - Aanvullende oprichtingskosten ter grootte van 20.431 Euro te financieren vanuit het UPK - Een lening ter grootte van 35.000 Euro lening vanuit het klimaatfonds
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Er zijn twee scenario's doorgerekend. In het eerste wordt jaarlijks 25.000 m² zonnepanelen (effectieve m²) gerealiseerd en het tweede scenario gaat uit van 15.000 m². Bij een CO2 besparing van ongeveer 70kg CO2 per m² per jaar wordt in het eerste scenario ca. 1.750 ton CO2 per jaar bespaard en in het tweede circa 1.050 ton.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Het project kent de volgende risico's, waarbij per risico is aangegeven hoe de Zonnebank hiermee om denkt te gaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - te weinig dakeigenaren die mee willen doen. De inzet van communicatie, onder andere gericht op de bedrijven die SDE hebben ontvangen en de vele contacten van b.v. de energie coöperaties moeten hier antwoord op bieden. Verder is er door Energie coöperaties uit de regio geopperd om de Zonnebank regionaal in te zetten; - veranderende wet- en regelgeving. Dat blijft een zwak punt bij alle PV projecten. Op dit moment is er vooralsnog stabiliteit met de SDE regeling en de (hernieuwde) Postcode-roos regeling, die nu ook voor het MKB interessant is; - positionering en concurrentie. De Zonnebank profileert zich niet als leverancier of adviseur, maar als co-creator. Zonnebank doet risicodragend mee in de ontwikkeling, helpt bij het vinden van financiering, het maken van keuzes voor leveranciers en is daarna niet meer betrokken. Van belang is deze boodschap snel, helder en breed neer te zetten. Een professionele en krachtige communicatie is, zeker bij aanvang, noodzakelijk. Voorwaarde is de beschikbaarheid van voldoende middelen. - financiering. De Zonnebank moet over voldoende startkapitaal kunnen beschikken om de 'no cure, no pay' benadering mogelijk te maken.

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DE-02 Solar Infopunt</p> <p>Gemeente Breda, Henriette Stoop</p> <p>Vragen over de Solarscan, Subsidie gebouwde omgeving, isoleren, etc van inwoners Breda komen centraal binnen bij het Solar Infopunt, dat op www.energiekbreda.nl is in te zien. Van uit dit centrale punt worden de vragen beantwoord.</p> <p>Daarnaast wordt tevens, wat er aan informatie is, op een zichtbare plaats in het stadskantoor gepresenteerd, door een loket met informatie te situeren. Ook het bemannen van een informatiestand op verzoek in de wijk, maar ook op themadagen (dag van afvalstoffen, winterfair etc) aanwezig zij, is hier een onderdeel van.</p> <p>Ook de beschikbare regionale informatie wordt meegenomen, waaronder de informatie over de verschillende energie initiatieven in de stad. Zoals energie allianties, energieteam etc</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Inwoners informeren en stimuleren om te overwegen zelf zonne-energie op te wekken. Ook zichtbaar maken wat er mogelijk en beschikbaar is. De Gemeente Breda neemt hier een actieve rol in.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Inwoners informeren en stimuleren om te overwegen zelf zonne-energie op te wekken. Ook zichtbaar maken wat er mogelijk en beschikbaar is. De Gemeente Breda neemt hier een actieve rol in.</p> <p>Bijdragen aan de doorontwikkeling van zonne-energie op daken in de stedelijke omgeving.</p> <p>Indirect wordt hiermee een bijdrage beoogd aan de doelstelling van jaarlijks 2% efficiency verbetering van het (duurzaam) energiegebruik</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Energiebesparing, Duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>- gedragsverandering dmv. Bewustwording eigen energiegebruik en energiebesparing</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>- kennisoverdracht en kennisverspreiding - versnelling van de plaatsing van zonnepanelen op particuliere-, utiliteit- en bedrijfsdaken.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Ook de beschikbare regionale informatie wordt meegenomen zoals ook de informatie van de verschillende energie initiatieven in de stad; o.a. energie allianties, energieteam etc.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Vragen komen op een centraal punt binnen. Er is permanent een medewerker van de Gemeente Breda aangewezen die als eerste instantie kan worden aangesproken (via de balie) met altijd een achtervang bij afwezigheid) Deze medewerker houdt zich continu op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op het gebied van zonne-energie en regelgeving op landelijk, provinciaal en lokaal niveau.</p>

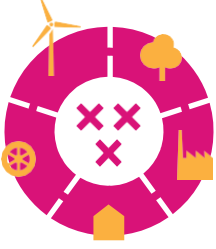
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Communicatie is de belangrijkste factor. Dit kan op diverse manieren. Zichtbaar in de hal, via de website Energiek Breda, via het Solarinfopunt contactnummer, via informatiemarkten etc etc.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>nvt</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>200</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>€ 500,- Aankleding kraan, maken van banner, flyers etc.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>Delen van kennis</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>NVT. Kosten zijn opgenomen in het UPK budget voor 2017-2020</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Berekening van potentieel CO2-reductie van Solar Infopunt en So-lar Atlas</p> <ul style="list-style-type: none"> - de stap naar feitelijke eigen energieopwekking is een combi van beide projecten - berekend CO2 effect over beide projecten verdelen - als basis; 10% van de gegeven hits Solar Atlas en klantcon-tacten Infopunt leidt tot actie - gemiddeld legt men 10 panelen op een woning in Neder-land - deze leveren gemiddeld 50% van de benodigde energie per huishouden (4.000 kWh/jaar) <p>berekening Solar Atlas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - totaal 3600 hits in 4 jaar; gemiddeld 900 per jaar - 10% x 900 x 50% x 4000kWh = 180.000 kWh duurzaam opgewekt - omgerekend: 180 x 0,526 = 95 ton vermeden CO2/jaar. <p>Berekening Solar Infopunt (</p> <ul style="list-style-type: none"> - totaal 200 klantcontacten per jaar - 10% x 200 x 50% x 4000kWh = 40.000 kWh duurzaam opgewekt - Omgerekend: 40 x 0,526 = 21 ton vermeden CO2/jaar <p>Voorstel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 75 ton toewijzen aan Solar Atlas; - 20 ton toewijzen als effect van Solar Infopunt

Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;	geen
--	------

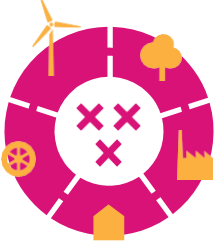
	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DE-03 Solar Atlas Breda</p> <p>Gemeente Breda, Henriette Stoop</p> <p>Met een <u>interactieve zonatlas</u> kunnen inwoners en bedrijven van Breda in één oogopslag zien of hun dak geschikt is voor het plaatsen van zonnepanelen en het opwekken van zonne-energie. De zonatlas houdt rekening met de hoogte van gebouwen, bomen, oppervlakte van het dak, hellingshoek, oriëntatie en de hoeveelheid zon. Ook kunnen er verschillende berekeningen worden uitgevoerd over bijvoorbeeld de terugverdientijd van de investering. De rekenhulp geeft automatisch aan voor welk deel van het dak zonnepanelen het meest geschikt zijn.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Het energiebesparinggedrag van burgers wordt verbeterd De zonPV markt wordt sterk en gemeentebreed gestimuleerd</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Het project is afhankelijk van de beschikbaarheid van de basisvoorzieningen en een online tool per gemeente.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	

<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	100 uren
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Breda heeft voor de Solarscan op basis van lufo 2016 gekozen. Deze opdracht is al voor 1 oktober 2016 uitgegaan. Daartoe is eenmalig het bedrag van € 9000,- betaald uit het budget van 2016.</p> <p>Rest nog: afspraak geld voor 4 jaar. Daartoe betaald Breda eenmalig € 9.000,- voor de nieuwe foto's 2016 en jaarlijks € 1250,- voor onderhoud.</p> <p>(Half oktober 2016 is het bedrag van € 9000,- toegezegd als opdracht voor de nieuwe foto's).</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	4 jaar lang € 1250,- per jaar. (jaarlijks te reserveren. Opdracht start op 1 oktober 2016 en loopt tot 1 okt 2020.)
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	100 %
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Berekening van potentieel CO2-reductie van Solar Infopunt en Solar Atlas</p> <ul style="list-style-type: none"> - de stap naar feitelijke eigen energieopwekking is een combi van beide projecten - berekend CO2 effect over beide projecten verdelen - als basis; 10% van de gegeven hits Solar Atlas en klantcontacten Infopunt leidt tot ac-tie - gemiddeld legt men 10 panelen op een woning in Nederland - deze leveren gemiddeld 50% van de benodigde energie per huishouden (4.000 kWh/jaar) <p>berekening Solar Atlas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - totaal 3600 hits in 4 jaar; gemiddeld 900 per jaar - 10% x 900 x 50% x 4000kWh = 180.000 kWh duurzaam opgewekt - omgerekend: 180 x 0,526 = 95 ton vermeden CO2/jaar. <p>Berekening Solar Infopunt (</p> <ul style="list-style-type: none"> - totaal 200 klantcontacten per jaar - 10% x 200 x 50% x 4000kWh = 40.000 kWh duurzaam opgewekt - Omgerekend: 40 x 0,526 = 21 ton vermeden CO2/jaar <p>Voorstel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 75 ton toewijzen aan Solar Atlas; 20 ton toewijzen als effect van Solar Infopunt

Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's;
technische risico's;
financiële risico's;
juridische risico's; overige
risico's;

 <p>Energieik Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DE-04 Ontwikkelen zonnewarmtevelden</p> <p>Gemeente Breda, Myranda Beljaars</p> <p>Op dit moment (oktober 2016) wordt het stadsverwarmingsnetwerk gevoed door de Amercentrale. De regering neemt in november 2016 een besluit over de sluiting van de Amercentrale. Tevens loopt het contact tussen Ennatuurlijk en RWE in 2024 af.</p> <p>Stakeholders van het Amernet staan gezamenlijk aan de lat om de verduurzaming van het Amernet te realiseren. Een optie voor de verduurzaming is opwek van warmte door middel zonne-collecteren. Dit kan in de openbare ruimte, maar ook op zonne-collector velden.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>1 - Sluiting Amercentrale 2 - Beëindiging contract tussen RWE en Ennatuurlijk</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>- Onderzoeken naar mogelijkheden om zonnewarmtevelden te ontwikkelen in Breda. - Realisatie van een zonnecollectorveld van 1.000 m².</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Energiebesparing Duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Duurzame leefomgeving</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>- Onderzoek naar mogelijkheden terreinen Breda - Technisch onderzoek levering warmte op warmtenet. - Globale BC</p> <p>2017: pilot, onderzoek naar oppervlakte van 1.000 m². Stap naar daadwerkelijke realisering. 2018-2020: Uitrol verdere mogelijkheden binnen Breda.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Nee, betreft project op grondgebied van Breda.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>- Gemeente Breda - Ennatuurlijk - Bewoners van Breda</p>

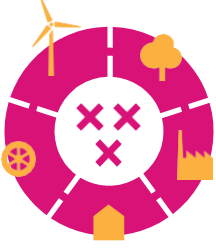
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zoektocht naar locaties, in samenhang met aanwezigheid warmtenetwerk. - In Almere is reeds een zonne-collector veld geïnitieerd. - Techniek is uitrolbaar - Onderdeel van het project is burgerparticipatie - Aanvraag SDE-subsidie
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<ul style="list-style-type: none"> - bestemmingsplan
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Gemeente Breda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 100 uur milieu - 50 uur ruimte <p>En natuurlijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 100 uur <p>Bewoners:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 25 uur
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>5.000 euro voor uitwerking BC.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>Beschikbaar stellen gronden.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Niet van toepassing.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk?</p> <p>(Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Voorbeeldproject nodig in Breda, bestuurlijk commitment aanwezig.</p>

 <p>Energieik Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DE-05 SEL</p> <p>Gemeente Breda, Arjan Rook/ Frits Raaphorst</p> <p>Samenvatting Doel van het INTERREG project 'Smart Energy Link - SEL' is een 'Lokaal Smart Grid' methodiek te ontwikkelen voor het sturen van energiestromen, dit in de praktijk te demonstreren en op basis van de resultaten de methodiek te optimaliseren om te kunnen schakelen naar brede implementatie. Uniek hierbij is dat het smart grid slaat op alle types van energiestromen. Er worden binnen de looptijd van het project 10 demonstraties gerealiseerd, waarvan een in Breda (Bedrijventerrein Hazeldonk). Het project SEL faciliteert, begeleidt en ondersteunt de volledige voortrajecten van deze 10 demonstraties. Door de specifieke bedrijfmix en de reeds aanwezige infrastructuur/technologie, is er op elk van deze demolocaties een eigen specifiek zwaartepunt (unieke mix van wind, zon, warmte, flexibiliteit, draagvlak, nabijheid, ...). Door de gerichte keuze van de demonstratielocaties naar maximale verscheidenheid, worden een maximaal aantal leerpunten geambieerd. Door de complementaire eigenschappen van de demonstratielocaties, vormt het project SEL als geheel een ideaal en geloofwaardig demonstratie- en leerplatform. Samenwerking met netbeheerders zorgt voor geloofwaardige en dus navolgbare demonstraties.</p> <p>PROJECTDUUR 5 JAAR:</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Het bevorderen van energie-efficiëntie vertaalt zich onder andere in het slimmer meten, het sturen, de opslag en het uitwisselen van energie tussen bedrijven in de demonstraties van SEL. De toepassing van nieuwe technieken, nieuwe vormen van contracting, financiering en participatie maken de demonstratie van toepassingsmogelijkheden van lokale smart grids mogelijk (10 demonstraties en aanvullend 5,8 milj. EUR PPL-investeringen). Het ondersteunt tevens de mogelijkheid tot ontwikkeling van een volledig nieuw dienstenpakket naar bedrijven door de netbeheerders. Door het financieel steunen van dit project zijn de betrokken partners in staat om hun know-how inzake energie-voorzieningen en -beheer in projectontwikkeling van bedrijventerreinen en winkelcentra op relevante schaal verder uit te bouwen.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Op de 10 demonstratielocaties wordt 10% reductie van energieverbruik (>70 GWh/j), 28% energie uit hernieuwbare bronnen (>196 GWh) en 5% efficiëntiewinst voor de resterende energiebehoefte (>6miljoen €/j) geambieerd voor 2020. Zowel de 9 bedrijventerreinen (722 MWh/ha), als het winkelcentrum (3.180 MWh/ha) waar het 'Lokaal Smart Grid' wordt gedemonstreerd zijn uitermate energie-intensief: tot 18 maal het gemiddelde van verstedelijkt gebied.</p> <p>BETROKKENHEID BEDRIJFSLEVEN: Er is een grote betrokkenheid vanuit het bedrijfsleven in SEL (181 partijen, waarvan >90% bedrijven, rest: lokale besturen en bedrijvenverenigingen). De bedrijfsbetrokkenheid wordt geconcretiseerd in een projectpartner light (PPL) reglement en een samenwerkingsovereenkomst met de bedrijven. De 5,8 miljoen euro PPL-investeringen zijn primair gericht op het realiseren van energie-uitwisseling tussen bedrijven. De SEL-partners mobiliseren hiertoe én bedrijven én ontwikkelaars én netbeheerders om te komen tot het optimale energiemodel. Elk van deze partners bouwt hiertoe verder op reeds lopende projecten en vertrekt vanuit hun locale-specifieke facilitatorrol en gedegen expertise.</p> <p>Lokaal doel (binnen het SEL project) in Breda: Ontwerp en realisatie van een zonne-energie dak boven de openbare ruimte op het bedrijventerrein Hazeldonk (Solar Canopy).</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Energiebesparing Duurzame mobiliteit Duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>m.b.t. duurzame leefomgeving; door realisatie in Breda van een Zonnedak (Solar Canopy) boven het bedrijventerrein Hazeldonk wordt substantieel bijgedragen aan de opwekking van duurzame energie, aan duurzame mobiliteit en energiebesparing (vanwege het ontwerpen in gelijkstroom)</p> <p>Het valt nog niet te zeggen (ook niet bij benadering) hoe groot de bijdragen ervan zullen zijn, omdat het project ook een haalbaarheidsonderzoek omvat, waarbij ook de schaalgrootte nog een onbekende factor is.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>GRENSOVERSCHRIJDEND E-team-methodiek (12 Workshops): Om maximaal te kunnen leren van elkaar (partners - bedrijfsleven - netbeheerders)</p> <p>ARGUMENTATIE PROJECTDUUR 5 JAAR: Het uitbouwen van lokale smart grids op bedrijventerreinen en in winkelcentra is nieuw voor Vlaanderen en Nederland. Gedurende jaar 1 tot 3 van het project ligt de klemtoon op:</p> <p>HET UITBOUWEN VAN 10 DEMONSTRATIES IN DE GRENSREGIO: a. Door smart metering en sturing van energiestromen sensibiliseren we en creëren we draagvlak bij de betrokken bedrijven voor het lokale smart grid;</p>

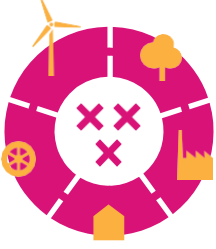
	<p>b. We optimaliseren het lokale smart grid model met behulp van lokale hernieuwbare energieproductie, restwarmte-uitwisseling en energieopslag;</p> <p>c. We realiseren 10 inspirerende demonstraties van lokaal smart grid.</p> <p>(2) Het maximaal leren van elkaar en het dissemineren van de ‘lessons learnt’:</p> <p>a. Met focus: Scenario-analyses en businessplannen;</p> <p>b. Met focus: Financiering en contracting;</p> <p>c. Met focus: Draagvlakcreatie bij (i) MKB/KMO en (ii) Lokale overheden</p> <p>We streven naar de betrokkenheid en ondersteuning van 100 MKB/KMO-bedrijven met de bovenstaande initiërende fase van het project, om dan in jaar 4 en 5 van het project over te gaan naar:</p> <p>(3) Versterking en multiplicatie van de 10 demonstraties met 6 miljoen € PPL-investeringen (Project Partner Light):</p> <p>a. Uitbreiding en versterking van de 10 lokale smart grid demonstraties met bijkomende bedrijven en investeringen (bvb. extra verbindingen, opslag, etc.).</p> <p>b. Multiplicatie van de 10 demonstraties - op andere lokaties - door gerichte investeringen te ontzorgen en ondersteunen.</p> <p>Gezien de lange realisatietijden van bepaalde van de verwachte investeringen worden - waar mogelijk - PPL-investeringen reeds in jaar 1-3 van het project aangevat.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>BREED EN KOPIERBAAR: De verschillen in het Vlaanderen-Nederlandse energielandschap, maar ook de verscheidenheid van de gekozen demonstratielocaties, maken dat we de variabelen voor ‘Lokale Smart Grids’ breed kunnen beschouwen. Het biedt de mogelijkheid om de randvoorwaarden, optimalisatiemogelijkheden en haalbaarheid op een realistische alsook kopieerbare manier te demonstreren. Hierbij werken we vanuit het oogpunt van de betrokken bedrijven en winkels en optimaliseren we lokale clustering. Dit voor zowel hernieuwbare energieproductie, -afname, en -opslag, maar ook voor restwarmtegebruik en kansen naar elektrische mobiliteit.</p> <p>Zowel de schaal- en investeringsgrootte van SEL (de betrokken energie-hotspots vertegenwoordigen een energie- verbruik van 707 GWh/j), als de nauwe samenwerking met netbeheerders zorgt voor geloofwaardige en dus navolgbare demonstraties.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet?</p> <p>De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>Het management staat in voor de organisatie en uitvoeren van het maandelijkse ‘projectover-leg’ tussen partners (aantal: 44) en de algemene communicatie. Dit omvat het verzorgen van de uitnodigingen en de verslagen, archivering, opstelling van tussenverslagen en (bundeling) van eindverslagen.</p> <p>Structuur ‘gremium’:</p> <p>Het projectoverleg bestaat uit een vertegenwoordiger van alle partners aangevuld met netbeheerders. Zij bewaken de dagelijkse voortgang, sturen en beslissen.</p> <p>Het E-team bestaat uit een vertegenwoordiging van partners aangevuld met netbeheerders, bedrijven en lokale besturen (welke is afhankelijk van het behandelde thema). Zij doen ervaringsuitwisseling, optimaliseren en doen voorstellen aan het projectoverleg.</p> <p>1. Projectoverleg jaar 1-3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projectcoördinator: POM Oost-Vlaanderen - Projectpartners - Netbeheerders (wanneer nuttig/nodig) <p>2. E-team jaar 1-3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projectcoördinator: POM Oost-Vlaanderen - Projectpartners - Netbeheerders (wanneer nuttig/nodig) - Bedrijven (wanneer nuttig/nodig) - Lokale besturen (wanneer nuttig/nodig) <p>3. Projectoverleg jaar 4-5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projectcoördinator: POM Oost-Vlaanderen - Projectpartners - Netbeheerders (wanneer nuttig/nodig) - PPL (wanneer nuttig/nodig)
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Voor Breda is het technisch concept gericht op het ontwikkelen van een zonnedak boven het bedrijventerrein (Solar Canopy). Hiertoe is in 2016 een eerste globale verkenning gedaan door ingenieursbureau SWECO ism met Installatiesbureau Tempas.</p> <p>Samenvatting van deze “verkenning”:</p> <p>Samenvatting en conclusie</p> <p>Het bedrijventerrein Hazeldonk heeft een bruto oppervlakte van ongeveer 70 ha. Na aftrek van het gebied dat door de HSL en de snelweg A16 in beslag genomen wordt, rest ongeveer 64 ha. Een berekende “educated guess” leert dat netto ongeveer 35 ha. mogelijkheden biedt om een zon PV centrale te realiseren, de zgn. Solar Canopy. Op die manier kan een centrale van 60 MWp. gerealiseerd worden., die 54.000.000 kWh. opwekt. Het energiegebruik van de locatie is ruim 14.025.550 kWh. (bron: “energiestrategie 2013”), De Solar Canopy kan hiermee ruim 4 maal zoveel energie opwekken als dat op de locatie gebruikt wordt. Dit sur-plus is goed voor het energiegebruik van ongeveer 12.000 gezinnen. Daarnaast wordt jaar-lijks ruim 25.000 ton emissie van CO2 vermeden.</p> <p>De belangrijkste conclusie is dat er op basis van deze benadering een indicatieve investering van ruim € 146.000.000 nodig is die tussen 21 en 30 jaar terug verdiend kan worden, uitgaand van de huidige energietarieven en op basis van huidige subsidies. (Onder invloed van eventuele Europese subsidies zou deze terugverdientijd wellicht nog terug gebracht kunnen worden. Bijzonder aandachtspunt hierbij is of het onder de criteria van staatssteun al of niet mogelijk is om subsidies te “stapelen”) De bandbreedte hierbij is in deze fase 40 %. De terugverdientijd kan aanzienlijk beter worden door te focussen op gunstige categorieën en locaties. Een mogelijk criterium voor deze focus is het begrenzen van de terugverdientijd van deelprojecten op de technische levensduur van zonnepanelen, deze is naar schatting 25 jaar.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>EBij de uitvoering van het traject zal een reguliere vergunningsprocedure moeten worden doorlopen.</p> <p>Van staatssteun is hier gezins sprake. Andere mogelijke juridische consequenties zijn onderwerp van het voortgaande haalbaarheidsonderzoek.</p> <p>Risico- en kwaliteitsmanagement</p> <p>Door het invoeren van projectoverleg en tussentijdse communicatie op hoogfrequente basis, wordt het risico op inhoudelijk, structureel of boekhoudkundig vlak minimaal gehouden. Op deze manier kan er ook over gewaakt worden dat kwaliteitsvol werk wordt afgeleverd en nauwgezet management wordt doorgevoerd. De POM Oost-Vlaanderen heeft een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met elk van de partners en zal deze afsluiten met de PPL. Aanvullend werd in een ‘Letter of support’ met de grootste netbeheerder (EANDIS) een werkprotocol afgesloten (met input in WP4), zodat een hoog kwaliteitsniveau bewaakt en geborgd wordt.</p>

	Soortgelijke afspraken worden ook afgesloten met netbeheerders INFRAX en ENEXIS (gesprekken lopen). Er worden bij (i) het start- en slotevent (WP2), (ii) de infosessies voor bedrijven (WP3) en (iii) de 12 workshops (WP4) evaluaties afgenomen van de deelnemers.																																																																																				
Hoe hoog schat u de ureninzet in?	1380 uur (projectmanager + projectadviseur), verspreid over 5 jaar																																																																																				
Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)? - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe.	<p>Het kostenplan voor BREDA (inclusief de Bredase personeelskosten)</p> <p>Kostenplan</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Omschrijving kosten</th> <th>Projectmanagement</th> <th>Communicatie</th> <th>WP 3. Smart Grid</th> <th>WP 4. E-team</th> <th>Totaal</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="6">Personeelskosten</td> </tr> <tr> <td>Projectmanager: 0.1 FTE, 5 jaar</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>10.710,00</td> <td>8.820,00</td> <td>19.530,00</td> </tr> <tr> <td>Adviseur: 0.1 FTE, 5 jaar</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>35.691,45</td> <td>20.580,00</td> <td>56.271,45</td> </tr> <tr> <td>projectadministratie: 0.1 FTE, 5 jaar</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>2.660,00</td> <td>2.240,00</td> <td>4.900,00</td> </tr> <tr> <td>Subtotaal</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>49.061,45</td> <td>31.640,00</td> <td>80.701,45</td> </tr> <tr> <td colspan="6">Forfait</td> </tr> <tr> <td>Overhead (15%)</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>7.359,22</td> <td>4.746,00</td> <td>12.105,22</td> </tr> <tr> <td colspan="6">Reis en verblijfskosten</td> </tr> <tr> <td>reiskosten</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>700,00</td> <td>700,00</td> <td>1.400,00</td> </tr> <tr> <td>verblijfskosten</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>300,00</td> <td>300,00</td> <td>600,00</td> </tr> <tr> <td>Subtotaal</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>1.000,00</td> <td>1.000,00</td> <td>2.000,00</td> </tr> <tr> <td colspan="6">Externe expertise en diensten</td> </tr> <tr> <td>DEMO 3 - Smart Grid Solar Canopy over BusinessPark Hazeldonk-Meer: inhuren expert voor het ontwerp van PV op frame boven dak,</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>12.450,00</td> <td>0,00</td> <td>12.450,00</td> </tr> </tbody> </table> <p>Inhoudelijke en financiële rapportering</p> <p>De projectcoördinator (= projectverantwoordelijke bij POM Oost-Vlaanderen) is verantwoordelijk voor inhoudelijke en administratieve voortgangsbewaking, contact met het Interreg-secretariaat, alsmede voor het aansturen van de algehele communicatie. Hierbij horen ook het financieel tussenverslag en het inhoudelijk halfjaarverslag.</p> <p>De coördinator is de schakel tussen het project en de projectpartners enerzijds en het programma-secretariaat anderzijds. Voor inhoudelijke rapportage worden ook de andere partners betrokken.</p> <p>Ook de boekhoudkundige eindafrekening (voorbereiden accountscontrole) wordt vanuit de coördinator verzorgd. De teksten voor de eindrapportering en de nodige boekhoudkundige documenten worden door de diverse partners aan POM Oost-Vlaanderen bezorgd. De coördinator is verantwoordelijk voor het integraal doorstorten van de Europese middelen in verhouding tot de gedeclareerde en aanvaarde kosten.</p> <p>Door het hoog aantal partners (9) en Project Partners Light (PPL: 81), spendeert de coördinator veel aandacht en tijd aan dit werkpakket.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tevens wordt actief feedback gevraagd. Met deze acties wordt een continue kwaliteitsverbetering nagestreefd. 	Omschrijving kosten	Projectmanagement	Communicatie	WP 3. Smart Grid	WP 4. E-team	Totaal	Personeelskosten						Projectmanager: 0.1 FTE, 5 jaar	0,00	0,00	10.710,00	8.820,00	19.530,00	Adviseur: 0.1 FTE, 5 jaar	0,00	0,00	35.691,45	20.580,00	56.271,45	projectadministratie: 0.1 FTE, 5 jaar	0,00	0,00	2.660,00	2.240,00	4.900,00	Subtotaal	0,00	0,00	49.061,45	31.640,00	80.701,45	Forfait						Overhead (15%)	0,00	0,00	7.359,22	4.746,00	12.105,22	Reis en verblijfskosten						reiskosten	0,00	0,00	700,00	700,00	1.400,00	verblijfskosten	0,00	0,00	300,00	300,00	600,00	Subtotaal	0,00	0,00	1.000,00	1.000,00	2.000,00	Externe expertise en diensten						DEMO 3 - Smart Grid Solar Canopy over BusinessPark Hazeldonk-Meer: inhuren expert voor het ontwerp van PV op frame boven dak,	0,00	0,00	12.450,00	0,00	12.450,00
Omschrijving kosten	Projectmanagement	Communicatie	WP 3. Smart Grid	WP 4. E-team	Totaal																																																																																
Personeelskosten																																																																																					
Projectmanager: 0.1 FTE, 5 jaar	0,00	0,00	10.710,00	8.820,00	19.530,00																																																																																
Adviseur: 0.1 FTE, 5 jaar	0,00	0,00	35.691,45	20.580,00	56.271,45																																																																																
projectadministratie: 0.1 FTE, 5 jaar	0,00	0,00	2.660,00	2.240,00	4.900,00																																																																																
Subtotaal	0,00	0,00	49.061,45	31.640,00	80.701,45																																																																																
Forfait																																																																																					
Overhead (15%)	0,00	0,00	7.359,22	4.746,00	12.105,22																																																																																
Reis en verblijfskosten																																																																																					
reiskosten	0,00	0,00	700,00	700,00	1.400,00																																																																																
verblijfskosten	0,00	0,00	300,00	300,00	600,00																																																																																
Subtotaal	0,00	0,00	1.000,00	1.000,00	2.000,00																																																																																
Externe expertise en diensten																																																																																					
DEMO 3 - Smart Grid Solar Canopy over BusinessPark Hazeldonk-Meer: inhuren expert voor het ontwerp van PV op frame boven dak,	0,00	0,00	12.450,00	0,00	12.450,00																																																																																
Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project? - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten.	Van de Gemeente Breda wordt geen financiële ondersteuning gevraagd, alleen de inzet van ambtelijke deelname. De uren worden als co-financiering ingezet.																																																																																				
Wat is de financieringsbehoefte van dit project? - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij).	In de huidige fase van het project is dit niet aan de orde. Mogelijk is dat de betreffende bedrijven op het bedrijventerrein tzt een verzoek ter financiële ondersteuning voor de realisatie van het zonnedak zullen indienen.																																																																																				
Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.) - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden	Bij realisatie van een centrale van 60 MWp. kan naar schatting 54.000.000 kWh. opgewekt worden. Daarmee kan de uitstoot van ruim 28.000 ton CO2 worden vermeden (28 kton). De uitvoeringskosten voor het project zelf zijn nu onbekend. Mogelijk is dat de betreffende bedrijven op het bedrijventerrein tzt een verzoek ter financiële ondersteuning voor de realisatie van het zonnedak zullen indienen.																																																																																				

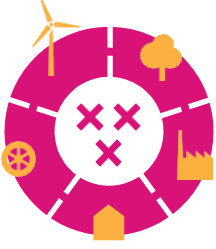
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd?</p> <p>operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Risico- en kwaliteitsmanagement <p>Door het invoeren van projectoverleg en tussentijdse communicatie op hoogfrequente basis, wordt het risico op inhoudelijk, structureel of boekhoudkundig vlak minimaal gehouden. Op deze manier kan er ook over gewaakt worden dat kwaliteitsvol werk wordt afgeleverd en nauwgezet management wordt doorgevoerd.</p> <p>De POM Oost-Vlaanderen heeft een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met elk van de partners en zal deze afsluiten met de PPL. Aanvullend werd in een 'Letter of support' met de grootste netbeheerder (EANDIS) een werkprotocol afgesloten (met input in WP4), zodat een hoog kwaliteitsniveau bewaakt en geborgd wordt. Soortgelijke afspraken worden ook afgesloten met netbeheerders INFRAX en ENEXIS (gesprekken lopen). Er worden bij (i) het start- en slotevent (WP2), (ii) de infosessies voor bedrijven (WP3) en (iii) de 12 workshops (WP4) evaluaties afgenomen van de deelnemers.</p> <p>Tevens wordt actief feedback gevraagd. Met deze acties wordt een continue kwaliteitsverbetering nagestreefd.</p>
---	---

 <p>Energieik Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DE-06 Inzet van afvalstromen tbv warmte opwekking</p> <p>Gemeente Breda, Myranda Beljaars</p> <p>Op dit moment (oktober 2016) wordt het stadsverwarmingsnetwerk gevoed door de Amercentrale. De regering neemt in november 2016 een besluit over de sluiting van de Amercentrale. Tevens loopt het contact tussen Ennatuurlijk en RWE in 2024 af.</p> <p>Stakeholders van het Amernet staan gezamenlijk aan de lat om de verduurzaming van het Amernet te realiseren. Een optie voor de verduurzaming is opwek van warmte door middel van warmte uit afvalstromen.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>1- Sluiting Amercentrale 2 - Beëindiging contract tussen RWE en Ennatuurlijk</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Meewerken aan de realisatie om gemeentelijke afvalstromen in te zetten om warmte op te wekken.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Energiebesparing Duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Duurzame leefomgeving</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>- Samenwerking met ontwikkelaar - Gebruik afvalstromen gemeente Breda - Locatie (onderzoek)</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Nee, betreft project op grondgebied van Breda.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>- Gemeente Breda - Ennatuurlijk - Bewoners van Breda</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd? - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar?</p>	<p>- techniek is inmiddels bewezen - participatie klanten stadsverwarmingsnetwerk - aanvraag subsidie</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<ul style="list-style-type: none"> - aanvraag omgevingsvergunning - op orde maken bestemmingsplan
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Daadwerkelijke realisatie/ontwikkeling door een externe ontwikkelaar. Deze moet worden gezocht.</p> <p>Gemeente Breda:</p> <ul style="list-style-type: none"> -100 uur milieu - 50 uur ruimte <p>Ennatuurlijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 100 uur <p>Bewoners:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 25 uur
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>5.000 euro onderzoekskosten. Ontwikkeling vind plaats door een externe ontwikkelaar.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>Locatie (onderzoek)</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Niet van toepassing.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>15,82 kg CO2/GJ Totale CO2-reductie is afhankelijk van inzet/capaciteit, deze is nog niet bekend.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Niet verkrijgen van subsidie. - Geen geschikte locatie / omgevingsvergunning - Bestuurlijk commitment

 <p>Energieik Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DE-07 Overige warmte</p> <p>Gemeente Breda, Myranda Beljaars en Gilles van Sandwijk</p> <p>Gas zal in de toekomst steeds minder gebruikt worden als energiedrager. Ter vervanging zal warmte een grote plaats innemen.</p> <p>Er zijn meerdere warmte-opties beschikbaar, die gerelateerd kunnen zijn aan het stadsverwarmingsnetwerk, bijvoorbeeld biomassa, zonnecollectoren en geothermie. Dit project omvat alle soorten warmte die niet worden toegepast in het stadsverwarmingsnetwerk.</p> <p>Breda heeft in 2016 het Bodemmasterplan Breda 2030 vastgesteld. Dit plan vormt een belangrijke onderlegger voor dit project.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - het verdwijnen van gas uit de gebouwde omgeving - uitwerking van het bodemmasterplan
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bij de uitvoering van het bodemmasterplan is gebleken dat regels verder dienen te worden uitgewerkt. - WKO heeft grote potentie bij het gasloos maken van de wijken. De toepassing van WKO dient gestimuleerd te worden. - Overige warmte-opties, bv zonneboilers, dienen eveneens breder te worden toegepast.
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Energiebesparing Duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Duurzame leefomgeving</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Betere toepasbaarheid van de regels in het bodemmasterplan - Breder toepassing WKO in Breda - Breder toepassing overige warmte-opties in Breda
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Nee, het betreft toepassing op het grondgebied van de Gemeente Breda.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Het project wordt opgezet vanuit de Gemeente Breda, in samenwerking met verschillende betrokken afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie.</p>

<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Onderhavig project betreft bredere toepassing van reeds bestaande technieken. De technieken worden toegepast door partijen in de stad.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Niet van toepassing.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Milieu: 100 uur Directie beheer: 50 uur Afdeling ruimte: 50 uur</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>5.000 euro</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>Niet van toepassing.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Niet van toepassing.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk?</p> <p>(Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Onbekend, betreft een stimuleringsproject.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Niet van toepassing.</p>

 <p>Energiëk Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DE-08 Warmte gasloos</p> <p>1. Stadsverwarming: Proces</p> <p>Gemeente Breda, Myranda Beljaars</p> <p>Op dit moment (oktober 2016) wordt het stadsverwarmingsnetwerk gevoed door de Amercentrale. De regering neemt in november 2016 een besluit over de sluiting van de Amercentrale. Tevens loopt het contact tussen Ennatuurlijk en RWE in 2024 af.</p> <p>Stakeholders van het Amernet staan gezamenlijk aan de lat om de verduurzaming van het Amernet te realiseren.</p> <p>2. Strategie gasloos Breda Het wordt steeds duidelijker dat gas in de gebouwde omgeving eindig is. Dit blijkt uit de energie-agenda en uit artikel 40 vragen van Groen Links. Voor de Bredase situatie wordt een road-map opgesteld om te komen tot een gasloze wijk.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>1- Sluiting Amercentrale 2- Beëindiging contract tussen RWE en Ennatuurlijk 3- Energieagenda 4- Artikel 40 vragen Groen Links Breda</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Proces tot verduurzaming van het Amernetwerk. Het project richt zich op alle stakeholders: - overheid (ministerie EZ, provincie NB, Amer-gemeenten_ - afnemers (bedrijven, WOCO's en bewoners) - netwerkeigenaar (Ennatuurlijk) - Warmteproducenten</p> <p>Proces tot roadmap gasloos Breda - opstellen van strategie: naar een stad zonder aardgas</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>-Duurzaam gebruik grondstoffen -Energiebesparing -Duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>- Duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Centrale opwek - Biomassa ipv kolen - Restwarmte Attero</p> <p>Decentrale opwek - Warmte uit lokale restwarmtebronnen - Geothermie - Ontwikkelen zonnevelden - Ontwikkelen decentrale biomassa centrales</p> <p>Infrastructuur - Optimale infrastructuur – vlekkenplan - Vergroten efficiency net</p> <p>Overig - Participatiemodellen - opstellen bepalingsmethodiek duurzaamheid - invoeren experimenteeruimte</p> <p>Gezien de dynamiek in het warmte-dossier (ook landelijk) kunnen inzichten gedurende de looptijd van het KUP 2017-2020 wijzigen.</p> <p>Dit project (proces) is gekoppeld aan geothermie, BMC en zonnecollectorvelden, wijkenergieplannen, overige warmte-opties.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Er is reeds sprake van een regionale aanpak</p>

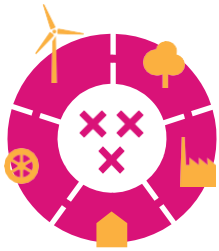
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>Stuurgroep en Kernteam Amernetwerk. Leden stuurgroep en kernteam:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ministerie EZ - provincie NB - Gemeente Tilburg en Breda - Ennatuurlijk - tuinders Madese Plukpolder - Reeshofwarmte – CDER – bewoner Breda - Enexis <p>Interne organisatie Gemeente Breda</p> <ul style="list-style-type: none"> - ruimtelijke plannen - beheer
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Het voeren van het proces rond het verduurzamen van de Amernetwerk Het optellen van een strategie voor een gasloos Breda.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Enexis is wettelijk verplicht om in bepaalde situaties gasnetten aan te leggen. Deze wetgeving gaat wijzigen. Er wordt gekeken naar mogelijkheden om van deze wettelijke verplichting af te wijken.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Gemeente Breda: 500 uur per jaar</p> <p>Eea is sterk afhankelijk van politieke besluitvorming.</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Voor de begeleiding van de stuurgroep en de werkgroep wordt een onafhankelijk regisseur ingezet.</p> <p>Kosten en ureninzet zijn sterk afhankelijk van uit te voeren projecten en (landelijke) politieke besluitvorming.</p> <p>50.000 euro</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>Totale kosten van het totaal warmteproject worden (nu) gedeeld door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Provincie NB - Gemeente Breda - Gemeente Tilburg - En natuurlijk <p>Kosten voor strategie gasloos Breda zullen door Breda gedragen moeten worden.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Vooralsnog is sprake van onderzoekskosten en geen investeringskosten. Daarom wordt geen gebruik gemaakt van het klimaatfonds.</p>

<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.) - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden</p>	<p>Onbekend. Eea is sterk afhankelijk van de vervanging de huidige centrale bron (Amercentrale) door nieuwe warmtebronnen. En door de snelheid van besluiten tot een gasloze stad.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Verschillende belangen van de verschillende partners Toekenning SDE subsidies Vaste contracten met warmte-opwekkers Geringe mogelijkheden decentrale opwek Weerstand tegen 'gasloos'.</p>

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DE-09 Geothermie (Voortzetting) participatie Green Deal Geothermie (looptijd tot 2024)</p> <p>Gemeente Breda, Richard van Nispen en Myranda Beljaars</p> <p>1 Samen met de gemeenten Tilburg, Helmond en de Provincie Noord Brabant en Brabant Water is de geothermie potentie van de Brabantse ondergrond (Triaslaag) in twee fasen in beeld gebracht. Hierna is de Green Deal Stimulering geothermie Brabant Breed door bovengenoemde partijen ondertekend. De Green Deal is in 2016 geactualiseerd. Naast bovengenoemde partijen is inmiddels ook de gemeente Someren aangehaakt. De Green Deal heeft een looptijd tot 2024. Breda participeert in de projectgroep.</p> <p>Inmiddels is er met marktpartijen en o.a. ministerie van Economische Zaken een 2e Green Deal afgesloten (Geothermie BV) waar concrete projecten in zijn opgenomen. Deze Green Deal voorziet in de oprichting van een entiteit om projecten te realiseren en te beheren.</p> <p>2 Op dit moment (oktober 2016) wordt het stadsverwarmingsnetwerk gevoed door de Amercentrale. De regering neemt in november 2016 een besluit over de sluiting van de Amercentrale. Tevens loopt het contact tussen Ennatuurlijk en RWE in 2024 af.</p> <p>Stakeholders van het Amernet staan gezamenlijk aan de lat om de verduurzaming van het Amernet te realiseren.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Stimuleren en realiseren van de inzet van Duurzame Energie</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Stimuleren van geothermische projecten 'Bundelen' van projecten, waardoor de risico's worden gespreid). Zoektocht naar middelen Communicatie Gezamenlijke vraagstukken onderzoeken.</p> <p>Het project richt zich op alle stakeholders: - overheid (ministerie EZ, provincie NB, Amer-gemeenten) - afnemers (bedrijven, WOCO's en bewoners) - netwerkeigenaar (Ennatuurlijk) - Warmteproducenten</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Stimuleren geothermie. Start geothermie projecten. Aanvullend onderzoek naar mogelijkheden bv trias, en kolenkalk Het project betreft niet het financieren van geothermie projecten.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Project betreft een regionale aanpak.</p>

<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>1. Green Deal stimuleren geothermie Brabant Breed Kernteam: Helmond, Brabant Water en Provincie Noord Brabant Projectgroep: Kernteam en de gemeenten Tilburg, Someren, Eindhoven en Breda</p> <p>Green Deal Geothermie BV: Leden Green Deal stimuleren geothermie, ministerie van EZ, marktpartijen, coöperaties etc.</p> <p>2. Stuurgroep en kernteam Amernetwerk</p> <p>Stuurgroep en Kernteam. Leden stuurgroep en kernteam: - ministerie EZ - provincie NB - Gemeente Tilburg en Breda - Ennatuurlijk - tuinders Plukmadese polder - Reeshofwarmte – CDER – bewoner Breda</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Binnen de Green Deal Geothermie BV worden projecten gebundeld en in gang gezet. Zoektocht naar draagvlak en middelen. Projecttrekker is Hydreco. Procesplan wordt door hen opgesteld.</p> <p>Eén van de benoemde projecten is de warmtelevering tbv warmtenetten. Daarmee is er een koppeling gemaakt met dit warmtenet enkel voor wat betreft de kansen van geothermie voor het Amernet. De Green Deal Geothermie BV voorziet niet in financiering van een geothermie project maar enkel in het inzicht verschaffen in de mogelijkheden en onmogelijkheden van de verduurzaming van een (bestaand) warmtenet met een geothermische bron.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Niet van toepassing.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>150 per jaar</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>€ 75.000 per jaar</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>- Uren en financieel</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	

<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.) - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden</p>	<p>Op dit moment onbekend. Eea is afhankelijk van de beschikbaarheid van de bodem. Uitgegaan kan worden van 25,05 kg CO2/GJ.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Risico's zijn groot. Er moet aan de voorkant van een geothermie project veel worden geïnvesteerd in met name geologische data teneinde de potentie en risico's goed te kunnen inschatten (businesscase).</p>

Energiek
Breda

Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)

DE-10 Windenergie

Gemeente Breda, Opsteller; Frits Raaphorst

Samenvatting

Windenergie is een constante factor in de beleidsdocumenten Klimaat

- Zie "Steek positieve energie in het klimaat - Breda: een CO2-neutrale stad in 2044; Klimaatnota 2008
- Zie "Breda gaat voor een beter klimaat"; Uitvoeringsprogramma Klimaat 2009-2012
- Zie Regionaal Bod Windenergie, okt. 2011
- Zie "Strategie Duurzame Energietransitie Gemeente Breda", (2012)
- Zie "Slim samenwerken aan een CO2-neutraal Breda"; Uitvoeringsprogramma Klimaat 2013-2016
- Zie Duurzaamheidsvisie Breda 2030; Actsheet Energie en klimaatmitigatie(2015)
- Zie Convenant Windenergie A16, dec. 2015

Windenergie in de Strategie DE-Transitie (Update 2016)

- - Huidige doel(A16) in 2020: 42-58 MW p/jaar
- - Doel energieopbrengst in 2020 88.000 kWh/jaar
- - Realisatie per 1-1-2017; 9,7 MW (Hazeldonk + Kroetenwind)
- - Versnelling vanaf 2017; 20 MW/jaar

Maximaal potentieel (schatting) in Breda

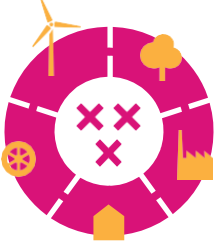
- A16: 14-16 turbines (42- 58 MW)
- Bedrijventerreinen (de Krogten, Hoogeind, ... (18-24 MW) Totaal

Maximaal Potentieel: 82 MW (max. 27 windturbines)

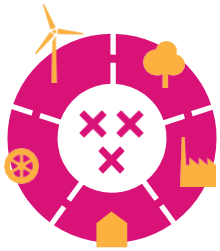
Toetsingsaspecten.	Beantwoording (in te vullen door de aanvrager)
Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?	Ter realisatie van de lange termijn beleidsdoelstelling "Breda CO2-neutrale stad in 2044" is het noodzakelijk alle beschikbare opties ten volle te benutten. Daarbij is windenergie onmisbaar. Het is de duurzame energie optie met het hoogste rendement en de minste ruimtelijke impact. De voor windenergie geschikte locaties zijn echter schaars, wat het potentieel totaal opgesteld vermogen beperkt.
Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?	Optimaal realiseren van de beschikbare locaties <ul style="list-style-type: none"> • Ruimtelijke locatie- grondeigenaren • Energie-coöperaties • Projectontwikkelaars • Energiemarkt partijen • Burgers
Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie	Duurzame energie
Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid	Duurzame leefomgeving - windenergie is tot nu toe de best presterende duurzame energieopwekker; zonder is een robuuste reductie van CO2-emissie door energieopwekking niet mogelijk. Gedragsverandering - door het plaatsen van windturbines veranderd het landschap in Nederland. Mede door de zichtbaarheid en de discussies over 'windmolen-overlast' groeit het besef dat dit 'offer' geboden moet worden.
Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?	- ontwikkeling windparken - aanpassing van bestemmingsplannen - ondersteuning bij de oprichting van een Bredase of Regionale "Ontwikkel- en/of Exploitatie-Entiteit" (stichting) voor Sociale Participatie in windenergieprojecten.
Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?	Het is voor een groot deel al een regionale aanpak. De verdere ontwikkeling op bedrijventerreinen levert ook kennis op, die gedeeld kan worden met andere gemeenten.

<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>m.b.t. het traject a16:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de uitvoering van een provinciaal inpassing plan, waarbij de gemeente als convenant partij ambtelijke en bestuurlijke medewerking verleend. - omdat dit als een strategisch project wordt beschouwd van het uitvoeringsprogramma klimaat, is de gemeente zelf projectindieners. - de samenwerkingspartners zijn de provincie Brabant en de a16-windednergiegemeenten. - een hoog kennisniveau is daarmee gegarandeerd. - de organisatiestructuur bestaat uit een (provinciaal) secretariaat, een stuurgroep, een ambtelijke overleggroep, een werkgroep sociale participatie en een communicatie-werkgroep. intern is per gemeente een projectgroep samengesteld met daarin kennis op het gebied van ruimtelijke processen, juridische aspecten, financieel-economisch, energie/milieutechniek, communicatie, - de organisatiekosten worden voorzien door de provincie Brabant. de gemeentelijke inzet wordt voorzien binnen het programma klimaat <p>m.b.t. bedrijventerrein-locaties</p> <ul style="list-style-type: none"> - op basis van overleg met de bedrijvenverenigingen en individuele initiatiefnemers op bedrijventerreinen, wordt samengewerkt aan het mogelijk maken van de optimale ontwikkeling van windenergie binnen de bedrijventerreinen. - er wordt ambtelijke ondersteuning geboden op het gebied van duurzame ontwikkeling, ruimtelijk/planologisch beleid, juridische en eventueel financiële (participatie) vraagstukken.
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - laatste stand van de beschikbare techniek wordt toegepast - innovatie wordt gezocht in de samenwerkingsverbanden tussen marktpartijen, grondeigenaren en burgerinitiatieven / energie coöperaties. De validatie ervan is onderdeel van het ontwikkelingsproces. - veel partijen elders in Nederland zijn geïnteresseerd in deze ontwikkeling - er wordt een iconisch participatie nagestreefd van ten minste 25% projectontwikkeling door energie coöperaties / niet commerciële burgerinitiatieven.
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<ul style="list-style-type: none"> - Het vergunningen traject is zeer complex - Er is geen risico op staatssteun zolang de gemeente(n) geen eigen grondlocaties inbrengt of financiële ondersteuning biedt bij de feitelijke projectontwikkeling
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Adviseur Ruimtelijke processen; 150 uur/jaar Adviseur energiestrategie; 300 uur</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Er zijn geen externe kosten gereserveerd voor de projectontwikkeling, omdat deze projecten door marktpartijen worden uitgevoerd met financiële bijdragen uit provinciale- en rijks subsidie-regelingen. De gemeente brengt alleen ureninzet in.</p> <p>Ten behoeve van ondersteuning van initiatieven rond het vormgeven van de sociale participatie bij windenergie- projecten, is expertise van externe deskundigen noodzakelijk. Geschat benodigde budget € 15.000,- budget</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde lening? - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Geen</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per (geleende) € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p>	<p>Grijze stroom stoot 0,526 kg CO2 per kWh uit.</p> <p>Een windturbine van 3 MW produceert jaarlijks 6.000.000 kWh en vermijdt daarmee een uitstoot van 3156000 kg CO2. (Dit is 3156ton oftewel 3,156 kton)</p> <p>In totaal kan het potentieel van 82 MW opgesteld vermogen (3156000 x (82:3)27,3) een reductie van 86.158.800 kg CO2 teweeg brengen (indien vervangend voor grijze stroom) .</p> <p>Dit is dus ruim 86.150 ton vermeden CO2 per jaar.</p> <p>De stedelijke CO2-emissie in Breda per 2013 is in de CO2-Monitor Breda vastgesteld op 986 kton.</p>

<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd?</p> <p>operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's</p>	<ul style="list-style-type: none"> - onvoldoende interne middelen voor de personele invulling van een gemeentelijke werkorganisatie (projectleider + team) - geen technische risico's - planschade claims - proceskosten bij eventuele juridische procedures.
--	---

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DE-11 BISEPS</p> <p>1 Gemeente Breda, Arjan Rook, Tom Rozendal en Myranda Beljaars</p> <p>In 2016 heeft Breda samen met belgische, franse en engelse partners een subsidie toegekend gekregen voor BISEPS. Het Europese 2 zeeën project BISEPS (Businesspark Integrated Sustainable Energy PackageS) gaat over het implementeren van energietransitie op bedrijventerreinen.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Op de bedrijventerreinen in Breda zijn de laatste jaren grootschalige revitaliseringsprocessen in uitvoering en wordt parkmanagement op bedrijventerreinen versterkt. Het toepassen van duurzame energie zal steeds meer een onderdeel worden van deze aanpak. De gemeente werkt hiermee vooral samen in een netwerk met lokaal ge orienteerde partijen. Naast het organiseren van meetings en evenementen op het gebied van energie en CO2 reductie (uitvoerings-programma klimaatbeleid), faciliteert de gemeente de laatste jaren een netwerk van Bredaase bedrijven:</p> <p>(1) Die een voorbeeld zijn op het gebied van duurzaam ondernemen en open staan voor een gesprek met andere bedrijven of;</p> <p>(2) Met kennis over “hoe monitor en verduurzaam ik mijn bedrijfsvoering”;</p> <p>(3) Die zorgen voor een goed advies op het gebied van energiebesparing;</p> <p>(4) Die duurzame investeringen gebundeld wegzetten in de markt met (landelijke/provinciale) subsidies en crowdfunding zoals “het windturbinepark” en “de zonneweide”.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Implementatie duurzame energie op bedrijfsterreinen.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Duurzame leefomgeving</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>- Opzetten van een database voor de implementatie van duurzame energie op bedrijventerreinen, dit systeem moet laten zien welke mogelijkheden voor energietransitie aanwezig zijn op betreffend bedrijventerrein - Controle van deze database in de praktijk (in een vijftal living labs, 2 x België, 1 x Frankrijk, 1 x Engeland, 1 x Nederland (Breda dus) dmv plaatsgerichte energie-onderzoeken - Implementatie van de resultaten in de living lab, (dus het daadwerkelijk opwekken van duurzame energie in de living lab). - Uitrol van systematiek over meerdere (lieft alle) bedrijventerreinen in Breda - Uitdragen van de bevindingen binnen de regio</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Er wordt ervaring opgedaan in Breda, daarna worden de bevindingen uitgedragen in de regio.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd?</p>	<p>Via het klimaatuitvoeringsprogramma zijn er vanuit het netwerk (met name aanbodzijde) specialisten beschikbaar die, technisch, organisatorisch en financieel de kennis hebben om ondernemers / eigenaren verder te helpen in hun energiebesparing- of opwekkingsambities. Breda wil nu (mbv BISEPS) in samenwerking met het georganiseerde bedrijfsleven, o.a. de bedrijventerreinverenigingen, de (laten-te) vraagzijde stimuleren. Hiertoe zullen organisaties worden uitgedaagd om te komen met actieplannen voor het stimuleren en ontzorgen van de vraagkant. Hun wordt BISEPS aangeboden. Vanuit Breda zullen wij gebruik maken van bestaande structuren zoals BIZ (Bedrijven investeringszone), Esco's (Energie service companies) en energie-corporaties. Dit project heeft een looptijd van circa 3,5 jaar.</p> <p>Het is de bedoeling dat de verschillende landen gaan leren van elkaars bevindingen. Opmerkelijk is dat wij vanuit Breda veelal een bottom-up benadering hebben. Engeland, Frankrijk en België werken zeer top-down gericht.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Zie activiteiten en produkten.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Er is sprake van een toegekende europese subsidie. Hier zijn verplichtingen aan verbonden tav contrafinanciering.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>200 uur adviseur 200 uur projectmanager</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Met de partners samen wordt ingezet op 4.000 ton CO2 reductie per jaar.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	

Energieik
Breda

Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)

DE-12 LED's Connect

Gemeente Breda, Frits Raaphorst (mede namens Peter Pijnenburg en Rob Temme)

1Eind 2016 heeft de gemeenteraad van Breda de motie aangenomen: ...straatverlichting in heel Breda versneld vervangen door LED verlichting in 2017 Scenario's uitwerken: ...nadruk op onderscheid in rendabele versus onrendabele versnelling.

De rendabele versnelling bestaat uit het vervangen van 8.400 grootverbruikende armaturen, waardoor een energiebesparing van 29% gerealiseerd wordt t.o.v. 2013.

Om de onrendabele vervanging met LED te versnellen wordt vanaf 2017 een aantal demonstratieprojecten uitgevoerd.

Toetsingsaspecten.

Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?

Breda (afd. Wijkzaken) maakt graag gebruik van deze Europees (EFO-gelden) gefinancierde "OP Zuid" call met een slim, retrofit demonstratieproject voor de onrendabele LED vervangingsopgave van openbare verlichting t.b.v. een structurele CO2 reductie.

Breda (afd. Mobiliteit) stapt ook graag in bij deze call, t.b.v. optimale vermindering CO2- emissies door stedelijke automobieliteit. Zodra er concreet zicht is op de beschikbaarheid en planning van de te plaatsen/te vervangen OV-installaties, zullen we hier van gebruik maken bij de realisatie van het Hogesnelheidsfietspad Breda - Tilburg is 2018.

Wat is het doel van het project?
- Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat.
- Op welke doelgroep(en) richt het project zich?

Project LED's Connect omvat

- het verwijderen van de binnenwerken in nog niet led-armaturen, de armaturen voorzien van nieuwe led-binnen- werken (gemaakt in de lokale sociale werkplaats) en deze binnenwerken direct voorzien van slimme-stad / slimme verlichtingscom-ponenten
- het creëren van een beter, zuiniger en intelligenter (individueel bestuurbaar) licht-systeem waarmee de gemeente een onderdeel invult van haar energie-klimaat ambities

De specifieke doelen zijn

- meer dan 50% energie besparen
- voorbereiding op slimme stad services
- haalbare businesscases

Bijvangst

- cradle 2 cradle -hergebruik materiaal
- de "social return" is bijzonder hoog
- innovatief in beheer, bemetering, sensoriek

Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect?

- duurzaam gebruik grondstoffen & water
- biodiversiteit
- energiebesparing
- duurzame mobiliteit
- duurzame energie
- klimaatadaptatie

- duurzaam gebruik grondstoffen & water
- energiebesparing
- duurzame mobiliteit
- duurzame energie

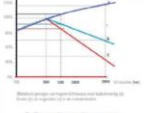
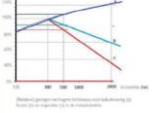

Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van

- duurzame leefomgeving
- gedragsverandering
- circulaire economie
- water, lucht, groen
- biodiversiteit
- gezondheid

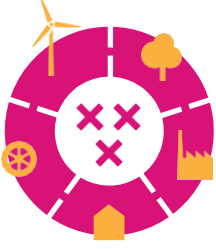
De snelfietsroute levert een verwachte groei op van 1000 fietsers ipv auto gebruikers over het traject Ignatiusstraat en Boschstraat samen, 1,6 km. Uitgaande van 300 werkdagen/jaar komt dit op 1000 x 300 x 1,6 = 480.000 km/jaar. In onderstaande tabel uit de www.Klimaatmonitor.databank.nl is te zien dat de CO2-waarde van een km benzineauto neer komt op gemiddeld 215 gr Cop2/km. Op dit traject kan een CO2 reductie worden gegenereerd van 0,168 kton/jaar

Voor het deel Openbare Verlichting (voor totaal 38.000 lichtmasten) wordt er voor 8,2 miljoen kWh jaarlijks aan elektriciteit gebruikt. In de constellatie van het LED's Connect project, waarbij 50% ervan gereduceerd kan worden, komt dit neer op een potentiële reductie 4,1 miljoen kWh. Dit vorm een potentieel vermeden emissie van 2.156.600 kg CO2. (ruim 2Kton/jaar.

<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>- Doorontwikkeling producten</p> <p>De basis zijn de RETROFIT modules van LUMIN / Luxpark De retrofit modules zijn beschikbaar voor diverse bestaande armaturen (SRS/Kege/etc...) De doorontwikkeling betreft de toepassing van slimme elementen en sensors, direct gekoppeld aan de lichtbron</p> <p>De 'verslimming' matchen we met de bestaande sturings-systemen van de stad en op basis van een analyse voegen we 'op maat' componenten toe.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Het project wordt samen met enkele (middel)-grote gemeenten in Limburg en Brabant uitgevoerd.</p> <div style="text-align: center;"> <h2>DE PARTNERS</h2> </div>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>Het EnergieBureau, Luxparken LuminSL ontzorgen de gemeenten</p> <ul style="list-style-type: none"> > analyse demo-project > afstemming sociale werkbedrijf > afstemming techniek > afstemming beheer –aansturing > realisatieplanning > realisatie-uitvoering afstemming > afstemmen en organiseren bewoners consultaties, aanscherping en inregeling Coördinatie partners - Monitoring - Rapportages en factsheets <p>Kennispartners (TU/e –Hogeschool Zuyd)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Validatie in overleg en samenwerking met Coördinatie partners
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<h2>HET PROJECT</h2> <p>★“Couleur-locale”: de plusmodules</p> <p>Bijvoorbeeld:</p> <div style="display: flex; flex-direction: column;"> <div style="border: 1px solid #0070C0; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p style="background-color: #0070C0; color: white; padding: 2px;">Werkpakket 1</p> <p>Demonstratie projecten</p> </div> <div style="border: 1px solid #0070C0; padding: 5px;"> <p style="background-color: #0070C0; color: white; padding: 2px;">Werkpakket 1</p> <p>Demonstratie projecten</p> </div> </div> <div style="margin-top: 10px;"> <p>Demo Ringbaan</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ Luchtqualiteitsmetingen op de ringbaan ➢ verkeersintensiteit en licht geschakeld <p>Demo Woonwijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ Individuele stroommeting op lichtpunt niveau ➢ Extra dimmen in de nacht ➢ Individueel licht <p>Demo Wijkcentra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ RGB licht ➢ Aanwezigheid detectie </div> <div style="margin-top: 10px;"> <p>Demo Bedrijventerrein</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ Aanwezigheid detectie ➢ verkeersintensiteit en licht geschakeld <p>Demo achterom verlichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ aanwezigheid ➢ Private light settings ➢ Remote control <p>Demo buitengebied:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ RGB licht ➢ Aanwezigheid detectie ➢ Fauna settings </div>

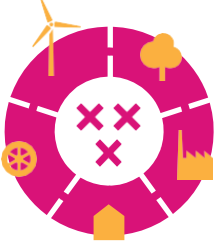
	<div data-bbox="587 107 751 427"> <p>Werkpakket 2</p> <p>Doorontwikkeling producten</p> </div> <div data-bbox="826 114 1262 427"> <ul style="list-style-type: none"> † De basis zijn de RETROFIT modules van LUMIN / Luxpark † De retrofit modules zijn beschikbaar voor diverse bestaande armaturen (SRS/Kegel/etc...) † De doorontwikkeling betreft de toepassing van slimme elementen en sensors, direct gekoppeld aan de lichtbron </div>
	<div data-bbox="587 465 751 772"> <p>Werkpakket 3</p> <p>Coördinatie en organisatie</p> </div> <div data-bbox="826 465 1262 750"> <ul style="list-style-type: none"> † HetEnergieBureau, Luxpark en Lumin SL ontzorgen de gemeenten <ul style="list-style-type: none"> > analyse demo-project > afstemming sociale werkbedrijf > afstemming techniek > afstemming beheer – aansturing > realisatieplanning > realisatie-uitvoering afstemming > afstemmen en organiseren bewoners consultaties, aanscherping en inregeling </div> <div data-bbox="587 824 751 1032"> <p>Werkpakket 4</p> <p>Monitoring en validatie en aanscherping</p> </div> <div data-bbox="826 824 1262 974"> <ul style="list-style-type: none"> † Monitoring door coördinatie partners † Validatie in overleg en samenwerking met kennispartners (TU/e – Hogeschool Zuyd) † Rapportages en factsheets door Coördinatie partners </div> <div data-bbox="587 1048 751 1256"> <p>Werkpakket 4</p> <p>Monitoring en validatie en aanscherping</p> </div> <div data-bbox="826 1048 1289 1176"> <ul style="list-style-type: none"> † In dialoog met gebruikers / burgers verder aanscherping van de aansturing. † Bijzondere vormen van besparing (nacht naar bijna donker dimming) </div> <div data-bbox="997 1198 1157 1310"> <p>Dialogo met burgers</p> </div>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>NVT</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Beheer Breda: 100 uur / jaar Mobiliteit Breda: 100 uur / jaar Milieu Breda: 50 uur / jaar</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	

<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p style="text-align: center;">PLANNING EN BESLUITEN</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>NVT Betreft Europees (EFRO) gefinancierd project, waarbij de gemeenten cofinanciering bieden dmv uren inzet. De investeringskosten voor de LED-vervanging wordt gefinancierd uit investeringsbudget / beheersbudget Openbare Verlichting</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	

 <p data-bbox="223 398 391 481">Energiek Breda</p>	<p data-bbox="443 134 1189 197">Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p data-bbox="443 224 1021 257">DE-13 Ruimtelijke consequenties energietransitie.</p> <p data-bbox="443 291 1029 318">Gemeente Breda, Marnix Scholman, Christel Eversdijk en Myranda Beljaars</p> <p data-bbox="443 336 1452 380">Breda wil in 2044 CO2-neutraal zijn. Dit betekent dat energie bespaard moeten worden en duurzame energie moet worden opgewekt. Dit heeft ruimtelijke consequenties voor de stad.</p> <p data-bbox="443 398 1348 425">Middels atelier stad is vanuit de ruimtelijke kant bekeken hoe duurzame energie een plek kan krijgen in de 'smart-city'.</p> <p data-bbox="443 443 1460 488">Tevens heeft in 2016 heeft een afstudeeronderzoek plaatsgevonden naar de ruimtelijke consequenties tav de energietransitie. Dit heeft inzicht gebracht in de mogelijkheden maar heeft ook aangetoond dat verdere verdieping nodig is.</p>
<p data-bbox="103 701 263 728">Toetsingsaspecten.</p>	
<p data-bbox="103 757 430 801">Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p data-bbox="443 757 1212 784">De energietransitie heeft in de nabije toekomst een grote impact op de ruimtelijke ordening in de stad.</p> <p data-bbox="443 795 1428 822">Bij planning tot realisatie van projecten moet energiebesparing en de opwek van duurzame energie automatisch verankerd worden.</p> <p data-bbox="443 840 1340 884">De klimaatambities worden nog niet altijd goed vertaald in de ontwikkelingen die plaats vinden in de stad. Dit verdient gemeente breed een steviger inzet van de betrokkenen en binnen de besluitvorming.</p>
<p data-bbox="103 954 359 981">Wat is het doel van het project?</p> <p data-bbox="103 981 391 1064">- Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p data-bbox="443 954 1021 981">Integratie van de klimaatdoelstellingen in de ruimtelijke opgave van de stad.</p> <p data-bbox="443 996 1388 1041">- Bewustwording van de energiedoelstellingen van de Gemeente Breda, binnen de gemeentelijke organisatie (huidige directie ontwikkeling en beheer)</p> <p data-bbox="443 1059 1340 1086">- Doorvertaling van de energiedoelstellingen in de ruimtelijke opgave van de stad, waar nodig politieke besluitvorming</p> <p data-bbox="443 1104 989 1131">- Aanwijzen van concrete locaties voor de opwek van duurzame energie</p>
<p data-bbox="103 1178 391 1223">Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect?</p> <p data-bbox="103 1223 375 1377">- duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p data-bbox="443 1178 774 1288">- Duurzaam gebruik grondstoffen en water - Energiebesparing - Duurzame mobiliteit - Duurzame energie - Klimaatadaptatie</p>
<p data-bbox="103 1402 399 1469">Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van</p> <p data-bbox="103 1469 303 1601">- duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p data-bbox="443 1402 646 1469">- Duurzame leefomgeving - water, lucht, groen - gezondheid</p>
<p data-bbox="103 1637 335 1682">Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p data-bbox="443 1637 805 1664">Opzet projectdefinitie :januari 2017 - juni 2017</p> <p data-bbox="443 1682 1372 1742">Projectteam draag zorgt voor een projectdefinitie voor: - Organiseren van commitment tav de duurzaamheidsdoelstellingen en energiedoelstellingen in ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeentelijke organisatie en projectgroepen (ook met externe partijen)</p> <p data-bbox="443 1760 1452 1827">- Opstarten sub-projectgroep(en), die per vorm van duurzame energieopwekking en energiebesparing, die op zoek gaan naar concrete locaties om uitvoering te geven aan het programma. - organiseren van de benodigde besluitvorming</p> <p data-bbox="443 1845 1492 1890">Tweede helft 2017 - 2020 verdere uitwerking van de projectdefinitie. Hiervoor zal binnen de werkplannen van de verschillende afdelingen ruimte worden vrijge-maakt.</p>
<p data-bbox="103 1917 399 2007">Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p data-bbox="443 1917 885 1944">Onderhavig project beperkt zicht tot Bredaas grondgebied.</p>

<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>Interne projectorganisatie van de Gemeente Breda.</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Project: ruimtelijke consequenties energietransitie wordt gedefinieerd en er wordt zorggedragen voor de uitvoering.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>De opwekking van duurzame energie heeft ruimtelijke consequenties. Juridische verankering (aanpassen van bestemmingsplannen) zal nodig zijn.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Eerste helft 2017: - 100 uur Milieu - 100 uur Ruimte.</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Kan nog niet worden aangegeven: is afhankelijk van projectdefinitie die eerste helft van 2017 wordt opgesteld. Onderhavig projectvoorstel vereist een dynamische inzet van de afdelingen die hierbij betrokken zijn.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>Eerste helft 2017: niet van toepassing</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. <p>Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Eerste helft van 2017: niet van toepassing</p>

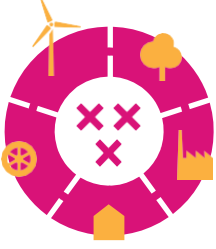
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.) - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden</p>	<p>Eerste helft van 2017: 0</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Niet van toepassing</p>

 <p>Energieik Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DE-14 Bemiddeling bij realisatie Koude Centrale op de bedrijventerrein, Emer-Hintelaken, Emer Zuid en de Krogten</p> <p>Gemeente Breda, Frits Raaphorst</p> <p>Samenvatting</p> <p>Op basis van een locatieonderzoek “Verduurzaming Energieconcept bij Revitalisering Emer Breda”(2010, iov Gemeente Breda uitgevoerd door het toenmalige Grontmij) naar de potentie voor Koude-winning uit de Bredase waterplas Emer Put, is o.a. vastgesteld dat het waterreservoir geschikt was om (met aanvullende koeling) 240.000 m2 bedrijfsoppervlak van koeling te kunnen voorzien. Er is sindsdien geen actief beleid geweest om een bedrijf (bedrijven) met een specifieke koude behoefte aan te trekken om zich in de nabijheid van de EmerPut te vestigen. Deze mogelijkheid blijft echter nog steeds bestaan.</p> <p>Breda gaat vanaf 2017 actief op zoek naar de mogelijkheden om nieuwe bedrijfsvestigingen te koppelen aan mogelijke onderlinge uitwisseling van warmt- en of koude-voorzieningen.</p> <p>Hiermee kan een gemiddelde reductie van 50% primair energiegebruik en dito CO2-emissie worden bereikt.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Dit betreft een “Cold Case” project, dat echter nog steeds de potentie heeft om uitgevoerd te kunnen worden.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Aansluiting van een in de Emer Put aan te leggen KoudeCentrale, op de koelinstallatie, collectief of op bedrijfsniveau (bij voldoende oppervlak, om het rendabel te kunnen financieren), van nabijgelegen afnemers van de koude tbv het reduceren van het eigen energiegebruik tbv de koelinstallaties.</p> <p>De doelgroep is specifiek de populatie aan bedrijven in de directe omgeving van de Emer Put</p>
<p>Op welke thema’s (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Duurzaam gebruik grondstoffen & water Energiebesparing Duurzame energie Klimaatadaptatie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>- duurzame leefomgeving: nuttig gebruik van natuurlijke koudebron - gedragsverandering: bewust omgaan met energie in bedrijfsprocessen - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid: verbetering leefkwaliteit binnen de context van bedrijfsprocessen</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>- werven van potentiële koude-behoefte bedrijven - ondersteunen/bemiddelen bij ontwerp van de koude installatie - verwerven van (Europese) subsidie bij de ontwikkeling van een project - communicatie</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Dit betreft nadrukkelijk alleen locatie- gerelateerde projecten</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Voorlopig alleen geheel door advisering bij de gemeente-brede rol van begeleiding/ondersteuning tbv bedrijfsvestiging in Breda.</p> <p>Ook zal er overleg noodzakelijk zijn met de bedrijfsvereniging(en) en intern met het team Parkmanagement bij de afd. ECO</p>

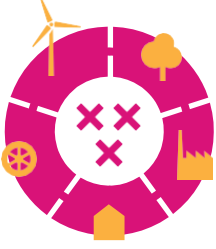
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Zie voor het technische concept het rapport van Grontmij. De opzet van dit project is feitelijk het alert zijn op te zijner tijd geschikte kansen die zich voordoen, bij aanvragen voor bedrijfsvestiging in Breda.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>nvt</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>40</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>nvt</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>nvt</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>nvt</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Nvt Wel is berekend dat bij een volledige uitvoering van het Grontmij concept er een totaal van 4 miljoen kg vermeden CO2-emissie / jaar realiseerbaar is.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>nvt</p>

	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-01 Verduurzaming gemeentelijk vastgoed</p> <p>Gemeente Breda, Judith van Nuland - 076 529 4368</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Een van de speerpunten om tot een energieneutrale gemeente te komen is het verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed. Een duurzaam gebouw bespaart niet alleen CO2 maar biedt ook een meerwaarde voor de leefomgeving. Zie verder: uitvoeringsprogramma Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed 1^e fase</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Het vastgoed wordt verduurzaamd met de volgende doelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het maken van gemiddeld twee labelstappen in 2020 over het totale gebouwenbestand 2. Het bereiken van gemiddeld label A in 2030 over het totale gebouwenbestand 3. Alle gebouwen gemiddeld energieneutraal in 2044 <p>Gezien de enorme diversiteit van de gebouwen zijn de stappen uit het Energieakkoord als ‘gemiddeld’ genomen.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Energiebesparing Duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Verlagen energieverbruik en CO2 uitstoot Duurzame leefomgeving</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Gebouwmaatregelen verdeeld over circa 75 gebouwen. 1e fase reeds besluitvorming (49 gebouwen)</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Nee, te specifiek op het gebouw gericht.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Geen samenwerking. Maatregelen worden op de markt gezet middels inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente.</p>

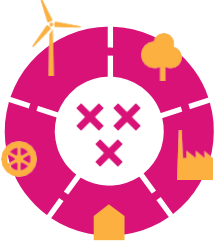
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Zeer divers, geen vaste concepten. Allemaal bekende technieken.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Dit verschilt per gebouw.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Voor de eerste 49 gebouwen circa 15 miljoen tussen 2016 en 2025. Zie uitvoeringsprogramma verduurzaming vastgoed Gemeente Breda.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aan kunnen sluiten bij de aanpak energiebesparing/coaching medewerkers voor gebouwen waar de gemeentelijke organisatie in gehuisvest is. - Aan kunnen sluiten bij het communicatieplan.
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Financiering wordt gedekt uit de combinatie die gemaakt wordt met het meerjarenonderhoudsplan, onrendabel budget van 1,5 miljoen, energiewinst en SDE subsidie.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Na uitvoering van alle maatregelen uit de 1e fase (49 gebouwen) is 35% CO2 uitstoot gereduceerd.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Verhoging van de bouwkosten waardoor investeringsbedragen hoger uitvallen - Hogere kosten door nieuwe technologische ontwikkelingen - Dalen van energieprijzen waardoor de besparing lager uitvalt - Wegvallen van salderen - Afspraken die gemaakt moeten worden met de huurder/gebruiker aangaande de split incentive - Tijdelijke huisvesting door vergaande maatregelen - De haalbaarheid van maatregelen is niet in detail onderzocht - Grote aanspraak op de onderhoudsvoorziening

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-02 Verduurzaming Steenakker</p> <p>Gemeente Breda, Leendert Odijk en Judith van Nuland</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Gemeente Breda wil het NAC stadion gaan verduurzamen, door het plaatsen van PV panelen zal er veel energie opgewerkt worden. Verder zouden we de energie zuinigheid willen uitbreiden. Een mogelijkheid is warmte en koude uit te wisselen met de omliggende bedrijven op het bedrijven terrein. Of energie te leveren aan omliggende bedrijven.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Onderzoek uit te voeren om energie uitwisseling tussen verschillende panden en gebruikers mogelijk te maken. Nu vindt opwekking en gebruik altijd plaats in hetzelfde gebouw als dat energie wordt opgewekt. Een onderzoek kan helpen bij het zoeken naar mogelijke uitwisseling en daarmee energie besparing</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Energiebesparing en duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Duurzame leefomgeving en circulaire economie</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Bijdrage in een onderzoek of uitwisseling energie haalbaar is</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Nee, het is een project specifiek onderzoek</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Onderzoek wordt vanuit de Gemeente Breda georganiseerd. Er zal overleg plaats vinden met betrokken bedrijven Er dient een specialistisch bedrijf te worden ingehuurd voor het uit te voeren onderzoek. Uitkomst onderzoek zal openbaar zijn en te gebruiken/kopiëren voor andere partijen indien mogelijk.</p>

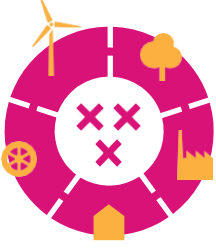
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Combinatie tussen PV panelen, WKO, en uitwisseling warmte opwekking van bedrijven voor verwarming andere bedrijven.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>De aanvraag betreft een ondersteuning in een onderzoek. Hiervoor zijn geen belemmeringen. Bij mogelijke uitvoering van het resultaat van het onderzoek komen wel juridische kaders en samenwerkings- verbanden in beeld</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Totale kosten onderzoek wordt geraamd op € 40.000,-</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>Graag zouden wij een financiële bijdrage van 50% (€ 20.000,-) ontvangen.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in €'s van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Wij vragen een eenmalige bijdrage van € 20.000,- De te berekenende voordelen zijn nu nog niet in te schatten, hiervoor moet onderzoek gerealiseerd zijn.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Pas bekend na onderzoek</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Risico kan zijn dat het uitgevoerde onderzoek geen haalbaar scenario oplevert. Dan kan er niets tot uitvoering worden gebracht.</p>

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-03 Boerderij Wolfslaar</p> <p>Al sinds eind jaren 60 van de vorige eeuw is op landgoed Wolfslaar één van de grotere publiekstrekkingen van Breda gevestigd. Boerderij Wolfslaar heeft zich in de loop der tijd geëvalueerd van een door vrijwilligers gerunde kinderboerderij met enkele dieren en wat grond tot een locatie waar stadslandbouw, natuurrecreatie, cultuur- historie, educatie en duurzaamheid samen komen. Circa 200.000 bezoekers passeren jaarlijks de poorten van Boerderij Wolfslaar.</p> <p>Boerderij Wolfslaar wil een plek zijn waar mensen graag komen, kunnen leren, kunnen beleven, elkaar kunnen ontmoeten, verantwoorde producten kunnen kopen, kunnen recreëren, geïnspireerd worden en waar je als er eenmaal bent geweest graag weer terug wilt komen.</p> <p>Het product Boerderij Wolfslaar is uiteraard ingericht met het doel te investeren in bewustwording, kennis- ontwikkeling en het scheppen van ruimte voor burgers, bedrijven en organisaties om hun verantwoordelijkheid te nemen op weg naar een duurzame samenleving.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Boerderij Wolfslaar zet met haar aanbod, activiteiten en locatie in op het bevorderen van bewustwording en ontwikkelen van bewustzijn voor individuen en organisaties op het gebied van duurzaamheid. Ook dit doen we allereerst door in ons activiteitenaanbod aan te sluiten op duurzaamheidsthema's die passen bij de locatie als klimaatadaptatie, water, biodiversiteit, energie, hergebruik en lokale productie.</p> <p>Ook op ons terrein laten we op allerlei manieren zien hoe je als particulier duurzaam kunt leven. We koppelen regenwater af, hebben een spaarknop op onze kranen, ledverlichting in onze gebouwen, sensoren voor onze verlichting, een vege-tatiedak op ons lokaal, zonnepanelen op de kippenhokken en voorbeelden op ons terrein van grindbakken, stadstuinieren en hergebruik van materialen.</p> <p>Voor de hoognodige renovatie van het quarantainehok, de opslag en de horeca worden momenteel plannen ontwikkeld om biobased (strobouw met leemstuc) en circulair te bouwen. Daarmee wordt niet alleen de CO2 uitstoot van ons complex sterk gereduceerd. Het geeft tevens mooie educatieve aanleidingen voor ons publiek.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Verbouwen en nieuw bouwen op een duurzame en klimaatneutrale manier.</p> <p>Middels het gebruik van biobased en hergebruik van materialen een inspirerend voorbeeld zijn van duurzaam en klimaatneutraal bouwen: good practice.</p> <p>Dit educatief inzetten voor onze reguliere en incidentele bezoekers.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Duurzaam gebruik grondstoffen & Water Biodiversiteit: strobouw met stro van eigen akkers, aanplant extra groen rondom nieuwe gebouwen Duurzame energie: biogas installatie, verwerken van mest boerderij. Water: afkoppeling van regenwater, gebruik van grijs water voor doorspoelen toiletten Energiebesparing: doordat er minder fossiele brandstoffen worden gebruikt, en goede isolatie van de nieuwbouw</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Duurzame leefomgeving doordat er natuurlijke materialen (zo veel mogelijk uit de omgeving) worden gebruikt die geen straling of dampen afgeven.</p> <p>Bijdrage aan de circulaire economie door grondstoffen en reststromen uit de omgeving in te zetten. Gedragsverandering door voorlichting te geven en zichtbaar te maken dat biobased bouwen kan en veel voordelen met zich meebrengt.</p> <p>Optimalisatie van het materiaalverbruik in de bouw (bouw verantwoordelijk voor 30% emissies CO2). Het geeft dus een lagere carbon footprint doordat er ook minder CO2 vrijkomt bij de productie en er vind CO2 opslag plaats voor een langere tijd.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Biobased gebouw met onder andere strobouw waarbij we stro willen gebruiken van eigen akkers. Stro is een restproduct van graan. Dit gewas telen we voor de eigen winkel, horeca en een aantal horecaondernemers in de binnenstad. • Indien mogelijk wordt ook stadshout toegepast, hout van bomen die in de stad gekapt worden • Hergebruik materialen uit (gemeentelijk) vastgoed wat gesloopt wordt.
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Het is een showcase voor ander (maatschappelijk) vastgoed maar ook voor CPO's die met biobased bouwen aan de slag willen.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Onderzoek wordt vanuit de Gemeente Breda georganiseerd. Er zal overleg plaats vinden met betrokken bedrijven</p> <p>Er dient een specialistisch bedrijf te worden ingehuurd voor het uit te voeren onderzoek.</p> <p>Uitkomst onderzoek zal openbaar zijn en te gebruiken/kopiëren voor andere partijen indien mogelijk.</p>

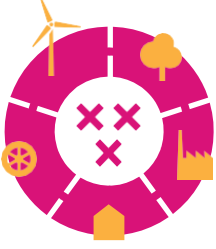
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Technisch concept:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Circulair bouwen - Biobased bouwen <p>Participatie kan plaatsvinden door er een werkervaringsproject van te maken.</p> <p>zie ook toelicht ontwerp uitbreiding</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Er is een bouwvergunning benodigd.</p> <p>Er is geen sprake van staatssteun omdat Boerderij Wolfslaar onderdeel is van de Gemeente Breda.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>60</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>De totale stichtingskosten bedragen € 450.000 zonder terugverdienoptie.</p> <p>Afhankelijk van de mogelijkheden van hergebruik van materialen kunnen we tot maximaal € 90.000 besparen.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>Natura door een oogstkaart en stadshout</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Een financiële bijdrage zien we vooral in de kosten van projectleider en architect van € 30.000.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk?</p> <p>(Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Nader te bepalen</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Geen, dit project krijgt doorgang. Al wordt het dan waarschijnlijk afgezwakt.</p>

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-04 Warmte uitwisseling schaatsbaan / zwembad</p> <p>Gemeente Breda, Leendert Odijk en Judith van Nuland</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Gemeente Breda wil is voornemens om PV panelen op de kunstijsbaan te leggen voor energieopwekking. Een groot deel van deze energie zal niet door de schaats-baan benut worden. Verder levert de ijsmachine veel warmte. Het naastgelegen zwembad heeft veel energie en warmte nodig. Graag willen we onderzoeken wat heit de mogelijkheden zijn om direct energie en warmte uit te wisselen tussen de schaatsbaan en het zwembad, met mogelijke overlap met het racketcentrum.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Onderzoek uit te voeren om energie uitwisseling tussen verschillende panden en gebruikers mogelijk te maken. Nu vindt opwekking en gebruik altijd plaats in hetzelfde gebouw als dat energie wordt opgewekt, Een onderzoek kan helpen bij het zoeken naar mogelijke uitwisseling en daarmee energie besparing.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Energiebesparing en duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Duurzame leefomgeving en circulaire economie</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Bijdrage in een onderzoek of uitwisseling energie haalbaar is</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Nee, het is een project specifiek onderzoek</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Onderzoek wordt vanuit de Gemeente Breda georganiseerd. Er zal overleg plaats vinden met betrokken bedrijven Er dient een specialistisch bedrijf te worden ingehuurd voor het uit te voeren onderzoek, zowel op technisch als juridisch gebied. Uitkomst onderzoek zal openbaar zijn en te gebruiken/kopiëren voor andere partijen indien mogelijk.</p>

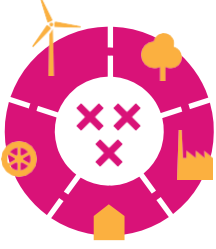
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Combinatie tussen PV panelen, WKO, en uitwisseling warmte opwekking van ijsbaan voor verwarmingzwembad.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>De aanvraag betreft een ondersteuning in een onderzoek. Hiervoor zijn geen belemmeringen. Bij mogelijke uitvoering van het resultaat van het onderzoek komen wel juridische kaders en samenwerkingsverbanden in beeld</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Totale kosten onderzoek wordt geraamd op € 40.000,-</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>Graag zouden wij een financiële bijdrage van 50% (€ 20.000,-) ontvangen.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Wij vragen een eenmalige bijdrage van € 20.000,- De te berekenende voordelen zijn nu nog niet in te schatten, hiervoor moet onderzoek gerealiseerd zijn.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Pas bekend na onderzoek</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Risico kan zijn dat het uitgevoerde onderzoek geen haalbaar scenario oplevert. Dan kan er niets tot uitvoering worden gebracht.</p>

 <p>Energiëk Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-05 CO2-reductie gedrag medewerkers</p> <p>Gemeente Breda, Bart van Oort</p> <p>Stimuleren van duurzaam gedrag onder de medewerkers van de Gemeente Breda en daarmee de CO2 voetafdruk verkleinen.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>De Gemeente Breda heeft ambitieuze doelstellingen op het gebied van klimaat (geen CO2 uitstoot in 2020!) en draagt die uit. De medewerkers zijn de ambassadeurs van het Bredase klimaatbeleid. Het is belangrijk dat de organisatie zelf het goede voorbeeld geeft (o.a. via de medewerkers): 'practice what you preach.'</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Medewerkers bewust maken van hun invloed op het energieverbruik en aanzetten tot duurzaam handelen, zowel op het werk als thuis. Specifiek gericht op de eigen medewerker (inclusief bestuurders), met het oog op 'spin-off' effect naar burgers en maatschappelijk partners.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Energiebesparing Duurzame mobiliteit (indirect) duurzame energie (mogelijk worden mensen zo bewust dat ze thuis zelf energie gaan opwekken)</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van ... - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Het levert gedragsverandering op onder medewerkers van de Gemeente Breda waardoor de CO2 afdruk van de gemeente wordt verkleind. En thuis bij de medewerker ook voor besparingen op alle vlakken oplevert.</p> <p>Het zorgt ook voor een verzameling van kleine en grote maatregelen op de werkplek (o.a. door medewerkers zelf aangedragen) waarmee stappen kunnen worden gezet naar een CO2 neutrale gemeentelijke organisatie.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Een 40-daagse Footprint Challenge Met deze interne duurzaamheidscompetitie gaan medewerkers thuis en op het werk aan de slag om hun voetafdruk te verkleinen met allerlei acties op het gebied van energie, vervoer, voedsel, en afval. De competitie is individueel en in teams, bijvoorbeeld tussen afdelingen. Door dit competitieve karakter wordt de inzet gestimuleerd en de ervaring leert dat dan grotere besparingen en meer innovaties bereikt worden. Tijdens de competitie wordt gebruik gemaakt van de online Footprint tool, waarin deelnemers de voetafdruktest maken, een actieplan samenstellen, de voortgang bijhouden en hun ervaringen delen in de online community. Ook kunnen ze in de tool zien hoe ze scoren ten opzichte van anderen. De Tool levert tenslotte ook allerlei tips en trucs voor te nemen maatregelen.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Er kan een wedstrijd worden aangegaan met andere gemeenten. Maar de voorkeur heeft het om het alleen binnen Breda te doen. Er zou ook een competitie gemaakt kunnen worden tussen afdelingen en bestuurders. Nadrukkelijk is het idee aanwezig om een team van bestuurders / directeuren te maken</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Directeur Bedrijfsvoering: opdrachtgever (doorgemandateerd aan coördinator interne verduurzaming) MM: inhoudelijke ondersteuning Footprint challenge: opdrachtnemer</p>

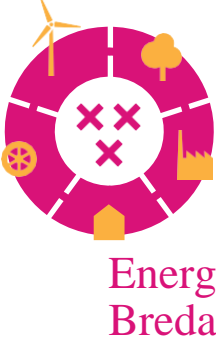
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Kick off meeting Online Footprint Tool de voetafdruktest en persoonlijk actieplan Verspreiden van factsheets en nieuwsbrieven Mini Challenges Online community en online coaching Footprintevents</p> <p>De Footprint Challenge is een bestaande web-based tool die ‘ingekocht’ wordt voor deze competitie, inclusief projectbegeleiding. Deze loopt over een periode van 40 dagen en kan evt. periodiek herhaald worden. De tool wordt op maat gemaakt voor de betrokken organisatie en aangepast aan de wensen en eisen die wij hebben. De aanbieder van de tool heeft veel ervaring bij andere overheden en bedrijven. Het gebruik van de Tool levert bewezen besparingen op. (zie bijgevoegde brochure)</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Nvt.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>20 uur per jaar (interne begeleiding en ondersteuning) voor de afdeling MM</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>7.500 euro (jaarlijks, afhankelijk van aantal deelnemers)</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>7.500 euro (jaarlijks, afhankelijk van aantal deelnemers) Uren vanuit de afdelingen om dit verder te faciliteren.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>7.500 euro</p> <p>Er is geen budget om dergelijke zaken gemeentebreed op te pakken.</p> <p>Het project is op termijn mogelijk rendabel, vanwege de gerealiseerde besparing. Maar dit is niet vooraf in geld uit te drukken. Vandaar de financieringsbehoefte.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Afhankelijk van de acties die deelnemers kiezen, kan op jaarbasis ongeveer 1 ton CO2 per deelnemer bespaard worden. Deze schatting is gebaseerd op cijfers van Milieu Centraal: https://www.milieucentraal.nl/klimaat-en-aarde/klimaatklappers/klimaatoppers</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Er zijn geen risico's: het gebruik van de tool is een eenmalige competitie, die voor een vast bedrag wordt ingekocht. Enige risico is dat er geen besparing wordt gerealiseerd.</p>

 <p>Energieik Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-06 MVI / biobased inkopen</p> <p>Gemeente Breda, Bart van Oort, b.van.oort@breda.nl</p> <p>De gemeente zet in op MVI (Maatschappelijk Verantwoord Inkopen) en daarbinnen is biobased inkopen een van de hoofd thema's. Om dit van de grond te krijgen worden collega's op de hoogte gesteld van wat het precies inhoudt en krijgen ze handvatten om er mee aan de slag te gaan.</p> <p>In relatie tot de andere ingediende projectvoorstellen gaat dit specifiek om Biobased Inkopen en dus meer kennis opdoen over Biobased en daar ook een voortrekkersrol in nemen in de regio. Dit heeft meer overlap met de Green Deal Biobased, al is dit breder. Hier is de focus meer op de bedrijfsvoering en andere afdelingen (dus buiten de groen en grijsprojecten).</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>MVI (Maatschappelijk Verantwoord Inkopen) wordt door de Gemeente Breda omarmd. Het landelijk manifest MVI wordt ondertekend om dat te onderschrijven. Binnen de uitvoering van het manifest krijgt de gemeente de vrijheid om een eigen invulling aan te geven zonder een kwantitatieve doelstelling te formuleren. De Gemeente Breda heeft er voor gekozen om in ieder geval in te zetten op o.a. biobased inkopen en social return. Er is een directe relatie met de CO2 monitor gemeentelijke organisatie (DO...). Uit de monitor komen namelijk doelstellingen die door middel van inkoopgedrag bereikt kunnen worden.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Doel is om MVI en biobased inkopen in te bedden in de organisatie. Daarvoor is het eerst nodig om kennis te verspreiden/ontsluiten over MVI en biobased inkopen. Daarnaast dient er ervaring te worden opgedaan in aanbestedingen met de systematiek om handvatten te ontwikkelen.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Duurzaam gebruik grondstoffen & Water Energiebesparing Duurzame mobiliteit</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Duurzame leefomgeving, doordat er natuurlijke materialen (zo veel mogelijk uit de omgeving) worden gebruikt die geen straling of dampen afgeven. Bijdrage aan de circulaire economie door gebruik te maken van materialen en producten die terug in de kringloop kunnen komen (bijvoorbeeld door hergebruik, lease). Gedragsverandering door voorlichting te geven en zichtbaar te maken dat biobased materialen en producten een meerwaarde hebben. Het geeft een lagere carbon footprint doordat er ook minder CO2 vrijkomt bij de productie en er vind CO2 opslag plaats voor een langere tijd.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Kr8voersessie en expositie omtrent biobased Verdere verspreiding info over biobased inkopen en MVI Kennisdeling met oa de regio en B5-gemeenten Biobased inkoop trajecten</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>De gemeente Bergen op Zoom is ook druk bezig met biobased inkopen. Hierin wordt gezamenlijk opgetrokken en de wens is om dit breder in de regio op te pakken.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>In principe draait het om de driehoek 1) beleidsadviseur duurzaamheid/MVI/Biobased 2) inkoop en 3) budgethouder/ gebruiker. Dus ook de budgethouder/gebruiker moet terugkomen in onderstaande opsomming.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inkoop: adviseren in aanloop van en tijdens het inkoopproces - MM: aanjagen van proces, coördinerende rol - Bestuur en directie: actief sponsorschap - Communicatie: ondersteuning verspreiding kennis - Budgethouders/gebruikers: bereidwilligheid en open mindset

<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>MVI wordt officieel omarmd Aftrapsessie biobased in kr8voer en expo Communicatiemiddel omtrent biobased inkopen/MVI Inkooptrajecten aangaan Evalueren en handreiking opstellen (handvatten)</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>We hebben met aanbestedingsregels te maken. Daarvoor is overleg met Pianoo en RVO hoe hier mee om te gaan. Ook zal er ondersteuning zijn vanuit de juridische afdeling hiervoor. Toetsing haalbaarheid Life Cycle Costs (LCC) bij aanbestedingen</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>200 per jaar te verdelen over diverse afdelingen</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>15.000 per jaar te verdelen over MM/Budgethouders</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>Ondersteuning via de diverse afdelingen middels (vooraf) vrijgemaakte uren. Gezien de formatiedruk zullen hier wellicht dan wel keuzes gemaakt moeten worden.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>15.000 per jaar te verdelen over MM/Budgethouders</p> <p>Doordat er duurzaam en slim wordt ingekocht is een besparing te behalen qua geld doordat spullen langer meegaan, een restwaarde overhouden en minder beheer/onderhoud vergen (dit wordt natuurlijk onderhouden middels monitoring). Het is echter vaak zo dat de investeringskosten hoger zijn. Het verkrijgen van inzage in LCC vereist een extra inspanning en dus geld en uren.</p> <p>Daarnaast is er nog nauwelijks kennis intern en daarvoor is geld en formatietijd benodigd om deze kennis te ontsluiten / te delen.</p> <p>Gemeente Breda kent een subsidie bedrag van EUR 0.000,- voor het jaar 2017 toe met een eventuele doorloop van het project naar 2018 waarna een bedrag van EUR 15.000,- wordt toegekend, te ondersteunen vanuit het UPK</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk?</p> <p>(Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Uitgangspunt is bijvoorbeeld om CO2 op het gebied van gebruik van papier te besparen. Circa 10%. Dat wil zeggen 5 ton CO2 (totaal is het 56,6 ton CO2). Andere inkooptrajecten zijn nog moeilijk te benoemen.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Dat juridische gezien TCO niet eenvoudig meegenomen kan worden in het aanbestedingstraject. Dat van te voren bepaalde duurzame uitgangspunten sneuvelen tijdens het inkoopproces.</p> <p>Opmerking: TCO is sowieso erg lastig te achterhalen en inzichtelijk te maken. Er zijn maar weinig organisaties (privaat en publiek) die hier goed inzicht in hebben. LCC + Beste Prijs Kwaliteit Verhouding kan sinds gewijzigde AW12 ook worden meegenomen zie ook: https://www.pianoo.nl/document/12792/handreiking-hoe-bepaal-je-beste-prijs-kwaliteitverhouding</p>

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-07 Circulaire economie</p> <p>Gemeente Breda, Bart van Oort</p> <p>In een circulaire economie worden schaarse grondstoffen teruggewonnen én ingezet om nieuwe waarde te genereren. Dat vraagt om nieuwe modellen voor productie, consumptie, (regionale) distributie en logistiek. Breda heeft als grootste West-Brabantse gemeente een belangrijke functie in het slagen van een biobased economie in de regio. Met Bergen op Zoom als katalysator voor de maak-industrie zoekt Breda positionering. Uitgangspunt hiervoor is het versterken van kennis en producten, nieuwe allianties durven aangaan en natuurlijk een eigen takenpakket ontwikkelen dat inzet op het behalen van maximale resultaten.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>De duurzaamheidsvisie benoemt vergaande ambities over de circulaire economie en het verbinden van partijen.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Aanjagen van de circulaire economie door te verbinden, versnellen, te 'voorbeelden' en te faciliteren. Gemeentelijke organisatie is een logisch partner voor een circulaire economie voor stedelijke en regionale stakeholders in de keten.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Duurzaam gebruik grondstoffen & water</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Het gaat over circulaire economie, gedragsverandering dient plaats te vinden om dit invulling te geven. Circulaire economie is namelijk een andere manier van denken van bezit naar gebruik/life cycle costs/total costs of ownership etc.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Opzetten van pilots in het verlengde van andere beleidsdoelen.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>De bedoeling is om dit met REWIN en andere partners in de regio op te pakken.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>MM: beleidsadviseur en/of projectleider en/of opdrachtgever Andere afdelingen (Afvalservice, Wijkzaken, SIB, Inkoop): uitvoerend/opdrachtgever/adviseurend Daarnaast is vanuit het rijk 'Nederland Circulair in 2050' uitgerold. Ten aanzien van de uitvoering wordt in het akkoord aangegeven dat de partijen gezamenlijk vijf transitieagenda's opstellen binnen de prioritaire thema's van het Rijksbrede programma, te weten: 1) Biomassa en voedsel; 2) Kunststoffen; 3) Maakindustrie; 4) Bouw; 5) Consumptiegoederen Binnen VNG en in de regio zal worden gekeken naar de invulling en hoe we met elkaar optrekken en van elkaar gaan leren.</p> <p>Dit doen we niet alleen in de stad. We werken samen met partijen in de stad. Circulaire economie gaat namelijk ook over de bedrijvigheid in de stad.</p>

<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Ontwikkelen van een methode om circulaire economie tot gemeengoed te maken door te fungeren als voorbeeld- gemeente in de regio. Dit moet samen met de stad worden opgepakt.</p> <p>In de gemeente en daarbuiten zijn diverse netwerken beschikbaar. Denk hierbij aan de Biobased Delta, Avans expertisecentrum en het 'circus circulair'. Komende tijd staat in het teken van groei van deze netwerken en positioneren. De resultaten zullen via deze netwerken worden gedeeld en via het duurzaamheidscentrum.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Geen</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>120 elk jaar</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>100.000</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>Expertise van alle afdelingen binnen de gemeente maar ook vanuit de stad.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>10.000 elk jaar</p> <p>Gemeente Breda kent een subsidie bedrag van EUR 1.000,- voor het jaar 2017 toe met een eventuele doorloop van het project naar 2018, te ondersteunen vanuit het UPK.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Onbekend, maar reductie wordt behaald door hergebruik van grondstoffen en verkleinen van kringlopen. Besparing op het gebied van logistiek en soorten materialen.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Circulaire economie betekent inzicht in ketens en partners. Regionaal dekkend beeld hiervoor is onmisbaar.</p> <p>Circulaire economie betekent ook dat iedere schakel in de keten bewust is van de keuzes die voorliggen. Indien dat bewustzijn niet tot stand komt, is circulaire economie een utopie.</p>

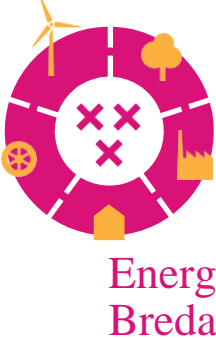
	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-08 Greendeal Biobased in de Openbare ruimte</p> <p>Gemeente Breda, Bart van Oort</p> <p>De Gemeente Breda heeft de Green Deal Openbare ruimte omarmt en om daar invulling aan te geven dienen er pilots en projecten te worden opgezet. Die dienen als voorbeeld binnen de gemeente en in de regio.</p> <p>In relatie tot de andere ingediende projectcoorstellen gaat dit om Biobased en Circulair ondernemen, zie http://pepbc.nl/product/magneet/. Gaat dus om een gedachtegoed en specifiek in de openbare ruimte, de groene projecten, te stimuleren. Resultaat is wel duurzaam inkopen, al veranderd er niets aan de wijze waarop we inkopen.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>De Gemeente Breda heeft de Green Deal Openbare ruimte omarmt en zet daarmee in op de Biobased Economy. In die Green Deal is o.a. met de provincie NB, gemeente Tilburg en Bergen op Zoom en Avans Breda afgesproken om pilots en projecten op te zetten.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Om in het programma openbare ruimte projecten te definiëren waar biobased een kans heeft. Dit zo veel mogelijk is met onderwijs oppakken.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Duurzaam gebruik grondstoffen & Water</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Duurzame leefomgeving doordat er natuurlijke materialen (zo veel mogelijk uit de omgeving) worden gebruikt die geen straling of dampen afgeven. Bijdrage aan de circulaire economie door gebruik te maken van materialen en producten die terug in de kringloop kunnen komen (bijvoorbeeld door hergebruik maar ook natuurlijk kunnen afbreken). Gedragsverandering door voorlichting te geven en zichtbaar te maken dat biobased materialen en producten een meerwaarde hebben. Het geeft een lagere carbon footprint doordat er ook minder CO2 vrijkomt bij de productie en er vind CO2 opslag plaats voor een langere tijd.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>- Kr8voersessie en expositie omtrent biobased - Biobased projecten en pilots opzetten</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>De greendeal wordt al regionaal opgepakt waarbij we leren van de gemeente Bergen op Zoom, Tilburg en de provincie NB.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>- Inkoop: adviseren tijdens inkoopproces - Beheer: aandragen van projecten op alle elementen - MM: aanjagen van proces, coördinerende rol - Communicatie: ondersteuning verspreiding kennis - Budgethouders/gebruikers: bereidwilligheid en open mindset</p>

<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Gezamenlijke aanpak formuleren met beheer</p> <p>Aftrapessie biobased in kr8voer en expo Opzetten actsheet biobased</p> <p>Communicatiemiddel omtrent biobased inkopen/MVI</p> <p>Inkooptrajecten aangaan</p> <p>Evalueren en handreiking opstellen (handvatten)</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>We hebben met aanbestedingsregels te maken. Daarvoor is overleg met Pianoo en RVO hoe hier mee om te gaan. Ook zal er ondersteuning zijn vanuit de juridische afdeling hiervoor.</p> <p>Toetsing haalbaarheid Life Cycle Costs (LCC) bij aanbestedingen</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>200 te verdelen over diverse afdelingen per jaar</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>25.000 te verdelen over MM/Budgethouders per jaar</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>Ondersteuning via de diverse afdelingen middels (vooraf) vrijgemaakte uren. Gezien de formatiedruk zullen hier wellicht dan wel keuzes gemaakt moeten worden.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Doordat er duurzaam en slim wordt ingekocht is een besparing te behalen qua geld doordat spullen langer meegaan, een restwaarde overhouden en minder beheer/onderhoud vergen. Het is echter vaak zo dat de investeringskosten hoger zijn. Het verkrijgen van inzage in LCC vereist een extra inspanning en dus geld en uren.</p> <p>Daarnaast is er nog nauwelijks kennis intern en daarvoor is geld benodigd om deze kennis te ontsluiten / te delen.</p> <p>Gemeente Breda kent een subsidie bedrag van EUR 0.000,- voor het jaar 2017 toe met een eventuele doorloop van het project naar 2018 waarna een bedrag van EUR 25.000,- wordt toegekend, te ondersteunen vanuit het UPK.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk?</p> <p>(Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Uitgangspunt is bijvoorbeeld om op materialen te besparen. Hout is 0,9 ton CO2 per m3 hout.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Dat juridische gezien TCO niet eenvoudig meegenomen kan worden in het aanbestedingstraject. Dat van te voren bepaalde duurzame uitgangspunten sneuvelen tijdens het inkoopproces.</p>

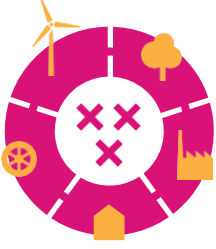
 <p>Energieik Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-09 Duurzame overheid</p> <p>Opzet Projectorganisatie en uitvoering duurzaamheids- en klimaatambities gemeentelijke organisatie Gemeente Breda.</p> <p>Myranda Beljaars, tel 076-5294506 Bart van Oort, tel. 076-5299022 Coen Vos, tel.076-529 4753</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>In het klimaatbeleid van de Gemeente Breda is weergegeven dat de Gemeente Breda in 2020 een CO2-neutrale organisatie wil zijn.</p> <p>Gemeente Breda is een grote organisatie, met een verscheidenheid aan activiteiten. Gedurende het KUP van 2012 - 2016 zijn al grote stappen gezet. Het gaat hier om projecten die binnen de verschillende afdelingen zijn uitgevoerd (bv verduurzaming vastgoed en openbare verlichting).</p> <p>Uit evaluatie van KUP 2012-2016 is duidelijk geworden dat het nodig is om voor de doelstellingen van de gemeentelijke organisatie te kiezen voor een meer organisatie brede projectorganisatie. Om meer betrokkenheid te borgen en daardoor betere doelrealisatie te bereiken.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Integrale aanpak van bevorderen duurzaamheid en besparen en vergroenen van energie binnen de gemeentelijke organisatie.</p> <p>Het project richt zich op de gehele gemeentelijke organisatie van de Gemeente Breda. Per afdeling worden ambassadeurs gezocht voor het uitdragen van de duurzaamheidsboodschap.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - duurzaam gebruik van grondstoffen - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Door de organisatie van het project en de uitvoering hiervan zal de gemeentelijke organisatie actief bij gaan dragen aan een duurzame leefomgeving, gedragsverandering van de werknemers (en als uitvloeisel daarvan ook uitstraling van de duurzaamheidsgedachte naar gemeentelijke partners), circulaire economie, water, lucht en groen en gezondheid.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>1e helft 2017: verankering projectorganisatie, formuleren projectdoelstellingen en tussendoelen en verankering binnen de gemeentelijke organisatie 2e helft 2017-2020: Uitvoering van het project.</p> <p>Denk hierbij oa. aan:</p> <p><u>Duurzaamheid/energie binnen bedrijfsvoering</u> Hard/cijfermatig - CO2 voetafdruk gemeentelijke organisatie bepalen en formuleren van tussentijdse reductiedoelstellingen - Maatschappelijk Verantwoord Inkopen - Monitoring realisatie doelstelling gemeentelijke organisatie Soft - Gedragsverandering</p> <p><u>Duurzaamheid/energie binnen projecten/advies</u> - Identificeren en borgen van items uit duurzaamheidsvisie/klimaatbeleid - Binnen intakes, bestuursvoorstellen, beleid/programma van afdelingen</p> <p><u>Duurzaamheidsprojecten/advies</u> - Aanscherpen van duurzaamheidsvisie/klimaatbeleid - Vertaling van de duurzaamheidsvisie/klimaatbeleid naar andere afdelingen - Benoemen van duurzaamheidsambassadeurs - Duurzame projecten uitvoeren om doelstellingen duurzaamheidsvisie/klimaatbeleid te halen - Monitoring doelstelling Stad Breda</p> <p><u>Mobiliteit medewerkers</u> - Minimaliseren en verduurzamen vervoersbewegingen medewerkers.</p>

<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Nee, het betreft een gemeentelijk project.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Bestuurlijk verantwoordelijk is de portefeuillehouder Interne Organisatie. Ambtelijk opdrachtgever is de directeur bedrijfsvoering.</p> <p>Ambtelijk opdrachtnemer en projectleider is de gemeentelijke duurzaamheid coördinator.</p> <p>Deze zal de verschillende afdelingen en het management betrekken bij de projectorganisatie en de uitvoering van het project.</p> <p>Denk hierbij vooral aan:</p> <ol style="list-style-type: none"> Betrokken afdelingen: <ol style="list-style-type: none"> Medewerkers M&M Medewerker P&O Medewerker Communicatie Medewerker(s) VGB Medewerker ABB (financieel) Een groep enthousiastelingen, die vanuit eigen passie deelnemen (de ámbassadeurs')
<p>Hoe is het project opgebouwd? - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden?</p> <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>1e helft 2017: verankering projectorganisatie, formuleren projectdoelstellingen en verankering binnen de gemeentelijke organisatie</p> <p>2e helft 2017-2020: Uitvoering van het project en realisatie van de geformuleerde doelstellingen.</p>
<p>Juridische aspecten - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze)</p>	<p>Niet van toepassing.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Opzet projectplan: Duurzaamheid coördinator 1 a 2 dagen per week</p> <p>Functionele deelnemers uit genoemde afdelingen en ambassadeurs: gemiddeld 4 uren per week. Ca. 160 uur per jaar</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)? - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe.</p>	<p>Onbekend.</p> <p>De kosten zijn afhankelijk van de ambities die uiteindelijk geformuleerd worden.</p> <p>Voor verduurzaming van gemeentelijke gebouwen is de financiering reeds georganiseerd.</p> <p>Voor openbare verlichting is een businesscase gemaakt voor het grootschalig vervangen van oude lampen door LED. Deze investering (ca. 6 miljoen in 4 jaar) wordt binnen 10 jaar terugverdiend.</p> <p>Voor het verduurzamen van de gemeentelijke mobiliteit (functioneel autogebruik, woon-werkverkeer en eigen wagenpark) is een traject opgestart om middels scenarioberekeningen kosten in beeld te brengen.</p> <p>De kosten zullen worden neergelegd in de werkprogramma's bij de verantwoordelijke afdelingen.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project? - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten</p>	<p>Niet van toepassing</p>

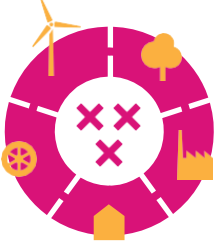
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Op dit moment niet van toepassing.</p> <p>Streven is om de financiële middelen uit reguliere budgetten van de komen uit de betreffende afdelingen van de gemeentelijke organisatie te laten komen.</p> <p>Indien dit niet (volledig) haalbaar blijkt, zal naar aanvullende financieringsbronnen gezocht worden. Bijvoorbeeld doelfinanciering of voorfinanciering middels een lening die vervolgens terugverdiend wordt dmv besparingen (zie openbare verlichting).</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Uitstoot van de gemeentelijke organisatie in 2015 was circa 12 kton CO2. Doel is om dit in 2020 op 0 te krijgen. Dus een reductie van circa 12 ton CO2, waarbij rekening moet worden gehouden dat er al lopende en afgeronden projecten zijn die bijdragen aan deze reductie.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Het is lastig gebleken om afdelingen mee te krijgen in het overkoepelende duurzaamheids- en energiebeleid. Dit kan te maken hebben met de financiële haalbaarheid en de inzet van middelen en capaciteit, maar ook met ambities binnen de organisatie.</p> <p>Getracht wordt om hier via de ambassadeurs een oplossing voor te bieden.</p>

	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-10 Greendeal Duurzaam GWW</p> <p>Gemeente Breda, Bart van Oort, b.van.oort@breda.nl</p> <p>De Aanpak Duurzaam GWW handen en voeten geven in de Grond-, Weg-, en Waterbouw door ervaring op te doen binnen projecten en de resultanten hiervan vertalen richting de opdracht. De aanpak geeft ruimte voor een compleet eigen invulling van de inhoud, maar geeft juist kaders voor proces stappen die bijdragen aan het optimale duurzame eindresultaat van een project. Het is aan de organisatie om de stappen op een dergelijke manier te implementeren in hun eigen bedrijfsvoering en hun eigen projectmatig werken. Het doel is om een verduurzaming te realiseren en invulling te geven aan significante reductie van de footprint van projecten. De kern van de Aanpak Duurzaam GWW is het meewegen van duurzaamheidsaspecten vanaf een vroege planfase en het streven naar een optimale balans tussen People, Planet en Profit. Het meewegen van duurzaamheidsaspecten in alle fasen van een project draait om het formuleren, vastleggen en uitvoeren van ambities en deze door te geven naar de volgende projectfase. Hiervoor maakt de Aanpak Duurzaam GWW gebruik van aantal hulpmiddelen die inhoudelijke kunnen ondersteunen bij de zoektocht naar duurzame kansen zoals de Omgevingswijzer, Ambitiweb, DuboCalc en de CO2-prestatieladder.</p> <p>In relatie tot de andere ingediende projectvoorstellen gaat dit meer om stimuleren van innovatie, meer te doen met minder budget en een brede afweging. Dus in de voorfase al goed na te denken over verschillende aspecten. Dit is dan voor de grijze projecten. Dus een collega van de andere Green Deal, al is dit breder dan biobased en het resultaat is dat er duurzamer wordt ingekocht.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>De Gemeente Breda is onderdeel van de Community of Practice (CoP) Gemeenten van het Programma Duurzaam GWW. Het doel was om mee te doen met een project waarbij in een aanbesteding in de Grond- Weg- en Waterbouw duurzaamheid een duidelijke plek krijgt. Om de werkelijk gerealiseerde (of te realiseren) duurzaamheid aan te tonen is een berekening van de CO2- of energiereductie uitgevoerd. De bedoeling is om hier een vervolg aan te geven.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Pilotprojecten draaien met instrumenten vanuit het Programma Duurzaam GWW. Op deze wijze alle aspecten van een project in combinatie met duurzaamheids- en life cycle-effecten meenemen. Dit levert op termijn ook een financieel voordeel op. Doelstelling is 30% CO2 besparing per project. Doel is duurzaam/hoogwaardig gebruik van materialen.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Duurzaam gebruik grondstoffen & water</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>De Aanpak Duurzaam GWW dwingt je om duurzaamheid af te bakenen en zorgt voor betere onderbouwing van (duurzame) keuzes die resulteren in een duurzamere leefomgeving. Met de Aanpak Duurzaam GWW kijk je over eigen grenzen heen waardoor je efficiënter en effectiever te werk gaat en meer draagvlak creëert (gedragsverandering). De bijdrage aan de circulaire economie is aanwezig omdat je nadenkt over duurzaamheid in de breedte.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Hanteren van Aanpak GWW/instrumenten en integraal overleg</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Binnen de Greendeal kan het worden opgepakt.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>SIB: opdrachtnemer en kennispartner MM: Opdrachtgever en kennispartner (project-indiener) Wijkzaken: opdrachtgever en kennispartner</p> <p>Projectorganisatie wordt later nog verder uitgewerkt. Waarbij wordt gekeken naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kennisniveau - Taken en verantwoordelijkheden - Ervaringen

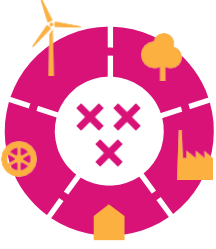
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Het is een bewezen aanpak die eigen gemaakt moet worden.</p> <p>Organiseren van brede sessie over GWW Projecten van begin tot eind meelopen in werkgroep Proces evalueren en handreiking opstellen om GWW projectmatig op te pakken</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>400 uur verdeelt over de afdelingen MM, Wijkzaken en SIB. Wordt nog belegd bij wie de regie ligt. Gaat om 4 projecten in 2017. Eind 2017 wordt geëvalueerd hoeveel uur daarna benodigd is. Schatting is dat het daarna 400 uur blijft vanwege het feit dat het minder uur kost maar meer projecten zullen worden.</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>4000 euro jaarlijks</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>Gaat hoofdzakelijk om uren om bekend te raken met de instrumenten en op basis die ervaring heldere duurzaamheidseisen te kunnen stellen aan het begin van het project. De financiële bijdrage is bedoeld voor een adviesbureau dat ondersteuning zal bieden aan het begintraject om zorg te dragen voor een goede start zodat het niet bij een pilot blijft maar wordt omarmd.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja en is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>4000 euro jaarlijks</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Doelstelling is 30% CO2 besparing bij projecten.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Het betekent dat er meer uren gaan zitten in de beginfase/leerfase (en minder uren in latere fases). Dit kan mensen afschrikken. Een project kent meerdere fases met hun eigen budgetten. Het is de vraag in hoeverre het mogelijk is om dit opgave gestuurd op te pakken waarbij budgetten verenigbaar zijn en de 'winst' kan worden gedeeld (Total Costs of Ownership).</p>

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-11 Energiecoaching huurders maatschappelijk vastgoed</p> <p>Joost Rienks iov Judith van Nuland Afd vastgoedbeheer, Gemeente Breda</p> <p>De afdeling Vastgoedbeheer beheert het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Breda. Veel panden worden verhuurd. Op dit moment wordt de verduurzaming van dit vastgoed voorbereid. Het gaat dan om verbetering van constructies en installaties van deze gebouwen. Vastgoedbeheer (VGB) wil de huurders van ongeveer 50 van haar gebouwen laten coachen op energiebesparing, door een externe partij, en zo de kans te vergroten dat bovenop de investeringen in energiebesparende maatregelen het energieverbruik nog verder terug gebracht wordt.</p> <p>De focus van het coachen ligt op bewustwording, organisatie en gedrag ipv van op technische maatregelen.</p> <p>Om scherp te krijgen hoe en waarom gecoached gaat worden, is een brainstorm georganiseerd. De volgende stap is om nu een plan van aanpak op te stellen.</p> <p>Dit is geen verzoek tot ondersteuning. De afd.VGB wil graag haar inzet voor en bijdrage aan de klimaatdoelstellingen zichtbaar maken en vraagt daarom dat dit project vermeld wordt als onderdeel van het UPK 2017 - 2019.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>De afdeling Vastgoedbeheer heeft het doel om de uitstoot van haar panden tot nul te reduceren. Het vastgoed zelf wordt de komende jaren verduurzaamd en daarmee de CO₂-uitstoot beperkt. Daar bovenop liggen er op de terreinen gedrag en organisatie nog kansen om het verbruik van deze gebouwen te beperken.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Eindoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reductie CO₂-uitstoot, energieverbruik en -kosten • Bijdragen doelstelling van het UPK • Investeren in gebouwen effectiever maken • Tevredenheid van de huurders vergroten <p>Taakstellingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Huurders doen zelfstandig aan energiebeheer, maar nemen zelf contact op met de eigenaar indien nodig. • De huurder is intrinsiek gemotiveerd om aan energiebeheer te doen. Zij zien nut en noodzaak in. • Huurders zijn zich bewust hun energieverbruik en hun eigen invloed daarop • Huurders hebben lagere energiekosten • Onnodig verbruik/sluipverbruik in de verhuurde gebouwen is afgenomen • Medewerkers van de huurders hebben het juiste kennisniveau om aan energiebeheer te doen. Huurders van maatschappelijk vastgoed, bv buurthuizen, sportverenigingen, musea, sportcomplexen. Zowel bestuurders als dagelijks beheerder
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Energiebesparing, door bewustwording en gedragsverandering gaan de huurders minder energieverbruiken</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Gedragsverandering: de huurders worden zich bewust van hun energieverbruik en hoe hun gedrag, werkwijze en organisatie invloed heeft op de hoogte van dit verbruik. Zij leren hoe ze dit verbruik kunnen verlagen duurzame leefomgeving</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Coaching, bewustwording, kennis delen, kennisniveau, kunde en motivatie verhogen, implementatie van gereedschappen om dit mogelijk te maken, bv monitoring</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Ja, kan ook bij andere gemeenten toegepast worden</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Indiener (afdeling vastgoedbeheer) is projectcoördinator, verhuurder en opdrachtgever. • Het kennisniveau bij huurders is niet exact bekend, maar het is vrijwel zeker dat hier ruimte voor verbetering is. • Projectorganisatie: een externe partij stelt een plan van aanpak op. Een externe partij verzorgt de coaching namens vastgoedbeheer volgens het PvA. Exacte uitvoering nog niet bekend. • Het betreft een afdeling van de gemeente Breda, waarvan de boekhouding intern inzichtelijk is. • Er is bereidheid tot samenwerking

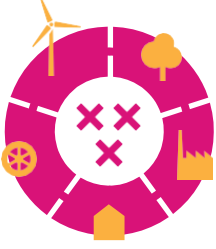
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>De huurders nemen vrijwillig deel. De eerste resultaten worden al in het eerste jaar verwacht. Het is geen technisch project, daarmee zijn de andere vragen niet te beantwoorden.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Nee, nee en nee</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Tot aan de start van het coachen is bij VGB 25 uur nodig. Voor het coachen van de huurders van de 50 gebouwen zijn 16 uur per gebouw per jaar nodig. Over een periode van drie jaar gaat het dan om 2400 uur.</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Het opstellen van het PvA kost € 4.350 ex BTW (eenmalig). Voor het coachen van de huurders van de 50 gebouwen zijn naar schatting 16 uur per gebouw per jaar nodig. Over een periode van drie jaar gaat het dan om 2400 uur. Bij een gemiddeld uurtarief van € 80 zijn de totale kosten € 192.000 ex BTW.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>Nvt, betreft een afdeling van de gemeente Breda, nl VGB</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<ul style="list-style-type: none"> - Opbrengsten zijn 10% van de energiekosten van de 50 panden. De kosten in € 's zijn nu niet bekend. - Aanvraag: € 4.350 voor het opstellen van het plan van aanpak plus € 19.200 aanloopkosten (10% van de totale kosten) - Geen lening, want opbrengsten vallen bij de huurders
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Nog onbekend</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-12 Slim duurzaam inkopen</p> <p>De Gemeente Breda kan invloed uitoefenen op de CO₂-uitstoot van haar leveranciers, door slim duurzaam in te kopen. Dit betekent dat niet alleen naar de duurzaamheid van producten wordt gekeken, maar ook naar de bedrijfsvoering van leveranciers. Stimular heeft een methode ontwikkeld die via een workshop en aanvullende coaching wordt geïmplementeerd binnen de gemeente.</p>
<p>Naam en contactgegevens indiener projectvoorstel</p>	<p>Stefan Romijn, Stichting Stimular Telefoonnummer 010-238 28 27 E-mail s.romijn@stimular.nl</p>
<p>Achtergrond</p>	<p>De Gemeente Breda koopt vele producten en diensten in. Breda kan invloed uitoefenen op de CO₂-uitstoot van haar leveranciers, door duurzaam in te kopen. De Pianoo criteria gaan vooral over de duurzaamheid van het geleverde product. Stimular heeft de methode 'Slim Duurzaam Inkopen' ontwikkeld, waarbij specifiek ook wordt gevraagd naar verduurzaming van de bedrijfsvoering van de leverancier. Leveranciers wordt gevraagd naar de CO₂-uitstoot en wat zij doen om deze te verminderen. Dit wordt soms gevraagd in de vorm van certificaten (bijvoorbeeld CO₂-prestatie- ladder) maar hiermee worden kleine lokale leveranciers al snel uitgesloten. Bij Slim Duurzaam Inkopen wordt dit voorkomen. De methode is inmiddels getest met een aantal grote gemeenten en is goed toepasbaar in Breda. De methode wordt via een workshop toegelicht aan inkoopers en budgethouders van de Gemeente Breda, waarna de aanpak in de praktijk wordt toegepast tijdens een coachingstraject.</p>
<p>Projectdoelstelling</p>	<p>Inkoopers en budgethouders van de Gemeente Breda informeren over de mogelijkheden van Slim duurzaam inkopen en hen begeleiden bij het in de praktijk brengen van deze aanpak. Na afloop zijn inkoopers en budgethouders zelfstandig in staat de methode te hanteren bij inkopen en deze over te brengen op collega's.</p>
<p>Beoogd resultaat Wat is de invloed op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • duurzaam gebruik grondstoffen, water, biodiversiteit • energiebesparing • duurzame mobiliteit • duurzame energie • klimaatadaptatie 	<p>Inkoopers en budgethouders kennen de Slim duurzaam inkopen methode en hanteren deze bij relevante inkoop- trajecten. Leveranciers worden geprikkeld om de eigen CO₂-uitstoot in beeld te brengen en deze te reduceren. De effecten worden vooral behaald op het gebied van energiebesparing, duurzame energie en duurzame mobiliteit. De ervaring leert dat bedrijven minimaal 10% CO₂ reduceren door te meten en vervolgens maatregelen uit te voeren. De reductie beperkt zich niet tot de opdracht voor de gemeente, maar werkt door in de gehele bedrijfsvoering van de leverancier. Uitgaand van toepassing van de methodiek bij 10 inkopen bij 10 verschillende middelgrote bedrijven, is de verwachte CO₂-reductie 250 ton.</p>
<p>Mogelijke andere effecten Geef gerelateerde nieuwe (economische) activiteiten aan. Geef kostenbesparingen of andere voordelen voor bewoners of bedrijven aan.</p>	<p>Door in te zetten op Slim duurzaam inkopen, zullen leveranciers ook sneller geneigd zijn om duurzamere producten aan te bieden. Hiermee wordt innovatie gestimuleerd. De methode biedt kleine en lokale/regionale leveranciers meer kansen om aan de gemeente te leveren. De Milieubarometer is 1 van de instrumenten, waarmee aanbieders hun CO₂-footprint kunnen opstellen. Met deze aanpak, neemt het gebruik van de door de gemeente aangeboden Milieubarometer toe.</p>
<p>Afbakening Wat is het project niet?</p>	<p>Het project richt zich op Slim duurzaam inkopen. Pianoo criteria zijn een minimum variant van duurzaam inkopen, dit komt slechts zijdelings aan de orde (als blijkt dat dit binnen Breda nog onvoldoende wordt toegepast). Het project betreft informatievoorziening en coaching, niet de monitoring van resultaten.</p>
<p>Werkzaamheden / aanpak</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uitnodigen van inkoopers en budgethouders, die regelmatig producten of diensten inkopen. 2. Voorbereiden en uitvoeren van de workshop. Stimular licht de methode toe en gaat in gesprek met de aanwezigen over hoe deze methode binnen Breda kan worden toegepast. Er wordt ingegaan op enkele geplande aanbe- stellingen / inkooptrajecten, waar de methode wordt toegepast. Hierbij wordt nadrukkelijk ingegaan op eerdere ervaringen binnen de gemeente met duurzaam inkopen, knelpunten bij duurzaam inkopen en oplossingen voor deze knelpunten. 3. Verslaglegging. Stimular stelt een verslag op, waarin afspraken uit de workshop worden vastgelegd. Het verslag wordt gedeeld met alle afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie die producten of inkopen diensten. 4. Coaching. Stimular denkt met de inkoopers/ budgethouders mee over de toepassing van Slim duurzaam inkopen in maximaal 5 inkooptrajecten. Stimular denkt mee over teksten, beoordeelt concepten etc. De inkoopers / budgethouders kunnen Stimular een jaar lang benaderen met vragen over Slim duurzaam inkopen. 5. Presenteren resultaten. De coachingstrajecten leveren voorbeelden op van hoe duurzaam inkopen in de praktijk kan worden vormgegeven. De werkwijze en resultaten worden verwerkt in een korte (interne) brochure, zodat alle collega's van de aanpak kunnen leren. Stimular stelt deze brochure op en presenteert deze tijdens maximaal 3 werkoverleggen.
<p>Regionale aanpak In hoeverre is het project geschikt om samen met regio gemeenten uit te voeren?</p>	<p>Het project is intern gericht en kan niet regionaal worden uitgevoerd. Wel kunnen de resultaten worden gedeeld met de regio gemeente. De aanpak kan goed worden toegepast bij de andere gemeenten. De RWB-gemeenten bieden allen ook de Milieubarometer aan, waardoor zij leveranciers kunnen vragen om een CO₂-footprint op te stellen.</p>
<p>Projectorganisatie De indiener moet een van de genoemde partijen in de project- organisatie zijn. Welke rol speelt de project-indiener?</p>	<p>Organisatie 1: Stichting Stimular Stimular bereidt de workshop voor, voert deze uit en verzorgt de coaching. Stimular stelt na afloop de brochure met ervaringen op en verzorgt maximaal 3 presentaties. Organisatie 2: Gemeente Breda (inkoopers en budgethouders) Aanwezig bij workshop, overleg met Stimular in kader van coaching, meenemen Slim duurzaam inkopen in inkooptrajecten.</p>
<p>Communicatie</p>	<p>Artikel en interne brochure over hoe Breda aan de slag gaat met Slim duurzaam inkopen. Als inkooptrajecten tot innovaties leiden, zullen deze innovaties worden gedeeld via artikelen in media (kranten, vakbladen).</p>

Gerelateerd beleid	Luchtkwaliteit, economie, inkoopbeleid
Planning Het project moet snel resultaat opleveren, maar uiterlijk binnen 3 jaar.	Start tweede helft 2017. Coaching loopt door tot eind 2018.
Uren	Organisatie 1: Stichting Stimular Voorbereiden, uitvoeren en verslagleggen workshop: 2,5 dagen Coaching: 3 dagen Brochure plus presentaties: 2,5 dagen Organisatie 2: Gemeente Breda. Dagdeel per deelnemer voor de workshop, daarna tijd om de aanpak te implementeren in het dagelijkse werk.
Kosten	Kosten Stimular € 7.488 (excl. btw)
Financiering Geef aan hoe het project rendabel (kosteneffectief) kan worden uitgevoerd	Kosten voor inhuur Stimular zijn niet gedekt, hiervoor wordt een bijdrage van de gemeente gevraagd. Na afloop kunnen inkopers en budgethouders zelfstandig aan de slag met de methodiek.
Succes- en faalfactoren	Draagvlak bij en medewerking van inkopers / budgethouders is essentieel. Workshop zonder coaching is onvoldoende effectief, een aantal praktijktoepassingen zijn belangrijk om de inkopers / budgethouders vertrouwd te maken met de aanpak en de aanpak te kunnen inbedden in het dagelijkse werk. Met deze aanpak worden geen aanbieders (meer) uitgesloten in tegenstelling tot het eisen van certificaten als CO2-prestatieladder of ISO14001. Na implementatie zijn er geen kosten meer voor de gemeente, terwijl bedrijven blijvend worden geprikkeld om CO2 te reduceren. Aanpak is met een aantal grote gemeenten (o.a. Rotterdam, Utrecht) getest, ook op juridische aspecten.

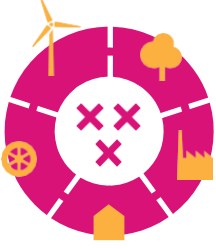
 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-13 Openbare verlichting II</p> <p>Gemeente Breda, M. Beljaars</p> <p>LED vormt de basis voor verlichting van de openbare ruimte. De huidige verlichting wordt al vervangen tijdens groot onderhoud, waarmee vaak aangesloten wordt bij herinrichtingen, zodat werk-met-werk gemaakt kan worden. Op deze wijze zal de verduurzaming van het totale areaal nog tientallen jaren duren.</p> <p>Met de business case (rendabele investering van € 6 miljoen om 8.400 groot verbruikende armaturen te vervangen door LED) wordt de eerste versnelling van de verduurzaming ingezet. Hiermee wordt in 2020 maar liefst 29 % energie bespaard ten opzichte van het verbruik tot nu toe.</p> <p>Na 2020 houdt de vraag om versnelling niet op. Sterker nog: om aan de landelijke richtlijn te voldoen moet in 2030 minimaal 50% energie bespaard zijn t.o.v. 2013. Tevens heeft de raad eind 2016 het college opgedragen om de verledning van alle Breda straatverlichting te versnellen. De meeste verlichting met ouderwetse, conventionele armaturen staan in de woonwijken en hebben een klein vermogen. Het verleden van dit deel van het areaal betreft de zgn. 'onrendabele top'. Er is namelijk geen bewezen, rendabele aanpak (binnen 10 jaar terugverdienen) voor- handen om de doelen van 2030 te realiseren.</p> <p>Om de (nu nog) onrendabel top toch te versnellen wordt vanaf 2017 een aantal demonstratieprojecten uitgevoerd. Deze demonstraties moeten de opschaalbaarheid, repeteerbaarheid en de doorontwikkeling van nu nog onrendabele energiemaatregelen aantonen. Het vliegwieltje in deze demonstratieaanpak is een Europese subsidie op grond van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Versnellen verduurzaming van het onrendabele deel van het areaal openbare verlichting</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Het realiseren van minimaal 50% energie besparing in 2030 ten opzichte van 2013, conform Energieakkoord 2013</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Energiebesparing</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Duurzame leefomgeving</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>De opschaalbaarheid, repeteerbaarheid en de doorontwikkeling van nu nog onrendabele energiemaatregelen aantonen door innovatieve toepassingen en technieken in real life omstandigheden te realiseren, te laten weken en te toetsen.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Leent zich uitstekend om met andere (Zuid-Nederlandse) gemeenten uit te voeren. Is zelfs een voorwaarde om een aanvraag Europese subsidie (EFRO) aan te vragen.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>De demonstratieprojecten worden uitgewerkt in het gemeentelijk plan Openbare Verlichting wat momenteel wordt geschreven en uiterlijk in het eerste kwartaal van 2017 voorgelegd wordt aan de Raad. Er is dus nog geen projectorganisatie opgezet. - Indiener is opdrachtgever - Samenwerken en kennisdeling met andere gemeenten, marktpartijen, kennisinstellingen is in de toekomstige projectorganisatie is onmisbaar in deze projecten om bench-marking, bench-learning en bench-action te realiseren.</p>

<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Het concept is om nog niet bewezen, rendabele technieken te toetsen en te valideren om verduurzaming van de openbare verlichting verder te versnellen. Focus hierin is het onderzoeken en implementeren van versnelde verduurzaming.</p> <p>De techniek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In woonwijken worden, kleinverbruikende conventionele armaturen op eenvoudige manier vervangen door retrofit led-armaturen. - Gelijktijdig worden slimme, dynamische schakelbare units gemonteerd voor het testen van verdere energiebesparing en verbetering van leefbaarheid en sociale veiligheid.
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>-</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Totaal 450 uur: 150 uur per jaar gedurende drie jaar</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Totaal € 0,8 miljoen (€ 0,4 miljoen cofinanciering vanuit beschikbaar beheerbudget/extra investering aangevuld met € 0,4 miljoen Europese subsidie verdeeld over de jaren 2017 t.m. 2019.</p> <ul style="list-style-type: none"> - twee maal € 0,35 miljoen voor demonstratieproject in woonwijken 1 en 2, - € 0,1 miljoen overkoepelende onderzoeks- en projectkosten
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>Omdat hier Europese subsidie bij nodig / gewenst is wordt om procesondersteuning gevraagd bij M&M en bij 'Bredaas Bureau Europa'.</p> <p>Totaal 100 uur M&M en 100 uur BBE over drie jaar</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Zie inschatting kosten (per jaar)</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Na verdere uitrol van de gevalideerde technieken en aanpak: 50% energie bespaard ten opzichte van het verbruik in 2013. Hiervan is geen berekening waarbij de reductie van CO2 is bepaald.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Beperkt.</p> <p>Voorwaarde is gewerkt kan worden in de quadrupel helix: overheden, marktpartijen, kennisinstellingen en bewoners.</p>

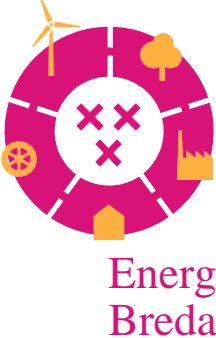
 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>DO-14 Energie inbreng in gemeentelijke processen / projecten</p> <p>Invloed vanuit Gemeentelijke Breda versterken, Een beter milieu begin bij jezelf</p> <p>Gemeente Breda, Saskia Schripsema</p> <p>Invloed op duurzaamheid vergroten vanuit de gemeente, van binnen naar buiten. Duurzaamheidsvisie, klimaatbeleid en diverse ambities verankeren binnen de gemeentelijke organisatie. Communicatie binnen gemeente</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Duurzaamheid en samenwerking beïnvloeden waar wij als gemeente grip op kunnen uitoefenen. Kansen op duurzaamheid als gemeente pakken. Het verankering van doelstellingen CO2 –neutraal in 2044.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Duurzaamheid en samenwerking binnen de gemeente beïnvloeden waar wij als gemeente grip op kunnen uitoefenen. Gemeente breed de afdelingen bekend maken met raakvlakken klimaat en duurzaamheid Waaronder: Beleidsregels voor verankering omgevingsplan. Aanwijzen gasloze gebieden Duurzame ambitie waarmaken indien gemeente zelf grond uitgeeft of ontwikkeld.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Het project heeft effect op alle thema's</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Het project kan bijdragen op alle thema's</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Betere samenwerking gemeente breed, opgave gestuurd werken Verankering van meerdere gemeentelijke doelstellingen</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Bij netwerken informeren hoe zij om gaan met verankering van duurzaamheid in de eigen organisatie</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Thema gebied gemeentelijke organisatie, Gemeente Breda Communicatie binnen de gemeente over duurzaamheid moet versterken. Kansen benutten binnen de gemeente Duurzaamheid is van ons allemaal.</p> <p>Binnen de gemeente is voldoende kennis aanwezig. Kansen moeten worden benut</p>

<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>Themagebied gemeentelijke organisatie, Gemeente Breda Communicatie binnen de gemeente over duurzaamheid moet versterken. Kansen benutten binnen de gemeente Duurzaamheid is van ons allemaal.</p> <p>Binnen de gemeente is voldoende kennis aanwezig. Kansen moeten worden benut</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validatie beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Informereren en informatie ophalen binnen de gehele organisatie Projectgroep gemeente breed opstarten Onderzoeken welke doelstellingen verankerd kunnen worden en waar deze dan verankerd moeten worden. Prioriteit aan brengen en zo veel mogelijk lean werken</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Voor sommige onderwerpen zal een juridische check nodig zijn. Er zijn juristen binnen de gemeente aanwezig.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Activiteiten in 2017, 2018, 2019, 2020 Jaarlijkse evaluatie 16 uur per maand = 192 uur /jaar</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>De kosten worden met name gebruikt voor communicatie Inschatting € 2.000 jaarlijks</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>Uren van medewerkers van diverse afdelingen Circa 8 uur per maand per afdeling.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Versnellen van duurzaamheid door actief als gemeente op duurzame ontwikkeling te sturen binnen en buiten de organisatie.</p>

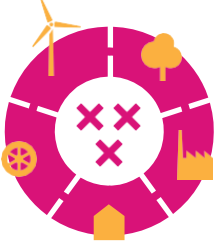
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.) - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden</p>	<p>?</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Medewerkers geen tijd vrij kunnen of willen maken om mee te werken aan het project</p>

 <p>Energieik Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>GO-01 Energieteam</p> <p>Leo Simon Atea groep</p> <p>Het Energieteam van Atea geeft gratis advies aan alle inwoners van Breda op het gebied van energie-en water- besparing. De consultant komt langs en loopt de woning na op alle (niet bouwkundige) punten die van invloed kunnen zijn op het energie-en waterverbruik. Aan de hand van deze informatie wordt een schriftelijk advies uitgebracht. Wanneer men beslist om kleine technische maatregelen te treffen dan kan Het energieteam dit tegen een gesubsidieerd bedrag uitvoeren. In veel gevallen is de energie-en waterrekening hoger dan strikt noodzakelijk. De oorzaken daarvan zijn per huis en gezinssamenstelling verschillend. Wanneer men in het bezit is van een BredaPas kan men per kalenderjaar bij het uitgebrachte advies € 100,- gratis maatregelen treffen. (Deze € 100,- worden gefinancierd door Wonen en Samenleven en de maatregelen moeten worden uitgevoerd door het Energieteam.) Bij elk contactmoment wordt een flyer overhandigd waarin de diverse vervolg stappen staan. Denk aan de Energie- coöperaties, e-coach, bestaan Buurpreventieteams en handige tips. Het Energieteam is tevens, ook op verzoek, aanwezig op informatiemarkten. Gemeente, energieteam en energie coöperaties vormen samen een stand zodat geïnteresseerde een totaalpakket krijgt te zien en aangeboden.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Energie-en waterbesparing. Bijdrage CO2 besparing Concreet en goed te monitoren.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Minimaal 150 Energiedoorlichtingen voor minimaal alle Bredapashouders maar ook voor Bredanaars die geen pas bezitten. Bewustwording, terugbrengen energiekosten voor met name Breda Pashouders</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Energie-en waterbesparing. Aanzet tot gedragsverandering en stimuleren aanpak bestaande bouw.</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Duurzame leefomgeving Gedragsverandering Water -en energiebesparing</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Besparings-Adviezen die ook technisch daadwerkelijk worden uitgevoerd. Adviezen, koppeling met de Buurpreventieteam en met de Energie coöperaties.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Het is kopieer baar voor andere gemeente</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Bram Smits Accountmanager Commerciële Zaken& Arbeidstoeleiding Kees van Gestel manager WGB, Kees van Gils assistent Projectleider en consultant -monteur. Leo Simon Projectleider van het energie-en inbraakpreventieteam. Ervaring: Werken al jaren op deze wijze samen met M&M en wonen en samenleven. De uitgevoerde maatregelen geven een duidelijk beeld over de gerealiseerde CO2 besparing . Verder 2 consultants en 2 monteurs Consulenten 2 monteurs - Projectindieners is Projectleider ET en IPT - Het team heeft diverse cursussen gevolgd waaronder EPA en is Politie Keurmerk gecertificeerd (PKVW). Hierbij worden de personeelsleden periodiek bijgeschoold. - Ruim 15 jaar ervaring m.b.t. het geven van advies en het uitvoeren van Energiebesparende maatregelen Ruim 15 jaar ervaring m.b.t. het geven van advies en het uitvoeren van inbraak werende (vertragende) maatregelen. - Er is bereidheid tot samenwerken en open boekhouding.</p>

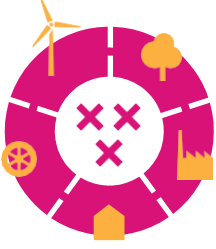
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Er wordt steeds gekeken hoe men het aangeboden pakket kan aanvullen met items die elkaar versterken. Denk aan veiligheid en het aanbieden van rookmelders of aan inbraakpreventie adviezen. Dit biedt verschillende ingangen bij huisbezoeken waarbij energiebesparing gelijk meegenomen wordt en onder de aandacht gebracht.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>n.v.t</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>n.v.t</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>€ 20.000,-</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>n.v.t.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>€ 20.000,-</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>► 32.200 kg CO2 (besparing van 2015) voor gas en 23.900 kg CO2 voor de LED lampen.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Geen. Heeft zich afgelopen jaren al bewezen.</p>

	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>GO-02 CO2-reductie woningvoorraad corporaties</p> <p>Gemeente Breda, P. Nuiten</p> <p>Realisatie alliantie-afspraken gemeente, woningcorporaties en gemeenschappelijke huurderskoepel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 26% CO2-reductie in 2020 - energiegedrag-aanpak - duurzaam bouwen aanpak - pilotprojecten verduurzaming vastgoed - onderzoek geschikte potentiële locaties NOM
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Binnen de Alliantie van Breda hebben gemeente, corporaties en gemeenschappelijke huurderskoepel prestatie- afspraken gemaakt over energie en duurzaamheid. Deze afspraken sluiten aan bij bredere doelstellingen: Alliantie-afspraken energie betreft invulling landelijk Energie-akkoord.</p> <p>Alliantie-afspraken duurzaam bouwen aanpak betreft invulling regionaal convenant duurzaam bouwen.</p> <p>Realisatie doelen Woonvisie Breda t.a.v. woonlasten en CO2.</p>
<p>Wat is het doel van het project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich? 	<p>Realisatie energiemaatregelen conform bestuurlijk afspraken n.a.v. energiestudie 2016. Deze afspraken worden eind 2016, begin 2017 geformaliseerd.</p> <p>Realisatie aanpak energiegedrag conform bestuurlijke afspraken 2016.</p> <p>Bewoner meer mogelijkheden geven voor energiebesparing en invloed geven op aanpak eigen woning.</p> <p>Het project richt zich op de 22.000 zelfstandige woningen en enkele duizenden onzelfstandige woningen bij woningcorporaties en de huurders daarvan.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect?</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie 	<p>Energiebesparing en opwekking duurzame energie.</p> <p>Klimaatadaptatie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid 	<p>Duurzame leefomgeving door reductie CO2 (Streven 26% CO2-reductie in 2020 t.o.v. 2015; dat komt overeen met een vermindering van zo'n 16 miljoen ton per jaar), verbeteren kwaliteit van woningen (Thermisch comfort, vocht- huishouding e.d. van woningen verbeteren, o.a. voor gezondheid)</p> <p>Gedragsverandering door bewoners bewust te maken van energiegebruik en hun eigen beïnvloedingsmogelijkheden daarop.</p> <p>Woonlasten beheersbaar maken door verbeteren energieprestatie van woningen Streven</p> <p>buitenruimte integraal in aanpak meenemen.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Verbeteren van de energieprestatie van bestaande woningen door beperken warmtebehoefte (isolatie, beter glas, betere luchtdichtheid), inzet duurzame energie en efficiënte installaties.</p> <p>Verbeteren van overige aspecten die de duurzaamheid van woningen bepalen (materiaalprestatie, gebruikskwaliteit, gezondheid, toekomstwaarde).</p> <p>Kennisuitwisseling en afstemming hieromtrent tussen corporaties, gemeenschappelijke huurderskoepel en gemeente.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Onderdelen van de woningcorporaties buiten Gemeente Breda. Kennis delen met woningcorporaties in regio</p> <p>Kennis delen met Baronie-gemeenten?</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet?</p> <p>De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeente Breda is coördinator van werkgroep energie die rapporteert aan de Uitvoeringsgroep en (indirect) het Bestuurlijk Overleg van de Alliantie van Breda. - Corporaties, gemeente en huurderskoepel werken samen. Hun expertise wordt ingezet, aangevuld met expertise van energie-adviesbureau. - Gezamenlijk kennisniveau voldoende, mits nodig wordt extra kennis betrokken. - Minimaal vier keer per jaar overleg, zeer regelmatig contact via e-mail, telefoon - Ervaringen van andere energiecorporaties en gemeentes wordt ingebracht, o.a. via samenwerkingsverbanden corporaties en via landelijk themateam gebouwde omgeving. - Open boekhouding en bereidheid tot samenwerking met anderen.

<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Corporaties hebben in beeld welke maatregelen getroffen moeten worden om de CO2-doelstelling te halen. Daar onder vallen 'no regret' maatregelen maar ook innovatievere ingrepen (hybride warmtepompen). Naar verwachting zullen ongeveer 7.000 woningen van de corporaties in de periode tot en met 2020 op enige manier verbeterd worden. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan het verduurzamen van het stadsverwarmingsnet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maatregelen die zich terugverdienen worden toegepast, op basis van feitelijke energieverbruiken bij eerder toegepaste maatregelen is dit in beeld gebracht. - Zonnepanelen, opschaalbaar - NOM-woningen AlleeWonen Opschaalbaar, na ervaringen opdoen hiermee. - voor realisatie en mogelijk voor financiering participatie derden - resultaten jaarlijks tot 2020 - Onderzoek in 2017 t.b.v. opstellen nieuwe alliantie-afspraken per 2018
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<ul style="list-style-type: none"> -NOM vergunning nodig -Er is geen sprake van staatssteun
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Jaarlijkse inzet gemeente, drie corporaties, huurderkoepel, ieder 400 uur</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Begeleiding, energiestudies, monitoring door extern adviesbureau: jaarlijks € 20.000,- Vervolgaanpak duurzaam bouwen: jaarlijks € 5000,- Pilotproject verduurzaming vastgoed: jaarlijks € 5.000,- Onderzoek potentiële locaties NOM: 2017 € 5.000,-</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Voor de uitvoering van dit project:jaarlijkse bijdrage € 30.000,- Voor 2017 aanvullend € 5000.</p> <p>De daadwerkelijke uitvoering van de alliantie-afspraken gebeurt grotendeels door de woningcorporaties. De investeringen die daarvoor nodig zijn bedragen naar schatting 65 miljoen euro.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>De CO2-emissiereductie vindt plaats als gevolg van ingrepen in de woningen en het verduurzamen van de energiedragers (waaronder het stadsverwarmingsnet). Deze investeringen vallen buiten dit project.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Voor het slagen van het project is investeringsruimte en inzet van personele capaciteit bij de woningcorporaties essentieel.</p>

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met verzoek tot ondersteuning)</p> <p>Aanvrager: BRES Realisatie BV, dochter van Coöperatieve Vereniging BRES U.A.</p> <p>Titel: GO-03 Verduurzaming bestaand vastgoed Samenvatting:</p> <p>Binnen het Klimaat Uitvoerings Programma 2017 - 2020 zal de verduurzaming van de bestaande bouw opnieuw als thema worden genoemd. BRES wil, waar het de particuliere bouw betreft, daar een bijdrage aan leveren. De aanpak langs de klantreis is intensief, maar werpt vruchten af. BRES wil 200 - 300 woningeigenaren/jaar begeleiden. Samen met haar partner HOOM, wijkorganisaties en andere betrokkenen. De ervaringen worden regionaal opgeschaald.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Energiebesparing van de bestaande woningvoorraad is nog altijd een topprioriteit binnen (landelijk, provinciaal, lokaal) energiebeleid. De aanpak die BRES voorstaat is intensief en vooralsnog niet kostendekkend. Lopende subsidies lopen eind 2016 af.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Beoogde doelstelling is om 150 - 200 woningeigenaren per jaar te begeleiden naar ten minste 2 labelstappen. Naast deze woningeigenaren die gebruik maken van ons aanbod, is onze ervaring ondertussen dat ten minste 50% van dat aantal zelf aan de slag gaat, na kennis te hebben gemaakt met de mogelijkheden.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Ons project heeft effect op: - energiebesparing - duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Het project draagt bij aan: - duurzame leefomgeving (energiezuiniger woonomgeving) - gedragsverandering (toename bewustzijn door toepassing van maatregelen) - gezonder binnenklimaat woningen (als sprake is van oplossen vocht- en tochtproblemen)</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>De belangrijkste activiteiten zijn verdeeld in 2 sporen: - wijkbenadering. Per wijk en in samenspraak met bewoners worden wijkcampagnes gehouden; - herhaalactie per wijk. Na de campagneperiode wordt ingespeeld op de twijfelaars en spijtoptanten van de campagneperiode;</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>De aanpak heeft, met het project CO3, al een bescheiden regionale uitstraling. Met DuurSaam Etten-Leur en DEc AB (heusden en altena) wordt deze werkwijze ook al toegepast. In Halderberge wordt een pilot gestart met de klantreis. Samenwerking met andere energiecoöperaties is zeer goed denkbaar. Gemeenten zouden het traject kunnen faciliteren om coöperaties vertrouwd te maken met de aanpak.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>De projectorganisatie bestaat uit 1) een projectteam binnen BRES Realisatie BV, voor respectievelijk: - projectleider: aansturing project, monitoring, overleg gemeente, opschaling, eindverantwoordelijkheid; - kwartiermaker: zorg dragen voor wijkteam, communicatie, activiteiten en afstemming met HOOM; - technisch adviseurs: zorg dragen voor woningopname, offertes en opdrachtverlening. (Deze taak wordt uitgevoerd door HOOM). - begeleider bewoners: draagt zorg voor beantwoording individuele vragen in offertetraject - communicatie-medewerker: draagt zorg voor bemensing steunpunt, platform en algemene communicatieve activiteiten.</p> <p>2) de landelijke organisatie HOOM die betrokken is bij woningopname, offertes, kwaliteitsbewaking en nazorg.</p> <p>De samenwerking tussen HOOM en BRES is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.</p> <p>HOOM is een professionele landelijke organisatie, specifiek ingericht voor de ondersteuning van coöperaties die zich richten op energiebesparing bij woningeigenaren: www.maakjehuishoom.nl HOOM brengt expertise in vanuit haar projecten, BRES heeft ondertussen een aantal jaren ervaring met dit onderwerp. BRES realisatie BV is een 100% dochter van BRES coöperatieve vereniging U.A. De boekhouding is transparant; over uitgaven en inkomsten beslist de ledenraad. Jaarlijks wordt van zowel coöperatie als BV een jaarrekening gedeponereerd bij de KvK.</p> <p>BRES werkt al nauw samen met wijkorganisaties, marktpartijen, HOOM, Buurkracht. En is bereid tot verdere samenwerking.</p>

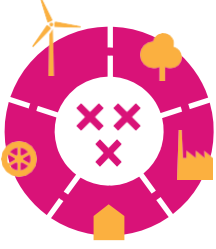
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Het technisch concept bestaat uit een mix van beproefde technieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vloer-, spouw- en dakisolatie - HR ++ glas - PV panelen - warmtepompen - HR ++ ketel. <p>De materialen worden gegarandeerd met fabrieksgaranties. In een aantal gevallen wordt gewerkt aan nul-op-de meter concepten. Hierbij is de combinatie van optimale isolatie, warmtepomp en groot volume PV het beproefde concept. Infrarood verwarming is een alternatief dat bruikbaar is, en waar mogelijk zal worden toegepast.</p> <p>De technieken hebben zich bewezen; de crux van het project is niet zozeer technisch, maar vooral gericht op het maximaal faciliteren van de klantreis. We gebruiken daarbij de binnen HOOM ontwikkelde CRM tools. HOOM werkt landelijk en is dus per definitie gericht op uitrol. Het project levert direct resultaat op, omdat het een voortzetting en verdieping is van een ondertussen beproefd concept.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Er is geen vergunning nodig, noch sprake van staatssteun naar ons beste weten. Naar onze overtuiging is verder geen sprake van verdere juridische aspecten.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>De ureninzet van BRES bedraagt 600 uur/jaar (tegen € 75/uur gemiddeld) De ureninzet van HOOM bedraagt 1400 uur/jaar (tegen € 75/uur gemiddeld) Vrijwilligers zullen in totaal (uitgaande van 4 wijken) 120 uur besteden</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>De totale kosten bedragen/jaar: BRES: 600 uur a € 75 = € 45.000 HOOM: 1400 uur a € 75 = € 105.000 Out of pocket: € 17.000/jaar</p> <p>Ps: in 2017 extra kosten ivm opzet platform In onze toelichting wordt de begroting verder toegelicht</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>Van de gemeente wordt verwacht dat zij bijdraagt aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - communicatie-activiteiten, met name gebruik logo's, media e.d. - betrokkenheid van BRES bij beleidsontwikkeling rond bestaande woningbouw - afstemming van gemeentelijke activiteiten met die van BRES
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>De beoogde (gemiddeld) 200 woningen per jaar zullen een investering betekenen van rond € 400.000 aan de woningen. De woningeigenaren die zelf aan de slag gaan, zonder verdere begeleiding vanuit BRES (gemiddeld 125/jaar) investeren rond € 125.000. Dit komt ten goede aan de verlaagde energierekening bij de woningeigenaren, en kan ook gezien worden als opbrengst van dit project. De kosten bedragen in totaal ongeveer € 160.000/jaar. Daarvan neemt HOOM € 114.500 (eigen uren en vergoeding BRES)/jaar voor haar rekening. BRES heeft een financieringsbehoefte van (gemiddeld) € 82.000/jaar. Voor 2017 wordt een bijdrage gevraagd van € 50.000</p> <p>Hierbij de kanttkening dat vanaf 2017 zal worden gezocht naar aanvullende verdien capaciteit (reeds ingezet in 2016). In de bijlage wordt dat nader toegelicht. Zolang die niet gevonden zijn, is aanvullende financiering in de vorm van opdrachtverlening noodzakelijk. Er zijn geen voorbeelden bekend waarbij kostendekkend met deze aanpak wordt gewerkt.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Beantwoording van deze vraag is afhankelijk van onze inschatting van de 'free riders' (zie antwoord bij 'doel!'); Hier gaan we uit van 200 woningen/jaar mbt onze begeleiding en 125 free riders. Jaarlijks wordt daarmee:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 300 ton CO2 (bij de directe begeleiding) bespaard, uitgaande van 2 isolatiemaatregelen (bronnen: Eneco 2016, Milieucentraal 2016: 2 maatregelen levert 1500 kg CO2 besparing/woning gemiddeld) - 125 ton CO2 (bij de free riders; hier de besparing wat lager gesteld, nl 1000 kg CO2 besparing/woning) - 240.000 kWh/jaar aan duurzame energie opgewekt; gelijk aan 10 ton vermeden CO2 uitstoot. (bron Milieucentraal 2016).
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Operationele risico's zijn er nauwelijks. Er is commitment van HOOM voor de komende jaren, BRES is ondertussen volwassen geworden en heeft ruime ervaring met deze werkwijze. Technische risico's zijn verwaarloosbaar; we werken met bestaande technieken en materialen. Bovendien ligt het risico bij de dienstverlenende partijen, die gecheckt zijn op kwaliteit, solvabiliteit en het afgeven van voldoende garanties op materialen en werk.</p> <p>Juridische risico's zijn er niet; we werken met gevestigde instituties. Overige risico's zouden kunnen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wetgeving die energiebesparing verplicht, waardoor vrijwillig karakter niet meer nodig is. Dit lijkt ons voorlopig ondenkbaar.

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met verzoek tot ondersteuning)</p> <p>GO-04 Pilot verduurzaming woonlasten</p> <p>Indiener: Pakhuis B Esther Ruiten, Derk Hueting Markendaalseweg 2 4811 KC Breda M 06-21230938 E derkhueting@pakhuisb.nl</p> <p>Samenvatting: Naar aanleiding van een motie (juni 2016) is een verkenning uitgevoerd van de mogelijkheden om de woonlasten van huishoudens in Breda te verlagen door het verduurzamen van huishoudelijke apparaten. Uit de verkenning is gebleken dat woonlasten omlaag gebracht kunnen worden door verduurzaming van apparaten met enkele tientjes tot ruim honderd euro en meer per jaar, en dat het effect op de woonlasten nog vergroot kan worden mits een aanpak wordt gekozen die zich tevens richt op energiebesparing, de opwekking van duurzame energie en isolatie- maatregelen aan de woning. In dit project wordt een pilot voorbereid en uitgevoerd om 50 tot 100 huishoudens die structureel moeite hebben de woonlasten op te brengen te helpen de energierekening te verlagen. Dit gebeurt door met een energiecoach de mogelijkheden te verkennen, een uitvoeringsplan op te stellen en maatregelen te treffen. Naast energiebesparing en het treffen van isolatiemaatregelen of het opwekken van duurzame energie gaat het ook om het vervangen van energieslurpers in het huishouden door energiezuinige apparatuur via lease- en huur- concepten. De pilot levert informatie op om te kunnen besluiten een definitief concept te introduceren.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>In juni 2016 is in de gemeenteraad van Breda een motie aangenomen waarin het college van B&W wordt gevraagd de mogelijkheden te verkennen om de woon/energielasten van burgers te verlagen door het verduurzamen van huis- houdelijke apparaten. Verantwoordelijk wethouder De Bie heeft aangegeven de mogelijkheden voor het verlagen van de woonlasten door verduurzaming te gaan onderzoeken. Door PakhuisB is een verkenning uitgevoerd.</p> <p>De belangrijkste conclusies uit de verkenning zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het verduurzamen van apparaten in huishoudens kan leiden tot een daling van de energielasten van enkele tientjes tot ruim honderd euro per jaar als gevolg van het gebruik van minder energie. Daartegenover staan de aanschaf- cq huur- of leasekosten van energiezuinige apparaten. 2. Onderzoek van de Ellen Mc Arthur Foundation laat zien dat huur/lease van duurzame, energiezuinige apparaten tot economisch voordeel leidt zowel voor de consument als voor de producent. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de energiewinst. Theoretisch is het dus mogelijk de totale woonlasten te verlagen door het verduurzamen van apparaten. 3. Bij de huidige bekende businessmodellen voor het leasen/huren van energiezuinige apparaten (Bundles, Eigen Haard, Flown) zijn de kosten nog hoog, vooral doordat de volumes nog klein zijn en alle risico's bij de consument worden gelegd. Bij de huidige leaseconcepten zijn de mogelijkheden tot verlaging van woonlasten beperkt. 4. Met het verduurzamen van apparaten wordt een bijdrage geleverd aan CO2 reductie in de stad. In het begin zal die gering zijn, maar als de volumes toenemen dan kan de bijdrage groeien naar 6 a 7.000 ton CO2 per jaar. 5. Naast verduurzaming van apparaten dragen energiebesparing (gedragsverandering) en het aanpakken van de schil van de woning (isolatie) bij aan het verlagen van woonlasten. In financieel opzicht leveren deze laatste maatregelen vaak meer op; het is daarom interessant bij het uitwerken van een pilot deze aspecten mee te nemen. 6. De grootste energieverbruikers (apparaten) in het huishouden zijn koelkast, vriezer, droger, vaatwasser, wasmachine en TV. Bij elkaar nemen ze ca. 40% van het elektriciteitsverbruik voor hun rekening. 7. Opvallend aspect uit onderzoek van het PON: duurzaam gedrag leidt tot een groter geluksgevoel. Dit betekent dat verduurzaming van de woning niet alleen leidt tot CO2 reductie en verlaging van woonlasten, maar ook tot een hoger geluksgevoel. <p>Op basis van de verkenning is de conclusie getrokken dat het interessant is een pilot te starten in Breda.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Doel van het project is een pilot op te zetten waaraan 50 a 100 huishoudens meedoen en waarin getoetst wordt of een haalbaar model ontwikkeld kan worden om de totale woonlast van huishoudens te verlagen door: (1) de huis-houdens een half jaar lang te coachen, (2) een traject met ze af te spreken gericht op energiebesparing, (3) het laaghangend fruit (simpele maatregelen die weinig kosten en veel opleveren) te treffen en (4) energieslurpers te vervangen door energiezuinige apparaten en evt isolatiemaatregelen te treffen.</p> <p>De pilot heeft een looptijd van een jaar en als de resultaten positief zijn, kan worden opgeschaald.</p> <p>De pilot richt zich op de doelgroep van naar schatting 10% van de Bredase huishoudens die regelmatig problemen hebben om de maandelijkse energierekening (in combinatie met huur of hypotheek) te betalen. In overleg met betrokken sociale instanties (kredietbank, schuldsanering) wordt de doelgroep vastgesteld. Ontwikkeling van de methode om huishoudens te selecteren maakt deel uit van de pilot.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Het project heeft effect op het duurzaam gebruik van grondstoffen en water. De pilot is een opstap naar een circulaire economie vanwege de insteek om apparaten te kunnen leasen/huren, hetgeen bijdraagt aan de beweging 'van bezit naar gebruik'. Daarnaast richt de pilot zich op energiebesparing en mogelijk ook de opwekking van duurzame energie. De pilot heeft een belangrijke sociale component doordat mensen die problemen hebben met het betalen van de energierekening geholpen worden de energierekening structureel omlaag te krijgen.</p>

<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid 	<p>Het project draagt bij aan het realiseren van een duurzame leefomgeving. De opzet zal ook leiden tot structurele gedragsverandering bij huishoudens die moeite hebben de woonlasten op te brengen. Via een lease/huur-concept voor huishoudelijke apparaten wordt de ontwikkeling van een circulaire economie gestimuleerd. Doordat huis- houdens met kleine beurs de kans wordt geboden duurzaam te handelen, wordt het geluksgevoel bevorderd wat indirect een mogelijk positief effect heeft op de gezondheid van leden van de betrokken huishoudens.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>De belangrijkste activiteiten in de pilot zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Afbakening van de doelgroep. De pilot is gericht op huishoudens uit de groep die moeite heeft met het betalen van de energierekening. Dat zijn huishoudens die al in een hulpverleningstraject zitten of huishoudens met een inkomen beneden een bepaald niveau (zie bijvoorbeeld de voorwaarden die de Energiebank Arnhem stelt: https://www.energiebanknederland.nl/wp-content/uploads/2016/08/20160801-Algemene-voorwaarden.pdf. In overleg met betrokken stakeholders wordt de doelgroep afgebakend. 2. Werving van deelnemers. De werving van deelnemers loopt via specifieke kanalen (kredietbank, instanties betrokken bij schuldsanering). 3. Beantwoorden van de vraag of het zinvol is de geselecteerde huishoudens direct een korting te geven op hun energierekening. In Arnhem krijgen huishoudens als ze deelnemen aan de Energiebank (www.energiebank-nederland.nl) gedurende 3 tot 6 maanden een korting op de energierekening van € 30 per maand (1 persoons- huishouden) tot € 50 per maand (meer dan 4) als directe vergoeding voor meedoen. In de pilot Breda is het de vraag of we dit moeten doen: aan de ene kant is het een lokker voor mensen om mee te doen, aan de andere kant wordt hiermee mogelijk de intrinsiek motivatie ondermijnd. We vragen in Arnhem nog na wat de ervaringen zijn tot nu toe en leggen het nog voor aan de doelgroep in Breda (via PakhuisB). 4. Deelnemende huishouden krijgen een coach, die een intake doet en met het huishouden en energieplan opstelt. Gedurende het eerste half jaar voert de coach 2 tot 3 coachgesprekken. Halverwege (na 3 maanden) toetst de coach of er voldoende wordt meegewerkt aan het traject, zo niet dan stopt het traject. 5. Deelnemende huishoudens krijgen (indien nog niet aanwezig) een slimme meter (te regelen via Enexis, versnelde plaatsing € 60, voor rekening pilot), en de coach brengt energiebespaarpakket mee bij eerste bezoek (tochtstrips, energiemeters, led-lampen, radiatorfolie, enz) voor eerste snelle winst. 6. De coach stelt samen met het huishouden een energie bespaarplan op, inclusief een overzicht meest effectieve maatregelen (besparing, isolatie, apparaten) en een planning voor de uitvoering. Huishoudens krijgen ook een aanbod energieslurpers in te leveren voor AAA+ apparaten tegen een aantrekkelijke leaseprijs. Hiertoe wordt een samenwerking aangegaan met Flown (www.flown.nl), Bundles (www.bundles.nl) of rechtstreeks met een producent. Ook voor de CV installatie komt er een lease-aanbod, inclusief slimme thermostaat (Toon of vergelijkbaar). Indien nodig wordt een korting op de leaseprijs gegeven om een werkelijke verlaging van de woonlast te realiseren. Een alternatief is: aanschaf AAA+ apparaten met lange afbetalingstermijn (60 mnd en 0% rente), gefinancierd uit klimaatfonds Breda. Apparaten worden dan eigendom van het huishouden of een intermediair (bijvoorbeeld een buurt coöperatie). Tijdens de pilot moet blijken welke methode het best werkt. 7. Na 6 maanden stopt het begeleidingstraject, de lease van apparaten loopt door (korting tot max. 12 maanden). Het huishouden heeft dan voldoende kennis opgedaan, tips ontvangen en concrete dingen gedaan om energie- rekening structureel te verlagen. 8. Mensen buiten de pilothuishoudens kunnen meedoen aan lease/huur van apparaten, en betalen dan de werkelijke leaseprijs of een kortere afbetalingstermijn en 2% rente. Bovendien kunnen ze het E-coach traject kopen (ordegroote € 250). In Arnhem is ook een sponsortraject opgezet (mensen kunnen daar de coach sponsoren). Deze stap wordt niet in de pilot meegenomen, evt later toevoegen als succes van de aanpak blijkt. 9. Bij de opzet van de pilot wordt gekeken of bovenstaande dienstverlening (coaching, vervanging apparatuur, enz.) uitgevoerd kan worden door of onder regie van een buurtonderneming of een energie coöperatie zoals BRES. Op deze manier kan mogelijk ook werkgelegenheid worden gecreëerd. 10. De pilot wordt afgerond met een evaluatie met als doel vast te stellen of voortgang cq opschaling van de pilot wenselijk is.
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>In de pilot ligt de focus op een beperkte doelgroep in Breda. Als de pilot slaagt is een regionale aanpak mogelijk. Tijdens de pilot kunnen belangstellende gemeenten uit de regio geïnformeerd worden over de voortgang.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de projectindiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boek-houding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>De pilot wordt opgezet en begeleid door PakhuisB, in nauwe samenwerking met de Gemeente Breda en lokale instanties die betrokken zijn bij de doelgroep, en initiatieven die mogelijk een rol kunnen spelen in de uitvoering (bijvoorbeeld Tientjes, scharrelondernemers, Ons, Brood voor Rozen, buurtondernemingen/buurtcoöperaties, lokale energie coöperaties (BRES, Anneville)). Daarnaast wordt samenwerking gezocht met Avans en NHTV.</p> <p>De definitieve projectorganisatie wordt vastgesteld op het moment dat de afbakening van de doelgroep duidelijk is. De samenstelling wordt zo gekozen dat de volgende kennis/ervaring beschikbaar is:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kennis over duurzaamheid, energiebesparing, de aanpak van woningisolatieprojecten en duurzame opwekking - Kennis van wet en regelgeving in het sociale domein - Kennis van de doelgroep <p>Uit de deelnemende partners wordt een compacte kerngroep samengesteld. Deze kerngroep komt tijdens de pilot periodiek bijeen om de resultaten te bespreken en waar nodig de uitvoering van de pilot bij te sturen.</p> <p>Een uitdaging is om ook vertegenwoordigers van de doelgroep in de kerngroep te betrekken.</p>

<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Na een voorbereidingsfase van ca 2 maanden (afbakening doelgroep, werving, opzet pilot, zoeken en evt opleiden coaches) start de pilot, die een jaar duurt. De technieken, installaties of maatregelen die worden toegepast zijn bewezen technieken. De innovatie in dit project zit vooral in de organisatorische aspecten en de koppeling met het sociaal domein.</p> <p>Tijdens de pilot moet duidelijk worden dat de gekozen aanpak leidt tot structurele verlaging van de woonlasten. Als dat zo is kan gekeken worden of de pilot kan worden uitgebouwd tot een aanpak voor de hele stad waarbij de organisatiekosten opwegen tegen de structurele verlaging van woonlasten.</p>																										
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Voor de uitvoering van de pilot zijn geen vergunningen nodig en er is voor zover bekend geen sprake van staatssteun.</p> <p>Bij de uitvoering van de pilot zullen mogelijk juridische projectaspecten aan de orde zijn. Deze liggen op het terrein van wat wel/niet kan en mag in de ondersteuning/begeleiding van huishoudens die moeite hebben de energie- rekening te betalen. Deze aspecten zullen in overleg met de betrokken sociale instanties worden opgepakt.</p>																										
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>De ureninzet voor het opzetten en uitvoeren van de pilot wordt geschat op 450 uur. Deze ureninzet bestaat uit 250 uur energie coaching en 200 uur voor het voorbereiden van de pilot, het begeleiden van de uitvoering en de evaluatie.</p>																										
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>De kosten voor de pilot worden geraamd op € 44.000,= excl. BTW.</p> <p>Dit bedrag is als volgt opgebouwd:</p> <table border="0"> <tr> <td>1. Korting op energierekening (50 hh, 4 maanden, gem. € 20 pm)</td> <td>€ 4.000</td> </tr> <tr> <td>2. Energiecoach (50 hh a 5 uur a € 50/uur)</td> <td>€ 12.500</td> </tr> <tr> <td>3. Energie bespaar pakketten (50 stuks x € 50)</td> <td>€ 2.500</td> </tr> <tr> <td>4. Versnelde plaatsing Slimme meter (25 stuks x € 60)</td> <td>€ 1.500</td> </tr> <tr> <td>5. Korting op leaseprijzen (50 hh/1,5 apparaat/€ 5 bijdrage, 12 mnd)</td> <td>€ 4.500</td> </tr> <tr> <td>6. Projectorganisatie & evaluatie (160 uur a € 75)</td> <td>€ 12.000</td> </tr> </table> <p>Totaal € 37.000 bij deelname door 50 huishoudens . Als besloten wordt de korting op de energierekening (€ 8.000) niet toe te passen, komt dit budget vrij en kan bijvoorbeeld een grotere doelgroep worden bediend.</p> <p>De uren voor projectorganisatie en evaluatie bestaan uit:</p> <table border="0"> <tr> <td>werving deelnemers</td> <td>16 uur</td> </tr> <tr> <td>uitwerken opzet pilot</td> <td>24 uur</td> </tr> <tr> <td>overleg & selectie leveranciers apparaten</td> <td>30 uur</td> </tr> <tr> <td>verkenning mogelijkheden buurtonderneming</td> <td>20 uur</td> </tr> <tr> <td>projectbegeleiding</td> <td>40 uur</td> </tr> <tr> <td>monitoring</td> <td>20 uur</td> </tr> <tr> <td>evaluatie</td> <td>10 uur</td> </tr> </table>	1. Korting op energierekening (50 hh, 4 maanden, gem. € 20 pm)	€ 4.000	2. Energiecoach (50 hh a 5 uur a € 50/uur)	€ 12.500	3. Energie bespaar pakketten (50 stuks x € 50)	€ 2.500	4. Versnelde plaatsing Slimme meter (25 stuks x € 60)	€ 1.500	5. Korting op leaseprijzen (50 hh/1,5 apparaat/€ 5 bijdrage, 12 mnd)	€ 4.500	6. Projectorganisatie & evaluatie (160 uur a € 75)	€ 12.000	werving deelnemers	16 uur	uitwerken opzet pilot	24 uur	overleg & selectie leveranciers apparaten	30 uur	verkenning mogelijkheden buurtonderneming	20 uur	projectbegeleiding	40 uur	monitoring	20 uur	evaluatie	10 uur
1. Korting op energierekening (50 hh, 4 maanden, gem. € 20 pm)	€ 4.000																										
2. Energiecoach (50 hh a 5 uur a € 50/uur)	€ 12.500																										
3. Energie bespaar pakketten (50 stuks x € 50)	€ 2.500																										
4. Versnelde plaatsing Slimme meter (25 stuks x € 60)	€ 1.500																										
5. Korting op leaseprijzen (50 hh/1,5 apparaat/€ 5 bijdrage, 12 mnd)	€ 4.500																										
6. Projectorganisatie & evaluatie (160 uur a € 75)	€ 12.000																										
werving deelnemers	16 uur																										
uitwerken opzet pilot	24 uur																										
overleg & selectie leveranciers apparaten	30 uur																										
verkenning mogelijkheden buurtonderneming	20 uur																										
projectbegeleiding	40 uur																										
monitoring	20 uur																										
evaluatie	10 uur																										
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>De gemeente kan dit project, dat de uitvoering is van een in de raad aangenomen motie, ondersteunen door:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mee te denken over de afbakening van de doelgroep 2. Actief huishoudens te werven voor de pilot 3. Inbreng van wet- en regelgeving en beleid op het sociale domein 																										
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>De pilot richt zich op het structureel verlagen van de energielast van 50 a 100 huishoudens. Gemiddeld betaalt een huishouden ongeveer € 1.800 aan energiekosten per jaar. Stel dat gemiddeld per huishouden 10% wordt bespaard. Als 50 huishoudens meedoen betekent dit een structurele besparing van ca.€ 10.000 per jaar. Als de pilot slaagt en wordt opgeschaald leidt dit uiteindelijk tot een veel grotere besparing. Het project kan structureel effect hebben voor de ca 8.000 huishoudens die regelmatig problemen hebben met het betalen van de energierekening.</p> <p>Voor dit project is € 2.000 ter ondersteuning verkregen van 'De Groene Zaak' (http://degroenezaak.com/), vanuit het budget voor Circulaire Economie.</p> <p>Vervolgens gaan we er van uit dat de overige kosten voor 50% worden gedekt uit het uitvoeringsprogramma klimaat en voor 50% uit het sociale domein van de gemeente. Dit betekent dat de financiële bijdrage uit het uitvoerings- programma klimaat eenmalig € 17.500 bedraagt. Wethouder De Bie (sociale zaken) heeft inmiddels deze bijdrage toegezegd onder voorwaarde dat er vanuit het UPK wordt meegefinancierd.</p> <p>Een internal rate of return kan na afloop van de pilot berekend worden als helder is welke opzet het beste werkt. Op dit moment is dat weinig zinvol.</p> <p>Tijdens de voorbereiding cq uitvoering van de pilot kan blijken dat een leningsaanvraag bij het klimaatfonds zinvol is voor:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het aanschaffen van energiezuinige apparatuur als blijkt dat via de nu bekende partijen die leaseconcepten aanbieden de prijs niet interessant genoeg is om te komen tot structurele verlaging van woonlasten. 2. Het financieren van isolatiemaatregelen of duurzame opwekking via een leen cq leaseconstructie. <p>Als bovenstaande aan de orde is zal een aanvraag in de loop van 2017 worden ingediend.</p>																										

<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.) - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden</p>	<p>Breda heeft ruim 85.000 huishoudens (waarvan naar schatting 8.500 regelmatig moeite heeft de energierekening te betalen). Die 85.000 huishoudens gebruiken jaarlijks naar schatting $80.000 \times 3300 \text{ kWh} = 264.000.000 \text{ kWh}$ aan elektriciteit. Stel we introduceren een systeem gericht op het verduurzamen van apparaten en richten ons op koel- kasten, vriezers, drogers, vaatwassers, tv's (bij elkaar vertegenwoordigen die 40% van het totale elektriciteitsverbruik). Stel nu eens dat het lukt 10% om de hoeveelheid energie te besparen door toepassen van zuiniger apparatuur, dan hebben we het over een jaarlijkse besparing van rond 10.000.000 kWh, wat overeenkomt met een besparing van € 2,5 miljoen op de kosten en een besparing van ruim 6.700 ton CO2 (ruim 2% van de totale CO2 uitstoot van woningen). Zie bijgevoegde rapportage voor berekening.</p> <p>In de pilot gaan we registreren hoeveel besparing (in kosten en CO2) daadwerkelijk gerealiseerd wordt bij de circa 50 huishoudens die meedoen.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Aan dit project zijn de volgende risico's verbonden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Selectie huishoudens: het lukt niet om voldoende huishoudens te werven om deel te nemen; de pilot wordt dan verkleind. De verwachting is echter (op basis van pilot eigen Haard in Amsterdam) dat voldoende huishoudens bereid zijn mee te doen. 2. Effect coaching; uit de coaching volgen onvoldoende mogelijkheden om structureel de woonlasten te verlagen; de pilot zal dan eventueel worden aangepast. <p>De leasekosten van apparatuur kunnen niet zodanig verlaagd worden dat een structurele verlaging van woonlasten mogelijk wordt. In dat geval zal het apparatenspoor weinig worden ingezet en ligt het accent op energiebesparing en isolatie.</p>

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>GO-05 VvE Naar EnergieNeutraal</p> <p>Gemeente Breda, Saskia Schripsema</p> <p>Succesvolle aanpakken in Nederland waarbij VvE's grote stappen zetten in de richting van energieneutraliteit zijn vooralsnog echter schaars. Er is veelal niet voor gespaard, financieringsmogelijkheden ontbreken en de besluitvorming komt maar moeizaam rond.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Succesvolle aanpakken in Nederland waarbij VvE's grote stappen zetten in de richting van energieneutraliteit zijn vooralsnog echter schaars. Er is veelal niet voor gespaard, financieringsmogelijkheden ontbreken en de besluitvorming komt maar moeizaam rond. Belangrijke belemmeringen voor VvE's om te verduurzamen worden weggenomen door juridische aanpassingen in het BW (geagendeerd voor begin 2017) waardoor het voor VvE's gemakkelijk om geld te lenen voor een verduurzamingsoperatie. Banken en speciale fondsen (w.o. het nationaal energie bespaarfonds) zijn bereid om leningen aan VvE's te verstrekken. Maar ook integrale productconcepten voor Nul op de Meter worden door aanbieders ontwikkeld. Er is dus veel beweging op dit dossier en bij steeds meer VvE's ontstaat interesse om hun complexen te verduurzamen. kunnen maken. Met ruim 1040 VvE's en ca. 13.000 woningen vormen VvE's een aanzienlijk deel van de Bredase woningvoorraad. Het project richt zich erop om met deze VvE's in Breda aan de slag te gaan, lokale iconoprojecten te creëren waarvan een voorbeeldwerking uitgaat naar ook andere VvE's in Breda en zo een verduurzamingsbeweging in Breda bij VvE's op gang komt.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>VvE's kennen een specifieke dynamiek. Vanuit Energiesprong/Platform 31 is een analyse tool voor VvE's opgesteld: de zgn. NOM Verkenning. Hierbij wordt inzicht gegeven in de organisatorische, juridische, technische en financiële haalbaarheid van een stap naar NoM in één keer of naar NoM in stappen (i.c. NoM ready). De ambitie en de uitvoering dient te worden goedgekeurd door de VvE-eigenaren en vastgelegd te worden in het MJOP. Het doel is om de NoM Verkenning de komende 4 jaar jaarlijks uit te voeren bij 4 of 5 VvE's in gemeente Breda. Uit deze 4 of 5 VvE's wordt vervolgens elk jaar 1 (i.c. de meest kansrijke VvE) geselecteerd en begeleid bij het gehele traject naar besluitvorming binnen de ALV om een zo groot mogelijke stap in een keer daadwerkelijk te implementeren en de vervolgstappen naar NoM in het MeerJarenOnderhoudsprogramma (MJOP) te integreren. De overige VvE's zullen worden gestimuleerd om hun MJOP's aan te passen met daarin NoM ready stappen geïntegreerd.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Momenteel worden de VvE's als lastige doelgroep gezien om te benaderen voor energiebesparing. Met de NoM Verkenning krijgt de VvE inzicht in de mogelijkheden tot verduurzaming en het verankeren van stappen in het Meer Jaren Onderhoud Programma. Bij uitvoering van de maatregelen wordt werkgelegenheid gecreëerd voor de bouwsector.</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>De VvE's vervullen een voorbeeldwerking voor andere VvE's in Breda en dragen bij aan gedragsverandering. Door isolatie van woningen verduurzaamt de leefomgeving. Bewoners van de VvE zullen door voorlichting ook hun gedrag gaan veranderen.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>De aanpak voor VvE's naar energieneutraal richt zich op meerdere Vereniging van Eigenaren (VvE) in complexen met voornamelijk particuliere eigenaren. Er wordt onderzocht met welk maatregelenpakket de VvE op basis van de huidige servicekosten een zo groot mogelijke stap richting energieneutraliteit kan zetten. Beoordeeld wordt welke aanpassingen vervolgens in het Meer Jaren OnderhoudsPlan (MJOP) van de VvE nodig zijn om uiteindelijk op energie-neutraliteit uit te komen. Als eerste worden contacten gelegd met de VvE beheerders van Breda. Zij kennen de VvE, het bestuur, voeren de administratie, hebben inzicht in de financiën, de onderhoudssituatie, het collectieve verbruik en de bijzonderheden van het complex. Na een eerste selectie op basis van de contacten wordt het MJOP, de financiële positie en het collectieve energieverbruik van de VvE bekeken. Ook wordt in kaart gebracht welke actuele vraagstukken er leven bij de VvE, bijvoorbeeld over levensloopbestendigheid, last van tocht en dergelijke. Na voorbereiding met en op voordracht van de beheerder wordt kennis gemaakt met het VvE bestuur om de lokale vraagstukken te bespreken. Op basis van de specifieke gegevens van het complex wordt een aanpak opgesteld. In die aanpak wordt eerst de nulsituatie van de VvE in kaart gebracht. Vervolgens worden mogelijke opties geschetst hoe de VvE energieneutraal zou kunnen bereiken in een keer of in stappen naar energieneutraal. Daarbij gaat het niet alleen om energiebesparing en onderhoudslasten, maar ook om belangrijke wensen van de bewoners van de VvE. Voorbeelden zijn tocht, levensloopbestendigheid en klimaatadaptatie. Daarna worden de bewoners van de VvE betrokken bij een intensief traject waarbij de voordelen en de nadelen van de aanpak worden belicht. Op deze manier wordt draagvlak gecreëerd zodat er een voldoende meerderheid ontstaat om te besluiten tot het uitvoeren van stappen richting energieneutraliteit en op te nemen in de MJOP's.</p>

	<p>Resultaten: 2017: 3 NoM verkenningen uitvoeren. (€4.000/verkenning) 1 VvE wordt begeleid bij het gehele vervolgtraject naar besluitvorming in ALV (€40.000/begeleiding); evaluatie en doorontwikkeling 2018: 3 NoM verkenningen uitvoeren. 1 VvE wordt begeleid bij het gehele vervolgtraject naar besluitvorming in ALV; evaluatie en doorontwikkeling 2019: 3 NoM verkenningen uitvoeren. 1 VvE wordt begeleid bij het gehele vervolgtraject naar besluitvorming in ALV; evaluatie en doorontwikkeling 2020: 3 NoM verkenningen uitvoeren. 1 VvE wordt begeleid bij het gehele vervolgtraject naar besluitvorming in ALV; evaluatie en doorontwikkeling</p>																								
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Bij o.a. gemeente Tilburg, Waalwijk, Den Bosch en Geldrop-Mierlo wil men ook aan de slag met NoM voor VvE's. We kijken of er even vanuit Brabant een gezamenlijke VvE aanpak opgezet kan worden. Overzicht potentiële doelgroep zie onderstaande tabel:</p> <table border="1" data-bbox="437 488 1498 779"> <thead> <tr> <th></th> <th>Aantal VvE complexen</th> <th>Aantal woningen in VvE verband</th> <th>Waarvan VvE hoog-bouw-complexen circa</th> <th>Geschat aantal Wooneenheden in hoogbouw (vanaf 40 woon-eenheden)</th> <th>Geschat aantal Wooneenheden in hoogbouw (vanaf 40 woon-eenheden) Aantal Particulieren VvE-Hoog- bouw</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Breda</td> <td>1.040</td> <td>13.000</td> <td>200 (15%)</td> <td>6.000</td> <td>4.600</td> </tr> <tr> <td>Brabant</td> <td>8.000</td> <td>100.000</td> <td>1.000 (13%)</td> <td>50.000</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Nederland</td> <td>125.000</td> <td>1.200.000</td> <td>10.000 (8%)</td> <td>400.000</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>		Aantal VvE complexen	Aantal woningen in VvE verband	Waarvan VvE hoog-bouw-complexen circa	Geschat aantal Wooneenheden in hoogbouw (vanaf 40 woon-eenheden)	Geschat aantal Wooneenheden in hoogbouw (vanaf 40 woon-eenheden) Aantal Particulieren VvE-Hoog- bouw	Breda	1.040	13.000	200 (15%)	6.000	4.600	Brabant	8.000	100.000	1.000 (13%)	50.000	-	Nederland	125.000	1.200.000	10.000 (8%)	400.000	-
	Aantal VvE complexen	Aantal woningen in VvE verband	Waarvan VvE hoog-bouw-complexen circa	Geschat aantal Wooneenheden in hoogbouw (vanaf 40 woon-eenheden)	Geschat aantal Wooneenheden in hoogbouw (vanaf 40 woon-eenheden) Aantal Particulieren VvE-Hoog- bouw																				
Breda	1.040	13.000	200 (15%)	6.000	4.600																				
Brabant	8.000	100.000	1.000 (13%)	50.000	-																				
Nederland	125.000	1.200.000	10.000 (8%)	400.000	-																				
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Themagebied duurzame gebouwde omgeving (GO) Gemeente Breda: - Opdrachtgever . - Faciliteert werving VvE's en VvE beheerders. - Kennisoverdracht en verdere uitrol naar regio West Brabant en de Brabantse Stroomversnelling.</p> <p>Finatrium - Projectleiding - Werving VvE's - Coördinatie van - uitvoering van NoM verkenningen, - onafhankelijke begeleiding VvE's en - begeleiding aanpassing MJOP's</p> <p>NVT, Transvorm en BIQ: - Aanbieders van maatregelen</p> <p>VP&A - VvE beheerder met veel complexen in Breda</p> <p>Segon: - Uitvoeren NoM Verkenningen - Onafhankelijke begeleiding VvE's - Inbreng kennis van- en ervaring met- verduurzamingsprocessen bij VvE's</p> <p>VvE Belang: - Inbreng kennis t.b.v. de ontwikkeling van het programma. - Ondersteuning bij informeren beheerders en werving VvE's - Kennisoverdracht en communicatie naar de achterban en beheerders.</p>																								
<p>Hoe is het project opgebouwd? - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden?</p> <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p><u>Prijs</u> De bijdrage aan de servicekosten voor de VvE is opgebouwd uit verschillende componenten. Door inzichtelijk te maken wat er bij gelijkblijvend servicekosten mogelijk is ontstaat een concreet handelingsperspectief voor bewoners. Maar door het verleidelijke perspectief te tonen van een energie neutrale woning is ook duidelijk wat men "krijgt" tegen welke toename in servicekosten. De discussie in de VvE gaat dan over woonkwaliteit en wat dat mag kosten i.p.v. over hoeveel er bespaard wordt met welk pakket van maatregelen. Niet alleen het prijsvraagstuk, maar ook de servicekostenneutraliteit van de VvE financiering is erg belangrijk. Die zal op de "stappen" scenario's moeten worden uitgelijnd.</p> <p><u>Plaats</u> Er is sprake van een selectieve aanpak waarbij de VvE benaderd zal worden via de VvE beheerder. De bewoners worden op hun beurt benaderd op informatieavonden voor de VvE. Mogelijk dat VvE's zichzelf bij beheerders, gemeente of VvE Belang kenbaar zullen maken. Gedurende de projectperiode wordt geleerd vanuit de aanpak.</p> <p><u>Promotie</u> De beheerders zullen door de gemeente en VvE Belang worden benaderd. De VvE bestuurders door hun beheerders. Vanuit het VvE bestuur zullen bewoners Face-to-face geïnformeerd en geënthousiasmeerd worden voor de aanpak. De aanpak zal gericht zijn op de bij de VvE spelende problematiek binnen de VvE en hierdoor de bewoners meer aanspreken.</p> <p><u>Product</u> De stappen (pakketten van maatregelen) die worden voorgesteld moeten het kunnen bereiken van het uiteindelijke doel (energie-neutraliteit) niet blokkeren. Een "no-regret" aanpak met daarbij garanties op prestaties is dus gewenst. Voor deze doelgroep VvE's moet ook gekeken worden naar de bestaande en innovatieve technologieën omdat er voor hoogbouw nog geen maatwerk is.</p>																								

	<p><u>Personen</u> Het afzenderschap van de gemeente en de endorsement van VvE Belang scheppen vertrouwen in de onafhankelijkheid van de aanpak. De bewoners, bestuurders, beheerders, bouwers en begeleiders moeten allemaal meewerken aan kennis overdracht gedurende het proces. Uiteraard allemaal op een eigen niveau in het kader van goede onderlinge afstemming.</p> <p><u>Proces</u> De aanpak richt zich op de woningeigenaar. Die moet tevreden zijn over het proces. De service beleving vanuit de diverse partijen moet optimaal georganiseerd zijn. Het aankoopproces dient open en transparant te zijn voor de VvE, waarbij er meerdere aanbieders zijn.</p> <p><u>Physical Evidence</u> De bewoners, bestuurders, beheerders, bouwers en begeleiders hebben allen een rol om de ervaringen met hun omgeving te delen. Icoonprojecten zullen als voorbeeld worden ingezet naar nieuwe VvE's. Het "eerlijke verhaal" overtuigt ook andere VvE's om stappen te zetten.</p>
<p>Juridische aspecten - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze)</p>	
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	In totaliteit gaat het om ca. € 5.000 aan ureninzet per jaar van de Gemeente Breda.
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)? - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe.</p>	<p>Totale externe projectkosten bedragen € 85.000, excl. BTW/jaar (exclusief gemeentelijke uren ten laste van budget voor GO/duurzaamwonen)</p> <p>Projectleiding: € 12.000 Werving en Selectie VvE's: 3 x 2.000 = € 6.000 NoM Verkenningen: 3 x 4.000 = € 12.000 Begeleidingstraject VvE: 1 x 40.000 = € 40.000 Begeleiding aanpassing MJOP's: 3 x 3.000 = € 9.000 Conditionering: € 6.000 Totaal: € 85.000</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project? - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten</p>	De Gemeente Breda faciliteert bij werving VvE beheerders en VvE's. en zorgt voor kennisoverdracht en verdere uitrol naar regio West Brabant en de Brabantse Stroomversnelling.
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project? - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij).</p>	<p>Totale projectkosten € 85.000, excl. BTW/jaar (exclusief gemeentelijke uren ten laste van budget voor GO/duurzaamwonen)</p> <p>Daarnaast wordt gezocht naar cofinanciering, via de regeling VNG Innovatieve aanpakken.</p> <p>NB: bij vaststelling van het UPK 2017-2020 is besloten in 2017 een afwijkend bedrag van € 50.000 aan dit project toe te kennen, omdat in 2016 reeds een voorinvestering van ca. € 35.000 is uitgekeerd.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.) - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden</p>	<p>1 VvE is jaarlijks in uitvoering van een maximale "no-regret" sprong en heeft de (evt.) vervolgstappen op weg naar energieneutraliteit in hun MJOP's opgenomen.</p> <p>2 VvE's hebben jaarlijks hun MJOP zodanig aangepast dat ze (1) een zo groot mogelijke "no-regret" sprong naar energieneutraliteit met minimaal 3 labelstappen implementeren en (2) de (evt.) vervolgstappen op weg naar energieneutraliteit in hun MJOP's hebben opgenomen.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	

	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met verzoek tot ondersteuning)</p> <p>Indieners: DimensieVier en DhUET namens de coalitie van betrokken partijen (zie bij projectorganisatie).</p> <p>GO-06 Wijkenergieplannen in Breda, de transitie naar toekomstbestendige wijken</p> <p>Samenvatting:</p> <p>Breda wil in 2044 een CO2 neutrale stad zijn. Om dat te bereiken zullen we fors energie moeten besparen en onze energievoorziening op een andere, duurzame, manier moeten inrichten. Zo zal op den duur geen gas meer worden gebruikt voor het verwarmen van gebouwen en zal het warmtenet met warmte uit duurzame bronnen worden gevoed. Ook onze elektriciteitsbehoefte zal op een duurzame manier (met wind, zon, biomassa) worden ingevuld.</p> <p>Als in 2044 de hele stad CO2 neutraal is, zijn de eerste wijken al lang daarvoor CO2 neutraal en afgekoppeld van het gasnet. Om dat te realiseren zal in nauw overleg met de lokale overheid, netbeheerders (Enexis, Ennatuurlijk), lokale energie coöperaties, wijkvertegenwoordigers en individuele burgers samen een strategie moeten worden uitgezet. De burger is cruciaal in dit traject en zal vanaf het allereerste begin betrokken moeten worden.</p> <p>Het samen met alle betrokkenen opstellen van een strategie per wijk is een goede om de transitie vorm te geven. In dit project wordt voor 2 wijken in samenspraak met alle betrokkenen en wijkenergieplan opgesteld met als doel tussen 2030 en 2035 energieneutraal te zijn. De wijkenergieplannen bestaan uit een stip op de horizon (een beeld hoe de CO2 neutrale wijk eruit ziet in combinatie met een route/stappenplan om dit eindbeeld te realiseren en een set opportunity's voor burgers die nu al stappen willen zetten. Want als een wijk in 2030 gasloos is, moet een burger die morgen zijn cv-ketel vervangt zich realiseren dat er over ca 15 jaar geen gas meer is in de wijk en misschien nu al kiezen voor een andere energievoorziening. De nadruk in het project ligt op het actief betrekken van de burger bij de transitie naar een gasloze wijk.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Aanleiding is de transitie naar een CO2 neutrale stad in 2044 combinatie met:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het (landelijk) inzicht dat het zeer waarschijnlijk is dat in de gebouwde omgeving in 2050 geen aardgas meer wordt toegepast voor het verwarmen van woningen en gebouwen. 2. De netbeheerder (Enexis) vanuit haar verantwoordelijkheid voor onderhoud en renovatie van gasleidingen zich nu moet afvragen of een gasnet in een wijk nog wel gerenoveerd gaat worden. En daarnaast het elektriciteitsnet zodanig zal aanpassen dat lokale duurzame opwekking van elektriciteit (wind en zon) ingepast kan worden. 3. Door de sluiting van de Amercentrale de voeding van het warmtenet op een andere, duurzame, wijze geregeld zal moeten worden; 4. Deze transitie bijzonder complex is en alleen zal slagen als de burger vanaf het allereerste begin is aangehaakt bij het proces. Het wijkniveau lijkt daarbij de aangewezen schaalgrootte <p>Bovenstaande is de reden om met burgers en alle andere stakeholders samen wijkenergieplannen te gaan maken die per wijk aangeven wat het globale eindbeeld is, met een stappenplan om daar te komen en concrete handelings- perspectieven (inclusief financiering) voor burgers en bedrijven die stappen willen zetten.</p> <p>Tijdens de Nationale Klimaatop op 26 oktober 2016 ondertekende de Gemeente Breda en bijna honderd partijen, waaronder gemeenten, provincies, Energie-Nederland, Enexis, Liander, Stedin, Programmabureau Warmte Koude Zuid-Holland, Natuur & Milieu en het HIER klimaatbureau het manifest 'Aan de slag met wonen zonder aardgas'. Daarmee gaven zij aan concreet te beginnen met de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving.</p> <p>Het manifest is na ondertekening aangeboden aan minister-president Mark Rutte en staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu Sharon Dijksma.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Doel in 2017 van het project is voor 2 wijken in Breda (Ijpelaar en Prinsenbeek) wijkenergieplannen te maken. Gedurende dit proces wordt een netwerk opgebouwd van betrokken partijen waarmee direct de realisatie van het wijkenergieplan ter hand genomen kan worden. Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van een wijkontwikkelingsmaatschappij, die naast de energietransitie ook andere zaken kan oppakken. De opbouw van een organisatiestructuur en verantwoordelijke entiteit maken onderdeel uit van het proces en is een van de te behalen doelen.</p> <p>Einddoel van het project is het realiseren van twee gasloze wijken (gereed tussen 2030-2035), met als eerste tussen- resultaten eind 2017: 2 wijkenergieplannen, een actief betrokken netwerk en een organisatie ten behoeve van de realisatie van de wijkenergieplannen. Het project zal dus na 2017 doorlopen (tot gasloos is gerealiseerd), en voor de jaren 2018 en volgend zullen eind 2017 opnieuw middelen worden gezocht.</p> <p>Het project richt zich zowel op de woningeigenaar (burger c.q. woningcorporaties, verhuurders) en bedrijven/ instellingen in de wijken, als op alle andere stakeholders (netbeheerder, overheid, energiemaatschappijen, installateurs, enz) die een rol spelen bij de energietransitie.</p> <p>Het project start in 2017 en kent een gedeeltelijke doorloop naar 2018.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Primair heeft het project effect op energiebesparing en de opwekking van duurzame energie, maar al werkende weg zal blijken dat de wijkenergieplannen ook effect zullen hebben cq aansluiting vinden bij thema's als duurzame mobiliteit, biodiversiteit, duurzaam gebruik van grondstoffen, afval & water en klimaatadaptatie.</p>

<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid 	<p>Het project levert vooral bijdragen aan een duurzame leefomgeving, gedragsverandering en circulaire economie. En indirect ook aan waterkwaliteit, lucht, groen, biodiversiteit en gezondheid. Bij gedragsverandering gaat het vooral om het creëren van bewustzijn over de energietransitie en de daaraan gekoppelde afsluiting van het gas, en het bieden van handelingsperspectieven aan huishoudens en bedrijven.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Het project levert 2 wijkenergieplannen op. Zo'n plan bestaat uit tenminste de volgende onderdelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analyse van de wijk (sociale structuren, type bebouwing, kwaliteit en leeftijd bebouwing, huidig energiegebruik, wijze van verwarmen (warmtenet/gas/ondiepe geothermie), vervangingsschema's kabels en leidingen, nieuw- bouwplannen, beschikbaarheid van collectieve daken, enz.). Veel van deze informatie is voorhanden, maar wordt overzichtelijk en op wijkniveau gepresenteerd bijvoorbeeld door handzame en voor de burger toegankelijke kaarten te maken; 2. Een toekomstbeeld waarin een of meer eindplaatjes worden geschetst hoe de CO2 neutrale wijk eruit kan komen te zien (100% eigen opwek, opwek elders, tussenvarianten, energiebesparingspotentieel, enz.). Daarbij ook aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit cq inpassing van energie-oplossingen in de wijken. 3. Een stappenplan/routekaart met ijkmomenten en concrete acties op weg naar de CO2 neutrale wijk. Bij ieder ijkmoment wordt gekeken of en zo ja welke bijsturing nodig is om de beoogde doelen te realiseren. 4. Een communicatiestrategie; het is van groot belang een meerjarige communicatiestrategie op te zetten, omdat het proces naar een gasloze wijk een langdurig en complex proces is en iedere betrokkene consequent goed en volledig geïnformeerd moet zijn. 5. Het opzetten van een organisatie die zo effectief mogelijk de uitvoering van het wijkenergieplan gaat ondersteunen. Te denken valt daarbij aan een wijkontwikkelingsmaatschappij waarin naast de lokale burgers en bedrijven ook de lokale en mogelijk rijksoverheid participeren, samen met netbeheerders (Enexis en Ennatuurlijk), energiebedrijven, wijkraden, enz. 6. Proposities inclusief financiering voor individuele burgers, groepen burger en bedrijven. Het is van groot belang concrete, betaalbare en financierbare oplossingen te hebben zodat burgers en bedrijven voldoende handelings- perspectieven hebben om bij te dragen aan de transitie. <p>Voor het maken van een wijkenergieplan wordt een procesaanpak opgesteld, die in principe in beide wijken gevolgd gaat worden (en waarop locatie-specifiek kan worden afgeweken). Deze aanpak wordt gevolgd en tussentijds geëvalueerd en zo nodig aangepast, zodat een eenduidige en werkbare aanpak ontstaat voor de overige wijken in de stad. Onderdeel van de aanpak zijn werkateliers waarvan de resultaten gedeeld en verwerkt worden in de vervolg- stappen.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Een regionale aanpak is mogelijk. De gedachte is eerst in Breda te 'oefenen' met het opstellen van wijkenergie- plannen, en al lerende en co-creërende andere wijken erbij te gaan betrekken en daar ook trajecten rondom wijkenergieplannen te starten. Als er gedurende het proces van de eerste wijkenergieplannen al andere wijken en gemeenten aan willen sluiten, dan kan dat, al dienst de focus wel gericht te blijven op de twee genoemde wijken.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boek- houding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>De projectorganisatie bestaat uit een kernteam van uitvoerders, met daaromheen een coalitie van betrokken partijen die periodiek meekijken en meesturen. Het kernteam wordt gevormd door Paul Dielissen (DimensieVier) en Derk Hueting (DhUET, bewoner Prinsenbeek). Paul wordt wijktrekker in IJpelaar, Derk in Prinsenbeek. Het Stadslab fungeert als verbindende organisatie tussen de verschillende partijen die hun kennis en kunde in het project inbrengen en zal de resultaten delen met belanghebbenden.</p> <p>De coalitie bestaat uit Stadslab Breda, Energie coöperatie BRES (wijkaanpakken uitgevoerd in Prinsenbeek en IJpelaar), Enexis, Ennatuurlijk, Gemeente Breda, Dorpsraad Prinsenbeek (en/of betrokken wijkteam), Wijkraad IJpelaar (en/of betrokken wijkteam) en NHTV.</p> <p>In de werkateliers worden onder andere stakeholders als AVANS, TU Delft (technische aspecten), Universiteit van Tilburg (sociale aspecten), PakhuisB, woningcorporaties en verhuurders, bedrijvenverenigingen, winkeliersvereniging en individuele bedrijven uitgenodigd. Mogelijk treden zij nadien toe als coalitiepartner.</p> <p>Bovenstaande partijen tekenen een coalitieverklaring om voor 2 wijken een gedragen wijkenergieplan te maken met als uitgangspunten: (1) de CO2 neutrale stad in 2044, (2) het gasnet zal gefaseerd afgebouwd worden, (3) het elektriciteitsnetwerk zal aangepast moeten worden, (4) het warmtenet wordt van duurzame warmte voorzien en (5) in 2030 is de eerste wijk in Breda volledig CO2 neutraal als het gaat om de energievoorziening van woningen.</p> <p>Met deze coalitie brengen we de kennis en ervaring bijeen die nodig is voor het ontwikkelen van wijkenergieplannen die gedragen worden door alle partijen. Daarnaast brengen we in deze vorm alle belangen bijeen die betrokken zijn bij de energietransitie. Met name het belang van betrokken woningeigenaren en bedrijven is cruciaal in het project, omdat zij uiteindelijk de zeggenschap hebben over de noodzakelijke aanpassingen in hun eigendom.</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloosbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Voor de wijkenergieplannen wordt een trekker per wijk aangesteld. Deze trekkers zijn verantwoordelijk voor de wijk- kenergieplannen. Met de coalitiepartners wordt eerst een procesontwerp gemaakt met bijbehorende planning, en de trekkers gaan die per wijk inkleuren. Periodiek komt de coalitie bijeen om de vorderingen te bespreken en de plannen te toetsen aan de gestelde doelen om zo waar nodig bij te kunnen sturen.</p> <p>De trekkers vormen een team van ca. 10 mensen uit de wijk om zich heen om het wijkenergieplan vorm te geven. Van daaruit wordt de rest van de wijk betrokken. In IJpelaar kan die groep vormgegeven worden uit het netwerk van BRES, in Prinsenbeek kan dat gebeuren rondom het project 'Prinsenbeek energieneutraal' dat is ontstaan uit Breda Begroot en de wijkaanpak die BRES in Prinsenbeek heeft uitgevoerd.</p> <p>De technische concepten die worden ingezet zijn afhankelijk van de wijkanalyse. Op basis van die analyse wordt duidelijk welke route(s) gevolgd kan/kunnen worden om de gebouwde omgeving in de wijk energieneutraal te maken. Daaruit kan worden gedestilleerd welke technische concepten ingezet kunnen worden.</p> <p>Globaal worden de volgende stappen doorlopen. In de tweede stap (procesaanpak) wordt deze eerste aanzet verder uitgewerkt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. deskresearch (nationaal en internationaal ophalen van aansprekende voorbeelden) 2. opstellen procesaanpak (collectief en per wijk) en opstellen technische analyse per wijk

	<ol style="list-style-type: none"> 3. vormen wijkteams 4. wijkteambijeenkomsten (ca. 6 per wijk) 5. coalitiebijeenkomsten (4) 6. opstellen en uitvoeren communicatieplan 7. ontwerpen eindbeelden (stip horizon) 8. ontwerp stappenplannen 9. ontwerp handelingsperspectieven korte termijn 10. bundeling tot concept wijkenergieplannen 11. vaststellen definitieve plannen 12. realisatie van de wijkenergieplannen (zoals voorbeeldwoningen inrichten, eerste all electric woningen realiseren, enz.) <p>De teams gaan in circa 6 bijeenkomsten werken aan het wijkenergieplan, onder leiding van de wijktrekker. Tussentijds stemt de wijktrekker af met de trekker in de andere wijk en de coalitie. Afhankelijk van het onderwerp sluiten coalitiegenoten aan bij de wijkgesprekken.</p> <p>Waar mogelijk zullen studenten van NHTV en AVANS worden ingezet. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het in kaart brengen en presenteren van gegevens, onderzoeken in de wijk, in de communicatiestrategie en bij het uitwerken van handelingsperspectieven voor de woningeigenaren.</p> <p>Resultaten die in 2017 worden opgeleverd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Procesaanpakken voor de twee wijken 2. Technische analyses per wijk 3. Samenstelling van twee wijkteams 4. Communicatieplan + gedeeltelijke uitvoering 5. Eindbeelden 6. Ontwerp stappenplannen 7. Handelingsperspectieven korte termijn. <p>Eind van 2017 zal een korte statusrapportage + deelresultaten worden opgeleverd. In 2018 volgen dan nog:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. 2 van de 6 wijkteambijeenkomsten 9. 2 van de 4 coalitiebijeenkomsten 10. Circa de helft van de uitvoering van de communicatiestrategie 11. Het bundelen van alle informatie tot conceptwijkenergieplannen, het bespreken ervan en het opwerken tot definitieve plannen <p>Een evenredig deel van de project coördinatie</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Voor het opstellen van de wijkenergieplannen zijn geen vergunningen e.d. nodig. Er zijn geen andere juridische project-aspecten.</p> <p>Van staatssteun is voor zover is na te gaan op geen enkele wijze sprake.</p> <p>Op termijn zijn er wel juridische cq vergunning aspecten. Mogelijk zal een wijkenergieplan een vertaalslag moeten krijgen in bestemmingsplannen en zullen voor deelprojecten (bijvoorbeeld collectieve zonnedaken) vergunning- procedures doorlopen moeten worden.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>In de bijlage is een overzicht van de geraamde ureninzet gegeven. De ureninzet is relatief hoog omdat tijdens het bouwen van de wijkenergieplannen er direct draagvlak en randvoorwaarden worden gecreëerd om daarna de uitvoering van de plannen ter hand te nemen. Bovendien zijn de uren die Enexis, En natuurlijk en de Gemeente Breda in 2017 in het project steken meegenomen. In totaal wordt uitgegaan van ruim 1.700 uur.</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>De kosten voor het project worden geraamd op € 180.000, inclusief de uren van Enexis, En natuurlijk en Gemeente Breda. Het overgrote deel bestaat uit uren voor het ontwikkelen van de wijkenergieplannen.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>Van de gemeente wordt een bijdragen gevraagd op de volgende aspecten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. input van ontwikkeling bij de gemeente op het gebied van de energietransitie (beleid in ontwikkeling/ duurzaamheidsvisie), woningbouwprogramma's en andere ruimtelijk ontwikkelingen relevant voor de wijkenergieplannen 2. hulp en ondersteuning bij het vinden van aansluiting bij Europese subsidies en projecten 3. In het communicatietraject bij het aanschrijven van bewoners en bedrijven in de wijken 4. Bij het inventariseren van overige relevante data 5. Bij de verkenning hoe de wijkenergieplannen af te stemmen op omgevingswet e.d. <p>De inzet in uren van de gemeente Breda wordt voor 2017 geraamd op 250 uur.</p>

<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>We gaan er van uit dat de kosten voor het uitwerken van de wijkenergieplannen gedragen worden door een deel van de coalitiepartijen. Het wijkenergieplan is relevant voor in ieder geval de gemeente Breda, de provincie Noord Brabant, de netwerkbeheerders (Enexis, Ennatuurlijk), de rijksoverheid (EZ/BZK), en eventueel ook banken (hypotheekverstrekkers).</p> <p>In het kader van het UPK is een maximale bijdrage benodigd van € 75.000. Daarnaast wordt van de gemeente een inzet in uren gevraagd (250). Enexis en Ennatuurlijk dragen iedere € 25.000 bij (geheel of gedeeltelijk in natura). Voor de overige € 30.000 doen we een beroep op andere partners (onder andere de ministeries van EZ, BZK en I&M, de provincie noord Brabant, de VNG (regionale energie strategieën). Voor de jaren na 2017 wordt ook een beroep gedaan om Europese fondsen.</p> <p>Inmiddels is bekend dat in 2017 vanuit gemeente Breda € 40.000 ter beschikking komt. Een deel van de activiteiten zal hierdoor plaatsvinden in 2018. Het gaat om ruim 300 uur uit het totale urenbudget van DhUET/DimensieVier). Van de uren van de gemeente, Enexis en Ennatuurlijk een evenredig deel in 2018.</p> <p>Voor 2018 wordt naar verwachting een nieuwe aanvraag gedaan van circa € 30.000. Intussen wordt getracht de in de begroting geraamde ontbrekende financiering van € 30.000 te vinden, mogelijk kan dat via een bijdrage vanuit de regionale energiestrategie (aanvraag loopt) en aanvullende financiële bijdrage Enexis en Ennatuurlijk. Indien dit lukt is aanvullende financiering vanuit het UPK niet nodig.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk?</p> <p>(Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Doel van de wijkenergieplannen is een reductie in de gebouwde omgeving te realiseren van 100% in 2050. Daarbij gaat het om woningen en bedrijven. Kijken we alleen naar het aandeel woningen (Prinsenbeek en IJpelaar zijn overwegend woonwijken) dan gaat het om in totaal ruim 7.000 woningen (van de in totaal 80.000), ofwel bijna 9%.</p> <p>De totale CO2 uitstoot van de gebouwde omgeving (aandeel woningen) is ongeveer 325.000 ton CO2 per jaar. Het CO2 neutraal maken van 7.000 woningen leidt dan uiteindelijk tot een reductie (9% van 325.000 ton) van bijna 30.000 ton CO2. Hierbij is de CO2 reductie aan de bedrijvenkant dus nog niet meegenomen.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Belangrijkste risico in het project is dat we het sociale netwerk niet aangesloten krijgen. De wijkenergieplannen worden in dat geval theoretische exercities zonder draagvlak en opvolging in de wijken. Om dit risico te verkleinen is gekozen voor twee wijken waar het sociale netwerk al redelijk in beeld is. Bovendien is IJpelaar een van de wijken waar als eerste sprake is van groot onderhoud/vervanging van het gasnet, en daarmee ook het meest urgent. Prinsenbeek is geselecteerd in verband met het draakvlak in de wijk rondom de projecten Prinsenbeek energieneutraal en de ligging ten opzicht van de A16 waar de ontwikkeling van windmolens actueel is. De ijkmomenten in het project dienen er onder andere toe om te toetsen of er voldoende draagvlak in de wijken ontstaat.</p> <p>Een tweede risico is de gedachte dat het project bij afronding van de wijkenergieplannen is afgerond. In feit begint het dan pas. Om dit te voorkomen worden de wijken actief betrokken bij de ontwikkeling en wordt tijdens het project een uitvoeringsorganisatie opgezet, bijvoorbeeld in de vorm van een wijkontwikkelingsmaatschappij waar de burgers direct in participeren.</p>

Kostenraming opstellen 2 wijkenergieplannen BREDA						
periode nov 2016-dec 2017	uitvoerder	uren				totaal
		Ijpelaar	P'beek	Collectief	Totaal	
opstellen procesaanpak (collectief en per wijk)	DimensieVier/DhUET	12	12	12	36	
opstellen technische analyse per wijk	DimensieVier/DhUET	24	24	12	60	
vormen wijkteams	DimensieVier/DhUET	20	20		40	
6 wijkteambijeenkomsten (incl. voorbereiding)	DimensieVier/DhUET	32	32		64	
coalitiebijeenkomsten (4)	DimensieVier/DhUET	16	16	16	48	
opstellen communicatieplan	DimensieVier/DhUET	16	16	12	44	
uitvoeren communicatieplan	DimensieVier/DhUET	60	60	30	150	
ontwerpen eindbeelden (stip horizon)	DimensieVier/DhUET	40	40	20	100	
ontwerp stappenplannen	DimensieVier/DhUET	16	16		32	
ontwerp handelingsperspectieven korte termijn	DimensieVier/DhUET	20	20	80	120	
bundeling tot concept wijkenergieplannen	DimensieVier/DhUET	40	40	20	100	
bespreken concept plannen	DimensieVier/DhUET	12	12	12	36	
opwerken tot definitieve plannen	DimensieVier/DhUET	20	20		40	
projectcoördinatie	DimensieVier/DhUET			80	80	
Totaal DimensieVier/DhUET					950	€ 95.000
ondersteuning wijkanalyses	Enexis				40	
coalitiebijeenkomsten	Enexis				30	
ontwerpen eindbeelden	Enexis				24	
opzet businesscase infrastructuur per wijk	Enexis				100	
overleg & afstemming	Enexis				56	
Totaal Enexis					250	€ 25.000
ondersteuning wijkanalyses	Ennatuurlijk				40	
coalitiebijeenkomsten	Ennatuurlijk				30	
ontwerpen eindbeelden	Ennatuurlijk				24	
opzet businesscase infrastructuur per wijk	Ennatuurlijk				100	
overleg & afstemming	Ennatuurlijk				56	
Totaal Ennatuurlijk					250	€ 25.000
ondersteuning wijkanalyses	gemeente Breda				40	
bijwonen wijkteambijeenkomsten (gedeeltelijk)	gemeente Breda				40	
coalitiebijeenkomsten (4)	gemeente Breda				60	
opstellen communicatieplan	gemeente Breda				20	
uitvoeren communicatieplan	gemeente Breda				20	
ontwerpen eindbeelden	gemeente Breda				20	
overleg & afstemming	gemeente Breda				50	
Totaal gemeente Breda					250	€ 25.000
Overige kosten (zaalhuur, reiskosten, enz.)						€ 10.000
Totaal		328	328	294	1700	€ 180.000

Dekking

Aanvraag Uitvoeringsprogramma Klimaat	€ 40.000
Bijdrage enexis	€ 25.000
Bijdrage Ennatuurlijk	€ 25.000
Bijdragen Gemeente Breda (uren)	€ 25.000
Nog te dekken uit bijdragen derden (provincie, regio, ministeries, enz.)	€ 65.000

 <p style="text-align: center;">Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>GO-07 Bestaande bouw naar energieneutraal</p> <p>Gemeente Breda, C. Vos</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Bij het CO₂-neutraal maken van de stad ligt de grote uitdaging in de bestaande bouw. De landelijke Greendeal Stroomversnelling heeft daarbij een enorme boost gegeven. Voor sociale huurwoningen is een instrument EPV in het leven geroepen dat financiering van Nul op de meter (NoM) woningen mogelijk maakt. Een eerste grootschalig project in Breda van AlleeWonen in Geeren-Zuid heeft niet tot het gewenste resultaat geleid. De ambitie is aangepast naar renovatie label A/A+ niveau.</p> <p>Om nul op de meter van de grond te krijgen zijn pilots nodig. En die zijn er nog niet. Lessen uit het traject van AlleeWonen zijn daarom belangrijk.</p> <p>Breda heeft op 7 juli 2015 de Brabantse Deal nul op de meter ondertekend en heeft verklaard NoM-renovaties te stimuleren en faciliteren. De Deal gaat over zowel particuliere woningen als huurwoningen. In Breda is momenteel slechts één (particuliere) woning naar NoM gerenoveerd. De Brabantse Deal beoogt 1.000 woningen in 3 jaar.</p> <p>Er is binnen de deal geen specifiek aantal afgesproken voor Breda. Er wordt voor dit project uitgegaan van de aantallen zoals genoemd in de geactualiseerde energiestrategie van de Gemeente Breda.</p> <p>Naast het in één keer verNoMmen van woningen, wat forse investeringen vergt, is er steeds meer interesse in het in stappen naar NoM te gaan of met één tussenstap de woning NoM-ready te maken.</p> <p>De begrippen NoM en energieneutraal worden gemakshalve onder één noemer, NoM, geschaard.</p> <p>In één tussenstap naar NoM-ready of in meerdere stappen naar NoM vraagt verstandige keuzes. Doorgroei moet steeds mogelijk blijven zonder dat sprake is van desinvesteringen voor eerdere maatregelen.</p> <p>Minstens zo belangrijk als bij nieuwbouw is de bouwkwaliteit. Het risico op bouwfysische problemen in de bestaande bouw is groter dan in de nieuwbouw. Met dit project wordt ingezet op bewustwording (het belang van een doorkijk naar de fossielvrije toekomst en kwalitatief goed renoveren).</p> <p>Om de weg naar energieneutraal open te houden is het zaak terughoudend te zijn met vrijstellingen naar rechtens verkregen niveau bij vergunningverlening. Met steeds terugvallen op oude normering worden woningen niet echt verbeterd. Het uitgangspunt omgekeerde bewijslastig is ook hier op zijn plaats.</p>
<p>Wat is het doel van het project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich? 	<p>Huurwoningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verkrijgen van NoM voorbeeldprojecten in de stad. • Bewoners en bouwers informeren over in stappen naar NoM • In 2017 initieert elke woningcorporatie minimaal 1 renovatieproject van gemiddeld 20 woningen • In 2018 2 projecten, 2019 3 projecten 2020 4 projecten • In 2020 hebben de woningcorporaties 900 woningen naar NoM-gerenoveerd. <p>Particuliere woningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Particuliere woningeigenaren en aannemers zijn geïnformeerd over gasloos wonen en kennen de stappen naar nul-op-de-meter. • Lokale energiecoöperaties bieden NoM-renovaties inclusief een financieringsaanbod. • Het aantal NoM-renovaties bij particuliere woningeigenaren bedraagt 4 in 2017, 20 in 2018, 100 in 2019 en 200 in 2020 (totaal 324) <p>Gemeentelijke organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vergunningverlening en handhaving is terughoudend met vrijstellingenbeleid naar het rechtens verkregen niveau • Gemeente ziet toe op een goede bouwkwaliteit • Betreft aanpak See2Do en Triple A • Beoordeelt een mogelijke verankering van Woonconnect • Neemt deel aan de Citydeal Energiebesparing door de markt (Deventer)
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect?</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie 	<p>energiebesparing en duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid 	<p>NoM projecten dragen fors bij aan de CO₂ doelen omdat hier besparing en duurzame opwekking hand in hand gaan. Omdat het om ingrijpende renovaties gaat zijn er kansen om alle genoemde aspecten mee te nemen in de ontwikkeling.</p> <p>De NoM standaard bevat in elk geval regels omtrent gedragsverandering (transparantie tav prestaties) en gezondheid (luchtkwaliteit in de woning)</p>

<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • evaluatie Geeren-Zuid met AlleeWonen • ophalen lessen bij andere woningcorporaties en verwerken in een document aanbevelingen voor nieuwe aanbestedingstraject • ondersteuning woco's bij de projecten in 2017 en 2018 • faciliteren aanpak particuliere woningen • faciliteren innovatieve aanpak VNG(financiering snipperbezit naar NoM) • faciliteren financieringsmodel (ESCo) voor particuliere woningen (MVI-E) • inzet uren citydeal Deventer (financiering via ESCo) • kennisdeling/opleiding relevante onderdelen binnen de gemeentelijke organisatie. • Afspraken met vergunningverlening en handhaving over (steekproef)controles op het vlak van energieprestatie • Opzetten van een informatiebrochure om te sturen op de juiste stappen naar energieneutraal.
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>de aanpak afgestemd met de Brabantse dealpartners, maar ook binnen de regio West-Brabant worden lessen geleerd en resultaten gedeeld.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Gemeente Breda coördineert en faciliteert de aanpakken en schakelt waar nodig en voorzien externe ondersteuning in.</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd? - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validatie beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Nul op de meter is een concept dat met verschillende technieken kan worden bereikt. Nul op de meter heeft zich technisch al bewezen in Nederland</p>
<p>Juridische aspecten - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze)</p>	<p>Het uitgangspunt is dat voor een zo ingrijpende renovatie een vergunning nodig is. Dat is geen onderdeel van dit project.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>2017 : 400u 2018 : 300u 2019 : 200u 2020 : 100u Totaal : 1000u</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)? - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe.</p>	<p>Inhuur externe ondersteuning: 2017: € 20.000,- 2018: € 10.000,- 2019: € 5.000,- 2020: € 5.000,- Bijdrage eerste 4 particuliere woningen: € 40.000,- Ondersteuningsbudget (voorfinanciering fase 1): € 20.000,- Budget voor op zetten ESCo: € 10.000,- Lidmaatschap stroomversnelling: Jaarlijks € 5.000,- (totaal € 20.000) Opleidingsbudget: € 5.000,-</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project? - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten.</p>	<p>Geen</p>

<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>2017: $20+40+20+10+5+5 = 100$ k€ 2018: $10+5+5 = 20$ k€ 2019: $10+5+5 = 20$ k€ 2020: $10+5+5 = 20$ k€</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk?</p> <p>(Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Een bestaande woning gebruikt gemiddeld 1.600 m3 gas en 3.500 kWh elektra CO2 uitstoot: $3.500 \times 0,526 + 1.600 \times 1,884 = 4,855$ ton CO2 per woning Nul op de meter bespaart per saldo deze hoeveelheid $324+600 = 924$ woningen geeft een reductie van 4.486 ton CO2</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Het risico is dat corporaties door de negatieve ervaring bij AlleeWonen, NoM vooralsnog niet gaan omarmen. De aanpak in stappen is dan het terugvalscenario. De CO2 reductie gaat een in lager tempo. De evaluatie van het traject bij Geeren-Zuid is daarom belangrijk. Uitgangspunt van een goede evaluatie is dat AlleeWonen openheid van zaken geeft</p>

Energiek
Breda

Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met
evt. Verzoek tot ondersteuning)

GO-08 VvE Energieaanpak

Laatst aangepast 7-12-2016

Pieter Hameetman

Novum at

0653862106

novum@pieterhameetman.nl

Ambitie

De ambitie is het stimuleren en versnellen van energiebesparing door VvE's. Als middel daarvoor wordt voorgesteld het ontwikkelen van een gestandaardiseerde volle breedte aanpak voor VvE's, gebaseerd op een goed woonlasten- verhaal. Doelstelling daarbij is het garanderen van de energetische verbetering, inclusief de financierbaarheid met gemeentelijke leningen en het in de markt zetten van de uitvoering via www.Tendernet.nl.

Succes en belemmeringen

Veel koopappartementen zijn juridisch ondergebracht in een VvE. In veel van die gebouwen wonen mensen met een beperkt inkomen, met als gevolg dat via de servicekosten maar beperkt gespaard wordt voor groot onderhoud en onvoldoende in kas is voor een energetische renovatie. Al zou zo'n renovatie zeer rendabel kunnen worden uitgevoerd, de middelen zijn eenvoudigweg niet beschikbaar.

Als een VvE zo'n renovatie zou willen uitvoeren, dan moeten de bewoners de renovatie uit de besparingen op de energienota kunnen betalen. Daarbij doemen een aantal belemmeringen op. De huidige label- en EPG rekenmethode is te globaal om de bewonersvoordelen goed te kunnen uitrekenen. Daar komt bij dat deze methode bijna altijd een te hoog voordeel voorspelt. Tevens spelen een groot aantal juridische en praktische kwesties die moeten worden opgelost.

Tijdens de voorbereiding van Nationaal Energieakkoord in 2013 is vastgesteld dat VvE's een bijzondere aanpak vereisen. De VvE is een juridische entiteit waarbij sprake is van mede-eigendom, er gelden bijzondere regels over interne en externe aansprakelijkheid tussen de VvE en de appartementseigenaren, er gelden bijzondere regels over besluitvorming, etc. Een werkgroep heeft de knelpunten en oplossingen voor VvE's bij het nemen van energie- besparende maatregelen geïnventariseerd. Deze inventarisatie is vastgelegd in het rapport 'Wegnemen van belemmeringen bij het verduurzamen van VvE's: uitwerking SER-Energieakkoord' van Companen

De methodiek van GO-25 lost het probleem van de huidige gangbare rekenmethode op. Het voordeel wordt berekend per bewonersprofiel en wordt niet te hoog bepaald. Daarmee kunnen in een VvE-business case de geldstromen van de energiebesparing op een gedetailleerde wijze getoond worden en vergeleken worden met de maandlasten van de rente en aflossing van de benodigde geldlening. Hiermee is de weg vrij om VvE renovaties succesvol te organiseren.

Kern van de opgave

De manier van werken kan als volgt worden beschreven. Na een eerste onderzoeksfase sluiten bewoners en/of een VvE een projectovereenkomst met de gemeente Breda. De gemeente Breda sluit via SVn een lening met de VvE en selecteert een uitvoerend bedrijf dat de realisatie van de renovatie verzorgt. In de pilotfase wordt nog gewerkt met bouwers/installateurs die via een een-op-een contact op basis van kwaliteit zijn geselecteerd. Na de pilotfase worden uitvoerende bedrijven via een tender geselecteerd.

Omdat tegen een gunstige rente een duurzaamheidslening kan worden verkregen, met lage maandbedragen voor rente en aflossing, zijn renovaties tot ongeveer label B mogelijk. Een hogere ambitie lijkt niet haalbaar, omdat de besparingen op de energienota van de bewoners binnen 15 jaar moeten worden terugbetaald. Bij renovaties tot niveau NOM moet financiering over termijnen tot 30 jaar mogelijk zijn.

Toetsingsaspecten.

Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?

Als kernteamlid van Energiek Breda constateert de indiener dat er geen goed gestructureerde aanpak bestaat voor het energiezuinig maken van oudere VvE gebouwen. Het ontbreekt aan kennis om deze financieel en juridisch gecompliceerde opgave op een efficiënte manier aan pakken. Gezien de heterogeniteit van de huishoudens ontbreekt het vooral aan goede voorlichting op maat aan de bewoners over de werkelijk te verwachten energiegebruik voor- delen en financiële voordelen.

Wat is het doel van het project?

- Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat.
- Op welke doelgroep(en) richt het project zich?

Het project wil een instrumentarium ontwikkelen en testen in ca. vier pilotprojecten.

Tussenresultaten:

1. Het maken van tabellen waarin per bewonersprofiel kan worden afgelezen welk voordeel in energiegebruik en welk voordeel in euro's verwacht mag worden
2. Het, met bewoners en beheerders gezien het voordeel per huishouden, optimaliseren van een technische aanpak
3. Het verkrijgen van een aanbieding van een uitvoerende partij, die de systeem prestaties van de technische aanpak garandeert
4. Het via de gemeente verkrijgen van een duurzaamheids financiering met een zeer lage rente en looptijd over 15 jaar

Eindresultaat: Het optimaliseren van een aanpak die voor een flink aantal VvE's in Breda zo aantrekkelijk is, dat ook zij op een efficiënte wijze kunnen besluiten tot een energetische renovatie.

Doelgroep: VvE's van oudere woongebouwen, mogelijk juist met bewoners die een niet al te hoog inkomen hebben.

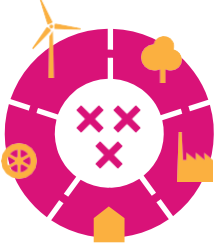
Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect?

- duurzaam gebruik grondstoffen & water
- biodiversiteit
- energiebesparing
- duurzame mobiliteit
- duurzame energie
- klimaatadaptatie

Doel is het project effectief te laten zijn voor de energiebesparing in de gebouwde omgeving. Vooral gericht op een segment waarvoor geen goede aanpak beschikbaar is.

<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid 	<p>Duurzame leefomgeving: Vermindering CO2 uitstoot in de gebouwde omgeving Gedragsverandering: Vooral gericht op aanbieders van energiebesparende renovaties en beheerders van VvE complexen. Zij gaan beseffen dat elk huishouden precies wil weten wat het bespaart bij een gegeven investering. Gezondheid: Het project zal bij de keuze van technieken zeer nadrukkelijk ook kijken naar de effecten op comfort, gezondheid door betere ventilatie, minder open verbrandingstoestellen, gebruiksgemak.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Verder uitwerken projectambitie en definiëren aanpak. Partijen benaderen die mee willen doen in de pilots. Vier VvE-besturen plus beheerders en bewoners voorlichten. Per pilot een technisch en financieel voorstel uitwerken met per bewonersprofiel gespecificeerde woonlastenberekeningen. Na akkoord bewoners per pilot een bouwer/installateur een aanbieding laten doen. De lening voor projectfinanciering organiseren en opdracht verkrijgen voor uitvoering. Het laatste deel van deze aanpak is kennisdeling: - Naar andere VvE's - De resultaten worden na 1 jaar gepresenteerd in het Alliantieoverleg met de corporaties.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Kennisontwikkeling, die het energiegebruik voorspeld met behulp van bewonersprofielen, af te lezen in op vanuit macro gegevens gemaakte tabellen, laat zich goed delen binnen de regio. Het project GO 25 heeft bewezen dat voor de aanpak ook in Tilburg belangstelling bestaat.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Rol indiener: Projectverantwoordelijke en inbrenger van de kennis om de voorgestelde methode verder uit te werken voor VvE's Organisatie 1: Novum at, Pieter Hameetman, indiener en projectleider Organisatie 2: Huygen Installatie Adviseurs B.V., Eric Willems, bouw fysisch en installatietechnisch advies Organisatie 3: SVn, verstrekt Duurzaamheidsleningen Organisatie 4: TenderNed, het online marktplaats voor aanbestedingen van de Nederlandse overheid Organisatie 5: De beheerders van de vier VvE's Organisatie 6: Een bouwjurist, b.v. iemand van de Vereniging Eigen Huis Gemeente Breda: Stelt middelen beschikbaar voor de geldleningen en subsidieert de eerste adviezen aan de VvE's Na verloop van tijd kunnen ook enkele bouwers/installateurs toetreden tot de werkgroep. Kennisniveau: Hoog en ook Europees gezien behorende tot de top Projectorganisatie: Wordt stap voor stap opgebouwd. De deelnemende partijen sluiten een samenwerkingsovereenkomst met doelen, rollen, werkwijze en gewenst eindresultaat. Geschiedte VvE's worden gezocht. Bewoners worden voorgelicht enz. tot en met het maken van een eindrapportage. Ervaring: Ruim vijftientig jaar ervaring met kennisontwikkeling en duurzame projectontwikkeling in de woningbouw Boekhouding: Compleet open Samen met anderen: Is een belangrijke voorwaarde voor het slagen van het project. Denk aan BRES, corporaties die mee willen doen voor hun gespikkeld bezit, andere gemeenten, enz.</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd? - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Technisch concept: De methode werkt met macro-tabellen op basis waarvan bewoners, gezien hun bewonersprofiel, kunnen zien wat hun energiebesparing is. Het is vooral een technisch-economisch concept. Op een snelle en efficiënte manier per huishouden in beeld kunnen krijgen wat de besparing is, daar gaat het om. Technieken: Er wordt steeds gezocht naar technieken die voor zo veel mogelijk bewoners in een complex voordeel opleveren. GO 25 heeft aangetoond dat voor elke techniek met de methode een goede bewonersvoorlichting te maken is. Validering: Er is een uitgebreide wetenschappelijke onderbouwing beschikbaar. Uitrolbaar: Een van de doelen van het project is juist, dat er een methode ontstaat die bruikbaar is voor beheerders van VvE gebouwen en aanbieders van renovaties. De indiener heeft ervaring met dit type innovaties. Upgrading: Nee, het is een compleet nieuwe manier van werken. Participatie derden: Zie projectorganisatie De ervaring in andere gebieden leert dat resultaat binnen drie jaar mogelijk is.</p>
<p>Juridische aspecten - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze)</p>	<p>Vergunningaanvraag: Het vergunningen traject moet nog nader geïnventariseerd worden. Staatssteun: Het project en de methode zijn zo nieuw dat geen vergelijkbare initiatieven bekend zijn Juridische projectaspecten: De methode is met subsidies van diverse overheden ontstaan. Het lijkt er niet op dat er partijen zijn die een kennisclaim hebben.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Ureninzet: De projectindieners schat in dat het project hem over drie jaar, gedurende negen maanden per jaar een dag in de week zal kosten. Het is echte innovatie. Deze inschatting kan meevallen, doch ook zeer tegenvallen. De bereidheid bestaat het project op basis van een vast bedrag aan te nemen.</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)? - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe.</p>	<p>Kosten per jaar (geschat): - Projectleider € 25.000 - Externe experts € 10.000 - Communicatie kosten naar bewoners € 5.000 Geen verder onderbouwing bijgevoegd.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project? - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten.</p>	<p>Ondersteuningsbehoefte: Gemeente: De bereidheid op te treden als opdrachtgever voor de renovaties en verstreker van duurzaamheids- leningen Naar de bewoners toe willen optreden als mede initiatiefnemer Bestuurlijke ondersteuning van de wethouder is een vereiste Financieel: Op termijn moet er de bereidheid zijn bij de gemeente om dit type projecten te helpen bij de start. Ook het tenderen van projecten via TenderNed, en financieren via SVn levert een belangrijke ondersteuning.</p>

<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Opbrengsten: Kosten en opbrengsten moeten in principe in evenwicht zijn.</p> <p>Financiële bijdrage: € 40.000 per jaar voor de eerste drie jaar. Daarna zal een oplopend bedrag nodig zijn om dit type projecten te helpen opstarten.</p> <p>Lening nodig?: De VvE's die gaan renoveren zullen, geholpen door de gemeente, tegen een zo scherp mogelijk tarief marktconform moeten lenen.</p> <p>Klimaatfonds: Nog geen beeld hoe het klimaatfonds kan gaan bijdragen. Als het project gaat lopen zal over een aantal jaren een professionele ondersteuning nodig blijven.</p> <p>Kosteneffectief uitvoeren: De methode van het werken met bewonersprofielen is er op gericht dat de investeringen kunnen worden terugverdiend uit de besparingen. Het optimaliseren hiervan is een van de doelen van het project. Alternatieve financiering: Zou kunnen als overheden er van overtuigd zijn dat de methode extra support verdiend. IRR: n.v.t.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk?</p> <p>(Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>CO2 reductie:</p> <p>Wat betreft CO2 reductie mag van dit project de eerste twee jaar niet veel worden verwacht. Het rapport 'Wegnemen van belemmeringen bij het verduurzamen van VvE's: uitwerking SER-Energieakkoord' van Companen geeft aan dat energiebesparing organiseren voor VvE's zeer lastig is. Dit project wil die complexe puzzel fundamenteel aanpakken.</p> <p>Het is echte innovatie. Doel is een methode te ontwikkelen die werkt. Als de gemeente het voorstel enthousiast ondersteund, is veel mogelijk. Op termijn ook op het gebied van CO2 reductie.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>operationele risico's; De benodigde kennis zit op dit moment nog heel eenzijdig bij de indiener van het project- voorstel.</p> <p>technische risico's; Niet aan de orde. Er wordt gebruik gemaakt van alle relevante technieken voor energiebesparing in de gebouwde omgeving.</p> <p>financiële risico's; Het project zelf neemt geen financiële risico's voor de realisatie van de energiebesparing</p> <p>juridische risico's; De juridische risico's zijn niet meer dan standaard voor een innovatietraject zoals hier voorgesteld. overige risico's; Het kan blijken dat er totaal geen VvE's bereid gevonden worden mee te doen.</p> <p>Gezien de geformuleerde energiestrategie van Breda is dat een dermate onbevredigende situatie, dat dan bestuurlijk overleg nodig is voor een herdefinitie van de projectaanpak.</p>

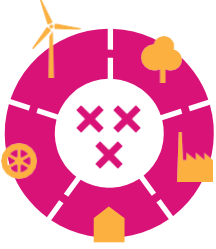
 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>GO-09 Nieuwbouw in één keer goed</p> <p>Gemeente Breda, C. Vos</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Energiezuinig bouwen vergt aandacht vanaf het allereerste begin, nog voordat er maar één streep op papier is gezet tot en met de oplevering van woningen. Zeker in het licht van de CO2-ambitie van de Gemeente Breda gebeurt dat momenteel nog niet altijd even consequent. Verkaveling, aanleg infrastructuur, stedenbouwkundige uitgangspunten, beeldkwaliteitsplannen zijn onderwerpen in de voorbereidingsfase waarbij de invloed op de uiteindelijke energie- prestatie groot is. Dit project beoogt de voorbereidingsfase te optimaliseren zodat geen kansen verloren gaan.</p> <p>In de voorbereidingsfase worden kaders gecreëerd. Het feitelijk benutten van de geboden mogelijkheden is een volgende stap die aandacht en begeleiding vraagt om liefst meteen al CO2-neutraal/energie neutraal te bouwen. Bij grotere nieuwbouwlocaties wordt het thema wel al meegenomen en is budget vaak wel beschikbaar.</p> <p>Optimalisatie is nog steeds wel mogelijk.</p> <p>Bij kleinere locaties ligt dat anders. Vaak wordt daar op automatische piloot gewerkt zonder stil te staan bij de gevolgen. Een voorbeeld is de standaard aanleg van gasinfrastructuur, terwijl dat feitelijk maatschappelijk onverantwoorde investeringen zijn.</p> <p>Ook in de ontwerpfase is door architecten en ontwikkelaars veel winst te boeken door te sturen op juiste keuzes. Voorkomen moet worden dat de “winkelwagenstrategie” wordt gevolgd om te voldoen aan de wettelijke EPC-eis. Dit leidt tot onverstandige keuzes waarmee een doorgroei naar een energieneutrale woning wordt geblokkeerd. Ook is het zaak om daken zonder belemmeringen (dakkapellen, pijpjes) geschikt te maken voor de plaatsing van zonnepanelen.</p> <p>Zijn de voorbereiding en ontwerpfase optimaal verlopen, dan komt het aan op het borgen van de bouwkwaliiteit. Zeker met de aangescherpte regelgeving en ambities is het belang van de bouwkwaliiteit toegenomen. Wat voorheen standaard bouwwijze was leidt nu tot problemen en onnodig warmteverlies. Een goede handhaving tijdens het bouwproces kan veel voorkomen. Dit vergt de nodige kennis en toewijding. Door goed hierop toe te zien kunnen de Bredase bouwers worden opgevoed. Bij de oplevering kunnen hulpmiddelen als luchtdichtheidsmetingen en infrarood/ultrasone metingen worden ingezet zodat woningen niet alleen op papier energiezuinig zijn.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het doel is om CO2-reductie/energie neutraal bouwen leidend principe te laten zijn bij de nieuwe ontwikkelingen. Hierbij geldt steeds omgekeerde bewijslast. Waarom niet in keer goed/energie neutraal bouwen? • Keuze voor (gasloze) infrastructuur die past bij de doelstelling • Milieu is vanaf het allereerste begin betrokken bij nieuwbouwontwikkelingen. • Medewerkers van de gemeente in alle geledingen beschikken over voldoende basiskennis om CO2/energie neutraal bouwen mogelijk te maken. • De doelgroepen zijn zowel medewerkers van de gemeenten als externe betrokkenen zoals architecten, aannemers en adviseurs.
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Energiebesparing/duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Met dit project wordt getoond dat Breda over de hele linie werkt aan een CO2 neutrale stad. De boodschap is: “wie in Breda bouwt zal dat gasloos moeten doen”</p> <p>Bewoners worden ambassadeurs voor duurzame woningconcepten. Daarmee worden spin-off effecten naar andere sectoren verwacht. Bijv.: wat men thuis doet neemt men mee naar het werk. Omdat te bereiken moet ook de interne organisatie over voldoende kennis beschikken en goed geëquipeerd zijn.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In een vroeg stadium betrokken raken bij ruimtelijke ontwikkelingen om te bereiken dat aan alle randvoorwaarden voor energieneutraal bouwen wordt voldaan (zongericht verkavelen en bouwen). • In een vroeg stadium (eigenlijk voortdurend) met communicatie de ambities neerzetten zodat alom bekend is dat nieuw bouwen in Breda gasloos is. • Afspraken maken met de netbeheerder over infrastructuur (verzwaren elektriciteitsnet en over mogelijke rol om desinvesteringen in gasleidingen te voorkomen) • Waar nodig inhoudelijk begeleiden van ontwikkelaars, aannemers, woningcorporaties, CPO's, zelfbouwers etc. • Daar waar al gasinfrastructuur is aangelegd (of zolang dat wettelijk kan worden afgedwongen: dreigt te worden aangelegd), de bewoners informeren en ondersteunen bij het maken van keuzes voor gasloos wonen. • Organiseren dat vergunningverleners en handhavers scherp letten op de energieprestatie gerelateerde aspecten. Opzetten van een handreiking. • Resultaten van controlemetingen breed delen. • Beleid intrekken oude bouwvergunningen herijken om te voorkomen dat nieuwe woningen onder het oude EPC-regime worden gebouwd.

<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>In principe wel. De aanpak voorziet daar niet in. Het speelt in op de Bredase behoefte.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>M&M krijgt daarin een meer natuurlijke rol om invulling te geven aan de CO2 doelstelling van de stad. Betrokken zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebiedsmanager • Projectleider ontwikkeling • Bestemmingsplan/omgevingsplan planoloog • Projectleider CPO • Contactpersoon uitgifte bouwgrond • Milieu en Duurzaamheid • Intake vertegenwoordiging • Duurzaam bouwen specialist • Infrastructuur • Ontwerper openbare ruimte • Ontwerper Ruimte
<p>Hoe is het project opgebouwd? - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Het gaat niet om techniek. Energieneutraal bouwen heeft zich al ruimschots bewezen. Het gaat vooral om het creëren van bewustzijn. Nog veel te veel partijen (aannemers/installateurs) zijn niet doordrongen van de samenhang van bouwkundige en installatietechnische maatregelen. Er wordt nog te vaak vanuit een gasconcept geredeneerd waardoor projecten met warmtepompen of andere duurzame technieken niet goed functioneren. Met dit project wil de gemeente Breda zowel intern als extern sturen op de juiste keuzes, die toekomstbestendig zijn. Ook wordt erop toegezien dat er daadwerkelijk energiezuinig wordt gebouwd.</p>
<p>Juridische aspecten - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze)</p>	<p>Netbeheerders zijn momenteel verplicht (gaswet) een gasaansluiting te realiseren als daarvoor een verzoek wordt gedaan. Netbeheerders geven aan dat het aanleggen van gas in nieuwbouw maatschappelijk onverantwoorde investeringen zijn. Het wordt nimmer terugverdiend.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Jaarlijks 240u (2,5 dagen per maand)</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)? - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe.</p>	<p>Inhuur externe deskundigheid en ondersteuning € 10.000,- Budget voor uitvoering controlemetingen (luchtdichtheid of ultrasoon/thermografisch): € 5.000, = eerste twee jaar om bewustwording te veroorzaken. Opleiding medewerkers € 10.000</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project? - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten.</p>	<p>We sluiten zoveel mogelijk aan bij de bestaande werkzaamheden. Geen nieuw werk, maar een andere invulling.</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project? - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij).</p>	<p>€ 5.000 inhuur in 2017 voor externe deskundigheid incl. opzetten project. € 10.000,- per jaar voor inhuur (detail) deskundigheid, vanaf 2018. € 5.000,- per jaar (2018 en 2019) voor (ca 10) steekproeven blowerdoortest/infraroodmeting/ultrasoonmeting</p>

<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.) - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden</p>	<p>Dit project is meer strategisch en schept randvoorwaarden voor CO2/energie neutraal bouwen. Als de bouwkwaliteit onvoldoende is ondanks een goed ontwerp, zal de CO2-uitstoot hoger zijn. Hoeveel is moeilijk aan te geven, maar een afwijking van 10-15% is geen uitzondering.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Zie juridische aspecten. Zolang de gaswet voor nieuwe ontwikkelingen niet wordt aangepast, bestaat het risico dat de netbeheer kan worden gedwongen infrastructuur aan te leggen.</p>

 <p>Energiek Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>GO-10 Triple A</p> <p>Gemeente Breda, C. Vos</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Breda participeert in een EU-subsidieproject (2Seas programma) onder leiding van de TU Delft.- Triple A richt zich op het verduurzamen van particuliere woningbouw door middel van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inrichten webportal (Breda kiest ervoor dit te combineren met de webportal van EnergiekBreda) • PopUp Store waar informatie te vinden is op gebied van energie besparen en duurzame energie opwekken) • Uitleenen van slimme thermostaten bij huishoudens in pilotgebied <p>De aanvraag is ingediend en ontvankelijk verklaard. Het is wachten op een beslissing van de beoordelingscommissie.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>WP1: Versterken bestaan de lokale webportals WP2: Implementeren en testen 75 HEMS (Home Energy Management Systems) WP3: Realisatie Pop-up Store (duurzaamheidscentrum & NOM demohuisje) WP4: Demonstratieprojecten WP5: projectmanagement WP6: Communicatie</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>energiebesparing en duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Het project draagt bij aan CO2reductie, met name het verlagen van drempels bij particuliere woningneigenaren.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bestaande webportals verbeteren, inhoudelijk toegankelijkheid, • Het uitleenen van 75 HEMS en volgen resultaten • Realiseren van een popup store en een NOM demohuisje • Communicatie
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Nee</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Gemeente Breda coördineert de Bredase acties en schakelt waar nodig externe ondersteuning in. Er is voorzien in een gestructureerd partneroverleg Breda zal het project uitvoeren zoveel mogelijk in lijn met al lopende trajecten</p>

<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitloikbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Nieuw voor Breda is het inzichtelijk maken van energieverbruik met een dashboard/display (slimme thermostaat).</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>De HEMS worden uitgeleend en blijven gedurende de projectperiode eigendom van de Gemeente Breda. Na het project zal worden bepaald welke bestemming de HEMS krijgen.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>2017: 1350 2018: 1350 2019: 1350 2020: 1350</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>totale projectkosten 2017: € 63.073 2018: € 72.025 2019: € 65.635 2020: € 66.835</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>geen</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>geen</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Vanwege een combinatie met andere trajecten kan alleen een globale inschatting worden gemaakt. Toepassing 75 HEMS± Inzicht in energie met een HEMS bespaart circa 10% energie. Bij een gemiddeld huishouden: winst 160 m3 gas en 350 kWh 75 HEMS = 36,5 ton CO2 Demonstratieprojecten: schatting: 100 ton</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Subsidie is nog niet toegekend. Project hangt volledig af van toekenning. (update: subsidie per 1-1-2017 toegekend)</p>

 <p>Energiëk Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>GO-11 See2Do</p> <p>Gemeente Breda, P. Klep</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Breda participeert in het Interreg-project See2Do met de diverse Belgische partners (Interleuven, en kennisinstellingen) en de steden Maastricht, Weert en Helmond. Het project loopt tot eind 2019. Het project beoogt door energieverlies inzichtelijk te maken (met infraroodopnamen) particuliere woningeigenaren aan te zetten tot verbetering van hun woning. Er zijn 7 werkpakketten</p> <p>WP1 projectmanagement WP2 Communicatie en disseminatie WP3 Energieverlies zien WP4 Burgeractivatie WP5 Demonstratie publiek gebouw WP6 Energierenovatie Doen WP7 Monitoring</p> <p>WP1 wordt verzorgd door Interleuven. Gemeente Breda is van geen enkel pakket trekker, maar neemt wel deel aan alle werkpakketten.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Er wordt bijgedragen aan het EU-programma wat betreft Het bevorderen van energie-efficiëntie en het gebruik van hernieuwbare energie in openbare infrastructuur en woningbouwsector, door demonstratie van toepassings- mogelijkheden van innovatieve maatregelen en technieken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realiseren van een demonstratieproject (Stadskantoor A) • aanzetten tot actie andere openbare besturen • Vergroten bekendheid met innovatieve technieken • Verlagen drempels om te renoveren
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>energiebesparing en duurzame energie</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Het project draagt bij aan CO2reductie, met name het verlagen van drempels bij particuliere woningeigenaren.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inkopen Infraroodcamera • Opleiding thermografie • Inzetten infraroodcamera bij wijkacties • Inzet (uitbesteding) google car • Organiseren wijkaanpak in samenwerking met energie coöperaties
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Nee</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd?</p>	<p>Gemeente Breda coördineert de aanpak en schakelt waar nodig externe ondersteuning in.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Het project betreft een integrale aanpak waarbij infraroodopnametechniek wordt ingezet bij bewonerscommunicatie voor het bieden van inzicht om zo aan te zetten tot renovaties.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Mogelijk dat privacy in relatie tot het beschikbaar stellen van straatopnames een rol kan spelen. De wettelijke (on)mogelijkheden zijn daarbij leidend.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>2017: 516 2018: 319 2019: 196</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>De netto kosten (projectkosten minus subsidie) bedragen 2017: € 55.270,- 2018: € 30.000,- 2019: € 20.000,-</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>geen</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>2017: € 5.000 2018: € 5.000 2019: € 5.000</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Dit project wordt gecombineerd met andere lopende projecten zoals de benadering via de lokale energie coöperaties. De deelnamegraad wordt hoger met de toevoeging van infrarood opnamen. De toename wordt geschat op 5% Het extra aantal woningen waarin maatregelen (2 labelstappen) worden getroffen bedraagt 13. De CO2 reductie is daarmee jaarlijks 19,5 ton</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Privacywetgeving Temperatuur waardoor geen opnames gemaakt kunnen worden (mogelijk is ultrasoon een temperatuur onafhankelijk alternatief)</p>

	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met verzoek tot ondersteuning)</p> <p>MO-01 Mobiliteitscoalitie Breda</p> <p>Pakhuis B Derk Hueting Markendaalseweg 2 4811 KC Breda M 06-21230938 E derkhueting@pakhuisb.nl</p> <p>Samenvatting De komende tijd zal de transitie naar een duurzaam mobiliteitssysteem in Breda meer en meer vorm krijgen. Twee aspecten van die transitie zijn het stimuleren van elektrisch rijden en het stimuleren van het gebruiken van deelauto-systemen (lieft elektrisch). Dit project heeft tot doel partijen die bij deze transitie betrokken zijn te verenigen in een coalitie en vanuit die coalitie gezamenlijk te gaan werken aan de doelstelling van 500 (zo veel mogelijk elektrisch aangedreven) deelauto's in 2020 in Breda.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>In de transitie naar een CO2 neutrale stad in 2044 speelt verduurzaming van mobiliteit een belangrijke rol. Onderdeel van de mobiliteitstransitie is de overgang naar elektrisch rijden en het gebruik van deelauto systemen. Verschillende partijen zijn daar al mee aan de slag of gaan daar de komende periode mee aan de slag. Het aantal elektrische auto's in Breda neemt langzaam toe. Op het gebied van autodelen zijn Greenwheels, Snappcar en MyWheels in Breda wel actief maar relatief klein in omvang. In het verleden zijn initiatieven in Breda genomen om deelauto's te stimuleren (o.a ANWB ism Natuur en Milieu), maar deze waren weinig succesvol.</p> <p>Op het gebied van elektrische deelauto's zijn de initiatieven van Van Tilburg Bastianen (vanuit het Kenniscentrum voor mobiliteit in samenwerking met Next Door Company) en Buurauto bekend, en is/wordt een (elektrisch) deelauto concept geïntroduceerd bij De Heilig Hart kerk. Alle drie deze initiatieven bevinden zich in de opstartfase.</p> <p>Aanleiding van dit project is de constatering dat er verschillende initiatieven zijn die proberen (elektrische) deelauto's te introduceren. Gezien de omvang van de uitdaging lijkt het nuttig te zoeken naar een manier waarop die initiatieven elkaar gaan versterken. De mobiliteitscoalitie heeft die versterking tot inzet.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Hoofddoel van het project is in 2020 500 (elektrische) deelauto's in Breda te hebben, waarbij de verschillende initiatieven in de stad verbonden worden. Dat doen we door een coalitie van betrokken partijen op te richten waarin de initiatieven die ontstaan elkaar gaan versterken. Op weg naar 500 deelauto's in 2020 willen we in 2017 50 auto's, in 2018 100, in 2019 250 en in 2020 500 deelauto's in Breda. Daarbij zijn zoveel mogelijk deelauto's elektrisch en worden ze gevoed met duurzaam opgewekte elektriciteit.</p> <p>Daarnaast kent het project de volgende subdoelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bundelen van kennis en ervaring; de coalitie heeft tot doel kennis en ervaring van bestaande deelauto- initiatieven en de energie en creativiteit van nieuwe te bundelen tot een gemeente brede (en later regionale) aanpak waarin de verschillende initiatieven samenwerken en elkaar versterken; 2. Delen van kennis en ervaring; de coalitie heeft tot doel kennis en ervaring die wordt opgedaan te delen en te verspreiden over gemeente, regio, provincie, enz. om daarmee een versnelling te realiseren in het gebruik van deelauto's. 3. Bijdragen aan nieuwe economie; de coalitie heeft tot doel bij te dragen aan de ontwikkeling van een nieuwe, circulaire economie met de daarbij horende werkgelegenheid. Daarbij wordt met name gekeken naar de ontwikkeling van wijkondernemingen waarin de deelauto naast andere diensten (woningisolatie, duurzame energie, zorg, mobiliteit in bredere zin, lokale voedselvoorziening, enz.) een rol gaat spelen. <p>Het project richt zich op de volgende doelgroepen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bewoners in wijken met een hoge parkeerdruk 2. Huishoudens in bezit van twee (of meer) auto's 3. Bewoners die wel eens een elektrische auto willen proberen 4. Bedrijven en instellingen met elektrisch (deel)auto's die ze willen delen met buurtbewoners (b.v. in het weekend)
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Het project heeft direct betrekking op het thema duurzame mobiliteit, en indirect op alle andere thema's.</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Het project levert een bijdrage aan een duurzame leefomgeving (minder auto's, minder parkeerplaatsen, minder geluid, minder CO2, minder fijnstof), gedragsverandering (van auto bezitten naar auto-delen), circulaire economie (deelauto concepten via leaseconstructies stimuleren de producenten circulair te bouwen) en water, lucht, groen, biodiversiteit en gezondheid door elektrisch te rijden.</p>

<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>De belangrijkste activiteiten en producten zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Samenbrengen van alle initiatiefnemers op het gebied van deelauto concepten en elektrisch rijden in een coalitie met als doel in 500 (zo veel mogelijk elektrische) deelauto's in 2020. 2. Indien nodig en nuttig nieuwe initiatieven naar Breda halen en/of vanuit de coalitie initiëren. 3. Een kaart van Breda maken met daarop de potentie van de wijken voor deelauto concepten en elektrisch rijden. Doel van de kaart is nieuwe initiatieven te laten zien waar de potentie zit en ook om er voor te zorgen dat een goede spreiding van mogelijkheden over de stad ontstaat. 4. Inspiratiebijeenkomsten om het gebruik van elektrische voertuigen en deelauto concepten te stimuleren en de initiatieven op elkaar af te stemmen (streven 4 x per jaar) 5. Activiteiten om het publiek te betrekken bij de deelauto-transitie (items in de pers, probeerweken, een programmalijn in PakhuisB, aansluiting bij energie-coöperaties en buurtondernemingen, enz.) 6. Onderhouden van een deelpagina op de site van Energiek Breda 7. Initiëren/stimuleren van stages en afstudeerprojecten van Avans, NHTV, Fontys met als doel deelauto systemen in Breda te ontwikkelen en te ondersteunen.
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>De coalitie heeft de focus op de stad Breda maar kan zich na verloop van tijd uitbreiden naar andere gemeenten in de regio (West) Brabant.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd?</p>	<p>De coalitie bestaat bij aanvang uit de volgende partijen;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. NHTV (sector mobiliteit) 2. Van Tilburg Bastianen (Kenniscentrum voor Mobiliteit), dat op korte termijn een deelauto concept introduceert ism Next Door Company; 3. Buurauto, dat onlangs is gestart in Amersfoort en binnenkort ook de eerste elektrische buurauto heeft rijden in Breda 4. Gemeente Breda 5. PakhuisB <p>PakhuisB neemt op zich om de coalitie samen te brengen en met de coalitie partners het programma verder uit te werken en uit te voeren. De coalitie wordt zo snel mogelijk uitgebreid met andere relevante partijen.</p> <p>Met de samenstelling van de coalitie hebben we de volgende kennis aan boord:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kennis van de opzet van deelautosystemen en laadinfrastructuur (TB en Buurauto) 2. Kennis van mobiliteitsconcepten (NHTV) en beschikbaarheid van studenten om vraagstukken aan te pakken 3. Kennis van het lokale beleid (gemeente) 4. Kennis van verbinden en coalities bouwen (PakhuisB) 5. Kennis en toegang tot sociale structuren in de wijken (PakhuisB)
<p>Hoe is het project opgebouwd? - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Het project heeft tot doel te verbinden en te stimuleren. De technische concepten worden vooral ontwikkeld door de initiatieven zelf en maken geen deel uit van het project.</p> <p>De coalitie draagt bij aan het realiseren van 500 deelauto's in Breda in 2020. Eind 2017 moeten dat er minstens 50 zijn.</p> <p>De planning van het project ziet er globaal als volgt uit. In jan/feb 2017 wordt de coalitie gevormd en wordt een programma opgesteld. In de maanden daarna wordt het programma uitgevoerd en in oktober vindt een eerste evaluatie plaats.</p>
<p>Juridische aspecten - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze)</p>	<p>Er is geen vergunningaanvraag voorzien in het project. Er is voor zover bekend geen sprake van staatssteun.</p> <p>In de loop van het project kunnen zich wel juridische c.q. vergunning technische aspecten voordoen, bijvoorbeeld als parkeerplaatsen in wijken opgeheven worden of er specifieke parkeerplekken nodig zijn voor deelauto's. Deze aspecten worden voor opgepakt door de deelauto concepten, niet door de mobiliteitscoalitie.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Voor het opzetten, onderhouden en uitbouwen van de coalitie plus het organiseren van de eerder genoemde activiteiten is naar verwachting het eerste jaar 4 uur er week voldoende. Daarnaast zullen de deelnemende partijen voor eigen rekening ook uren inzetten om de coalitie vorm te geven. De aanvraag heeft alleen betrekking op de uren om de coalitie te vormen en te leiden.</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)? - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe.</p>	<p>De kosten worden geraamd op € 15.000 aan uren (4 uur per week, 45 weken, € 80 per uur.) Daarnaast is een budget van € 2.500 nodig voor communicatie, webredactie, zaalhuur, catering enz.) In totaal € 17.500.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project? - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten.</p>	<p>Van de gemeente wordt naast een financiële bijdrage de volgende ondersteuning gevraagd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kennis en data om de kaart op te bouwen 2. Actieve deelname aan de coalitie 3. Waar nodig en waar beïnvloeding door de lokale overheid bijdraagt ondersteuning bij het realiseren van laadinfrastructuur voor elektrische deelauto's 4. Op verzoek van de deelauto concepten ondersteuning bij het realiseren van parkeergelegenheid (vaak het transformeren van bestaande parkeerplaatsen) voor deelauto's. 5. Overige beleidsontwikkeling om het aantal deelauto's in de stad in snel tempo op te voeren, passend in de CO2 neutrale doelstelling voor 2044.

<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Er wordt een financiële bijdrage gevraagd van € 17.500 exclusief BTW voor 2017. Voor de jaren daarna wordt een lagere aanvraag voorzien. Na het eerste jaar wordt een korte evaluatie van de mobiliteitscoalitie opgesteld. In het eerste jaar wordt tevens bekeken of de deelauto concepten als ze gaan groeien financieel kunnen bijdragen aan de coalitie en of er provinciale, landelijke en Europese subsidies zijn om de coalitie te ondersteunen.</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk?</p> <p>(Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>We gaan er van uit dat één elektrische deelauto gemiddeld 5 kleine fossiel aangedreven auto's vervangt. Een gemiddelde auto in Nederland rijdt ongeveer 13.000 km. per jaar. We gaan er van uit dat met een kleine auto gemiddeld 8.000 km per jaar wordt gereden. Een kleine auto stoot gemiddeld ongeveer 100 gram CO2 per kilometer uit. Als de deelauto's elektrisch zijn en worden gevoed met duurzame stroom is de CO2 uitstoot gemiddeld ca 20 g/km. Met de deelauto worden dus 40.000 fossiele kilometers vervangen door 40.000 elektrische kilometers met 80 g minder CO2 uitstoot, totaal per auto wordt dan ruim 3.000 kg CO2 per jaar bespaard. Dit is uiteraard een zeer ruwe benadering. De besparing komt deels voor rekening van de deelauto concepten zelf en deels voor rekening van de coalitie. Een verdeelsleutel is op voorhand niet aan te geven.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>De risico's verbonden aan dit project zijn vooral operationeel van aard:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Er ontstaan te weinig initiatieven in de stad om een serieuze coalitie te vormen. In dat geval zal de coalitie langzamer dan voorzien tot ontwikkeling komen. 2. De initiatieven zijn niet bereid de krachten te bundelen in een coalitie. 3. Het lukt onvoldoende het publiek enthousiast te maken voor de deelauto systemen <p>Treden bovenstaande risico's op dan worden die gesignaleerd in het eerste jaar en in de evaluatie na het eerste jaar worden daar conclusies aan verbonden.</p>

Energiek
Breda

Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)

MO-02 Buurauto - probeeraanbod

Buurauto
Johan Janse
Pastoor Leijtenstraat 50
4854 KP Bavel
mobiel 06 138 53 237
<http://www.buurauto.nl>

De Buurauto is een elektrische auto, die je deelt met je burens of andere mensen die je kent. Buurauto is een zelfstandige onderneming die de deelnemers aan Buurauto volledig ontzorgt. Om mensen kennis te laten maken met de vele voordelen van enerzijds elektrisch rijden en anderzijds het niet meer bezitten van een auto, hebben we een probeeraanbod in het leven geroepen. Dit houdt in dat mensen worden uitgedaagd om een maand lang afstand te doen van hun eigen auto en gedurende deze maand een auto te delen en daarnaast de fiets en het openbaar vervoer te gebruiken. Tijdens deze maand wordt aan hen gevraagd een dagboek (tekst en/of video) bij te houden over hun ervaringen, erover te vertellen op social media. Doel van de probeermaand is om mensen te overtuigen van de voordelen van een elektrische deelauto en naast zichzelf anderen via het verhaal over hun ervaringen.

Het probeeraanbod maakt onderdeel uit van een groter project, genaamd Project 300 (zie de bijlage). Dit project is erop gericht te komen tot de realisatie van een netwerk van 300 Buurauto's voor Breda, welke onderdeel gaan uitmaken van een smart grid en die gevoed worden door duurzaam opgewekte energie. Samen vormen deze 300 Buurauto's één grote buurtaccu, die zorgen voor stabilisering van de energiebehoefte en energieopslag zodanig dat de belasting van het elektriciteitsnetwerk wordt geoptimaliseerd. Hierdoor kan verzwaring van elektriciteitsnet en vervanging van wijktrafo-stations worden voorkomen met alle kostenvoordelen van dien. De laadpalen worden zo veel mogelijk gerealiseerd als 'verlengd private huisaansluiting'. Dit heeft als voordeel dat de persoon, die de laadpaal laat aansluiten op zijn eigen (thuis- of bedrijfs-) netwerk, een financieel voordeel geniet zeker indien de palen gevoed worden door bijvoorbeeld de opbrengst van zonnepanelen.

Toetsingsaspecten.

Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?

Breda wil in 2044 CO2 neutraal zijn. Om dit te bereiken moeten ook op het gebied van mobiliteit stappen worden gezet. Elektrisch rijden past hierin. Maar elektrisch rijden alleen is niet voldoende. Het bewust maken van mensen van de vele duurzame mobiliteitsopties hoort hier ook bij. Autodelen is een van deze opties en kan leiden tot een bewuster mobiliteitsgedrag. Deelautogebruikers maken aantoonbaar minder gebruik van een auto, omdat zij veel bewuster kiezen voor gebruik van auto, fiets en openbaar vervoer.

Wat is het doel van het project?

- Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat.
- Op welke doelgroep(en) richt het project zich?

Buurauto is een elektrische auto die je gaat delen met je burens of andere mensen die je kent. De buurauto is een full operational lease auto, die door een groep mensen kan worden gebruikt. Deze groep wordt volledig ontzorgd, doordat een parkeerplaats, laadpaal, laadpas, reserverings-app, betaalapp en gebruikapp onderdeel uitmaakt van het product.

De doelgroepen waar Buurauto zich op richt zijn divers, maar in hoofdzaak richten wij ons op consumenten die lid zijn van een energie-coöperatie, een natuurvereniging of zich anderszins betrokken voelen bij het milieu. Wij zoeken de early adapter, die in zijn voor innovatie en open staan voor experimenten. Verder zoeken wij mensen die woonachtig zijn in stedelijke gebieden met een hoge parkeerdruk. Voor Breda betekent dit dat er in eerste instantie geworven gaat worden onder inwoners van de wijken Belcrum, Stationskwartier, Drie Hoefijzers, Zandberg, Ginneken en Sportpark.

Het probeeraanbod Buurauto moet mensen gaan overtuigen van de voordelen van elektrisch rijden én vooral de voordelen van het delen van een auto. Wel het genot, maar niet de lasten van een eigen auto, daar draait het om. Voor velen zal de stap om afstand te doen van de eigen auto nog te groot zijn, daarom bieden wij een eerste probeermaand/kwartaal aan. Via het probeeraanbod hopen wij groepen deelnemers te vinden, die overtuigd raken en daarna blijvend gebruik willen maken van een Buurauto. Verwacht wordt immers dat de deelnemers al intrinsiek gemotiveerd zijn, maar dat zij de laatste stap missen: ervaring opdoen met elektrisch rijden en delen.

Voor 2016 hopen wij tenminste 10 personen te laten kennismaken met Buurauto. Hiervoor zetten wij 1 auto in, die in november en december gebruikt kan worden. In de eerste helft van 2017 continueren wij het aanbod, hetgeen betekent dat wij in totaal 6x5 is 30 personen kennis kunnen laten maken met Buurauto. Als het bevalt, krijgt men een aanbod voor langere tijd (minimaal 24 maanden). Gegeven het feit dat iedereen wel 10 tot 20 personen kent en gegeven de tegenprestatie (het bijhouden van een (video) dagboek over hun ervaringen) die wij van de deelnemers vragen, verwachten wij op deze wijze in totaal 400 tot 800 personen te bereiken. De publiciteit die dit op gaat leveren, moet in 2017 gaan leiden tot het opstarten van enkele Buurauto groepen. Dit zijn groepen van bij voorkeur 5 personen of gezinnen, die samen een Buurauto gaan gebruiken. Wij verwachten zo 5 tot 10 Buurauto-initiatieven te gaan realiseren in 2017 en daarmee 25 tot 50 deelautogebruikers.

In de daaropvolgende jaren verwachten wij een groei door te maken naar 25 Buurauto's in 2018, 75 in 2019 en 300 in 2020 (circa 1500 deelautogebruikers). Waarom zo'n stormachtige ontwikkeling? De aanloop zal lastig zijn, maar een goed voorbeeld doet volgen en daarom verwachten wij na een beperkte start snel te kunnen groeien. Bovendien komen vanaf 2018 meer en meer sterk verbeterde elektrische auto's op de markt en dit gaat zondermeer leiden tot extra aandacht voor deze typen voertuigen.

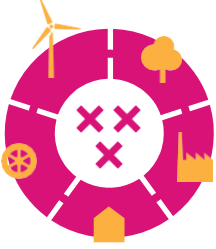
Deze ontwikkeling maakt onderdeel uit van 'Project 300'. Dit is een project waarin een totaal aanpak wordt neergezet waar 300 elektrische (deel)auto's onderdeel uitmaken van een smart grid oplossing bestaande uit 300 locaties met zonnepanelen, met 300 laadpalen bij voorkeur als verlengd private huisaansluiting, 300 buurtaccu's, 300 auto's, 300 parkeerplaatsen, 300 sociale ontmoetingsplaatsen en een groot aantal op te knappen buurten met verminderd autobezit en een impuls op het gebied van sociale cohesie.

Buurauto zal niet alleen in Breda worden neergezet. Op dit moment zijn wij bezig Buurauto te implementeren in Amersfoort en Rotterdam. Daarnaast lopen er gesprekken met vele Nederlandse steden waaronder Amsterdam, Utrecht, Den Haag, Apeldoorn en Eindhoven. Alle kennis en ervaring die wij opdoen in zowel Breda als de andere steden komen ten goede aan de uitrol binnen Nederland, om zo bij te dragen aan de Nationale doelstelling vastgelegd in de green deal Elektrisch vervoer 2016-2020.

	<p>Buurauto participeert in de branchegroep elektrisch autodelen van de vereniging DOET (Dutch Organisation for Electric Transport). Via deze deelname beogen wij onze kennis en ervaring te delen, om er voor te zorgen dat elektrisch autodelen een stevige positie gaat krijgen in Nederland.</p> <p>Buurauto is een startende onderneming en werkt samen met diverse andere start-ups. Een daarvan is Share2use, die voor Buurauto het assetmanagementsysteem levert. Verder werken wij samen met Mijndomeinauto.nl. Een leasemaatschappij die zich vooral profileert naar consumenten. Met deze twee partners werken wij als co-creators samen, om zo het delen van goederen, assets verder te ontwikkelen. Wij sluiten niet uit dat naast auto's er op termijn elektrische scooters, -bakfietsen en -bestelwagens worden aangeboden. Inmiddels zijn wij in gesprek met openbaar vervoermaatschappijen, om Buurauto te integreren in de dienstverlening van het openbaar vervoer. Dit heeft geresulteerd dat wij nu meedingen in de aanbesteding van een van de grootste openbaar vervoerconcessies.</p> <p>Op deze wijze willen wij invulling geven aan Mobility as a Service.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect?</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie 	<p>Het probeeraanbod Buurauto heeft zelf alleen direct invloed op het thema duurzame mobiliteit. Het maakt mensen bewuster van hun mobiliteitsgedrag en het feit dat er deelauto's worden gebruikt, maakt dat deelnemers bereid zijn hun mobiliteit aan te passen en zorgt ervoor dat het autobezit en autobezit minder groeit en mogelijk zelfs daalt</p> <p>Als onderdeel van en opmaat naar het 'Project 300' grijpt het probeeraanbod aan op nagenoeg alle thema's uit het UPK. Doel is namelijk via dit totaal project te komen tot een duurzamere levensstijl die zorgt voor minder grondstof- fengebruik, het besparen van energie, het verduurzamen van de mobiliteit, het realiseren van duurzame energie inclusief een duurzame opslag van energie én het bevorderen van de sociale cohesie in wijken en buurten.</p> <p>Buurauto wil door het aanbieden van elektrische deelauto's er voor zorgen dat er minder (fossiele) auto's op weg komen en in buurten en wijken geparkeerd staan. Daarmee dragen wij bij aan vermindering van de parkeerdruk en aan het vrijmaken van schaarse ruimte voor andere doeleinden (groen, speelruimte). Het terugbrengen van groen in de stad draagt bij aan doelstellingen op het gebied van klimaatadaptatie.</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid 	<p>Eén deelauto vervangt gemiddeld 5 auto's. Bovendien gaat een deelautogebruiker veel bewuster om met zijn mobiliteit en maakt hij of zij veelvuldig gebruik van alle mogelijkheden (fiets, ov) die er zijn. Op termijn betekent dit dat een wezenlijke bijdrage kan worden geleverd aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vermindering van het aantal autokilometers, • Vermindering van het ruimtegebruik door geparkeerde auto's <p>Het feit dat Buurauto uitsluitend gebruik maakt van elektrische voertuigen maakt dat daarnaast wordt bijgedragen aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vermindering van de CO2 uitstoot • Vermindering van de geluidsoverlast <p>In het eindjaar, als Project 300 van de grond is gekomen, zullen er in totaal tenminste 300 elektrische deelauto's rond- rijden in Breda, die door het gebruik van duurzame bronnen nul CO2 uitstoot veroorzaken. Samen vervangen deze auto's in totaal naar verwachting 1500 andere auto's. Uitgaande van een gemiddeld jaarkilometrage van 8000 kilometer voor deze 1500 auto's, worden zodoende 12 miljoen autokilometers uitgespaard. Deze besparing wordt niet geheel en al in Breda gerealiseerd, omdat met een auto ook buiten de stad wordt gereden, maar toch kunnen we stellen dat een aanzienlijke reductie wordt bereikt. Omgerekend naar CO2 uitstoot wordt een reductie bereikt van 1,2 miljoen kilo CO2. (uitgaande van een gemiddelde uitstoot van 100 gr./gereden kilometer)</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Primair is het product: een elektrische deelauto.</p> <p>In het verlengde van dit product gaat het om een Mobility as a Service (MaaS) concept, waarmee gebruikers van begin tot eind volledig worden ontzorgd en waarmee de drempel om over te stappen van eigen autobezit naar gedeeld autobezit wordt verlaagd.</p> <p>Voor het probeeraanbod gaat het om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een elektrische deelauto • Een assetmanagement systeem, waarmee het reserveren en gebruiken van de auto wordt geregeld • Een communicatiecampagne voor een bewustere levensstijl, een bewuster mobiliteitsgedrag
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet?</p> <p>De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de projectindieners? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? 	<p>Buurauto zelf is een zelfstandige onderneming. Voor het assetmanagement wordt samengewerkt met Share2use en voor de levering van de auto's met leasemaatschappijen (Mijndomeinlease.nl) en autodealers als Auto Indumij.</p> <p>Voor Project 300 wordt samengewerkt met BONDS, de Bredase Zonnebank in oprichting, Bres, Enexis, Nissan, Auto Indumij, de Stichting Natuur en Milieu, Deelootoo, Brainstorm en Concept, een aanbieder van laadpalen en Rabobank Breda.</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitprobeerbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Zoals eerder aangegeven, gaat het hier om een dienstenaanbod, een zo te noemen Mobility as a Service (MaaS) concept. Alle hierbij gebruikte technieken zijn al bewezen concepten en worden al elders gebruikt. Zo wordt het assetmanagementsysteem al toegepast bij Buurauto in Amersfoort en Deelootoo in Bergen op Zoom, een met autoverhuurders opgezet deelauto-project. Elektrische auto's zijn niet nieuw en hebben zich inmiddels ook al bewezen.</p> <p>Voor het probeeraanbod kan gebruik worden gemaakt van beschikbare laadpalen. Voor de opschaling richting 300 elektrische deelauto's is een essentiële voorwaarde dat de Gemeente Breda haar medewerking verleent bij realisatie van extra laadpalen. Hierbij willen wij in samenwerking met de gemeente komen tot een gericht beleid uitgaande van verlengd private huisaansluitingen. Dergelijke aansluitingen zijn sneller rendabel te maken en passen beter bij de integratie van Buurauto in de buurtomgeving daar de eigenaar van de laadpaal dan een particulier, een bedrijf of een overheidsinstelling is én een belang heeft in het gebruik van de paal.</p>

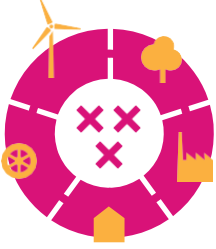
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Ja, voor de aanvraag van laadpalen is een vergunningentraject van toepassing. Dit is nog niet aan de orde bij het probeeraanbod, maar wel bij de latere voorziene opschaling.</p> <p>Er is voor zover bekend geen sprake van staatssteun.</p> <p>Bijzondere aandacht dient te worden besteed aan de juridische consequenties van verlengd private huisaan- sluitingen. Als deze op privaat terrein toegankelijk vanaf de openbare weg kunnen worden gerealiseerd, dan zijn er geen juridische belemmeringen. Moeten de laadpalen daarentegen in de openbare ruimte worden gerealiseerd, dan moet hiervoor een aangepast vergunningentraject worden doorlopen. Wij stellen voor hier in nauwe samenwerking met de gemeente Breda invulling aan te gaan geven.</p> <p>De gemeente Breda heeft geen eigen deelautobeleid. Dit betekent dat per geval bekeken moet worden of er indien nodig een parkeervergunning op kenteken kan worden verleend. Onze voorkeur gaat echter uit naar een vergunning op de naam 'Buurauto', daar de Buurauto als deelauto kan worden aangemerkt. Dit maakt dat aanspraak kan worden gemaakt op een speciale deelauto parkeervergunning. In diverse Nederlandse steden is dit al geregeld en van hun ervaringen kan gebruik worden gemaakt. Binnen de Buurauto organisatie is bij de eigenaren (Johan Janse en Alex van der Woerd) ruim kennis beschikbaar over dit onderwerp.</p>																		
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Voor het probeeraanbod houden wij rekening met de volgende inzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nov./Dec. 2016: (1 dag/week; 8 * 8 =) 64 uur • 1e helft 2017 (uitsluitend probeeraanbod): (26 * 8 =) 208 uur <p>Voor de opschaling als onderdeel van Project 300 is de ureninzet van een andere orde. Voor dit project wordt gerekend met een inzet van 0,4 tot 0,6 fte gedurende het eerste jaar (2017) oplopend tot 2 à 3 fte in het jaar 2020. In de loop van de periode van 2017 tot en met 2020 zal Buurauto zelfvoorzienend gaan worden en niet langer afhankelijk zijn van externe financiering.</p>																		
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>De kosten voor het Buurauto probeeraanbod bestaan grotendeels uit het inzetten van een auto, kosten voor promotie en marketing en uren gemoeid met het bemiddelen, het begeleiden van het probeeraanbod en het werven van deel- nemers. Daarnaast wordt rekening gehouden met een kort evaluatieonderzoek, waarin gevraagd zal worden naar het deelautogebruik en het gebruik van andere vervoerwijzen.</p> <p>Buurauto heeft voor het probeeraanbod een speciaal niet geheel kostendekkend aanbod ontwikkeld. Zie hiervoor de bijgevoegde flyer.</p> <p>Uitgaande van 40 deelnemers aan het probeeraanbod schatten wij in dat kosten uitkomen op: PR en</p> <table border="0"> <tr> <td>Marketing</td> <td>€ 1.500,00</td> </tr> <tr> <td>Ureninzet (272 uur à € 50,-)</td> <td>€ 13.600,00</td> </tr> <tr> <td>Kosten evaluatie-onderzoek</td> <td>€ 1.500,00</td> </tr> <tr> <td>Onvoorzien</td> <td>€ 500,00</td> </tr> <tr> <td>Niet gedekte kosten probeeraanbod</td> <td>€ 6.020,00</td> </tr> <tr> <td>Totale kosten</td> <td>€ 23.120,00</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td>Waarvan gedekt uit eigen inzet</td> <td>€ 13.600,00</td> </tr> <tr> <td>Gevraagde ondersteuning UPK</td> <td>€ 9.520,00</td> </tr> </table>	Marketing	€ 1.500,00	Ureninzet (272 uur à € 50,-)	€ 13.600,00	Kosten evaluatie-onderzoek	€ 1.500,00	Onvoorzien	€ 500,00	Niet gedekte kosten probeeraanbod	€ 6.020,00	Totale kosten	€ 23.120,00			Waarvan gedekt uit eigen inzet	€ 13.600,00	Gevraagde ondersteuning UPK	€ 9.520,00
Marketing	€ 1.500,00																		
Ureninzet (272 uur à € 50,-)	€ 13.600,00																		
Kosten evaluatie-onderzoek	€ 1.500,00																		
Onvoorzien	€ 500,00																		
Niet gedekte kosten probeeraanbod	€ 6.020,00																		
Totale kosten	€ 23.120,00																		
Waarvan gedekt uit eigen inzet	€ 13.600,00																		
Gevraagde ondersteuning UPK	€ 9.520,00																		
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>De ondersteuningsbehoefte is tweeledig. Voor het probeeraanbod wordt een financiële bijdrage gevraagd voor de dekking van de onkosten (zie hiervoor). Voor de latere opschaling naar 300 deelauto's wordt geen financiële bijdrage gevraagd anders dan hulp bij de realisatie van publieke laadinfrastructuur en bij het verlenen van vergunningen voor enerzijds de laadinfrastructuur en anderzijds de gereserveerde parkeerplaatsen ten behoeve van de deelauto's.</p> <p>Wel bestaat er de wens om een risicodragende en revolverende geldlening te ontvangen om hieruit de aanloopkosten van Buurauto uit te kunnen bekostigen.</p>																		
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Voor het probeeraanbod zijn de volgende kostenposten van toepassing:</p> <table border="0"> <tr> <td>Totale kosten</td> <td>€ 23.120,00</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td>Waarvan gedekt uit eigen inzet</td> <td>€ 13.600,00</td> </tr> <tr> <td>Gevraagde ondersteuning UPK</td> <td>€ 9.520,00</td> </tr> </table> <p>Het probeeraanbod kent dus een saldotekort van € 9.520,00. Voor de dekking van dit tekort wordt een beroep gedaan op een bijdrage vanuit het UPK.</p> <p>Voor Project 300 wordt geen bijdrage gevraagd, maar wel een revolverende aanloopfinanciering van € 100.000,- in aanvulling op de projectfinanciering die bij derden (Rabobank, e.d.) zal worden aangevraagd. De verwachting is dat deze aanloopfinanciering binnen 3 jaar volledig terugbetaald kan worden.</p>	Totale kosten	€ 23.120,00			Waarvan gedekt uit eigen inzet	€ 13.600,00	Gevraagde ondersteuning UPK	€ 9.520,00										
Totale kosten	€ 23.120,00																		
Waarvan gedekt uit eigen inzet	€ 13.600,00																		
Gevraagde ondersteuning UPK	€ 9.520,00																		
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Ingeschat wordt dat in de eindsituatie een CO2 reductie is te bereiken van 1,2 miljoen kg. per jaar. Daar hiervoor geen financiële bijdrage wordt gevraagd, is geen CO2 reductie per euro becijferd.</p> <p>Voor het probeeraanbod ligt dit anders. Hier wordt gevraagd om een bijdrage van € 9.520,00. De verwachte reductie is tijdens het probeeraanbod beperkt. Uitgaande van 1 auto die gemiddeld 5 auto's vervangt en die in totaal 8 maanden in gebruik is, wordt een kilometerreductie verwacht van $(8000 * 8 / 12) * 5 = 26.666$ kilometers = 2.666 kilogram.</p> <p>Dit impliceert per euro een CO2 reductie van 0,28 kilogram. In deze cijfers is echter geen rekening gehouden met een besparing door een bewuster mobiliteitsgedrag. Om hiervoor cijfermateriaal aan te leveren, wordt een beperkt evaluatieonderzoek voorgesteld.</p>																		

<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Operationeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt gebruik gemaakt van bewezen techniek. De enige uitdaging is het zorgen voor een goed laadniveau ten opzichte van het gebruik. Als dit goed kan worden uitgebalanceerd, dan hoeft dit geen probleem op te leveren. Normaal gesproken wordt, zo blijkt uit ervaringen, met een deelauto gemiddeld per dag 80 tot 100 kilometer afgelegd. Dergelijke afstanden vallen volledig binnen de range van elke elektrische auto. <p>Technisch:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Behalve het laden, dat evenwichtig moet worden uitgebalanceerd, worden er geen technische problemen voorzien. • Voor Project 300 dienen voertuigen ingezet te worden, welke ook energie terug kunnen leveren. Dergelijke voertuigen zijn nu nog niet beschikbaar en zullen zodoende in samenwerking met een van automotive OEM's moeten worden ontwikkeld. In Lombok (Utrecht) wordt dit nu al gedaan in samenwerking met Renault. Wij gaan voor Project 300 vooralsnog de samenwerking aan met Nissan én Renault, maar sluiten andere fabrikanten niet uit. <p>Financieel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt uitgegaan van full-operational lease, waardoor alle kosten zijn opgenomen in de prijs. Verder worden de diensten van Buurauto versleuteld in de maandelijks te betalen vergoeding of de overeen te komen vergoeding per gereden kilometer. Bij voldoende deelnemers is er geen financieel risico en is er sprake van een financieel rendabele business case zelfs op het niveau van een individuele gebruikersgroep. Bij het voortijdig afhaken van deelnemers dienen er met de resterende deelnemers nieuwe prijsafspraken te worden gemaakt. Dit zal contractueel worden verankerd. <p>Juridisch:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er worden geen juridische problemen verwacht. Alle aansprakelijkheidszaken zijn verzekerd. Overig: <p>Het grootste risico bestaat uit het niet kunnen vinden van voldoende deelnemers. Echter als we de doelstelling van 300 deelauto's afzetten tegen de landelijke doelstellingen in de Green Deal Autodelen, dan is er sprake van een bescheiden taakstelling. In de landelijke doelstelling uit de Green Deal Autodelen wordt gestreefd naar 100.000 deelauto's in 2018 (1,25% van het totale wagenpark). Gegeven het feit dat de inwoners van Breda ongeveer 100.000 bezitten, dan zijn 300 auto's nog maar 0,3% van het Bredase wagenpark en is het dus feitelijk best een bescheiden doelstelling.</p>
--	--

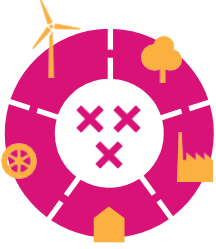
 <p data-bbox="223 398 391 481">Energiek Breda</p>	<p data-bbox="443 134 1189 197">Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p data-bbox="443 219 805 250">MO-03 Aanpak smart mobility</p> <p data-bbox="443 277 901 300">Rob Temme, afdeling Mobiliteit en Milieu Gemeente Breda</p> <p data-bbox="443 322 1476 474">De wereld verandert sneller dan we denken. De technologie stelt ons momenteel in staat om mobiliteit goedkoper, slimmer, sneller en duurzamer te maken. Maar ook om aan connectiviteit te werken. Voor ons als wegbeheerders breekt er een tijdperk aan waar wij tijdens de reis met de mobilist in gesprek kunnen zijn, hem of haar van informatie kunnen voorzien, te coachen, te sturen etc. Het draait nu voor ons niet meer alleen om infrastructuur. Vandaar ook dat Breda in de Mobiliteitsaanpak gekozen heeft voor een adaptieve agenda en een uitwerkingsprogramma die gebaseerd zijn op hardware (infra), software (techniek), mindware (gedrag) en orgware (samenwerking). Juist deze verbreding zien wij als Smart Mobility. Terwijl landelijk smart mobility voornamelijk aangevlogen wordt vanuit de software-kant. In onze ogen een gemiste kans</p> <p data-bbox="443 497 1436 582">Smart betekent ook dat wij meer en gericht kunnen sturen op een duurzamere stad in termen van CO2 emissies. Duurzamere vormen van mobiliteit kunnen we meer dan voorheen stimuleren. Door inzet van techniek enerzijds de route aantrekkelijker te maken (informatie, uitstraling etc), de route efficiënter te maken (route-adviezen obv Big Data) en door bepaalde routes te stimuleren (afhankelijk van type verplaatsing, type voertuig, type weer, type bestuurder/berijder).</p> <p data-bbox="443 604 1492 689">Binnen het thema smart-mobility wordt momenteel al veel samengewerkt met de markt. Diverse initiatieven zijn al ontstaan in Breda en zal verder uitgerold in de provincie en binnen de EU. We merken ook dat er steeds meer kansen ontstaan voor samenwerking in consortiumverband. Het voordeel hiervan is dat we kosten en risico spreiden en tot samenwerken aan vernieuwing, aan het slimmer maken van het programma. De samenwerking is nu nog teveel afhankelijk van personen en toevallige budgetten. Het kent nog geen structuur.</p> <p data-bbox="443 712 1484 775">We zijn al begonnen. Zo werken we al steeds meer met data-mining, met apps en beloningssystemen, zien we mobiliteit als een product en handelen daar ook steeds vaker na en kunnen we anders met Big Data omgaan. De Raad ziet dit ook en heeft recentelijk een motie aangenomen waarmee Breda het thema Smart Mobility verder moet aanzetten. Een goede keuze.</p> <p data-bbox="443 797 1492 904">Deze aanvraag is gericht op de motie van de Raad: meer aandacht voor smart mobility met als inzet meer gebruik kunnen maken van beschikbare technieken en de stad meer profileren als living Lab voor smart mobility. Het is dus een onderzoeksprogramma onder de vlag van Energiek Breda. Een programma met een gegarandeerd effect en met een mogelijkheid tot het verbreden van onze kennis. Door het programma smart mobility in te zetten in consortia die duurzame mobiliteit stimuleren, bereiken we ook direct een CO2 effect. Na opschaling zal dit effect significant kunnen zijn.</p>
<p data-bbox="103 1093 255 1115">Toetsingsaspecten.</p>	
<p data-bbox="103 1137 430 1182">Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p data-bbox="443 1137 1484 1182">Het project is een verdere doorvertaling van ons Klimaatbeleid voor mobiliteit uit 2011. We pakken hiermee de systeemlijn verder op. We sluiten hiermee aan op de recentelijk aangenomen motie van de Raad, namelijk: werk gaan maken van smart-mobility.</p>
<p data-bbox="103 1227 430 1339">Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p data-bbox="443 1227 1460 1361">Het doel van het project is drieledig: - het gaan toepassen van beschikbare techniek - het verkennen (en toepassen) van nieuwe technieken - het aangaan van samenwerkingsverbanden met "de markt" De doelgroep is feitelijk iedere stedelijke mobilist in de stad. Met een aanscherping naar duurzamere vormen van mobiliteit. Breda zal zich sowieso profileren met smart-mobility voor de fiets. Breda wil voor dit thema een living lab worden.</p>
<p data-bbox="103 1406 430 1451">Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p data-bbox="443 1406 1173 1429">Het project is direct gelinkt aan duurzame mobiliteit, gedragsverandering en circulaire economie</p>
<p data-bbox="103 1630 430 1818">Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p data-bbox="443 1630 1428 1675">De prestatiebijdragen zijn gebaseerd op de analyses die uitgevoerd zijn tbv Klimaatbeleid voor mobiliteit uit 2011. Deze resultaten worden Q1 2017 geactualiseerd, zodat we een nog beter inzicht krijgen in de effecten.</p> <p data-bbox="443 1720 1316 1742">Smart Mobility begeeft zich voor het UKP op duurzame leefomgeving, circulaire economie en gedragsverandering.</p>
<p data-bbox="103 1854 430 1899">Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p data-bbox="443 1854 1412 1899">De belangrijkste activiteit is samenwerken aan smart(er) mobility. Het product zijn de ontwikkelde of toegepaste technieken. De belangrijkste outcome is marketing voor de stad.</p>
<p data-bbox="103 1921 430 2011">Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p data-bbox="443 1921 1444 1966">Uiteraard. We werken samen met verschillende partijen, waaronder de Provincie Noord-Brabant en de regio West Brabant. Maar ook met landelijke koepels zoals het C-ITS bureau. Dit is randvoorwaardelijk voor het inzetten van techniek.</p>

<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>Smart Mobility kent een adaptieve agenda. We bewegen nu al mee met kansen die zich voordoen. De ene keer zijn wij projectverantwoordelijk en het andere moment maken wij deel uit van een consortium. We zoeken hier naar partners die beschikken over voldoende kennis en budgetten.</p> <p>Rob Temme van de afdeling Mobiliteit en Milieu is projectmanager van dit thema. Hij is verantwoordelijk voor het resultaat.</p> <p>Een paar consortia zijn al actief en een paar zijn in voorbereiding. We doen het dus zeker niet alleen ! Onder de noemer Smart Mobility gaan we met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - AVANS, Technasium, NHTV, Uvt, de gemeente Tilburg samenwerken aan de slimme fiets. Het fietspad en de fietser worden steeds slimmer, de fiets blijft achter. In een breed consortium gaan we de slimme fiets bouwen. Een fiets die in gesprek is met het verkeerslicht, het fietspad, het weer etc. - NHTV & SynerScope samenwerken op het vlak van datamining en –merge en de vertaling ervan naar reizigers- informatie. Big-Data - IJsborg, Dijkstraat en van Baren en het Bredase Bedrijfsleven verder werken aan gedragsverandering door nieuwe technologieën (beloningsstrategieën, online reisinformatie, leefstijlgerichte coaching. Dit is basis voor sturing via beloning en niet meer via infrastructuur. Breda loopt op dit thema voorop maar wil dit nog verder gaan uitwerken, nog smarter maken. - Bredaas Hoger onderwijs samenwerken aan een jaarlijkse Hackaton slimme mobiliteit. Laat studenten experimenteren met data en de mogelijkheden. Maar belangrijker nog, laat ze ons verrassen met nieuwe inzichten. Gesprekken met Avans en de NHTV lopen. - Met de NHTV samenwerken aan de 3D fietssimulator. Slimmer onderzoeken en slimmer ontwerpen middels een virtuele omgeving. Dit hangt direct samen met enkele onderzoeksprogramma van het Rijk - DTV consultants en IJsborg aan een groene golf voor fietsers. De verkeerslichten zijn in gesprek met de smartphone net het gaat dan niet meer om het reguleren van het verkeer maar het managen ervan. <p>Daarnaast wordt gezocht naar mogelijkheden om Breda voor C-ITS fiets als proeftuin te gebruiken. Maar ook Europa H2020 willen we meer gaan inzetten om onze kennis op het gebied van Smart Mobility verder uit te werken. Maar landelijke programma's als SURF en COST zullen worden gebruikt om de kennis verder uit te bouwen. Hierover vinden overigens al gesprekken plaats. Ook is er contact met I&M over deelname aan het programma Talking Traffic in relatie tot logistiek. Uiteraard is er ook een samenhang en verbondenheid met Smart-City.</p> <p>De hefboomwerking van dit project is fors, dat hebben we al gezien met de investeringen in tracking & tracing in Breda. Het streven is om landelijk Breda te positioneren als innoverende gemeente op het gebied van duurzame mobiliteit en als testomgeving voor Smart-Mobility.</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd? - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden?</p> <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>De techniek ontwikkelt zich exponentieel. De disruptieve werking van techniek zal de komende jaren fors zijn. Het project is opgebouwd rondom de toepasbaarheid van nieuwe technieken binnen het thema mobiliteit.</p> <p>De technieken zijn erop gericht het systeem sneller, schoner, veiliger en verbodener te maken. De projectopbouw is adaptief en is gericht op consortia.</p>
<p>Juridische aspecten - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze)</p>	<p>nvt</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)? - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe.</p>	<p>20.000 euro per jaar</p> <p>Het gaat om projectinleg en bijdrages binnen consortia. Maar ook om het (door) ontwikkelen van proven Smart Mobility technieken.</p> <p>De beschreven consortia en projecten zijn te verdelen over meerdere jaarschijven. Budgetten en tijd worden nu vaak gevonden in de lopende begroting. Maar omdat dit steeds een grote onzekerheid is, lopen we veel kansen mis binnen het thema Smart Mobility. Omdat de Raad duidelijk heeft aangegeven dit thema structureel op de agenda te willen hebben, is dit voorstel geschreven.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project? - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten.</p>	<p>De ondersteuningsbehoefte is alleen aanwezig voor administratie voor EU en andere subsidieprojecten. Extra financiële ondersteuning vindt plaats uit het UVP Mobiliteit 2018-2022 (indien nodig).</p>

<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. <p>Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>nvt</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Dit is een lastige. We weten dat mobiliteit een derde uitmaakt van de totale CO2 opgave in Breda. We weten ook uit CO2 monitor dat de afgelopen 4 jaar de CO2 emissies nauwelijks afnemen. Er is werk aan de winkel.</p> <p>Uit het onderzoek voor Klimaatbeleid voor Mobiliteit weten we waar de grote kansen liggen, welke doelgroepen interessant zijn en wat de effecten van afzonderlijke maatregelen kunnen zijn. Dit is het vertrekpunt voor de keuze binnen de adaptieve agenda Smart Mobility.</p> <p>Interessant is:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de interne markt (verkeer binnen Breda) en de fietsbare markt (de agglomeratie Breda). Hier liggen kansen voor een modal-shift of een vergroening van het systeem; - logistiek of vrachtverkeer is een grote markt waar we winst kunnen halen. - Het nieuwe werken kan in potentie leiden tot 4% minder CO2 en dit hangt samen met mijdingsprojecten die we gaan starten (gedrag) - Stimuleren van E-bikes heeft een potentie van 2% minder CO2 en dit onderwerp staat centraal Smart-Mobility (gedrag en techniek) - Stimuleren elektrische voertuigen heeft een potentie van 13% minder CO2 en dit onderwerp wordt vanuit C-ITS opgepakt en vanuit het eigen wagenpark (slimmer verkeerslichten) - Mobiliteitsmanagement (community Claudius Prinsenlaan) heeft een potentie van 2 % minder CO2. Hiermee gaan we aan de slag vanuit gedrag en techniek - Etc <p>Het voordeel van Smart Mobility is dat het technisch gedreven is en daardoor het effect vrijwel altijd te meten is (tracking & tracing technieken). Per project zal het effect nauwkeurig vastgesteld kunnen worden. Richtinggevend hierin wordt de herijking van Klimaatbeleid voor Mobiliteit in 2017.</p> <p>Het effect van dit programma zit in de opschaalbaarheid van projecten. Breda als Living Lab zal zeker een CO2 effect hebben. De projecten omvatten niet de hele stad maar richten zich tot een gebied, een doelgroep of een modaliteit. Opschaling levert pas echte CO2 effecten op.</p> <p>Maar nogmaals het grootste effect van dit programma is de marketing spin-off.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Het is nieuwe en we gaan technieken uitproberen. In dit soort gevallen zijn er voldoende risico's te benoemen. Denk hierbij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - privacy als het om Big Data gaat (gedekt via Rijksrichtlijnen IMMA) - techniek als het om tracking methodes gaat en online verbindingen (extra bakens inzetten) - juridisch als het om aanbesteden gaat (wet gaat veranderen) - bestuurlijk als het teveel leunt op een 1 thema (storytelling als middel) - etc <p>In iedere projectdefinitie zullen de risico's worden benoemd en zullen er mogelijk mitigerende maatregelen benoemd worden.</p>

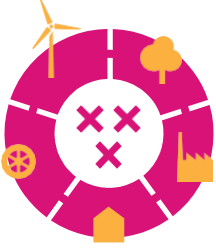
 <p>Energiëk Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>MO-04 Waterstof afleverpunt</p> <p>Richard van Nispen Gemeente Breda</p> <p>Het vervolg op elektrisch rijden is het rijden op waterstof (of een combinatie hiervan). Om deze transitie mogelijk te maken is het noodzakelijk dat er een infra van waterstofafleverpunten wordt gerealiseerd.</p> <p>De realisatie van een waterstofafleverpunt in Breda is derhalve noodzakelijk om bedrijven, organisaties en particulieren de stap te laten zeten naar rijden op waterstof.</p>
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>De transitie van elektrisch rijden naar rijden op waterstof (of een combinatie ervan) is ingezet. Om deze transitie succesvol te laten verlopen is het noodzakelijk dat de noodzakelijke infra (afleverpunten) wordt gerealiseerd.</p> <p>Momenteel zijn er ook een landelijke uitrol plaats van infra van duurzame brandstoffen, o.a. langs de A27 en de A16.</p> <p>De keuze voor bedrijfsvestiging in Breda kan door de aanwezigheid van een waterstofafleverpunt positief worden beïnvloed..</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Realisatie van een waterstofafleverpunt in Breda.</p> <p>Het waterstofafleverpunt is bedoeld voor bestaande en nieuwe bedrijven die over willen stappen op het rijden op waterstof. Ook Afvalservice heeft het voornemen om één en op termijn meer voertuigen te laten rijden op waterstof.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Duurzame Energie Duurzame Mobiliteit</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Duurzame leefomgeving</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Faciliteren van de realisatie waterstofafleverpunt waardoor de drempel om over te schakelen wordt verlaagd.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Er is samenwerking mogelijk tussen meerdere partijen / afnemers / initiatiefnemers.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de project-organisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen?</p>	<p>Gemeente (mobiliteit/milieu, wagenparkbeheer)</p> <p>Er zijn diverse externe partijen die medewerking van de gemeente vragen om een dergelijk afleverpunt mogelijk te realiseren. Het gaat dan om het faciliteren, aandacht besteden aan, potentiële bedrijven aanleveren en ook een evt. ruimtelijke inpassing mogelijk maken. Daarnaast is de gemeente met haar wagenpark een potentiële klant. De dienst Afvalservice wil graag (gefaseerd) over gaan stappen op waterstof.</p>

<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Gaat met name om het faciliteren en afstemmen van en met marktpartijen.</p> <p>Zorgen voor bestuurlijk commitment om mee te werken aan o.a. ruimtelijke inpassing. Afstemming met de dienst Afvalservice.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Niet in aanvang. Wel dient er te worden getoetst aan intern beleid.</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>100 uur</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Project enkel het faciliteren en het verlenen van medewerking. Hooguit zal er een (locatie)onderzoek moeten worden uitgevoerd.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten 	<p>Met name faciliteren en ondersteunen; niet alleen extern maar ook interne afstemming en draagvlak. Mogelijk financieel (beperkt, zie hieronder)</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Gevraagde bijdrage € 1.500</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>Onbekend. Berekening uitgaande van 1 auto per 15.000 km 10 auto's besparen 40 ton CO2 20 auto's in 2018: 80 ton CO2 40 auto's in 2019: 160 ton CO2 80 auto's in 2020: 320 ton CO2</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Te trage realisatie waardoor bedrijven besluiten om te investeren in voertuigen die rijden op traditionele brandstoffen.</p>

 <p>Energieik Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>KL-01 Klimaatadaptatie</p> <p>Gemeente Breda, Richard van Nispen</p> <p>De effecten van de klimaatverandering zijn inmiddels merkbaar en nemen de komende decennia alleen maar toe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • meer extreme neerslag in korte tijd waardoor de kans op water overlast en overstromingen toeneemt; • toename van het aantal hittedagen, met hittestress als gevolg; • toename van periodes van droogte, met als gevolg verdroging.
<p>Toetsingsaspecten.</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>UPK 2013 - 2016 Ondertekening Intentieverklaring RA (IVRA) Impuls RA Breda</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Klimaatbestendige stad in 2050 (overeenkomstig IVRA; zo mogelijk eerder). In 2020 is klimaatbestendig en waterrobuust inrichten integraal onderdeel is van beleid en handelen van de verschillende partijen die zich met de fysieke ruimte bezig houden.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Klimaatbestendigheid / - adaptatie Biodiversiteit.</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Water, lucht, groen Gezondheid Natuur Recreatie Economie Etc.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkelen kaartenatlas voor klimaatbestendige gebiedsontwikkeling. - Stimuleren ontsteden (oa Levende Tuin / Steenbreek). - Stimuleren (en participeren) ruimtelijk adaptieve gebiedsontwikkeling. - Participatie in City Deal Klimaatadaptatie. - Klimaatatelier management gemeente Breda. - (Verder) ontwikkelen maatregelenlijst. - Stimuleren groene daken. - Participeren in stimulatie en realisatie groene schoolpleinen. - Stimuleren wijkdeals toevoegen groen en blauw. - Verder onderzoeken kansen 'Breda, koel als het moet'. - Onderzoeken kansen RA bij verduurzaming vastgoed. - G32; trekker RA. - Toetsen ontwikkelingen en beheerprojecten op klimaatbestendigheid / RA. - Ontwikkelen Kaartenatlas. Etc.
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Ja, al lopend:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Participatie in project RWB. - Participatie in netwerkproject middelgrote steden. - Samenwerkingsverband (West-)Vlaanderen. - Samenwerking gemeenten Tilburg, Den Bosch en Provincie N-Br. (B5). - Participatie in City Deal; trekker onderdeel competentie ontwikkeling. - Samenwerking met Waterschap Brabantse Delta, Brabant Water, GGD etc. - Participatie in netwerk Klimaatadaptatie Middelgrote Steden. - Onderzoeken samenwerkingsverband met o.a. woongcorporaties, bedrijfsleven.

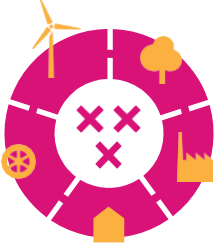
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>Gemeentelijk. Aansluiting van diverse stakeholders, projectafhankelijk. Voor projecten wordt mogelijk kennis van derden ingezet.</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Project betreft de algemene aanpak vanuit het UPK voor wat betreft het onderdeel klimaatadaptatie, waarbij de nadruk ligt op stimuleren, faciliteren en participeren in allerlei netwerk- en samenwerkingsverbanden..</p> <p>De kosten voor klimaatadaptatieve maatregelen komen in principe ten laste van het project zelf of andere middelen, anders dan vanuit het UPK.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>Nvt</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>1.000 uur per jaar</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>€ 100.000 per jaar. Lopende verplichtingen / toezeggingen / lopende initiatieven, o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - City Deal; ongeveer € 25.000 per jaar. - Netwerk Klimaatbestendige steden; ongeveer € 2.500 per jaar. - Ontwikkelen klimaattoets (provinciaal verband): ongeveer € 2.000 (eenmalig). - Toezegging vergroenen schoolpleinen; ongeveer € 10.000 per jaar. - Samenwerkingsverband Netwerk middelgrote steden: € 8.000 per jaar. - Lidmaatschap tuinbranche: € 1700 per jaar. - Ontwikkelen klimaatatlas met klimaatatelier: € 15.000 eenmalig. - Bijdrage aan voorbeeldtuin op Wolfselaar (MEC), samen met de Tuinbranche/Intratuin €5.000 eenmalig. - En bijdrage aan inhuur van de noodzakelijke ondersteuning € 7.500 per jaar. - Buurtnatuurfonds, samen met woningbouwvereniging € 5.000 eenmalig. - Communicatiemiddelen zoals filmpjes en infographics € 5.000 per jaar. - Bijdrage ondersteuning stichting Markkant € 5.000 (eenmalig)
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>Financieel en uren</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo ja en is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? 	<p>€ 100.000 per jaar vanuit het UPK.</p> <p>Andere beschikbare middelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bestuursakkoord: Gedurende collegeperiode (vanaf 2015) € 100.000 per jaar voor uitvoering van projecten (Beheer). Hiervoor is een uitvoeringsprogramma opgesteld. - Structureel € 100.000 per jaar vanuit rioolmiddelen (Beheer): 1/3 tbv Regeling Groene Daken 1/3 tbv communicatie 1/3 tbv kleine ruimtelijke projecten (water gerelateerd)

<p>- Is er alternatieve financiering mogelijk?</p> <p>- Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij).</p>	
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <p>- Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden</p>	<p>Onbekend, opname CO2 door meer groen zoals bomen in de stad, minder energiekosten voor koeling door meer aandacht voor hitte, minder transport door aantrekkelijke recreatiegebieden in en rond de stad.</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	<p>Deze beschrijving geeft de kaders aan voor de aanpak van Ruimtelijke of Klimaat Adaptatie. Hierdoor zijn de doelen wat minder strak beschreven.</p> <p>Door het ondertekenen van de Intentieverklaring en door de deelname aan de City Deal Klimaatadaptatie is er een bestuurlijk risico.</p>

 <p>Energieik Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>ALG-01 Monitoring Uitvoeringsprogramma Klimaat 2009-2044 (versie 2.0)</p> <p>Opsteller: Frits Raaphorst, Gemeente Breda</p> <p>Samenvatting Om de voortgang van het doorlopende lange termijn beleidsprogramma voor Klimaat te kunnen volgen en bij te sturen, is een gedegen monitoring, op meerdere levels, noodzakelijk. Zo monitoren we als sinds 2009 de CO2 Emissie reductie, door de veranderingen (toe-of afname) van het energie- gebruik jaarlijks om te rekenen in een CO2-waarde, waardoor dit steeds is af te zetten tegen de beoogde fictieve lange termijn afname-doelen uit de Klimaatnota “Steek positieve energie in het Klimaat” van 2008. Hierbij maakten we gebruik van de zich gaandeweg steeds beter ontwikkelde www.klimaatmonitor.databank.nl</p> <p>Vanaf 2012 verzorgt de Regio West Brabant de “Duurzame Energie Monitor”, waarin steeds de nieuw toegevoegde duurzame energie opwekking-eenheden in de regio, dus inclusief Breda, worden bijgehouden.</p> <p>Daar komt per 2016 ook de Duurzaamheid Monitor bij, die momenteel wordt opgezet. Hier wordt mogelijk gekeken naar landelijke klimaat-benchmarks als www.waarstaatjegemeente.nl, www.lokaleenergieetalage.nl, GDI of TELOS.</p> <p>Ook is in 2016 de Nationale Energie Atlas gereed gekomen. Daarin zijn data in kaartbeelden omgezet beschikbaar gemaakt voor iedereen, maar met name voor gebruik door gemeenten. Zo zijn statistische data over alles wat met Energie en Klimaat te maken heeft samen in beeld gebracht. Kortom, een wirwar van data-verwerkende instellingen, allemaal met net een andere ‘insteek’. Hoe gaan we hier als Gemeente Breda mee om.</p> <p>Het doel moet blijven om te kunnen beschikken over een monitoringssysteem dat de vorderingen en prestaties van de lange termijn ontwikkeling van het klimaatbeleid op lokale schaal inzichtelijk maakt.</p>
<p>Toetsingsaspecten</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>Frequent wordt de afdeling Milieu geconfronteerd met vragen over de prestaties van het eigen beleid, vaak aangezet door de positie (in de rangschikking) van de gemeente Breda in vele verschillende bench-marks, die door landelijke organisaties of bedrijven worden aangeboden.</p> <p>Het verklaren van het niet altijd overeenkomen met de eigen monitoring-cijfers is vaak een hele ingewikkelde puzzel, door verschillen in berekening, methodieken en soms in het gebruik van verschillende bronnen.</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>Eenheid / balans zoeken in een betrouwbare weergave van de voortgaande lange termijn ontwikkeling van het klimaatbeleid van Breda. Daarbij wordt voortgebouwd op de bestaande CO2-monitor Breda, die daarvoor een ‘leesbare’ versie dient te krijgen, enerzijds voor beleidsmakers (intern) als ook voor externe stakeholders in Breda.</p>
<p>Op welke thema’s (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Alle</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Alle</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Een op Breda-huisstijl gebaseerde verbeelding van de ontwikkelingen van het klimaatbeleid in Breda. Hierbij zou zowel de voortgang van de CO2-reductie, de ontwikkeling van het energieverbruik (en opwekking) en de (auto) mobiliteit , als de onderliggende bijdragen door verduurzaming van allerlei gemeentelijke bedrijfsonderdelen, bijeen gebracht moeten worden. Ook zouden de (klimaat)prestaties van specifieke doelgroepen in de lokale samenleving een plek moeten krijgen. Dit dan op zo’n manier gepresenteerd, dat het visueel begrijpelijk is voor iedereen, zonder dat het de feitelijke data geweld aan doet.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Ja</p>

<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht? - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>Er komt een interne gemeentelijke werkgroep Monitoring die wordt samengesteld uit de medewerkers die zich op enigerlei wijze met monitoring bezighouden. Hierdoor kunnen de monitoring van CO2-op stedelijk niveau, niet alleen gekoppeld worden aan Klimaatbeleid (Energiestrategie), maar ook aan de monitoring van de eigen gemeentelijke organisatie (intern energiegebruik, duurzaamheidsbeleid, eigen mobiliteit, etc. Hiertoe kan aangesloten worden bij de methodiek van landelijke benchmark-systemen. Ook kan worden aangesloten bij de behoefte van de Raad aan een bredere Duurzaamheidsmonitoring.</p> <p>De organisatie hiervan wordt ondergebracht en aangestuurd door de afdeling Onderzoek & Informatie (ONT/BBO/ O&I). De aanlevering van interne data m.b.t. de te monitoren duurzaamheidsaspecten kunnen worden aangeleverd door de afdeling Bedrijfsvoering (BHR/BBB/BV). De externe klimaat-data worden aangeleverd door de afdeling Mob&Mil (ONT/MM).</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Interne werkgroep, in samenwerking tussen afdelingen als Mob&Mil, O&I, Bedrijfsvoering, Wonen, Wijkzaken, ECO etc.</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	<p>nvt</p>
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>100 uur /jaar</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>5.000,-</p> <p>Kosten bestaan uit : ontwerp- en drukkosten van een digitale & papieren versie van een jaarlijkse monitoring-brochure.</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>nvt</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiekbreda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project?(voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>nvt</p>

<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.) - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden</p>	nvt
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	nvt

 <p>Energiëk Breda</p>	<p>Projectbeschrijving Uitvoeringsprogramma Klimaat 2017-2020 (met evt. Verzoek tot ondersteuning)</p> <p>ALG-02 Communicatie CO2 neutraal Breda</p> <p>Gemeente Breda, Bart van Oort</p> <p>Herhalen van een boodschap creëert draagvlak. Communicatie gebeurt momenteel veelal project gerelateerd. Het ontbreekt aan een communicatiestrategie. Een goed strategie kan energiebeleid een slag verder brengen.</p> <p>Dit project stuurt aan op het ontwikkelen van een strategie en ondersteuning (uren en middelen) bij de uitvoering ervan.</p>
<p>Toetsingsaspecten</p>	
<p>Wat is de achtergrond en aanleiding van het project?</p>	<p>De communicatie van Verduurzaming en energiebesparing is heel belangrijk in het kader van bewustwording. Met gedrag kan je al snel 5-20% besparen. Bewust omgaan met inkoop bespaart veel energie - CO2</p>
<p>Wat is het doel van het project? - Beschrijf de tussenresultaten en het eindresultaat. - Op welke doelgroep(en) richt het project zich?</p>	<p>De kracht van de herhaling is voor een consument heel belangrijk. Hoe spreek je de inwoner, werknemer in je stad aan? Wat beweegt hem om actie te ondernemen. Uiteindelijk moet duurzaamheid een bewustwording zijn van ons allemaal.</p> <p>Een communicatie plan en uitvoering van het plan is noodzakelijk. Het doel is het Opstellen van een communicatieplan m.b.t. de integrale aanpak klimaat en de specifieke uitwerking hierbinnen voor energiebesparing gebouwde omgeving.</p>
<p>Op welke thema's (UPK 2017-2020) heeft het project effect? - duurzaam gebruik grondstoffen & water - biodiversiteit - energiebesparing - duurzame mobiliteit - duurzame energie - klimaatadaptatie</p>	<p>Op alle onderwerpen is communicatie noodzakelijk om de CO2 besparing te realiseren in de volle breedte</p>
<p>Welke prestatie-bijdragen levert het project aan de UPK-klimaatdoelen m.b.t. de verbetering van - duurzame leefomgeving - gedragsverandering - circulaire economie - water, lucht, groen - biodiversiteit - gezondheid</p>	<p>Landelijk wordt gesteld dat door gedragsverandering 5 tot 20% kan worden bespaart. Daarnaast zal het project ook een positief effect hebben op de ander onderwerpen. Energiebesparing gebouwde omgeving heeft hierbinnen bijzondere aandacht, waaronder displays voor slimme meters.</p>
<p>Wat zijn de belangrijkste activiteiten en/of producten?</p>	<p>Veel communicatie op diverse manieren old school en hip en modern.</p>
<p>Is een regionale aanpak mogelijk? Is het project geschikt om samen met andere gemeenten in de regio uit te voeren?</p>	<p>Ja, Hoe meer er qua duurzaamheid positief gecommuniceerd wordt hoe groter de impact.</p>
<p>Hoe is de projectorganisatie opgezet? De indiener moet een van de genoemde partijen in de projectorganisatie zijn. - Welke rol speelt de project-indiener? - Hoe is de samenwerking georganiseerd? - Zijn er meerdere projectaanvragers bij dit project betrokken? - Wat is het kennisniveau? - Hoe is het project georganiseerd? - Welke relevante ervaring wordt ingebracht?</p>	<p>Het is wenselijk een communicatieplan op te stellen. En vervolgens uiteraard ook uit te voeren.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Is er bereidheid tot open boekhouding? - Is er bereidheid tot samenwerking met anderen? 	<p>Communicatie zal een rol krijgen in het project</p>
<p>Hoe is het project opgebouwd?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het technisch concept? - Welke technieken, installaties of maatregelen worden er toegepast? - Bij Innovatieve projecten: is er een wetenschappelijke validering beschikbaar? - Is de techniek bewezen uitrolbaar? - Is het een upgrade van gangbare techniek? - Is er sprake van participatie door derden? <p>Het project moet uiterlijk binnen 3 jaar resultaat opleveren.</p>	<p>Er moet bekeken worden welke innovatieve concepten van communicatie men kan uitvoeren</p>
<p>Juridische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is een vergunningaanvraag traject onderdeel van dit project? - Is mogelijk sprake van staatssteun? - Zijn er juridische project-aspecten? Zo ja, welke? (beschrijf deze) 	
<p>Hoe hoog schat u de ureninzet in?</p>	<p>Communicatie 4 uur per week gedurende 40 weken per jaar 160 uur per jaar Milieu 8 uur per week gedurende 40 weken per jaar 320 uur per jaar</p>
<p>Hoe hoog schat u de kosten in (per jaar)?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn daarbij de grote kostenposten? - Voeg in een bijlage de financiële onderbouwing hiervan toe. 	<p>Het eerste jaar € 25.000 De daaropvolgende jaren € 15.000</p>
<p>Wat is de ondersteuningsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naast een financiële bijdrage kan de gemeente ook op andere manieren faciliteren, bijvoorbeeld in natura, kennis inbreng, processen stroomlijnen etc. - Als u behoefte heeft aan financiële ondersteuning kunt u dit in de volgende vraag nader toelichten. 	<p>Communicatie 4 uur per week gedurende 40 weken per jaar 320 uur per jaar Milieu 8 uur per week gedurende 40 weken per jaar 160 uur per jaar</p>
<p>Wat is de financieringsbehoefte van dit project?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe hoog schat u de opbrengsten in € 's van het project in? - Hoe groot is de door u gevraagde financiële bijdrage? - Is een lening hiervoor toereikend? Zo, ja én is het gevraagde bedrag tussen € 25.000 en € 100.000,- dan kunt u een leningsaanvraag doen bij het Klimaatfonds Breda. Voor openstelling zie www.energiek-breda.nl - Hoe kan het project rendabel (kosteneffectief) worden uitgevoerd? - Is er alternatieve financiering mogelijk? - Wat is een reële Internal Rate of Return voor dit project? (voeg in een bijlage een berekening hiervan bij). 	<p>Er komt een interne gemeentelijke werkgroep Monitoring die wordt samengesteld uit de medewerkers die zich op enigerlei wijze met monitoring bezighouden. Hierdoor kunnen de monitoring van CO2-op stedelijk niveau, niet alleen gekoppeld worden aan Klimaatbeleid (Energiestrategie), maar ook aan de monitoring van de eigen gemeentelijke organisatie (intern energiegebruik, duurzaamheidsbeleid, eigen mobiliteit, etc. Hiertoe kan aangesloten worden bij de methodiek van landelijke benchmark-systemen. Ook kan worden aangesloten bij de behoefte van de Raad aan een bredere Duurzaamheidsmonitoring.</p> <p>De organisatie hiervan wordt ondergebracht en aangestuurd door de afdeling Onderzoek & Informatie (ONT/BBO/ O&I). De aanlevering van interne data m.b.t. de te monitoren duurzaamheidsaspecten kunnen worden aangeleverd door de afdeling Bedrijfsvoering (BHR/BBB/BV). De externe klimaat-data worden aangeleverd door de afdeling Mob&Mil (ONT/MM).</p>
<p>Hoeveel CO2 reductie per € is mogelijk? (Voeg uw berekening ervan bij.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indien niet om een financiële bijdrage gevraagd wordt, kunt u hier de CO2 reductie van het project vermelden 	<p>10% van het verbruik van de gebouwde omgeving woningbouw</p>
<p>Beschrijf welke risico's aan dit project zijn verbonden en hoe deze kunnen worden beheerd? operationele risico's; technische risico's; financiële risico's; juridische risico's; overige risico's;</p>	

